

Energistyrelsen
Att: Jakob Emil Wulff

Høringsvar til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet

Journalnummer: 2021-17546

3F siger tak for muligheden for at indgive høringssvar.

Ændringerne til lovene følger naturligt af den politiske aftale om Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi fra juni 2020. 3F mener at lovforslagene i stor udstrækning lægger sig tæt op ad den politiske aftale fra 2020. Der er dog områder, som vi mener der bør være opmærksom på, for at sikre den bedst mulige affaldssektor fremover.

Klima

Lovgivningen her berører ikke forbrændingsdelen, som jo står for en stor del af CO₂-udledningen i sektoren. Alligevel er det skuffende, at der ikke er flere tiltag, som sikrer en lavere CO₂ udledning på kort og lang sigt.

Der burde laves lovgivning, som i højere grad fokuserer på at reducere affaldsmængden, styrke mulighederne for genbrug og reparation, lave en effektiv genbrugsordning for tekstiler herunder producentansvar.

Særligt mener vi at der bør komme mere fokus på at fx elektronik, møbler, træ og plastik i højere grad skal gøres egnet til genbrug, hvor klimaaftalen har meget fokus på genanvendelse af materialer, hvilket alt andet lige er en dårligere løsning for klimaet.

Genbrugspladser

I 3F er vi glade for at genbrugspladserne får en større og større rolle i den cirkulære økonomi og er blevet steder, hvor borgere finder ting de kan bruge som andre har smidt ud.

Det er derfor fint at kommuner beholder en stor grad af frihed til beslutte, hvordan de vil bruge og udvikle genbrugsområdet.

I 3F ser vi dog gerne at genbrugspladserne udvikles endnu mere, så det bliver lettere for kommuner og borgere at genbruge alle relevante og tilgængelige fraktioner på genbrugspladserne.

Samtidig mener vi at det er oplagt at kigge på øget reparation på genbrugspladser, hvor en masse elektronik og møbler indleveres og som ofte kun kræver mindre reparationer og reservedele før de igen er fuld funktionsdygtige. I 3F ser vi gerne at denne opgave, som i dag ofte ikke kan svare sig på markedsvilkår, gøres til en større del af genbrugspladsernes opgave. Der vil både være ordinære stillinger og gode muligheder for støttet beskæftigelse, socialøkonomiske virksomheder og muligheder for samarbejde med lokale virksomheder.

Indsamling af erhvervsaffald der i art minder om husholdningsaffald

Det er en meget fornuftig del af den ny lov, at det tillades kommuner at indsamle erhvervsaffald, der i art og mængder minder om husholdningsaffald, da det vil sikre den bedste infrastruktur, samling af ensartede fraktioner og giver en smidig løsning for mindre erhvervsdrivende.

FAGLIGT FÆLLES FORBUND
Kampmannsgade 4
DK-1790 København V
tlf. +45 70 300 300
fax +45 70 300 301
e-mail: 3f@3f.dk
www.3f.dk
CVR-nr. 31 37 80 28

Indsamlingen i dag er gebyrfinansieret og med ret præcise krav til prisen. Det giver derfor kun mening, at kommuner tilbyder denne ordning til omkostningsprisen og ikke til en markedspris, som det foreslås i §49 c stk. 4. Denne markedspris vil dels være vanskelig at fastslå, da kommunal indsamling netop ikke er markedsgjort. Dels vil det betyde kommuner enten kan risikere at skulle tilbyde ordningen til under omkostningsprisen og dermed tabe penge på det eller omvendt tage en højere pris, hvilket er imod tanken i den økonomiske regulering af sektoren.

Udbud

I §49 d refereres til udbudsloven, fordi den øgede markedsføring af affald til materialenyttiggørelse vil medføre flere udbud.

3F vil gøre opmærksom på, at der i de fleste typer udbud fra kommuner er udfordringer, der knytter sig til løn, arbejdsvilkår, lærlinge, arbejdsmiljø og særligt kontrollen med at tilbudsgiver overholder kontrakten, fx arbejdsklausuler. Vi ser desværre problemer udbud både på helt store statslige byggeentrepriser til mindre udbud af rengøring.

Affaldsbranchen er i vækst, flere internationale firmaer er på det danske marked og det er samtidig en lidt hård branche med hårde jobs og ofte ufaglært arbejdskraft. Vi kan derfor frygte, at udbud uden fokus på gode arbejdsvilkår og høj kvalitet kan vinde udbud mange udbud i branchen, hvis der fokuseres for ensidigt på pris, som afgørende for at vinde udbuddet. Derfor vil 3F anbefale at teksten strammes op i lovgivningen her, så det fremgår mere eksplicit at målet med udbud er at sikre bæredygtighed både i form af affald til materialenyttiggørelse af høj kvalitet og gode arbejdsvilkår, fx gennem arbejdsklausuler, lærlingeklausuler og sociale klausuler.

Sociale klausuler vil sikre at der tilbudsgiver også skal tage sociale hensyn og tilbyde ekstraordinære ansættelser som jobtræning mm. Derudover foreslår 3F en anbefaling om en decideret kontrolenhed, som kontrollerer arbejdsforhold, løn mm. evt. i kombination med den nødvendige miljøkontrol. Uden folk dedikeret til den opgave, er erfaringen at for mange udbud ender i dårlige historier om underbetaling og dårlige arbejdsvilkår.

Organisering

Lovens vigtigste ændring er ændringen af kommunernes opgave. I 3F er vi enige i lovens mål om at sikre en dansk genanvendelsesindustri, som kan løse opgaven med genanvendelse og blive førende på det europæiske marked med løsninger som kan eksporteres.

Vi er dog uenige i hvordan snittet er lagt i forhold til den opgave.

Kommunernes opgaver indskrænkes og det bliver vanskeligere for dem at lave samarbejder med private. I stedet skal flere opgaver udbydes og det er langt fra sikkert at de opgaver i dag og i fremtiden vil ende i danske firmaer, når der skal udbydes på et europæiske marked. Vi mener det havde været klogere at beholde en større del af sorteringsopgaverne kommunalt med fleksible muligheder for samarbejde. Vi risikerer, at der ikke er danske aktører klar og at kommunerne derfor sender affaldet til udlandet. Stik imod intentionen.

Derfor vil vi 3F anbefale meget skrappe krav til udbud med udbredt og meget grundige tilsyn og høje miljøstandarder. Ved at sende de signaler, kan det danske marked indstille sig på, at skulle løse opgaven med den højeste standard og gøre det til et dansk konkurrenceparameter. Forhåbentlig kan

gøre det attraktivt for danske firmaer at investere i affaldsteknologiske løsninger.

Forsyningstilsynet

Det er logisk at Forsyningstilsynet får en større rolle i en ny organisering af sektoren. Vi mener dog godt, der kan justeres lidt i den foreslåede lovgivning for at gøre tilsynsopgaven endnu bedre.

Først og fremmest er vi i 3F bekymrede over, at affaldsgebyrerne stiger meget mere end det som partierne bag klimaftalen har lagt til grund for aftalen – det bliver dyrt for borgerne, som pt. også rammes af højere energipriser.

Derfor mener vi ikke, at det er et ansvarligt signal at tilsynet selv fastsætter og opkræver gebyr. Der bør være langt stærkere afgrænsninger ift. tilsynets opgaver og hvad de kan opkræve gebyr til.

Vi mener derfor også at Forsyningstilsynets primære rolle bør beskrives lidt nærmere og konkret. I og med at affaldssektoren gøres mere markedsbaseret, så mener vi at tilsynets rolle primært bør være at sikre at markedet kan løse den opgave, som det forudsættes i loven. Det er naturligvis den enkelte kommune, som skal sikre overholdelse af miljøstandarder i det enkelte udbud og i den enkelte kommune, men tilsynet bør se på, hvordan affaldet bevæger sig i nye strømme og om de højere genanvendelsesmål sikres. Da det er markedet, som skal løse opgaven, bør vi have viden om at det sker, og i den udstrækning det ikke sker eller ikke sker hurtigt nok, bør Forsyningstilsynet have som sin væsentligste opgave at påpege dette, så der kan sættes ind med initiativer, regulering, lovgivning eller ændrede incitamenter i markedet.

Vi vil være bekymrede for at tilsynet i for høj grad fokuserer på økonomien hos kommuner, affaldsselskaber og prisen på affaldsgebyret, da det ikke i sig selv ikke vil sikre genanvendelse og kvalitet i opgaveudførelsen.

På vegne af 3F

Lydia Callesen
Gruppeformand
3F Den Offentlige Gruppe
Tlf: 3035 3471
@: lydia.callesen@3f.dk

Morten Hofmann Rytter
Konsulent
3F Den Offentlige Gruppe
Tlf: 6025 3454
@: morten.rytter@3f.dk

Valby, 16. december 2021

Høringsvar – journalnr. 2021 – 17546

Til: **Energiministeriet**

Sendt til jbwf@ens.dk; clkj@ens.dk

APPLiA Danmark takker for muligheden for at afgive høringssvar til lovforslag om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet. APPLiA Danmark afgiver høringssvaret også på vegne af Consumer Electronics Danmark (tidligere BFE), som vi repræsenterer gennem samarbejdsaftalen 2021-2023.

Vi repræsenterer dermed i denne sammenhæng producenter og importører af såvel hvidevarer, små elektriske husholdningsapparater som forbrugerelektronik (se medlemsliste nederst).

Vi er enige i målet om, at Danmark skal have en stærk genanvendelsessektor. Vi bemærker, at lovforslaget bidrager til Klimaplanens mål om **at understøtte danske virksomheders investering** i nye genanvendelsesanlæg og tiltag, der kan styrke cirkulær økonomi, fx genbrug. Vi er desuden glade for, at der lægges op til **et skærpet tilsyn**, da håndhævelse er en forudsætning for viljen til investering.

Inden for vort område er der **udvidet producentansvar** (elektronik, hvidevarer, batterier). Vi forholder os primært til dette i høringssvaret. Det er efter vores opfattelse alene det udvidede producentansvar, der ligger til grund for genanvendelse og genbrug i Danmark.

Vores hovedbekymring er, at producentansvaret i dag ikke respekteres. Det ser vi med lovforslaget nu mulighed for bliver præciseret og konkretiseret, så producentansvaret fremover kan håndhæves aktivt.

Vi bemærker, at alle genbrugspladser i almindelighed skal have et område til genstande til direkte genbrug – og at **disse først skal gøres tilgængelige for private aktører**, inden kommunen må afsætte dem i kommunale genbrugsbutikker.

Dette fornuftige princip bør selvsagt også gælde for produkter med udvidet producentansvar – endda således, at disse **ALDRIG** og under nogen omstændigheder kan afsættes i kommunale genbrugsbutikker. Der skal af mange grunde – sikkerhedsmæssige og forbrugerretlige – en privat aktør ind over, før genbrugte

elektronikprodukter kan sælges til forbrugeren. Det er bl. a. derfor, producentansvaret findes og giver mening.

Vi gør opmærksom på, at Ankestyrelsens afgørelse fra 2017, som ministeriet henviser til (s. 51-53) er tvetydig og har skabt beklagelig forvirring på dele af markedet. Ingen kan fremadrettet basere investering og planlægning på tvetydigheder. Vi må derfor opfordre til, at ministeriet genlæser Ankestyrelsens afgørelse og håndfast sikrer, at salg af genbrugte produkter omfattet af udvidet producentansvar foregår på markedsvilkår. Det er IKKE og kan ALDRIG være en kommunal opgave – og det fornuftige princip om at få private aktører ind over først bør være en selvfølge.

Ankestyrelsen giver i en del af afgørelsen selv begrundelsen:

”Det er ... almindeligt antaget, at kommuner ikke uden lovhjemmel kan drive handel, håndværk, industri eller finansiel virksomhed. Baggrunden herfor er bl.a. hensynet til at undgå konkurrenceforvridning i forhold til den private sektor”.

Styrelsen skriver også, at kommuner naturligvis kan modtage produkter fra borgerne til genbrug, men også:

”Kommunerne må i denne forbindelse ikke gå længere, end formålet tilsiger. Det betyder blandt andet, at en kommune ikke må forsøge at fremme, at borgerne overdrager genbrugsgenstande til kommunen i stedet for til andre aktører på markedet for genbrugsvarer”.

Lægges dette til grund, vil kommuner i samspil med forbrugere og private aktører sikre en markant adfærdsændring, så genbruget inden for hvidevarer og elektronik i Danmark får et løft i volumen og kvalitet. APPLiA Danmark støtter varmt dette.

Venligst

Henrik Egede

Direktør, APPLiA Danmark / Consumer Electronics Danmark

APPLiA Danmark repræsenterer:

BSH Hvidevarer A/S, Candy Hoover Oy, De Longhi Scandinavia AB, Eico A/S, Electrolux Home Products Denmark A/S, F&H Group A/S, Gorenje Group Nordic A/S, Gram A/S, Groupe SEB Denmark A/S, Grundig Nordic, JG Silverline, Kitchen Aid A/S, Melitta Nordic A/S, Miele A/S, Moccamaster Nordic, Nespresso Denmark, Nilfisk Danmark, Philips Consumer Lifestyle, Samsung Electronics Nordic AB, SMEG Nordic AB, Thermex Scandinavia A/S, Whirlpool Nordic A/S, Wilfa Danmark A/S samt Witt A/S.

APPLiA Danmark repræsenterer også Consumer Electronics Danmark. Følgende virksomheder deltager i branchesamarbejdet omkring Consumer Electronics Danmark:

Harman/Kardon, Panasonic Nordic, Samsung Electronics AB, Sony Nordic, TCL Nordic, TP-Vision, Yamaha Music

Notat

22. december 2021

Sagsnr. 21/116

Dok. nr. -

Initialer OHLN/akh

Side 1 af 3

Hørings svar vedr. lovforslag om en stærk genanvendelses sektor (forslag til ændring af Miljøbeskyttelsesloven og lov om Forsyningstilsynet)

Til Energistyrelsen
Kopi til

Energistyrelsen har den 25. november 2021 sendt lovforslag om ændring af love om Miljøbeskyttelse og Forsyningstilsynet i offentlig høring med frist for afgivelse af hørings svar den 3. januar 2022.

ARC konstaterer, at lovforslaget er en udmøntning af Klimaplanen fra juni 2020 og skal ses i sammenhæng med kommende producentansvar for emballager og liberalisering af affaldsenergien. ARC noterer sig de politiske ønsker og forslaget til udmøntning i lovgivningen. Hørings svaret afgives med henblik på at bidrage til en hensigtsmæssig implementering.

ARC har følgende bemærkninger til lovforslaget:

Udkast til lovforslag

ARCs bemærkning

Omlastning af farligt affald

§ 49 b stk. 2 og § 49 e
Omlastning og manuel
håndtering af farligt affald
undtaget

- Det bemærkes, at kommunale aktiviteter vedr. omlastning og manuel sortering af farligt affald er undtaget fra det generelle forbud mod behandling af genanvendeligt affald, hvilket giver grundlag for fortsat udnyttelse af etablerede anlæg med tilhørende miljøgodkendte aktiviteter og kompetencer.

Genbrugsplads

§ 49 c (og § 50 f) omtaler
en genbrugsplads
i kommunen

- Iht. gældende affaldsaktørbekendtgørelsens § 10 og affaldsbekendtgørelsens § 35 skal kommunen give adgang til mindst én genbrugsplads. Det er ikke angivet, at pladsen skal være beliggende i kommunen. Et krav om placering fysisk i selve kommunen kan være uhensigtsmæssigt for kommuner med lille areal, eller hvor der af andre grunde deles en genbrugsplads med nabokommunen.

Gebyrer

§ 49 c, stk. 4
Hvis kommunen indsamler
erhvervsaffald, skal det ske
til markedspris jf.

- I lovforslaget påpeges, at der skal ske fuld dækning af omkostningerne, og at et overskud ikke må anvendes til anden finansiering. Iht. bestemmelserne opstår der behov for anvisning af, hvordan et eventuelt overskud i givet fald skal anvendes, da

almindelige bemærkninger
pkt. 3.2.3 side 33

det ikke kan tilbagebetales ved nedsættelse af prisen, hvis markedsprisen er højere end omkostningerne.

Restaffaldssortering

§ 49 e

Iht. 2. punktum kan ministeren fastsætte nærmere regler om dispensation. Efter de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt.

3.1.3 side 27, forventes der med hjemmel i bestemmelsen fastsat regler, der vil give kommuner mulighed for at søge dispensation til at eje automatiserede sorteringsanlæg til sortering af affald egnet til materialenyttiggørelse fra restaffald, hvis kommunen har foretaget irreversible investeringer i et sådant anlæg senest den 16. juni 2020.

- ARC er meget positiv over for den foreslåede dispensationsmulighed, der respekterer hensynet til foretagne investeringer og samtidig giver mulighed for at fremme en indsats, der kan tilgodese erhvervsmæssige interesser og klima- og miljøhensyn.

Som supplement til særskilt indsamling og opnåelse af effekter, der ligger herudover, herunder begrænsning af restmængden af forbrændingsegnede affald, ses den afgrænsede mulighed for sortering på restaffald som perspektivrig.

ARC har afholdt irreversible omkostninger til et automatiseret sorteringsanlæg inden aftaletidspunktet og forventer at være berettiget til at opnå dispensation i henhold til bestemmelsen.

ARC finder, at lovforslagets beskrivelse af indledende sortering, herunder restaffaldssortering som en del af indsamlingen, giver de fornødne muligheder for at realisere ARCs planer. For at medvirke til sikre realiseringen af ARCs planlagte anlæg ud fra hensynet til foretagne investeringer, er ARC interesseret i en dialog om bestemmelsernes nærmere formulering i bekendtgørelsen samt en udmøntning snarest muligt.

Forskellige muligheder for genbrug fra genbrugspladser

§ 50 f og 48, stk. 3, 1. pkt.
Etablering af genbrugsområder på genbrugspladser og finansiering heraf

- Lovforslaget forholder sig positivt til kommunernes genbrugsaktiviteter på genbrugspladser og lægger op til at overlade kommunerne et råderum ved udmøntningen af genbrugsområder blandt andet ved, at forskellige former for bytteordninger og afsætning efter udbud kan supplere hinanden. Forslaget giver mulighed for forskellige aktiviteter målrettet borgere, virksomheder og frivillige organisationer samt forholder sig til finansieringen.

Det foreslås imidlertid at tilpasse forslaget, så erhverv får mulighed for at aflevere genstande til genbrug.

Desuden foreslås det præciseret, at genbrugsaktiviteter kan omfatte en opsøgende indsats over for besøgende på genbrugspladser samt flytning af genstande til genbrug fra affaldscontainere til genbrugsområder som led i kommunens klassificering af affald jf. affaldsbekendtgørelsens § 4, stk. 1.

Endelig er det vigtigt, at kommunerne har de videst mulige rammer for at udvikle ordninger, der kan fremme det direkte genbrug, herunder at der i samarbejde med de velgørende organisationer kan udvikles lokale løsninger, der tilgodeser det overordnede hensyn om øget genanvendelse og organisationer og borgeres adgang til genbrugsmaterialer.

Det bør imidlertid også være muligt for kommuner og kommunale affaldsselskaber at afsætte genstande i egne forretninger, hvis der med genstandenes økonomiske og genbrugsmæssige værdi for øje opnås en mere hensigtsmæssig afsætning lokalt, uden forinden nødvendigvis at have afsøgt en eller flere alternative afsætningsmuligheder.

Hvis der fastlægges for rigide regler, bliver det sværere at gennemføre lokale tiltag, der tager hensyn til kapacitet og logistik hos velgørende organisationer og borgere.

Til Energistyrelsen
sendt pr. mail til JBWF@ens.dk med kopi til CLKJ@ens.dk

ARGO
Håndværkervej 70
4000 Roskilde

+45 46 34 75 00
info@argo.dk

www.argo.dk
CVR nr. 13507406

Jeres journalnummer 2021-17546.

Roskilde 03 01 2022

Kommentarer ifm. høring af lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om forsyningstilsynet

ARGO I/S fremsender hermed kommentarer til den udsendte høring af lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet.

ARGO har to bemærkninger som begge går på at sikre en praktisk og hensigtsmæssig implementering af de politiske intentioner bag loven ved:

1. At det sikres, at alle simple volumenreduktioner, og ikke kun sammenpresning og ballering bliver tilladt at gennemføre for kommuner og kommunale affaldsselskaber således, at man undgår at transportere luft når affald indsamlet på f.eks. genbrugspladser skal transporteres til behandling og oparbejdning.
2. At det bør undlades at kræve fastsættelse af særskilt gebyr for drift og administration af områder på genbrugspladser, når man ellers, netop samtidig, gør genstande for direkte genbrug til en fraktion på linje med beton, polstrede møbler, tekstiler, plast o.s.v. I stedet kan det anbefales, at man i samarbejde (forsyningstilsynet, KL og Dansk Affaldsforening) genbesøger de generelle retningslinjer for kontering af omkostninger omkring driften af genbrugspladser, og dermed af gebyrgennemsigtighed. Det vil også være hensigtsmæssigt i lyset af en forventning om, at der i de kommende år vil ske en udvikling i samarbejdet op mod forskellige producentansvarstiltag.

Ad. 1 – Vigtigt at alle simple volumenreduktioner fortsat tillades

I forhold til ændring nr. 11 om forbud mod kommunal deltagelse i sortering og oparbejdning af affald er der i bemærkningerne, meget fornuftigt, gjort opmærksom på, at kommunerne og de kommunale affaldsselskaber fortsat skal kunne varetage bl.a. omlastning / transportoptimering med tilhørende "sammenpresning og ballering" mens det eksplicit nævnes, at "kommunerne ikke må foretage andre behandlings- eller forbehandlingsaktiviteter, herunder eksempelvis knusning, sortering eller neddeling af affald".

ARGO finder formuleringen uheldig. ARGO har fuld forståelse for intentionen om at sortering og oparbejdning gerne skal blive en almindelig markedsbaseret erhvervsaktivitet, men mener, at der med den valgte formulering bliver skabt u hensigtsmæssige begrænsninger, i en tid, hvor vi kan forvente at skulle arbejde med stadig flere fraktioner, hvor der må imødeses behov for at andre simple volumenreduktioner end presning og ballering, for ikke at skulle transportere luft og dermed belaste klimaet med unødigt transport.

En af de nye fraktioner som der i dag arbejdes med at få volumenreduceret decentralt er eksempelvis "flamingo", hvor man i dag transportere 300 – 400 kg på en lastbil, ligesom træ i form af paller m.v. også skal neddeles inden det transporteres til genanvendelse i spånpladeproduktion.

Det er derfor u hensigtsmæssigt helt at udelukke neddeling og knusning som en simpel volumenreduktion i forbindelse med transportoptimering.

Ad. 2 – Direkte genbrug bør fuldt ud gøres til en fraktion på linje med de øvrige genbrugspladsfraktioner

I forhold til ændring nr. 5 fremgår det, "at kommunens udgifter forbundet med genbrugsområder på genbrugspladsen skal gebyrfinansieres". Det direkte genbrug bliver dermed helt sammenlignelig med de øvrige fraktioner på genbrugspladsen.

Hidtil har praksis omkring denne fraktion været usikker, men har typisk, hvor der er blevet drevet genbrugsbutikker på pladserne, blevet dækket gennem salget af genbrugelige effekter.

Med ændringerne bliver det nu slået fast, at det at lave en "fraktion af genbrugseffekter" på alle andre måder skal ses på linje med de øvrige fraktioner på genbrugspladserne, eksempelvis beton, plast m.v.

I den sammenhæng bliver det kunstigt og u hensigtsmæssigt, hvis kommuner og affaldsselskaber skal til at føre selvstændigt regnskab og opføre et særskilt gebyr borgerne for én enkelt fraktion med særskilt andel af faste omkostninger, særskilt tidsopgørelse m.v.

Desuden bliver det en udfordring, rent kommunikativt, at forklare borgerne, at de fremover skal betale et særskilt gebyr for at have en plads på genbrugspladsen, hvor de kan aflevere noget, som virksomheder, andre borgere og frivillige organisationer efterfølgende kan hente gratis.

Derudover ser vi en udfordring i det som Energistyrelsen anfører i bemærkningerne til høringsudkastet (side 52), at det er overvejet om også virksomheder skal have mulighed for at aflevere genstande til direkte genbrug på genbrugspladserne, hvor Klima, Energi og Forsyningsministeriet har vurderet, at en opkrævning af særskilt erhvervsgebyr herfor vil være vanskeligt at håndtere i praksis – og at pligten til at etablere et genbrugsområde derfor alene skal rettes mod borgernes adgang.

Hvis der skal opgøres et særskilt gebyr, der kun opkræves hos én brugergruppe vil de almindelige gebyrregler betyde, at øvrige brugergrupper (erhvervsvirksomheder) ikke må bruge området.

Hvis man vil fremme direkte genbrug virker det meningsløst at afskære erhverv fra anvendelse af områderne for direkte genbrug. Især i forhold til at fremme genbrug af byggematerialer vurderes mindre håndværkere at kunne være en væsentlig kilde for genbrug af byggematerialer. Det er ærgerligt fordi genbrug af byggematerialer er et af de områder som mange affaldsselskaber, har haft planer om at skulle arbejde med i de kommende år, ligesom det også i klimaplanen er et fokusområde at minimere byggeaffald.

ARGO I/S anbefaler derfor, at planlægning, etablering/indretning og drift/administration af pladser til direkte genbrug på genbrugspladserne fremadrettet (fortsat) indgår i de generelle omkostninger og dermed også indgår i gebyret for den almindelige drift af genbrugspladser.

Som alternativ til et selvstændigt gebyr for direkte genbrug vil det være langt mere hensigtsmæssigt, hvis man i fællesskab (Forsyningstilsynet, KL og Dansk Affaldsforening) genbesøger de generelle retningslinjerne for kontering af udgifterne på genbrugspladserne, også i forhold til at visse driftsudgifter i forbindelse med håndtering af producentansvarsbelagte fraktioner på et tidspunkt bør kunne medfinansieres af producentansvarsorganisationerne.

Venlig hilsen

Finn Kjær

Genbrugschef

Mobil +45 23 41 25 36

Mail: FK@ARGO.dk

Energistyrelsen

Att: JBWF@ens.dk, kopi til CLKJ@ens.dk

Vedrørende journalnummer 2021-17546.

København 2. januar 2022

Høringsvar vedr. forslag til ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet

ARI skal takke for modtagelse af lovforslaget i høring.

Lovforslaget udgør implementeringen af klimaaftalen af 16. juni 2020's afsnit om genbrug og genanvendelse af affald.

Overordnet bakker ARI op om udkastet til implementering af klimaaftalens afsnit om genbrug og genanvendelse. Lovforslaget er lagt tæt op ad den politiske aftale, hvilket bifaldes.

Det er afgørende for ARI, at lovforslaget fuldender den konkurrenceudsættelse af det genanvendelige affald, som blev indledt med den politiske aftale om affaldssektoren i 2007 og skaber et velfungerende og effektivt marked for håndtering af alt genanvendeligt affald i Danmark og en sektor med en klar opgavefordeling.

Konkrete bemærkninger

Kommunal sortering af affald

Lovforslaget lægger op til at kommuner som udgangspunkt ikke skal sortere i affald. ARI bifalder meget dette udgangspunkt. Hvis håndteringen af genanvendeligt affald skal forblive i Danmark i videst muligt omfang, er det centralt at dette udgangspunkt fastholdes, således at affaldet fra husholdningerne udbydes på markedet i den stand som det findes i skraldespanden. Dermed kan behandlingen af affaldet starte hos de private aktører enten efter udbuddene fra kommunerne eller efter 1. januar 2025 forventeligt efter udbud fra Producentansvaret for emballage for så vidt angår papir, pap, glas, metal, plast, mad- og drikkevarekartoner og forventeligt tekstiler og forarbejdes så langt frem mod endelig genanvendelse som det giver økonomisk mening at foretage i Danmark.

Der er alene få situationer, hvor dette udgangspunkt kan fraviges som f.eks., hvor kommunen er den eneste aktør der praktisk kan udføre opgaven og/eller hvor der ikke måtte være et marked for udførelse af opgaven. Der peges i lovforslaget på manuel udsortering af fejlanbragt, genanvendeligt materiale i deponeringseget affald. Denne undtagelse alene fordi kommunerne også står (bemærk at driften kan være udliciteret) for driften af deponierne. Det er dog vigtigt at fokus på korrekt sortering hos affaldsproducenten og indsamlerne fastholdes, og at modtagekontrollen på deponierne skærpes. Det

skal være undtagelsen, at genanvendeligt affald ender i modtagelseskontrollen i deponeringseget affald på deponierne.

Det er meget positivt, at udgangspunktet om udbud af opgaven med håndtering af kommunalt indsamlet affald fastholdes eksplicit også for affald indsamlet i poser med henblik på optisk sortering og sortering af restaffald med henblik på udsortering af genanvendelige fraktioner, således at det klart fremgår at disse opgaver skal udbydes.

Efter ARIs forståelse må dette også betyde, at disse anlæg, i det omfang de findes, omfattes af overgangsperioden for kommunale affaldsbehandlingsanlæg og således skal afvikles eller afhændes inden udgangen af overgangsperioden, ligesom de kun kan modtage affald fra kommunernes udbud af affald i overgangsperioden.

Der er en afvigelse i bemærkningernes omtale af kravet for at acceptere foretagne investeringer i kommunale anlæg, som adgang til at fortsætte anlægget i overgangsperioden, vedrørende anlæg til sortering af restaffald, således at alene irreversible investeringer, men uden et væsentlighedskrav, skulle give adgang til at etablere, eje og drive sådanne anlæg i overgangsperioden. Det antages at være en forglemmelse. Det kan ikke være således, at enhver nok så begrænset overvejelse eller undersøgelse af mulighederne for etablering af et restsorteringsanlæg vil give adgang til etablering af et sådant anlæg i strid med det overordnede princip.

Overgangsperiode

Det er meget positivt, at kommunale anlæg, der skal fortsætte i overgangsperioden skal anmeldes til og godkendes af Forsyningstilsynet. Det vil skabe et overblik over de fortsættende aktiviteter.

Det er også positivt at de skal udskilles i aktie- eller anpartsselskaber og drives efter de almindelige regler herfor, samt at de skal drives kommercielt og derfor ikke er underlagt hvile i sig selv reglerne. Det bør dog præciseres i bemærkningerne, at selskabets økonomi dermed også er flyttet ud af gebyrområdet og over til skatteområdet i kommunen.

Omlastepladser

Grundlæggende bør kommunale omlastepladser undgås, da de kan udgøre et fordyrende mellemlid og en overflødig ekstra håndtering af affaldet, som for visse typer affald kan reducere genanvendelsespotentialet af det pågældende affald.

Omlastepladser kan dog ikke helt undgås, da indsamlingsbiler er målrettet netop indsamling og ikke hensigtsmæssige til længere transporter.

Idéelt set bør indsamlingsbilen læsse af hos den virksomhed, som har vundet kommunens behandlingsudbud eller efter 1. januar 2025 Producentansvarets behandlingsudbud. Derved minimeres antallet af håndteringsoperationer mest muligt.

Kommunerne opfordres derfor til at tage kontakt til Producentansvarsorganisationen om hvilke muligheder der bliver for at læsse affaldet direkte af hos den, som skal behandle affaldet forud for, at kommunen vælger at etablere en omlasteplads med henblik på at minimere de samlede omkostninger til håndteringen af affaldet og sikre den bedste genanvendelse.

Trods dette kan der dog fortsat være behov for omlastepladser til f.eks. restaffald og organisk affald, hvilket kommunen så kan etablere selv eller udbyde som en del af indsamlingsudbuddet.

Det bifaldes meget, at bemærkningerne til lovforslaget gør det klart, at kommunerne ikke må etablere anlæg til sortering af affald på omlastepladserne, ikke må fjerne almindelige urenheder og ikke må materialeadskille kombineret indsamlede fraktioner. Kommunerne må alene manuelt fjerne helt ekstraordinære synlige fejlsorteringer. Vi kan imidlertid forstå at bemærkningerne har givet anledning til en række misforståelser bl.a. om, at al kommunal sortering vil være ok, så længe den foretages manuelt. Det bør præciseres i lovforslagets bemærkninger, at der skelnes mellem almindelige urenheder og fejlsorteringer, som kommunen ikke må foretage, og fjernelse af grove fejlsorteringer hos husholdningerne. Kommunerne har selv tidligere peget på toiletsæder i det organiske affald og skillevægge fra skraldespande, som har revet sig løs ved tømningen, som eksempler på grove fejlsorteringer. Disse eksempler kunne med fordel indskrives direkte i bemærkningerne.

Reelt set kan alt affald manuelt sorteres frem til en kvalitet, der kan sendes til slutgenanvendelse. Hele idéen bag klimaaftalen er at opbygge en så avanceret som muligt og så stor som mulig affaldsbehandlingssektor i Danmark. Det kommer kun til at ske, hvis affaldet udbydes som indsamlet evt. minus lokumsbrædder og skillevægge. Hvis der oprettes dusinvis af manuelle kommunale arbejdspladser til manuelt og mere eller mindre legalt oparbejde/sortere affaldet til en renhed, så det kan sendes til slutbehandlingsanlæg for papir, pap, plast og metal, så ender Danmark som et teknologisk u-land uden nogen reel privat affaldssektor.

Frygten for dette scenarie underbygges med hvert nyt indkøb af ballepresningsudstyr i kommunerne som foretages for tiden op til lovforslagets behandling og vedtagelse. Hvis man ikke fjerner almindelige fejlsorteringer og ting, som kan kontaminere affaldet, forud for at man presser det til baller under stort tryk, så forringer man afgørende affaldets kvalitet og muligheden for at genanvende det på niveau med den oprindelige kvalitet. Det kan være fejlanbragte væsker, der presses ud i affaldet. Glas, der knuses ud i papirfibre. Metaller, der bøjes rundt om affaldet og ikke kan udtages efterfølgende osv. Grundlæggende kan den legale håndtering efter lovforslaget ikke føre affaldet frem til en ensartet kvalitet, som det giver mening at presse til baller, hvis man gerne vil genanvende affaldet i ordentlig kvalitet.

Det fører derfor frem til to mulige konklusioner. Enten har man tænkt sig at sortere langt mere end lovforslagets grænse tillader og fjerne alle også almindelige fejlsorteringer, urenheder, m.v., hvilket ikke kan kaldes andet end sortering, eller også er man helt ligeglade med at bevare kvaliteten af affaldet. Det første må Forsyningstilsynet forberede sig på at skulle kontrollere fysisk på pladserne. For at undgå det andet vil vi foreslå, at der i bemærkningerne indføres et kvalitetskrav, som sikrer, at man ikke presser og balleterer affald, såfremt det må påregnes at forringe muligheden for at genanvende affaldet i den kvalitet, som det ville have været muligt uden presningen og balleteringen.

Det tab af genanvendelsespotentiale, som uundgåeligt må forventes ved presning og balletering af f.eks. kombineret indsamlede materialer, overstiger med sikkerhed CO2 værdien af transportoptimeringen til en plads, hvor affaldet kan sorteres ordentligt og opdeles i rene fraktioner klar til slutgenanvendelse.

Så meget desto mere undrende forekommer disse indkøb af balleteringsudstyr, da der ikke er mangel på sådant udstyr i Danmark i forvejen. Der etableres således samlet set en massiv overkapacitet af sådant udstyr med en efterfølgende ikke effektiv udnyttelse af kapaciteten i landet for mange år frem. Disse investeringer forventes dermed at give anledning til massive samfundsøkonomiske tab. Lidt parallelt til situationen vedrørende knuseudstyr til bygningsaffald, hvor det viste sig ved opfølgningen på sidste affaldsforlig at en række kommuner havde valgt at investere i sådant udstyr uanset at udstyret kun kunne udnyttes få dage om året grundet de begrænsede mængder. Hvis de nye ballepresser alene skal bruges, når der helt ekstraordinært er et enkelt rent læs papir, så er investeringen helt skæv.

Umiddelbart burde en omlasteplads ikke omfatte materiel ud over:

- Kold hal til formålet med rette miljøgodkendelse
- Truck
- Læssemaskine
- Containere til transportformålet
- En brovægt

Denne ramme er derfor helt afgørende for at sikre grundlaget for investeringer i private anlæg til håndtering af husholdningsaffaldet og det tilsvarende erhvervsaffald, da disse anlæg netop bygges til at tage imod de kombinationer af affald, som affaldsbekendtgørelsens regler tillader for husholdningsaffald og husholdningslignende erhvervsaffald. Det vil samtidig bidrage til at holde håndteringen af affaldet i Danmark i så vidt omfang som muligt.

Dispensation til offentligt-private anlæg

Det er en udmærket præcisering, at markedsundersøgelsen bør ske før det første udbud og ikke i forlængelse heraf. Det er rimeligt, at der alene skal gennemføres 2 udbudsrunder.

Forsyningstilsynet bør sammenstille den foretagne markedsundersøgelse med det foretagne udbud forud for, at der gives dispensation til etablering af et offentligt privat selskab til at byde i den efterfølgende udbudsrunde. Hvis inputtet fra markedsundersøgelsen ikke har fundet rimelig anvendelse ved udformningen af udbuddet, bør dispensation afvises. Markedsundersøgelsen skal netop bruges til at rette udbuddet mod den håndtering, som faktisk findes på markedet. Der er for ARI ingen tvivl om, at der er afsætningsmuligheder for alle de 10 fraktioner, dog således at der ikke kan sikres fuld genanvendelse af alle fraktionerne, herunder særligt tekstiler.

Erhvervsaffald, herunder indsamling og genbrugspladser

Kommunerne får fortsat mulighed for at indsamle genanvendeligt erhvervsaffald fra virksomheder med affald i art og mængde som en husholdning og via genbrugspladserne.

Det bifaldes at art og mængde helt erstatter den nuværende ordning. Den beskrevne ordning med anvendelse af samme materiel, som anvendes overfor husholdninger og samme tømningfrekvenser må også antages at virke rimeligt som en afgrænsning overfor virksomheder beliggende i selvstændige ejendomme.

Det kunne godt tilføjes i bemærkningerne, at vurderingen gælder den samlede ordning på stedet, således at der ikke opstår tvivl om indkøbscentre og virksomhedshoteller, som huser mange virksomheder, som individuelt måske i større eller mindre grad ville falde under afgrænsningen for enkelte fraktioner, men som deler en samlet affaldsordning, som på ingen måde kan falde indenfor afgrænsningen.

I forhold til virksomheder beliggende i huse med fælles baggårde med husholdninger vil afgrænsningen via materiel ikke fungere, da materiellet deles direkte med husholdningerne. For at sikre et rimeligt kendskab til ordningens afgrænsning anbefales det derfor, at der udvikles en beskrivelse, som i runde termer angiver hvilket omfang af affald den kommunale ordning kan benyttes til og hvilke virksomheder, f.eks. virksomheder godkendt til forarbejdning af fødevarer, dagligvarebutikker, m.v., som ikke kan benytte den kommunale ordning, da de altid vil falde udenfor art og mængde. Denne beskrivelse burde gøres til et obligatorisk indhold af kommunernes materiale overfor virksomhederne vedrørende eventuel tilmelding til ordningen.

Kommunerne skal have et kundeforhold med alle virksomheder, som benytter deres ordning og de skal opkræve disse virksomheder en markedspris for benyttelse af ordningen. Det er meget uklart, hvordan en sådan markedspris skal fastsættes. Markedsprisen for behandlingen af affaldet er formentlig den letteste del, da denne som minimum må omfatte enten en husholdnings gennemsnitlige mængde eller maksimale mængde af den pågældende fraktion ganget med afsætningsprisen på markedet. Indsamlingen er knapt så enkel, da prisbilledet for afhentning af affald er knapt så klart og varierer fra område til område. Det bør dog være klart, at inkrementelomkostningen for kommunen ved at medtage denne ekstra volumen på ingen måde kan være udtryk for en markedspris.

Genbrugspladserne vil efter lovforslaget fortsætte i kommunalt regi, som en tvungen ordning for husholdningerne og en frivillig ordning for virksomhederne. Mens der skal fastsættes en markedspris for afhentning af genanvendeligt erhvervsaffald, er det ikke klart af forslaget, om prisen for erhvervs anvendelse af genbrugspladsen fremover som hidtil skal fastsættes under hvile i sig selv reglerne på basis af årlige kortlægninger af erhvervslivets anvendelse af pladsen eller om der også her skiftes til en markedspris.

Erhvervenes affald er konkurrenceudsat, og der er en væsentlig konkurrence om indsamlingen og håndteringen af det affald, som erhvervene afleverer på genbrugspladsen, herunder ikke mindst bygningsaffald. Det ville således være rimeligt, hvis princippet om hvile i sig selv gebyrer for monopolkunder, og markedspriser for konkurrenceudsatte kunder blev gennemført fuldt ud, således at hvile i sig selv gebyret for erhvervenes anvendelse af genbrugspladserne blev erstattet af en markedspris. Som det er i dag kan virksomhederne nogle steder i landet for en ganske beskedent betaling aflevere ubegrænsede mængder af f.eks. bygningsaffald uden nogen form for dokumentation

for forureningsgraden, da genbrugspladserne er fritaget for at skulle kræve den dokumentation for anmeldelse af bygningsaffald og dets forureningsgrad, som gælder alle private modtagere i landet. Markedsprisen for modtagelse af bygningsaffald og efterfølgende korrekt behandling heraf ved første fulde læs overstiger allerede genbrugspladsens årsbetaling visse steder i landet. Der er således på ingen måde tale om en markedspris i dag, men snarere det som branchen selv betegner som en gratis måde at komme af med problematisk affald på. Vi kan kun opfordre til, at der bliver tale om en markedspris og en bedre kontrol af mængder og forureningsgrad, som afleveres på genbrugspladserne.

Uanset dette bør gebyret/markedsprisen for erhvervenes anvendelse af genbrugspladserne og dokumentation for grundlaget for prisberegningen underlægges Forsyningstilsynet og indgå i de analyser, som tilsynet skal lave fremadrettet af regeloverholdelsen og effektiviteten i branchen.

Slagger

ARI stiller sig uforstående overfor det fremførte eksempel om slagger som et område, som kommunen muligvis skal have lov at fortsætte med behandlingen af kommunalt affald indenfor. Slagger er en kommunal affaldsfraktion, som går til genanvendelse/nyttiggørelse efter en sortering og modning af materialet. Der er en række selskaber både i Danmark og de nærmeste lande, som håndterer behandling og genanvendelse af slagger. Hvis man skal tage princippet fra klimaplanen og vurdere en sådan mulig undtagelse i forhold til behovet for tilstedeværelsen af kommunale selskaber efter overgangsperioden, må man sige, at der ikke er noget behov for kommunal tilstedeværelse på markedet for håndtering af slagger. Hvis der ikke var ét kommunalt selskab i dag, ville ingen have grund til at tage initiativ til at etablere et sådant, da der er rigelige afsætningsmuligheder på markedet i forvejen.

Have- og parkaffald

ARI stiller sig ligeledes uforstående overfor eksemplet på en undtagelse omkring have- og parkaffald. Der indsamles rigtig meget have- og parkaffald i Danmark. Det klassificeres for 75% vedkommende som genanvendeligt affald (den lette del), primært via kompostering, mens 25% klassificeres som forbrændingseget (stød, stammer og store grene). Klimaplanen har fokus på fraktionen, da den nuværende mest almindelige løsning med kompostering i fri luft udleder betydelige mængder metan. Der er således behov for en betydelig udvikling af håndteringsløsningen på området, ligesom forskellige virksomheder også kigger på andre anvendelsesmuligheder for have- og parkaffaldet. Det private marked er fuldt i stand til at kompostere have- og parkaffaldet, og ikke mindst den logiske aktør til at stå for en videre udvikling af behandlings- og anvendelsesmulighederne for have- og parkaffald for at sikre en højere værditilvækst og et mindre CO₂ udslip.

For så vidt som have- og parkaffald komposteres på stedet, hvor det er opstået som led i en normal drift af de kommunale haver eller parker, så skal der naturligvis fortsat være mulighed herfor. Der kan blot ikke tilføres affald udefra til disse anlæg.

Bygningsaffald

Det er positivt, at det fremgår direkte, at knusning af affald ikke er omfattet af de aktiviteter, som kommunerne fremover kan udføre.

Eksisterende kommunale anlæg med dispensation til at modtage erhvervsaffald

Umiddelbart underer det fortsat, at de kommunale anlæg, som fik dispensation til modtagelse af erhvervsaffald i forlængelse af Affaldsforliget af 2007, fortsat har dispensation, da ordningen blev etableret for at sikre afskrivning af det eksisterende materiel til behandling af det pågældende affald. Anlæggene skulle være etableret og materiellet indkøbt inden marts 2009. Materiellet har typisk en afskrivningsperiode på 6-8 år og dispensationerne burde således ved normal drift og udskiftning af materiel være ophørt senest 2017. Det er derfor behov for en væsentlig tilsynsindsats fra Forsyningstilsynets side.

Det er den klare antagelse, at alle de omfattede anlæg både behandler affald omfattet af de kommunale indsamlingsordninger, herunder ikke mindst genbrugspladserne, og erhvervsaffald modtaget under dispensation. Det bør præciseres, at disse anlæg skal organiseres i et særskilt aktie eller anpartsselskab, da det fysiske anlæg behandler begge typer affald. At give mulighed for at det samme fysiske anlæg både indgår som aktiv i et udskilt selskab og som aktiv i et løst organiseret område alene underlagt krav om særskilte regnskaber for dele af driften giver ingen mening og skaber et bureaukratisk mareridt i forhold til kontrol.

Såfremt der er anlæg og materiel, som alene håndterer erhvervsaffald modtaget under dispensation behøver disse ikke udskilles i selvstændige selskaber, da de allerede er undergivet regler om selvstændig regnskabsafklæggelse m.v. Det er dog afgørende, at aktiviteterne holdes adskilt fra andre aktiviteter, der finansieres på anden vis

Det bør indgå i Forsyningstilsynets analyser dels i hvor stort omfang disse anlæg modtager erhvervsaffald relativt til deres godkendte mængder og hvordan økonomien i dem udvikler sig.

Genbrugsområder

Det bør i forbindelse med reguleringen af genbrugshjørner beskrives klart, at alle genstande som kommunen modtager fra borgerne eller indsamler fra borgerne omfattes af reguleringen om genbrugshjørner og forpligtelsen til at stille effekterne til rådighed for markedet/virksomhederne, herunder de velgørende organisationer, forud for en håndtering og videresalg via en kommunal genbrugsbutik.

Det kommende gebyr bør i nogen grad også kunne anvendes til indsamling fra husstandene af genbrugsgenstande. I forbindelse med de nye krav til at udbyde storskrald med henblik på genbrug og genanvendelse vil der formentlig være behov for at foretage en differentieret indsamling af genstande til genbrug og genstande til genanvendelse. Hvis alt storskraldet indsamles af en komprimatorbil, er genbrugsmulighederne formentlig nul efter presningen/knusningen i bilen. Hvis alt indsamles forsigtigt på et åbnet lad for at bevare genbrugspotentialet er den samlede ordning helt uproportionalt dyr i forhold til potentialet. Hvis vi vil maksimere værdien af affaldet og genbruge så meget som muligt, bør gebyret for genbrugshjørnet også kunne dække indsamlingsdelen af genbrugsgenstandene. Når genstandene er indsamlet bør de stilles til rådighed for markedet på lige fod med genstande afleveret på pladsen.

I forhold til genbrugsgenstande, hvor genstanden som affald er omfattet af producentansvar, bør der være en forpligtigelse for kommunen til at søge at indgå en aftale med den eller de relevante producentorganisationer. F.eks. indenfor elektriske og elektroniske genstande opbygges der aktuelt systemer med henblik på at sikre et så stort genbrug som muligt. Der er derfor en professionel logistik på plads til at sikre den bedst mulige håndtering af disse genstande og det ville være synd ikke at udnytte dette i fælles interesse. Det kunne f.eks. organiseres via opsamlingsmateriel til genbrugsgenstande.

Lovforslaget lægger op til at de indleverede genstande både kan stilles gratis til rådighed for virksomhederne og de frivillige organisationer og at de kan udbydes mod betaling. I sidste tilfælde skal kommunen så angiveligt af skattemidler udrede de frivillige organisationers "betaling" for genstandene, da de ikke må betale for modtagelse af genstande efter momsreglerne. Det er ikke forventningen, at et sådant system vil komme til at fungere. Vi opfordrer i stedet til, at genstandene bliver stillet gratis til rådighed, og at der bliver stillet krav om dokumentation for håndteringen af genstandene efter afhentning, og at det på den måde sikres, at de faktisk bliver genbrugt i videst muligt omfang trods, at de modtages uden beregning.

Kommunalt affald er erhvervsaffald

God præcisering, men konsekvenserne heraf er ikke trukket klart op i bemærkningerne. Det fremgår således f.eks. ikke om kommunernes eget affald skal følge reglerne om udsortering af erhvervsaffald, hvilket betyder, at hver kommunal institution og virksomhed er forpligtet til at udsortere alt genanvendeligt materiale fra affaldet og sikre at det bliver genanvendt i højt reelt niveau, eller om institutionerne og virksomhederne kan undlade at sortere i de fraktioner, som der ikke er etableret kommunale henteordninger for husholdningerne for.

Det er ligeledes en incitaments- og kontrolmæssig udfordring, at der ikke er samme krav om opgørelse og indrapportering af afhentet affald fra kommunale arbejdspladser, som der er for statslige, regionale og private arbejdspladser. Det er dermed umuligt at følge, om der sker den relevante sortering på de over 500.000 arbejdspladser, som er i kommunalt regi.

Ideelt set burde de kommunale arbejdspladser omfattes af de samme krav som alle andre arbejdspladser i landet i forhold til sortering og afrapportering.

Forbrændingseget affald fra erhverv

Det bør gøres klart i bemærkningerne, at forbrændingseget affald fra erhverv omfatter alt affald, der klassificeres som forbrændingseget, dvs. alt restaffald, husholdningslignende restaffald og forbrændingseget affald eller som tidligere benævnt dagrenovation og forbrændingseget affald. Formålet om, at virksomheden kan nøjes med en affaldsindsamler kan ikke opnås, såfremt ikke alt forbrændingseget affald er omfattet.

Dette omfatter også ophævelse af de muligheder kommunen har for at etablere obligatoriske tømningensordninger på spildevandsområdet efter spildevandsbekendtgørelsen kap. 17. Eftersom

lovforslaget også ophæver muligheden for obligatoriske indsamlingsordninger vedrørende forbrændingseget affald, bør § 59 i bekendtgørelsen, som i dag er tilpasset konkurrenceudsættelsen af genanvendeligt erhvervsaffald, som minimum tilpasses tilsvarende således at alt affald, der ikke skal til deponering, kan tømmes og afhentes af en privat indsamler. Reelt bør hele kapitlet dog tilpasses således at der kan anvendes en privat indsamler. Dette kan også åbne op for alternative anvendelser af slam m.v. herunder forarbejdning til gødning.

Det bør gøres klart, at omlastning, frasortering af genanvendelige materialer og neddeling i det omfang det er nødvendigt for at leve op til kriterierne for aflevering af affaldet til forbrænding er omfattet af den håndtering, som de godkendte indsamlere af forbrændingseget affald må stå for.

Det er under alle omstændigheder relevant at ændre aktørbekendtgørelsen, herunder ikke mindst standardregulativet og særligt de afsnit vedrørende forbrændingseget affald, som muliggør en anvisning fra kommunen til bestemte anlæg til forbehandling (neddeling) eller sortering af affaldet forud for forbrænding. Disse bestemmelser bruges i dag af kommunerne til at forhindre konkurrence om forbehandlingen og sorteringen, uanset at dette ikke er relevant for en overholdelse af anvisningsretten til affaldet til forbrænding.

Det er en overraskelse, at lovforslaget ikke indeholder den samme begrænsning vedrørende kommunale ordninger for indsamling af forbrændingseget erhvervsaffald, som det gør for genanvendeligt erhvervsaffald, nemlig en afgrænsning til art og mængde. Det ville være naturligt at fastholde denne afgrænsning på tværs af alle affaldstyperne, da det dermed ville blive entydigt, at kommunerne alene kan stille ordninger til rådighed for de helt små virksomheder.

Såfremt kommunerne har mulighed for at stille ubegrænsede ordninger til rådighed for virksomhederne vedrørende forbrændingseget affald bør dette ledsages af en række ændringer, herunder krav om indberetning af mængder indsamlet fra den enkelte virksomhed (som det i forvejen gælder for private indsamleres afhentning), affaldet skal afhentes til en markedspris, affaldet skal indvejes og afregnes som erhvervsaffald på forbrændingsanlægget og affaldstilsynsopgaven bør fjernes fra kommunen for så vidt angår virksomheder, som anvender kommunens ordning for forbrændingseget affald.

Såfremt disse ændringer ikke ledsager en ubegrænset kommunal ordning vil vi miste enhver mulighed for et effektivt tilsyn med selv større virksomheder, da vi mister overblikket over deres samlede affaldsproduktion. Samtidig påføres de private indsamlere en ublu konkurrence i kraft af, at kommunerne kan krydssubsidiere det forbrændingsegnete erhvervsaffald med den tilsvarende obligatoriske ordning for husholdningerne, de skal ikke leve op til sammenlignelige krav og de kan aflevere affaldet til en billigere pris på forbrændingsanlægget, da en lang række kommuner direkte eller indirekte opererer med højere takster for erhvervsaffald til forbrænding indleveret af private indsamlere, f.eks. gebyrer til mellemlagring der alene pålægges privat indsamlet erhvervsaffald, mens kommunen indvejer det erhvervsaffald, de selv indsamler som husholdningsaffald, som ikke pålægges f.eks. mellemlagringsgebyrer. Skal kommunerne have ubegrænsede muligheder på dette område, bør konkurrencen i det mindste være fair.

Forsyningstilsynet

Forsyningstilsynet er en meget positiv nyskabelse i forhold til affaldssektoren. Den længe accepterede sammenblanding af myndigheds- og driftsopgaver har lige så længe været en udfordring for opgavevaretagelsen og gennemsigtigheden i sektoren. Det er derfor meget positivt at der med lovforslaget tages fat på at adskille rollerne og sikre et effektivt tilsyn både med varetagelsen af de forskellige opgaver i sektoren og med adskillelsen af økonomien mellem de forskellige aktiviteter.

Det er dog en enorm opgave og der bør derfor skabes så meget indsigt i sektoren som muligt. En måde at opnå dette på er at sikre offentlighed om de oplysninger, som indrapporteres til Forsyningstilsynet.

Forsyningstilsynet kan ikke holde øje med alt. Det foreslås derfor at der etableres en mulighed for at indbringe sager for Forsyningstilsynet. Der er en betydelig konkurrence om en række af de opgaver, som kommunerne fortsat vil have mulighed for at varetage. En mulighed for at indbringe sager for Forsyningstilsynet vil dermed give de aktører i affaldssektoren, som falder over forhold de undrer sig over en mulighed for at få en myndighed til at tage stilling til om der er noget galt eller ikke.

Det er fornuftigt at bygge videre på det eksisterende håndhævelsessystem med Ankestyrelsen. Det kan dog godt skabe nogen bekymring i forhold til om der faktisk vil blive fulgt op på påbud udstedt af Forsyningstilsynet indenfor rimelig tid, da erfaringerne med responstid i Ankestyrelsen ikke er de bedste. Det foreslås derfor, at der gives en tidsramme i loven indenfor hvilken Ankestyrelsen skal have fulgt op på en henvendelse fra Forsyningstilsynet.

Vedrørende jord

ARI noterer sig at den eksisterende regulering af jord fastholdes med lovforslaget. ARI noterer sig også at der arbejdes med en konkurrenceudsættelse af jord, herunder en afvikling af kommunale anlæg for behandling af jord. Der er behov for en snarlig revision af dette område. Foruden de ovenstående tiltag med ophævelse af anvisningsretten og -pligten og afvikling af jordbehandlingsanlæggene, er der som minimum behov for et ensartet nationalt dækkende regelsæt om klassificering af jord, en anvendelse af dette nationale klassificeringssæt overfor eksisterende og kommende modtageanlæg for jord, herunder genanvendelsesprojekter, et ensartet nationalt regelsæt for godkendelse af genanvendelsesprojekter som skal følges for både offentlige og private projekter og endelig en uafhængiggørelse eller en flytning af myndighedskompetencen på området, da det aktuelt ikke opleves, at offentlige (egne) og private projekter behandles lige hos den aktuelt kompetente myndighed.

Såfremt der er nogen spørgsmål eller behov for uddybning af ovenstående, står ARI naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Niels Bukholt

København, den 21. desember 2021

Høringssvar – Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet

BL – Danmarks Almene Boliger har den 25. november 2021 modtaget høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet med nye rammer for kommunal behandling af affald til materialenyttiggørelse, indsamling af erhvervsaffald, genbrug på genbrugspladser og økonomisk tilsyn.

BL har følgende bemærkninger til høringen:

I lovudkastet foreslås det, at der skal være udbudspligt i forhold til behandling af genanvendeligt affald, og at eksisterende kommunale anlæg i en overgangsperiode omdannes til selskaber. Der fastlægges tillige regler for dispensation for forbuddet mod, at kommuner behandler genanvendeligt affald, og om hvordan virksomheder kan benytte en privat aktør til indsamling af forbrændingseget affald, og at mindre virksomheder kan benytte kommunal indsamling. Endelig indføres et skærpet økonomisk tilsyn med affaldssektoren.

Generelt er det BL's forhåbning, at liberaliseringen af genanvendelsesområdet på længere sigt vil give lavere gebyrer. BL ser dog en risiko for, at det i den 5-årige overgangsperiode faktisk bliver dyrere at få behandlet affald, trods skærpet økonomisk tilsyn og dokumentationskrav. Derudover er det BL's erfaring, at kommunerne – uanset ens regelsæt – i dag har meget forskelligartet gebyrstruktur for husholdningerne. På den baggrund foreslår BL, at gebyrovervågningen skærpes, således at der sikres ensartet gebyrstruktur overfor husholdninger baseret på et objektivi grundlag.

Det bør være et mål, at det hverken på kort eller lang sigt må blive dyrere for beboere at få håndteret affald. Derfor bør det fremgå som et klart mål for det skærpede økonomiske tilsyn, at ændringerne ikke bør medføre højere affaldsgebyrer for landets borgere, uanset hvor de bor.

BL har herudover ikke yderligere bemærkninger til høringen.

Med venlig hilsen

Bent Madsen
Adm. direktør

Energistyrelsen

Bornholm, den 22. december 2022

Sendt med e-mail til: JBWF@ens.dk og CLKJ@ens.dk

Høringssvar vedrørende forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet – journalnummer 2021-17546

Hermed skal BOFA komme med bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet. BOFA er den afdeling i Bornholms Regionskommune, som varetager regionskommunens opgaver på affaldsområdet, og BOFA har siden kommunesammenlægningen i 2003 været en integreret del af den kommunale administration i Bornholms Regionskommune.

1. Bofas vision om affaldshåndteringen på Bornholm

BOFAs kerneopgave er at planlægge, etablere og drive de nødvendige anlæg til behandling og genanvendelse af affald i regionskommunen. Herudover er etableret indsamlingsordninger for affald og genanvendelige materialer fra både husstande og erhvervsvirksomheder på Bornholm.

Da Bornholm langtfra har lokale behandlingsmuligheder af de indsamlede affaldsfraktioner er det nødvendigt, at borttransportere det meste affald til behandlingsanlæg i det øvrige Danmark eller i udlandet – primært Sverige eller Tyskland, hvor affaldet kan genanvendes. Alt affald der skal borttransporteres fra Bornholm skal således, både transporteres med skib over Østersøen, og derefter med lastbil videre mod modtagestedet.

Dette betyder, at affaldsbehandlingen på Bornholm naturligt bliver markant dyrere end i andre dele af landet.

Mængden af affald på øen – den kritiske masse, spiller også ind på økonomien omkring den bornholmske affaldshåndtering.

De bornholmske affaldsmængder er så tilpas små, at det ikke er økonomisk rentabelt for private aktører at etablere afsætningskæder, eller aktiviteter, der kan håndtere affaldet på øen.

BOFAs opland omfatter hele Bornholm, og består af både land- og byzoner. Bebyggelserne består af lejligheder, parcelhuse, sommerhuse og egentlig landbebyggelse.

På Bornholm er der desuden ca. 3.400 virksomheder indenfor mange forskellige brancher lige fra industri til servicefag samt naturligvis turistbranchen der omfatter udlejningsvirksomhed, fødevarer virksomheder og underholdningsindustri.

Som følge af et omfattende turisterhverv øges befolkningen betydeligt i sommerhalvåret fra de fastboende 40.000 borgere til op til 120.000 i højsæson. Hertil ses en stigende tendens til, at turistsæsonen udvides til andre dele af året. Årligt besøges Bornholm af ca. 500.000 turister og højsæsonen medfører selvfølgelig udfordringer for BOFA med håndtering af det affald der er en konsekvens af det store udsving i antallet af gæster.

Bornholm vil med visionen; Bornholm viser vej – uden affald, være den første region i Europa uden affaldsforbrænding og deponi. Derfor vil BOFA på sigt sortere sig udenom behovet for at forbrænde affald. Visionen er bygget op omkring Bornholms Regionkommunes mangeårige arbejde med Bright Green Island strategien, der sætter bæredygtighed i centrum for øens fremtidige udvikling. I kraft af sin størrelse, sine grønne visioner og sin geografisk placering vil Bornholm som ø og samfund være et håndgribeligt og troværdigt eksempel på, hvordan omstillingen af affaldssystemet, i tæt samspil med borgere og virksomheder, kan flytte et moderne samfund fra en lineær til en cirkulær økonomi.

En del af BOFAs vision er at man vil afskaffe affald på Bornholm senest i 2032 – forstået på den måde at affaldet skal forebygges, genbruges eller genanvendes.

Baggrunden herfor er at BOFA i dag har et forbrændingsanlæg der årligt forbrænder ca. 20.000 ton forbrændingsegnet affald og et deponi.

Både forbrændingsanlæg og deponi anslås til at være udtjent omkring 2032 og det vil ikke være økonomisk rentabelt eller politisk muligt at fortsætte disse behandlingsformer lokalt hvorfor eneste mulighed efter 2032 vil være borttransport af affald.

En del af BOFAs vision er derfor borttransport til genanvendelse eller genbrug lokalt.

2. Bemærkninger til høringsudkastet til lovforslag

2.1 Generelt

Generelt er BOFA tilfreds med at se, at Energistyrelsen i høringsudkastet i vidt omfang henholder sig til den politiske aftales undtagelser, som skal gælde for ikke-brofaste øer.

Dette er efter BOFAs opfattelse med til at sikre, at borgere og virksomheder på Bornholm fortsat kan tilbydes de affaldsordninger og tilbud, som er nødvendige for at servicere et ø-samfund som Bornholm med de særlige forhold, som gælder her.

BOFA vil i det følgende knytte bemærkninger til forståelsen mv. af de forskellige elementer i høringsudkastet til lovforslag, som BOFA har bemærkninger til.

2.2 Forbuddet mod kommunal deltagelse i behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse – forslagens § 49b

BOFA noterer sig, at BOFA i overensstemmelse med den politiske aftale fortsat skal kunne deltage i aktiviteter forbundet med affald egnet til materialenyttiggørelse. Det betyder, at BOFA fortsat - også efter lovforslagets eventuelle ikrafttræden - kan varetage de aktiviteter vedrørende behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse, som BOFA allerede i dag varetager.

For så vidt angår undtagelsen i den foreslåede § 49b, stk. 2, og den i lovbemærkningerne beskrevne definition af omlastning forstår BOFA den foreslåede § 49b således, at definitionen af omlastning i lovbemærkningerne ikke har betydning for BOFA, idet BOFA er omfattet af den generelle undtagelse i den foreslåede § 49b, stk. 3, nr. 1, hvorfor enhver omlastningsaktivitet, medmindre der måtte være tale om automatiseret sorteringsanlæg efter den foreslåede § 49e, er omfattet af undtagelsen for øer uden fast broforbindelse.

Efter den foreslåede § 49b, stk. 4, kan Forsyningstilsynet i særlige tilfælde meddele dispensation fra forbuddet i stk. 1. Det er BOFAs forståelse af bestemmelsen, at denne ikke vil være relevant for BOFA, da BOFA er omfattet af den generelle undtagelse fra stk. 1 i den foreslåede stk. 3, nr. 1. BOFA kan dog se i lovbemærkningerne til dispensationsbestemmelsen i stk. 4, at erhvervsaffald indsamlet fra virksomheder beliggende på øer uden fast broforbindelse nævnes som eksempel på et tilfælde, hvor der efter omstændighederne kan meddeles dispensation. Ordlyden af disse bemærkninger bør præciseres, så bemærkningerne ikke kan misforstås derhen, at ø-kommuner uden fast broforbindelse har behov for en dispensation efter stk. 4 til at behandle affald egnet til materialenyttiggørelse, som er produceret på øen.

Endvidere følger det af den foreslåede § 49b, stk. 6, at klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at kunne fastsætte regler om, at kommuner kan behandle affald egnet til materialenyttiggørelse fra kommunens egne institutioner og virksomheder, hvis behandlingen sker som led i egen produktion eller tjener et socialt formål. BOFA går ud fra, at en ø-kommune uden fast broforbindelse (som Bornholms Regionskommune) ikke vil have behov for at anvende bestemmelser fastsat i medfør af stk. 6 for at behandle affald egnet til materialenyttiggørelse fra kommunens egne institutioner mv., da ø-kommuner er omfattet af den generelle undtagelse i stk. 3, nr. 1. Dette bør dog præciseres i lovforslaget.

Endelig fremgår det af de almindelige bemærkninger til forbuddet mod kommunal deltagelse i aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse, at der i forbindelse med, at der skal træffes beslutning om udmøntningen af de nye EU-regler for udvidet producentansvar, skal tages stilling til, om undtagelsen for ikke-brofaste øer skal være gældende. I den forbindelse skal det bemærkes, at der ved denne udmøntning bør tages højde for, om der reelt i praksis kan fastsættes sådanne ordninger for Bornholm, eller om der er behov for fortsat at have en kommunal kapacitet for at sikre, at det omfattede affald bliver håndteret.

2.3 Forbuddet mod etablering af affaldsordninger for eller tilbyde indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse – forslagets § 49c

BOFA noterer sig, at BOFA i overensstemmelse med den politiske aftale skal kunne etablere affaldsordninger for og tilbyde indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse.

For så vidt angår selve undtagelsen fra forbuddet forstår BOFA lovforslaget således, at BOFA for så vidt angår alt erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse vil være omfattet af § 49c, stk. 3, nr. 2. Selvom BOFA således fastsætter affaldsordninger, der også omfatter virksomheder, der producerer affald i art og mængde svarende til en husholdning, vil dette derfor fortsat være omfattet af undtagelsen i § 49c, stk. 3, nr. 2, og ikke undtagelsen i § 49, stk. 3, nr. 1. Det betyder også, at som BOFA forstår lovforslaget, vil BOFA heller ikke være omfattet af bestemmelsen i § 49c, stk. 4, hvorfor BOFA fortsat kan opkræve en hvile i sig selv pris.

Det bør i lovbemærkningerne eller på anden måde gøres mere klart, at øer uden fast broforbindelse ikke vil være omfattet af reglen i § 49c, stk. 4, da øer uden fast broforbindelse fastsætter affaldsordninger og tilbyder indsamling efter § 49c, stk. 3, nr. 2, og ikke efter § 49c, stk. 3, nr. 1.

2.4 Kravet om udbud af behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse – forslaget § 49d

BOFA forstår den foreslåede § 49d, stk. 2, således, at kravet om udbud af opgaver med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse ikke gælder for ø-kommuner uden fast broforbindelse (som Bornholms Regionskommune), idet sådanne kommuner er omfattet af bestemmelsen i den foreslåede § 49b, stk. 3, nr. 1.

BOFA bliver således ikke efter den foreslåede § 49d forpligtet til at sende behandlingen af affald egnet til materialenyttiggørelse i udbud.

2.5 Forbuddet mod ejerskab til automatiserede sorteringsanlæg – forslaget § 49e

BOFA forstår den foreslåede bestemmelse således, at der er tale om et generelt forbud, der også gælder for anlæg beliggende på ikke-brofaste øer som Bornholm.

BOFA mener ikke at eje automatiserede sorteringsanlæg, der er omfattet af bestemmelsen. BOFA foretager en sorteringsaktivitet, som BOFA dog ikke mener er omfattet af forbuddet i den foreslåede § 49e.

BOFA foretager således i dag en sortering primært af papir og pap, hvor det pågældende affald føres frem på et transportbånd, hvor medarbejdere står og manuelt sorterer affaldet. Som BOFA forstår formuleringen af den foreslåede § 49e og bemærkningerne hertil, så vil den ovenfor beskrevne aktivitet ikke være omfattet af forbuddet i § 49e, da der uanset anvendelsen af transportbåndet ikke er tale om et automatiseret sorteringsanlæg.

2.6 Overgangsordningen for anlæg til behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse samt krav om selskabsgørelse – forslaget § 49f og § 49g

BOFA forstår bestemmelserne i § 49f og § 49g således, at BOFA ikke er omfattet af disse bestemmelser, idet BOFA efter § 49b, stk. 3, nr. 1, er undtaget fra forbuddet mod kommuners deltagelse i aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse.

Det betyder blandt andet, at BOFA fortsat vil kunne foretage reinvesteringer i BOFAs anlæg til behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse, og at der skal opkræves gebyr fastsat i overensstemmelse med hvile i sig selv-princippet for behandlingen.

For så vidt angår kravet om selskabsgørelse forstår BOFA også lovbemærkningerne til § 49b således, at BOFAs behandlingsanlæg omfattet af undtagelsen i § 49b, stk. 3, nr. 1, fortsat vil kunne være organiseret som en del af den kommunale administration og altså ikke vil være omfattet af et krav om selskabsgørelse.

Det bør efter BOFAs opfattelse også fremgå i hvert fald af lovbemærkningerne til § 49f og § 49g, at aktiviteter (anlæg) forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse, som er undtaget efter § 49b, stk. 3, ikke er omfattet af overgangsordningen og kravet om selskabsgørelse samt vilkårene for selskaber i henholdsvis § 49f og § 49g.

2.7 BOFAs dispensation vedrørende anlæg til behandling af kildesorteret affald egnet til materialenyttiggørelse

BOFA har i henhold til dispensation fra Energistyrelsen af 18. december 2015 indtil videre fortsat behandlet kildesorteret erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse.

Generelt forstår BOFA lovforslaget således, at de hidtidige godkendelser/dispensationer ophører i 2027. Samtidig forstår BOFA dog lovforslaget således, at BOFA fra lovforslagets ikrafttræden ikke længere vil have behov for den meddelte dispensation, da BOFA nu med lovforslagets § 49b, stk. 3, nr. 1, får hjemmel til at deltage i aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse.

Det bør efter BOFAs opfattelse præciseres i lovforslaget, at en ø-kommune uden fast broforbindelse (som Bornholms Regionskommune) med bestemmelsen i § 49b, stk. 3, nr. 1, ikke længere får behov for at varetage opgaver i henhold til godkendelser/dispensationer vedrørende anlæg til behandling af kildesorteret erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse.

2.8 Eventuelle krav til regnskabsaflæggelse mv.

BOFA er i dag omfattet af krav til regnskabsaflæggelse mv. fastsat i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 46b, stk. 2, for så vidt angår de anlæg, som BOFA har dispensation til, jf. afsnit 2.7.

Ved eventuel fastsættelse af nye regler om krav til regnskabsaflæggelse mv., herunder for så vidt angår anlæg til behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse omfattet af undtagelsen i den foreslåede § 49b, stk. 3, nr. 1, skal det bemærkes, at det er vigtigt ved fastsættelsen af sådanne regler at holde sig for øje, hvilke administrative belastninger reglerne vil have.

I en lille organisation som BOFA vil en stramning/udvidelse af reglerne sammenlignet med de nugældende regler om krav til regnskabsaflæggelse mv. således kunne være meget administrativt bebyrdende uden at dette står mål med de hensyn, som ønskes varetaget ved sådanne krav. Det er derfor vigtigt ved fastsættelsen af regler at sikre en balance i mellem på den ene side den nødvendige adskillelse og på den anden side en begrænsning af den administrative byrde forbundet med håndtering af reglerne.

Såfremt Energistyrelsen måtte have behov for yderligere oplysninger, er styrelsen velkommen til at kontakte undertegnede.

Med venlig hilsen

Jens Hjul-Nielsen

Direktør

OBS – Byggeskadefonden har kun skrevet kommentar i mail

Byggeskadefonden har modtaget høring over forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om forsyningstilsynet.

Fonden har ingen bemærkninger til forslaget.

Med venlig hilsen

Helge Birkerod Aaquist

Juridisk konsulent

hba@bsf.dk

M: 2215 5395

BYGGESKADDEFONDEN

Studivestrate 50

1554 København V

3376 2000 / bsf@bsf.dk

<http://www.bsf.dk>

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

Til Energistyrelsen

Høring over forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet

Energistyrelsen har den 25. november 2021 sendt forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet (herefter blot "lovforslaget") i høring.

Lovforslagets primære formål er at udmønte dele af den politiske aftale om "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi" fra den 16. juni 2020 (herafter "klimaaftalen"). Det drejer sig om afsnit IV "En stærk genanvendelsessektor", der blandt andet pålægger kommunerne at udbyde sortering og behandling af genanvendeligt husholdningsaffald, forbud mod at eje automatiseret sorteringsanlæg, udfasning af eksisterende kommunale genanvendelsesanlæg, ingen obligatoriske indsamlingsordninger til forbrændingseget affald fra virksomheder, krav om genbrugsområder på kommunale genbrugspladser samt skærpet økonomisk tilsyn.

Det er planen, at lovforslaget bliver fremsat i Folketinget i løbet af foråret 2022 og skal træde i kraft den 1. juli 2022.

Dansk Affaldsforenings bemærkninger til lovforslaget fremgår af dette høringsbrev samt vedlagte høringsnotat.

Vi har tidligere givet udtryk for, at vi bakker op omkring aftalens klima- og miljømålsætninger, herunder de primære ambitioner om at knække affaldskurven, øge genanvendelsen og mindske affaldsforbrændingskapaciteten. Men vi har ligeledes givet udtryk for, at vi er skeptiske overfor, hvorvidt klimaaftalens forslag og initiativer trækker i den ønskede retning.

Lovforslaget overimplementerer klimaaftalen

I Dansk Affaldsforening blev vi overrasket, da vi læste, at lovforslaget handler om "affald egnet til materialenyttiggørelse" og ikke "genanvendeligt husholdningsaffald", som det fremgår tydeligt af klimaaftalen. Materialenyttiggørelse omfatter – udover genanvendelse – også forberedelse med henblik på genbrug og "anden

03-01-2022
Side 1 af 6

J.nr. NW/NIR 11.7.28.3-01

Dansk Affaldsforening
Vester Farimagsgade 1, 5.
1606 København V

Tlf.: 72 31 20 70
danskaffaldsforening.dk

endelig materialenyttiggørelse" (fx nedknusning af bygge- og anløgsaffald til brug i infrastrukturprojekter).

Hvis kommunerne ikke længere selv må udføre sådanne behandlinger af husholdningsaffald, vil det kunne få betydelige negative miljømæssige og økonomiske konsekvenser for genbruget samt anden endelig materialenyttiggørelse.

Vi vil derfor anbefale, at lovforslaget alene handler om "genanvendeligt husholdningsaffald", som det også er forudsat i klimaaftalen.

Vi blev også overrasket, da det gik op for os, at lovforslaget forbyder kommunerne at eje automatiseret sorteringsanlæg til fx sortering af affald egnet til materialenyttiggørelse fra farligt affald og forbrændings- og deponeringsegnet affald. Det fremgår ingen steder i klimaaftalen, at politikerne har ønsket et sådan forbud. Forbuddet har alene været tiltænkt sortering og behandling af genanvendeligt husholdningsaffald, som det fremgår flere steder i klimaaftalens afsnit IV.

Lovforslagets udvidede forbud vil begrænse kommunernes incitament til at sortere genanvendeligt husholdningsaffald fra affald indsamlet i ordninger for farligt affald samt ordninger for forbrændings- eller deponeringsegnet affald, da det vil blive uforholdsmæssigt dyrt og besværligt. Hermed vil forbuddet få den effekt, at man ikke opnår de klimaeffekter, man ønsker.

Vi vil derfor anbefale, at forbuddet mod, at kommunerne må eje automatiseret sorteringsanlæg til indledende sortering og sortering af affald egnet til materialenyttiggørelse fra farligt affald og forbrændings- og deponeringsegnet affald, bortfalder fra lovforslaget af hensyn til miljø og økonomi.

Som følge af, at kommunerne nu skal etablere en række henteordninger hos borgerne, vil der blive brug for flere omlastepladser. Dels er der ikke så meget affald i skraldebilerne, da de typisk har mindst to rum, dels vil man undgå at køre for langt med skraldebiler, hvor der er mere luft end affald. Omlastningen kan begrænse CO₂-udslippet, da det sikrer fyldte skraldebiler og unødigt transport af luft i fx to-kammerbiler.

I den sammenhæng giver det ikke mening, hvis en kommune ikke må fjerne poser med tekstiler fra papir/pap og/eller ikke må adskille metal fra plast, hvis det giver miljømæssig, transportmæssig og/eller økonomisk mening. Det ses heller ikke at være i modstrid med klimaaftalen.

DAF vil derfor anbefale, at kravet om udbud af sortering og behandling af husholdningsaffald alene gælder fra det øjeblik, det genanvendelige husholdningsaffald er adskilt i enkeltfraktioner.

Affald er fortsat et miljøproblem og en omkostning

Det fremgår af lovforslaget, at affald er gået fra at være et problem til at være en værdifuld ressource, som virksomheder i hele Europa efterspørger for at genanvende i nye produkter. Den virkelighed, vores medlemmer møder, er desværre en helt anden, og vores erfaringer er, at affald primært er et miljøproblem og en omkostning for borgere og virksomheder.

Langt de fleste affaldsfraktioner koster penge at håndtere, og det kan være en krævende opgave at sikre korrekt behandling af affaldet. Der har været flere medier, der har dokumenteret, at affald langt fra altid bliver håndteret, som det var hensigten. EU-Kommissionens udkast til ny transportforordning bekræfter den virkelighed, idet man vil styrke indsatsen mod affaldskriminalitet, da det er et voksende problem i såvel Danmark som hele EU.

Da lovforslaget og store dele af klimaaftalen er baseret på præmissen om affald som en værdifuld ressource, skal vi opfordre Energistyrelsen til, at de i lovforslaget dokumenterer, at husholdningsaffald er økonomisk attraktivt, herunder at genanvendeligt affald fra husholdninger efterspørges af virksomheder i hele Europa.

Kommunerne vil fortsat have det fulde ansvar for håndteringen af borgernes affald, herunder ansvaret for at sikre "høj reel genanvendelse". Det ansvar påtager kommunerne sig gerne, men vi kan konstatere, at Energistyrelsen med dette lovforslag fortsætter tendensen, hvor lovgiver fastholder kommunernes ansvar, men samtidigt udhuler kommunernes mulighed for selv at vælge, hvordan ansvaret skal løftes.

Energistyrelsen skal være opmærksom på, at det kan vise sig at være en meget kompleks og dyr opgave, når kommunerne skal dokumentere "høj reel genanvendelse", da affaldet ofte skal igennem mange led i værdikæden, herunder typisk også gennem flere lande, før det genanvendes. Miljøstyrelsen har arbejdet med problemstillingen, men er endnu ikke kommet i mål.

Vi skal opfordre til, at der hurtigst muligt etableres et (sam)arbejde med det formål, at sikre reel dokumentation for hvordan genanvendeligt affald (slut)behandles.

Vil lovforslaget understøtte en grøn vækst?

Lovforslaget skal understøtte, at danske virksomheder kan udvikle grønne løsninger inden for affaldsteknologi og cirkulær økonomi. Det er bestemt positivt, men desværre er det langt fra klart, hvordan lovforslaget understøtter en grøn vækst. Der ses ikke at være faglige argumenter og/eller undersøgelser, der kan dokumentere, at det at tvinge kommuner til at udbyde opgaver og forbyde dem at

eje sorterings- og behandlingsanlæg vil resultere i, at der udvikles flere og bedre grønne løsninger på affaldsområdet.

En af de muligheder, der er for at udvikle nye løsninger, er gennem offentligt-privat samarbejdet, som man kender det fra en række andre lande – fx Tyskland, Norge og Sverige. Lovforslaget går desværre i den modsatte retning og vil gøre det meget lidt attraktivt (og stort set praktisk umuligt) for såvel private som offentlige parter at indgå partnerskaber eller fælles selskaber. Det begrænser teknologudviklingen samt mulighederne for at etablere sorterings- og behandlingsanlæg – og dermed arbejdspladser - i Danmark, der jo er en af klimaplanens erklærede målsætninger.

Vi skal opfordre til, lovforslaget kommer til at indeholde bestemmelser, der fremmer privat-offentligt samarbejde, fremfor at forhindre det.

Kommunal indsamling af erhvervsaffald

Vi bifalder, at mindre virksomheder endelig får mulighed for at tilvælge de kommunale affaldsordninger. Det har et stort potentiale for at få alle de mindre virksomheder, foreninger m.v. til at påbegynde affaldssortering, og det er vi klar til at bidrage til. Kravet om markedspriser for ydelsen kan dog i værste fald være en så stor administrativ byrde, at målet om mere sortering til genanvendelse ikke bliver indfriet fuldt ud.

Vi skal opfordre til, at lade virksomheder betale det samme affaldsgebyr som husholdninger, hvis de tilvælger de kommunale affaldsordninger, og ikke fastsætte en arbitrær markedspris, der alene har administrative og økonomiske negative konsekvenser.

Genbrugsområder

Vi bifalder, at der med lovforslaget kommer en klar hjemmel til kommunerne til at gebyrfinansiere arbejdet med genbrug. Det har været efterlyst og giver bedre muligheder for at opfylde ønsket om meget mere genbrug af det, vi modtager på genbrugspladsen.

Genbrug er ikke afgrænset til et hjørne på genbrugspladsen, men er noget, der sker og bør ske over hele pladsen og for det affald/genstande, som både borgerne og virksomhederne kommer med. Også indenfor storskraldsordninger er vi ved at udvikle modeller, der kan fremme genbrug, hvilket gerne skulle kunne rummes indenfor gebyrbestemmelserne.

Vi er enige i, at der kan være genbrugspladser, hvor det enten ikke kan lade sig gøre eller ikke giver mening at indsamle til genbrug. Vi bifalder, at kommunerne gives vide rammer for at afsætte genbrugseffekterne og at offentligheden inddrages i tilrettelæggelsen heraf.

Vi anbefaler, at genbrug kan finansieres som en del af genbrugspladsordningen og at lovbemærkningerne har fokus på, hvordan vi kan løfte genbruget uden at udhule markedet for andre aktører på området.

Forsyningstilsynet og tilsyn

Lovforslaget indeholder også tiltag, der skal skærpet tilsynet med kommunerne. Opgaven skal varetages af Forsyningstilsynet og finansieres via de kommunale affaldsgebyrer. Det er helt afgørende, at Forsyningstilsynets opgaver beskrives meget præcist, herunder at der er fuld transparens i Forsyningstilsynets økonomi. Erfaringerne fra andre sektorer er, at det er svært at gennemskue præcist hvilke opgaver Forsyningstilsynet løser, hvor mange ressourcer de bruger på og hvor effektive de er.

Vi vil anbefale, at Energistyrelsen i lovforslaget beskriver Forsyningstilsynets opgaver konkret, og der sættes tal på, for hvor meget man tror det vil koste at løfte tilsynsopgaverne på affaldsområdet, herunder skal der fastlægges krav om en årlig afrapportering. Af hensyn til gennemsigtighed bør det fremgå af borgernes affaldsgebyr, hvor stor en del der går til Forsyningstilsynet.

Vi tager til efterretning, at der er et ønske om at skærpe tilsynet med kommunerne. Vi bemærker, at der er tale om et økonomisk og juridisk tilsyn.

Efter vores opfattelse vil der i endnu højere grad være brug for, at der føres tilsyn med, at der findes sorterings- og behandlingsanlæg på markedet, der kan sikre "høj reel genanvendelse", da det ikke synes at være tilfældet på nuværende tidspunkt. Der bør også føres "tilsyn" med, at der rent faktisk eksisterer en reel efterspørgsel efter genanvendeligt affald til brug ved produktion af nye produkter. Sker de to ting ikke, vil såvel borgernes som kommunernes indsats være forgæves.

Økonomi

Hvad kommer det til at koste borgeren, at der skal etableres et økonomisk tilsyn med sektoren, der skal finansieres direkte af borgeren via de kommunale gebyrer? Hvad koster det at drive Forsyningstilsynet. Og hvad kommer det til at koste borgeren, at mere affald forventes at blive transporteret over længere afstande og hvad bliver den økonomiske konsekvens af, at kommunerne ikke kan højne kvaliteten af det indsamlede affald inden afsætning og/eller teste prisen og højne kvaliteten på markedet ved at hjemtage opgaven? Lovforslagets økonomiske konsekvenser af ovenstående og en række andre tiltag er ikke belyst.

Vi anbefaler, at der i lovforslaget reelt gøres rede for forslagens økonomiske konsekvenser for borgere, virksomheder og kommuner i form af fx konkrete økonomiske estimater.

Afslutning

Vi accepterer naturligvis, at et bredt flertal har truffet nogle politiske beslutninger om reguleringen af affaldssektoren, som dog vi finder, trækker affaldssektoren i den forkerte retning, for så vidt angår klima og miljø. Men det er kritisk, når der sendes et lovforslag i høring, der på nogle centrale områder går meget længere, end klimaaftalen lægger op til.

Vi håber, at der bliver rettet op på det, inden lovforslaget fremsættes i Folketinget, således at lovforslaget følger klimaaftalens indhold.

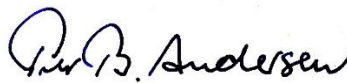
Energistyrelsen er velkomne til at kontakte os, hvis vores høringssvar giver anledning til spørgsmål, ligesom vi også gerne stiller op til et møde.

I vedlagte notat er vores bemærkninger til lovforslaget uddybet og suppleret.

Med venlig hilsen

Mads Jakobsen
Formand

Per Bødker Andersen
Næstformand

En stærk genanvendelses- sektor

I dette notat uddybes Dansk Affaldsforenings høringsbrev, og det indeholder desuden en række faglige og tekniske bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om forsyningstilsynet ("lovforslaget").

Lovforslaget overimplementerer klimaaftalen

Baggrunden for lovforslaget er den politiske aftale om Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi ("klimaftalen"). Som det fremgår af vores høringsbrev, er vi af den klare opfattelse, at lovforslaget på et par centrale områder går længere, end der er belæg for i klimaftalen.

Afsnit IV i klimaftalen "En stærk genanvendelsessektor" er primært det afsnit, der udmøntes med lovforslaget. Det fremgår entydigt af klimaftalen, at afsnit IV handler om sortering og behandling af det genanvendelige husholdningsaffald (se fx dot 1 og 3). I lovforslaget er det udvidet til det bredere begreb "affald egnet til materialenyttiggørelse" (der i øvrigt også dækker erhvervsaffald). Udover at det er i uoverensstemmelse med aftalen, vil det også have negative miljømæssige og økonomiske konsekvenser for genbruget og anden endelig materialenyttiggørelse.

Ovenstående fremgår af § 49b, der fastslår, at kommunerne som udgangspunkt ikke må deltage i aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse. Det understreges i bemærkningerne til lovforslaget, hvor der står, at forslaget omfatter alt affald fra husholdninger og erhverv, uanset om affaldet er omfattet af en kommunal ordning eller ej.

Ifølge lovforslaget gælder forbuddet således alt affald, selvom det af klimaftalen fremgår, at forbuddet alene skal gælde genanvendeligt husholdningsaffald.

Lovforslaget betyder, at det i selvsamme lovforslag nu er nødvendigt at undtage anlæg og affaldsfraktioner fra forbuddet, som aldrig har været en del af de politiske forhandlinger.

Således indeholder lovforslaget en bestemmelse (§ 49b, stk. 3. pkt. 2)), hvor aktiviteter til behandling af spildevand undtages fra det generelle forbud.

Denne undtagelse for det generelle forbud skal foldes ud, så Energistyrelsen er sikker på, at den dækker alle relevante anlæg/aktiviteter. Det bør således fremgå, at undtagelsen også gælder fx slambehandlingsanlæg, kompostering af eget have- og parkaffald i forbindelse med slambehandling, anlæg til behandling af slagge og anlæg til behandling af restprodukter fra forbrændingsanlæg og deponier generelt.

Vi deltager gerne i en kortlægning af relevante anlæg/aktiviteter, hvis Energistyrelsen ønsker det.

03-01-2022
Side 1 af 19

J.nr. NIR/NW 11.7.28.3-02

Dansk Affaldsforening
Vester Farimagsgade 1, 5.
1606 København V

Tlf.: 72 31 20 70
danskaffaldsforening.dk

Lovteknisk synes det dog at være meget nemmere, hvis § 49b alene omfatter aktiviteter forbundet med behandlingen af genanvendeligt husholdningsaffald, således at lovforslaget er i overensstemmelse med klimaaftalen. Det handler ikke blot om de problemer, lovforslaget giver i forhold til at omfatte alle undtagelser jf. ovenstående men også de problemer der beskrives i det efterfølgende.

Side 2 af 19

Konsekvensen af lovforslaget er, at kommunerne nu skal udbyde behandlingsformerne "forberedelse med henblik på genbrug" og "anden endelig materialenyttiggørelse".

På genbrugspladserne og i nogle storskraldsordninger bliver det affald taget fra, som kan forberedes med henblik på genbrug, og efterfølgende fx givet videre til en ekstern aktør og/eller solgt i kommunens egen genbrugsbutik. Da behandlingsformen "forberedelse med henblik på genbrug" er relativt enkel, udføres den typisk af ansatte på genbrugspladsen eller i genbrugsbutikken. Den kan bestå i at tage affald op fra en container og/eller udføre mindre reparationer af affald, der efterfølgende kan genbruges. Det siger sig selv, at det ikke vil give mening, hvis der er et krav om, at kommunen skal udbyde behandlingen af affald, der kan forberedes med henblik på genbrug. Det vil være omkostningstungt og meget besværligt.

"Anden endelig materialenyttiggørelse" kan blandt andet dække over nedknusning af bygge- og anlægsarbejder, der efterfølgende anvendes i nye infrastrukturprojekter. Det kan typisk foregå internt i kommunen, da det giver en god og rationel anvendelse af nedknust bygge- og anlægsaffald. Hvis man her vil kræve, at behandlingen – altså brugen af nedknust bygge- og anlægsaffald i fx vejprojekter – skal udbydes til en privat, vil det potentielt gøre behandlingen meget dyr og besværlig. Værre er det, at forbuddet reelt betyder, at kommuner ikke må bruge bygge- og anlægsaffald i infrastrukturprojekter, da det jo er en behandlingsform, som kommunerne nu forbydes at varetage. Konsekvensen er, at kommunerne alene må bruge virgine råvarer i deres infrastrukturprojekter. Vi har meget svært ved at forestille os, at det er hensigten med klimaaftalen, da det er stik imod aftalens målsætninger.

Vi vil derfor opfordre Energistyrelsen til som minimum at undersøge de konkrete konsekvenser af kravet om, at behandlingsformerne "forberedelse med henblik på genbrug" og "anden endelig materialenyttiggørelse" skal udbydes.

Indtil da vil DAF anbefale, at lovforslaget alene handler om "genanvendeligt husholdningsaffald", som det er forudsat i klimaaftalen.

Udbudskravet er for vidtgående

Vi finder det fornuftigt og har forståelse for at man gerne vil bruge private aktører til at håndtere genanvendeligt husholdningsaffald. Det sker da også i vidt omfang, da størstedelen af indsamling, sortering og behandling af genanvendeligt affald udføres af private virksomheder i Danmark og udlandet.

Kravet om, at kommunerne skal udbyde sorteringen af genanvendeligt husholdningsaffald, hvor flere fraktioner ligger i samme rum (kombineret indsamling), er

dog alt for vidtgående og ikke nødvendigt som følge af klimaaftalen. Desuden risikerer kravet at få den modsatte effekt af, hvad man ønsker.

Som følge af de nye afføldsordninger kommunerne ruller ud i disse år, vil der opstå behov for mere omlastning af affald, end vi kender det i dag. Der er flere fraktioner i skraldebilerne, og der køres med mere luft. Så alene af hensyn til transportoptimering, CO2 og klima vil der være behov for mere omlastning.

Side 3 af 19

Lovforslagets forbud mod, at kommunerne må adskille genanvendeligt husholdningsaffald, der er indsamlet kombineret (fx metal og plast i samme rum), vil begrænse kommunernes muligheder for at optimere håndteringen af affaldet, og det gælder miljø, klima, transport og økonomi. Der er en grundig beskrivelse af problematikken i bilag 1.

Det synes at give meget lidt mening, hvis en kommune ikke må fjerne poser med tekstil, der ligger i samme rum som papir og pap, men skal udbyde den opgave. Det samme gør sig gældende, hvis en kommune ikke må adskille metal fra plast, hvis det giver mere miljø og bedre økonomi end at overlade det til en privat aktør, herunder bedre muligheder for at afsætte de adskilte fraktioner på markedet.

I begge tilfælde er der desuden tale om en "mellestation", hvor der alene foretages adskillelse af materialer, som er helt nødvendig, før der kan ske en genanvendelse. Det er helt uforståeligt for os, at denne adskillelse skal foretages af en privat part, når vi ikke er bekendt med, at der findes faglige argumenter, som understøtter, at det giver mere, bedre eller billigere genanvendelse. Som minimum bør man overveje at arbejde med en bagatelgrænse.

Dernæst vil kravet betyde, at kommunerne mister faglig indsigt i, hvad affaldet indeholder, og hvad der sker med det. Den viden overlades til de private parter og vil betyde, at der kan opstå et asymmetrisk vidensforhold mellem kommuner og private aktører, der ikke bare kan løses gennem et "godt udbud".

Vi anbefaler på baggrund af ovenstående, at kravet om udbud af sortering og behandling af genanvendeligt husholdningsaffald alene gælder fra det øjeblik, det genanvendelige husholdningsaffald er adskilt i enkeltfraktioner.

Understøtter lovforslaget grøn vækst?

Lovforslaget skal understøtte grøn vækst, herunder at danske virksomheder kan udvikle grønne løsninger inden for affaldsteknologi og cirkulær økonomi. Det er positivt, og naturligvis et ønske vi støtter op omkring. Desværre er det langt fra klart, hvordan lovforslaget i praksis vil understøtte en grøn vækst.

En præmis for klimaplanen er, at strømliningen af de kommunale afføldsordninger for genanvendeligt husholdningsaffald er noget af det, der skal til for at udvikle affaldsteknologi i Danmark og skabe danske arbejdspladser. Vi har endnu til gode at få dokumenteret og/eller fagligt begrundet, at det vil ske.

Afføldsreformen fra 2010 blev evalueret af Deloitte med en rapport i 2016 (https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Vindenergi/evaluering_af_de_politiske_aftaler_om_organisering_af_afføldssektoren_20160307.pdf). Reformen betød blandt

andet, at alt affald fra virksomheder egnet til materialenyttiggørelse skulle håndteres af private virksomheder. Erhvervsaffald udgør som bekendt størstedelen af vores affaldsmængder, hvorfor man skulle antage, at reformen førte til mere og bedre genanvendelse samt udvikling af (ny) affaldsteknologi. Der er os bekendt ingen dokumentation for, at det er sket.

Deloitte's rapport viser desuden, at mange virksomheder ikke sorterer deres affald (se kapitel 3 i rapporten), hvilket bekræftes af en undersøgelse, vi lavede i 2020 (<https://danskaffaldsforening.dk/sites/danskaffaldsforening.dk/files/media/document/Analyse-Stort%20potentiale%20for%20affaldssortering%20i%20virksomheder-Dansk%20Affaldsforening.pdf>). Der er altså et stort potentiale, der ikke er indløst, selvom private affaldsvirksomheder har fri adgang til alt erhvervsaffald, der kan materialenyttiggøres.

Der er stort set heller ikke forskel på, hvor meget genanvendelsen af hhv. erhvervs- og husholdningsaffald er steget fra 2011 til 2019. Faktisk er genanvendelsen af husholdningsaffald steget mere (fra 37% til 50%) end genanvendelsen af affald fra servicevirksomheder (fra 55% til 60%) ifølge Miljøstyrelsens statistikker.

Vi vil på den baggrund opfordre Energistyrelsen til at forklare, hvordan lovforslaget konkret vil understøtte grøn vækst, når intet tyder på, at liberaliseringen af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse har ført til bedre genanvendelse eller teknologiudvikling i affaldssektoren.

3.1. Kommunernes deltagelse i behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse

Dette afsnit handler om lovforslagets §§ 49b, 49d og 49e og lovbemærkningerne hertil. Indledningsvist vil vi bemærke, at et forbud mod kommunale investeringer i sorterings- og/eller genanvendelses anlæg ikke medfører investeringssikkerhed og skalafordele for danske virksomheder.

Kommunerne skal fremover udbyde sortering og behandling på et EU-marked, hvorfor danske anlæg pr. definition ingen investeringssikkerhed har, da de ikke kan være sikre på at vinde udbuddene. Der er således i sagens natur ingen "forsyningsikkerhed" til private danske anlæg, hvilke begrænser incitamenterne til at investere. I værste fald vil ingen danske anlæg vinde nogle udbud.

Der er heller ingen sikkerhed for skalafordele, da kommunerne og affaldsselskaber af hensyn til miljø, klima, økonomi og konkurrence kan vælge at lave mindre udbud. Blandt andet for at undgå (geografiske) monopoler, der på længere sigt vil gøre affaldshåndteringen dyrere og dårligere. Der er os bekendt ingen dokumentation for, at større udbud giver bedre tilbud fra de private i forhold til den nuværende praksis i kommunerne.

Anvendte termer

Vi har forståelse for, at Energistyrelsen ønsker at ensrette terminologien i Miljøbeskyttelsesloven. Men vi har ikke forståelse for, at konsekvensen er, at Energi- styrelsen overimplementerer klimaaftalen.

Det bør fremgå af lovforslaget, at udbudskrav samt behandlingsforbud for kommunerne alene gælder genanvendeligt husholdningsaffald, som det fremgår af klimaaftalen og ikke "affald egnet til materialenyttiggørelse".

Terminologien kan sagtens ensrettes i overensstemmelse med klimaaftalen, da "genanvendelse" også er et EU-begreb, der dog omfatter færre behandlingsformer end "materialenyttiggørelse".

Side 5 af 19

Termen 'aktivitet' er i øvrigt heller ikke afgrænset i lovbemærkningerne. Hvad er omfattet af begrebet aktivitet? Man kan argumentere for, at alene det at gennemføre et udbud er en aktivitet?

Endelig er der termen 'behandling'. Jf. definitionerne omfatter behandling nyttiggørelses- eller bortskaffelsesoperationer, herunder forberedelse forud for nyttiggørelse eller bortskaffelse. Det har som konsekvens, at kommunerne fremover ikke kan nyttiggøre fx bygge- og anlægsaffald i egne anlægsarbejder, da de så vil komme til at deltage i en 'behandling' af affald egnet til materialenyttiggørelse. Det kan ikke være hensigten.

Vi opfordrer til, at § 49b omformuleres i lyset af ovenstående.

Offentligt/privat samarbejde

Lovforslagets bestemmelser underminerer mulighederne for, at offentlige og private kan arbejde sammen om at udvikle og etablere sorterings- og behandlingsanlæg i Danmark, som man ellers kender det fra en række af vores nabolande.

Et sådant samarbejde vil sikre, at anlæggene modtager affald i en længere periode, hvilket kan resultere i danske anlæg, danske arbejdspladser, udvikling af dansk affaldsteknologi og eksport til andre lande. Også i forhold til forsøg og pilotprojekter er det et problem, at kommunerne med lovforslaget ikke længere har mulighed for at bidrage til grøn vækst via samarbejde med private aktører.

Vi vil opfordre til, at lovforslaget indeholder tiltag, der kan fremme offentligt-privat samarbejde fremfor at forhindre det.

Afgrænsning af hvad kommunerne lovligt må foretage sig

Vi mener, at et generelt forbud mod aktiviteter er en meget stor risiko at tage – for hvad med de aktiviteter på området, som man måske ikke lige har tænkt på, at det er nødvendigt at undtage for det generelle forbud? Fx kommunens egne anlægsaktiviteter, hvor der materialenyttiggøres affald. Det kan være både større og mindre aktiviteter. Det må derfor gerne fremgå meget tydeligt i lovbemærkningerne, at aktiviteter på genbrugspladsen selvfølgelig ikke omfattes af forbuddet i stk. 1.

Kommunerne må gerne indsamle affald, der ifølge direktivet omfatter "indsamling, afhentning af affald, herunder indledende sortering og indledende oplagring af affald med henblik på transport til et affaldsbehandlingsanlæg". Indledende sortering og indledende oplagring har hidtil ikke været nærmere afgrænset og bliver det heller ikke i lovforslagets bemærkninger.

Vi bifalder, at kommunerne fortsat har mulighed for at omlaste affald mhp. transport til et behandlingsanlæg. Transportoptimering er vigtigt for økonomi og klima. Desværre indeholder lovbemærkningerne en skelnen mellem presning og knusning, der reelt ikke giver mening. Derudover kan en eventuel adskillelse af kildeopdelt indsamlede fraktioner på omlasteanlæggene også ske af hensyn til transporten.

Side 6 af 19

Kommunerne må således gerne foretage en indledende sortering og omlastning, men ifølge § 49e må det ikke ske med et automatiseret system, og kommunerne må ikke adskille affaldsfraktioner, der ligger i samme rum (jf. lovbemærkningerne til § 49b).

Kommunerne må ikke eje anlæg, der optisk adskiller to poser fra hinanden, der er lagt i samme rum hos borgeren, men indeholder hver sin fraktion. Det er ellers en løsning, der begrænser tømningen af halvtomme spande, samt minimerer kørsel med for meget luft i skraldebilerne.

Endelig fremgår det af § 49e, at kommuner heller ikke må eje automatiserede behandlingsanlæg til sortering af affald egnet til materialenyttiggørelse fra farligt affald og forbrændings- og deponeringsegnet affald. Vi kan ikke følge, hvorfor lovforslaget lige pludselig forholder sig til farligt affald, forbrændingsegnet affald samt deponeringsegnet affald. Det har ikke været omfattet af klimaaftalen, og disse typer af affald forhandlede man således slet ikke om. Det vigtigste må være, at genanvendeligt affald udsorteres fra alle fraktioner, hvor det er muligt. Det opfatter vi i øvrigt som 'ånden' i aftalen – vi skal have genanvendt så meget som muligt og forbrænde mindst muligt. Fastholdes § 49e i sin nuværende formulering, vil det de facto modarbejde, at kommunerne kan bidrage til en så lav CO₂-udledning fra sektoren som muligt.

Det kan godt være, at det p.t. sker manuelt på modtagestationer for farligt affald eller ude på forbrændingsanlæggene og deponierne. Men teknologiudviklingen skal gerne hjælpe os videre både i forhold til miljø- og arbejdsmiljø. Det kan være i form af automatisk billedgenkendelse af deponiaffald eller automatisk sortering af asbest/ikke-asbestholdige tagplader. Det skal der være mulighed for ude på hhv. modtagestationer, forbrændingsanlæg og deponier.

Hvordan ovenstående kan give klima-, miljømæssig eller økonomisk mening, står hen i det uvisse. Vi kender ingen undersøgelser eller anden faglig dokumentation, der dokumenterer, at det giver mere, bedre eller billigere affaldshåndtering, hvis kommunerne bliver begrænset i deres aktiviteter i forbindelse med indsamlingen, omlastning og evt. udsortering i enkeltfraktioner.

Ovenstående er begrundelsen for, at vi anbefaler, at udbudskravet samt sorterings- og behandlingsforbuddet alene gælder genanvendeligt husholdningsaffald, der er sorteret i enkeltfraktioner. Hermed er snittet mellem det offentlige og private klart, der bliver bedre muligheder for at etablere anlæg i Danmark og det understøtter mulighederne for mere, bedre og billigere genanvendelse.

Dernæst undgås at implementere regler, som er meget komplekse og giver begrænset mening. Fx, skal man ikke forklare, hvorfor kommunerne gerne må

omlaste papir med henblik på transportoptimering, hvis det indsamles separat, men ikke må, hvis det indsamles sammen med pap.

Derfor anbefaler vi, at § 49e udgår. Den gør intet godt for miljøet, arbejdsmiljø, teknologiudvikling og klimaet.

Side 7 af 19

Nedknusning og neddeling skal tillades

Når kommunerne neddeler eller nedknuser træ, haveaffald eller bygge- og anlægsaffald, er det typisk med henblik på transportoptimering, da de ellers risikerer at køre med meget luft og potentielt skal bruge større lagerarealer inden transporten. Begge dele fordyrer transporten og øger CO₂-udslippet.

Det samme kan gælde mindre aktiviteter, som eventuelt også foregår på genbrugspladsen som fx neddeling af flamingo eller isoleringsmateriale med henblik på transportoptimering. Hvis vi tager flamingo som case, er det en fraktion, hvor EPS-industrien og kommunerne sammen har igangsat en positiv udvikling mod mere genanvendelse, men det hvilket kræver en flamingopresse. Sådant en presse både neddeler og presser flamingoen, så de 98% luft i flamingoen forsvinder. Fjerner man kommunernes mulighed for at have en flamingopresse, ødelægger man den positive udvikling, og resultatet bliver, at mere flamingo bliver sendt til energiudnyttelse med deraf følgende CO₂-udledning.

Det forekommer absurd, at kommunerne må bruge en maskine til at nedknuse/neddele affald, der skal til forbrænding eller deponering, men ikke må bruge samme maskine til rent træ, der skal transporteres til genanvendelse.

Vi skal på den baggrund opfordre til, at kommunerne får lov til selv at neddele og nedknuse affald mhp. transportoptimering.

Udvikling og forsøg begrænses

Holder man fast i et forbud mod, at kommunerne må behandle affald egnet til materialenyttiggørelse, vil man begrænse mulighederne for at lave forsøg med nye fraktioner eller udvikle eksisterende sorterings- og/eller behandlingsteknologier.

Kommunerne må ikke selv, og den mulighed for at etablere et selskab, som lovforslaget indeholder, er så kompleks og lidt attraktiv, at ingen – hverken private eller offentlige aktører – må forventes at benytte sig af den.

Vi anbefaler, at lovforslaget giver kommunerne muligheder for selv at foretage udvikling og forsøg i mindre skala, og gerne i samarbejde med en privat aktør.

Omfatter udbudskravet alt affald egnet til materialenyttiggørelse?

Det fremgår, at kommunerne skal udbyde opgaver med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse omfattet af en kommunal affaldsordning. Nogle fraktioner har en positiv afsætningsværdi, hvorfor de ofte ikke udbydes men sælges på fx spotmarkeder eller gennem korte aftaler, hvor der ikke foretages udbud. Noget (genbrugeligt) affald fra genbrugspladser afsættes til nul-kroner. Vi er i tvivl om, hvorvidt udbudskravet omfatter alle fraktioner, herunder dem med positiv værdi eller "nul-værdi", herunder om der ligeledes er en minimumsgrænse.

Vi vil opfordre til, at udbudskravet ikke omfatter affald med positiv værdi.

3.2 Kommunal indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenytiggørelse

Side 8 af 19

Vi bifalder, at virksomheder med mindre mængder affald får mulighed for at tilvælge de kommunale ordninger. Vi har siden reformen i 2010 kunnet følge, hvor svært det er for især de mindre affaldsproducenter at få etableret gode affaldsordninger. Det kommer der nu en meget efterspurgt løsning for, og siden indgåelse af Klimaaftalen har kommunerne overvejet, hvordan de i deres planlægning af de nye ordninger kan inddrage virksomhedernes forventede, fremtidige brug af de kommunale ordninger. Det ved vi fortsat ikke, men vi har besluttet os for at ville bidrage til at få hævet genanvendelsen, selvom det er en udfordrende opgave at skulle op- eller nedskalere vores ordninger afhængigt af, i hvilket omfang virksomhederne ønsker at benytte sig af dem.

Vi bakker op om, at virksomhederne får tilbudt det samme materiel og de samme løsninger som husholdningerne. Det vil give ekstra udfordringer i kommunerne, hvis virksomhederne ikke tilvælger den fulde pakke, men vi tænker, at udfordringerne kan overkommes via lokale pragmatiske løsninger.

Den store udfordring i lovforslaget ligger i det lille ord markedspriser. De kommunale ordninger til erhvervslivet skal tilbydes til markedspriser i stedet for det gebyr, som borgerne betaler for den samme ydelse. Der bør ikke være forskel.

Lovbemærkningerne kaster ikke lys over formålet med at bruge markedspriser i stedet for gebyrer ud over at det er noget. Som det fremgår af lovbemærkningerne, kan det være uhyrligt vanskeligt at finde frem til markedsprisen. Ud over de overvejelser, der fremgår af lovbemærkningerne, har vi følgende spørgsmål:

- Findes der overhovedet et marked for indsamling af genanvendeligt affald i små – eventuelt to-delte – affaldsbeholdere med evt. kombineret indsamlede fraktioner i en fast ruteafhentning?
- Er markedsprisen ikke principielt forskellig for alle virksomheder – afhængig af fx deres placering, mængder ellert bindingsperiode?
- Er det kommunalbestyrelsen, der skal godkende markedsprisen? Hvordan skal man kunne fastlægge en markedspris i en kommunal verden?
- Hvem skal betale for kommunens undersøgelse af markedsprisen?
- Hvornår har kommunen tilstrækkeligt undersøgt, hvad markedsprisen er?
- Hvordan skal Forsyningstilsynet finde ud af markedsprisen?
- Er de kommunale institutioner omfattet af gebyrreglerne eller markedsprisen?
- Hvad må overskuddet bruges til? Så vidt vi kan forstå, skal der være et overskud, mens der ikke er mulighed for underskud.
- En virksomhed vil i princippet kunne indhente 'tilbud' fra både kommunen og private aktører og så vælge den billigste. Hvis virksomheden så tilvælger kommunen for at være den billigste, så har vi ikke ramt 'markedsprisen'?
- Hvordan skal vi kunne forklare en virksomhed, at nogle kommunale ordninger er gebyrfastsatte, mens andre følger markedsprisen – og ikke

mindst, hvorfor det forholder sig sådan? Hvordan skal en to-delt spand til hhv. restaffald og madaffald håndteres, når den ene side af spanden er omfattet af gebyrregler, mens den anden del skal fastsættes i forhold til markedsprisen?

Side 9 af 19

Vi mener, at gebyret allerede afspejler markedsprisen. Kommunen udbyder indkøb af spande, afsætning af det indsamlede affald og i langt de fleste kommuner også selve indsamlingen. Derudover er det ikke muligt at krydssubsidiere, da virksomhederne jo tilbydes de samme ydelser som husholdningerne.

Vi anbefaler, at kommunerne kan tilbyde de kommunale ordninger til virksomhederne efter selv samme gebyrblad, som for husholdninger.

Ordninger for virksomheder i ejendomme med både husholdninger og virksomheder

Muligheden for at tilbyde virksomheder i ejendomme med både husholdninger og virksomheder at deltage i de kommunale ordninger for genanvendeligt affald har sikret mindre tung trafik, trængsel, forurening og CO₂-udledninger. Det har endvidere frigjort arealer til anden, ofte rekreativ anvendelse. Endelig har det sikret betaling til ordninger, hvor det er umuligt at undgå/føre tilsyn med, at virksomhederne benytter de fælles ordninger- om de så betaler for dem eller ej. Derfor er det nødvendigt at fastholde bestemmelsen. Ja faktisk burde den videreudvikles, så hele områder kan blive omfattet af muligheden. Det kan fx være i tæt-by-områder med nedgravede løsninger eller områder, hvor der er etableret skraldesug.

Kommunerne arbejder på mange parallelle dagsordener og det vil være et tilbagekridt, hvis virksomhederne atter forpligtiges til at bruge kostbar plads til egne skraldespande fremfor at benytte sig af de kollektive ordninger, der både gør det nemt at sortere, men også har så mange positive effekter på andre områder.

Vi anbefaler, at virksomheder beliggende i områder med blandet bolig/erhverv, midtbysområder m.v. skal have mulighed for fortsat at tilvælge de kommunale ordninger også for større mængder end en husholdning blandt andet af hensyn til bylivet og miljøet.

3.3. Dispensationsordning

Kommunerne skal have mulighed for at få dispensation til at investere eller reinvestere i kommunale anlæg for enkelt fraktioner, såfremt det viser sig, at der efter en udbudsrunde og en efterfølgende markedsdialog med potentielle bydere om justering af udbudsvilkår og udbudte fraktioner, ikke er private bydere til håndteringen af de enkelte fraktioner.

Vi er af den opfattelse, at dispensationsmuligheden i praksis er gjort så besværlig, at hverken offentlige eller private vil have nogle incitamenter til at gå ind i en sådan konstruktion.

Alene det faktum at det offentlige skal finde en privat part at indgå samarbejde med, når det er selvsamme private marked, der ikke findes, synes uforståeligt. Hertil kommer, at man skal igennem to udbudsrunder, før man kan vinde opgaven i konkurrence med andre. Taber man udbuddet efter alt det besvær, ender

kommunen og den private aktør med, at stå med et anlæg uden affald og dermed et økonomisk tab.

Der henvises i lovforslaget til kapitel 3 i lov om kommuners og regioners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder og kommuners og regioners deltagelse i selskaber (L 548). Som det fremgår af lovforslaget, skal selskabet drive virksomhed, der bygger på kommunal viden, der er oparbejdet i kommunen. Problemet er, at den viden, kommunen efterspørger – hvis de ønsker dispensation – netop ikke er oparbejdet i kommunen. Så medmindre vi har misforstået L 548, er det ikke muligt at oprette et sådant selskab, hvis der skal gives dispensation, eftersom selskabet ikke vil leve op til lovens § 3. Hvis man reelt ønsker en dispensationsmulighed, skal lovforslaget ændres markant.

Side 10 af 19

Vi anbefaler, at Energistyrelsen straks går i dialog med de relevante parter, så der kan etableres en dispensationsordning, der giver såvel private som offentlige incitament til at indgå i et partnerskab.

Holder man fast i lovforslaget som det er nu, er der en række spørgsmål, der bør afklares inden lovforslaget fremsættes i Folketinget:

- Når I giver kommunerne lov til at drive erhvervsvirksomhed, kan I så begrænse deres konkurrenceevne i forhold til de private virksomheder, de skal konkurrere med?
- Er det i overensstemmelse med EU-(konkurrence)retten?
- Hvorfor er det Forsyningstilsynet, der skal give dispensationer og ikke fx Energitilsynet (som vel er mere kompetente til det)?
- Hvad er en indledende markedsundersøgelse, og hvad betyder antagelig?
- Hvem afgør, hvad der er uantageligt?
- Hvordan håndteres den risiko, der er forbundet med at etablere et selskab, som muligvis ikke får opgaver?
- Hvad hvis der ikke er kapacitet i markedet?
- Hvordan garderer man sig mod (geografiske) monopoler?
- Hvad betyder "kommunale anlæg for enkelte fraktioner", og sætter det nogle begrænsninger?
- Hvornår må kommunen sige nej til et tilbud?
- Skal kommunen sige ja, hvis der kun er en, der byder – eller kun to?
- Kan man forestille sig en regel om, at der skal være mindst tre tilbud – ellers må kommunen selv byde på (eller hjemtage) opgaven?
- Må kommunen sige nej, hvis den synes, prisen er alt for høj - fx sammenlignet med prisen i andre kommuner?
- Hvornår har kommunen brugt nok tid på (markeds)dialog, og må søge dispensation?
- Hvad sker der, hvis kommunen får et nej til sin dispensationsansøgning?
- Kan kommunen først søge dispensation, når den har fundet en privat partner, og er der krav om, hvor langt man skal være kommet i etableringen af partnerskabet?
- Hvad gør kommunen, hvis den ikke kan finde en privat partner at arbejde sammen med?

- Hvordan skal kommunen løfte opgaven i perioden, inden den finder en privat partner?

3.4. Overgangsordning

Det fremgår, at formålet med overgangsordningen er, at tage hensyn til eksisterende kommunale anlægsinvesteringer, undgå brandsalg af kommunale anlæg og sikre kapacitet i markedet. Med den overgangsordning, der er valgt i lovforslaget, er der dog ingen garanti for, at formålet opfyldes – snarere tværtimod.

Side 11 af 19

Kommunen skal selskabsføre sit/sine anlæg og alene byde på affald omfattet af kommunale ordninger. Der er altså ingen sikkerhed for, at anlægget kommer til at behandle affald. Hertil kommer, at producentansvaret træder i kraft den 1. januar 2025, hvorefter producenterne overtager det finansielle ansvar for emballageaffald og sandsynligvis ansvaret for sortering og behandling af samme.

Det kan ikke forventes, at mange kommunale anlæg vil bruge overgangsordningen med ovennævnte præmisser.

Vi vil derfor anbefale, at Energistyrelsen snarest muligt går i dialog med de relevante parter, så der kan etableres en overgangsordning, der på enkelt vis lever op til formålet, jf. ovenstående, sikrer kommunerne mod tab og tager hensyn til, at producentansvaret for emballager træder i kraft den 1. januar 2025.

Overgangsordningen er lovgivning med tilbagevirkende kraft, idet ordningen kun gælder anlæg sat i drift senest den 16. juni 2020, eller anlæg der senest den 16. juni 2020 har foretaget væsentlige irreversible investeringer. Det er generelt bekymrende at lovgive med tilbagevirkende kraft, og specielt på basis af politiske aftaler, hvor de præcise juridiske rammer endnu ikke kendes af de aktører, der vil blive omfattet af lovgivningen.

Vi skal derfor opfordre til, at man lader reglerne træde i kraft på samme tid, som lovforslaget fremsættes i Folketinget. Hermed kendes de præcise rammebetingelser med nogenlunde sikkerhed, og man efterlader ikke nogen med et tab, som har handlet i god tro.

Holder man fast i lovforslaget, som det er nu, er der en række spørgsmål, der bør afklares, allerede inden lovforslaget fremsættes i Folketinget:

- Hvad skal der ske i perioden fra loven træder i kraft, til anlæggene skal være selskabsgjorte?
- Hvad er irreversible investeringer?
- Reinvesteringer kan være nødvendige for at undgå tab ved salg – eller for overhovedet at kunne sælge et anlæg – hvordan tages der højde for det?
- Hvad hvis kommunen oplever tab – ikke kan sælge, eller ikke kan sælge til en pris, der modsvarer investeringerne?
- Hvor mange kommunalt ejede anlæg vil rent faktisk benytte sig af overgangsordningen? Det skulle måske undersøges, inden man sætter for meget i gang.

- Hvilke konsekvenser har det, at (som minimum det finansielle) ansvar for emballageaffaldet den 1. januar 2025 overgår til emballageproducenterne?
- Hvad skal selskabsføres, og hvordan skal det afgrænses for kommunens øvrige aktiviteter/anlæg?
- En række kommunale anlæg ejes i dag af kommuner i fællesskab (I/S'er eller såkaldt § 60-selskaber), der typisk også har andre aktiviteter end den, der skal udskilles. Hvordan skal udskillelsen af den konkrete aktivitet i praksis ske?
- Kan aktiviteten fortsat ejes af alle de kommuner, der indgår i det kommunale I/S?
- Hvis ikke, hvilken kommune skal så "eje" den udskilte aktivitet?
- Skal de øvrige kommuner i den sammenhæng kompenseres, og i givet fald hvordan?
- Hvis de kommunale anlæg skal konkurrere på markedsvilkår, skal det alt andet lige ske på samme vilkår som de private aktører – ellers vil der være tale om konkurrenceforvridning. Påtænker man i den sammenhæng at begrænse det kommunale selskabs aktiviteter?
- Hvad siger EU-retten til sådanne eventuelle konkurrencebegrænsninger?
- Kan man forhindre det kommunale selskab i at udvide sine aktiviteter, hvis det forbedrer selskabets konkurrenceevne?
- Kan man i det hele taget begrænse det kommunale selskabs aktiviteter, hvis det selskabsføres som fx et A/S?
- Forestiller Energistyrelsen sig, at der kan sættes begrænsninger for, hvilke typer affald det kommunale selskab må behandle, og hvor det må komme fra?

Side 12 af 19

Der vil sandsynligvis være kommunale anlæg, der ikke ønsker at blive selskabsgjort. De skal i så fald "lukke" på et tidspunkt. Det skal der også tages højde for i lovgivningen, således at det afklares, hvordan det skal foregå i praksis som fx:

- Vil der blive sat en tidsfrist for, hvornår anlæg/aktiviteter, der ikke skal selskabsføres, ikke længere må modtage affald?
- Vil anlæggene/aktiviteterne blive kompenseret for eventuelle værditab som følge af, at de skal lukke?
- Hvad nu hvis det bliver dyrere for kommunen/kommunerne at bruge markedet, fremfor det anlæg/den aktivitet de selv havde – kompenseres de for det?

Situationen her er meget lig den, vi ser for det forbrændingsegnete affald og affaldsenergianlæggene, hvor man også ønsker en liberalisering uden helt at have gennemtænkt, hvad det betyder for de kommunalt ejede anlæg.

Vi skal derfor henvise til et notat, vi har fået lavet om kommunale affaldsenergiselskaber i et liberaliseret marked (<https://danskaffaldsforening.dk/nyheder/reaktion-paa-melding-om-konkurrenceudsættelse-affaldsenergi>). Mange af de problemstillinger, der her peges på, kan overføres til ønsket om at selskabsføre kommunale anlæg/aktiviteter til sortering og behandling af genanvendeligt husholdningsaffald.

3.5. Kommunale anlæg der er godkendt til behandling af genanvendeligt erhvervsaffald

I dag fører Energistyrelsen tilsyn med de omfattede kommunale anlæg. Et tilsyn der fremover skal udføres af Forsyningstilsynet.

Side 13 af 19

Vi anbefaler, at Energistyrelsens ressourceforbrug til at føre tilsyn med de kommunale anlæg kortlægges i forbindelse med lovforslaget, således at lovgiver har en ide om det økonomiske omfang.

3.6 Genbrugsområder

Med lovforslaget foreslås der indsat to nye bestemmelser i § 48 – hhv. stk. 1, nr. 1 og stk. 3, 1. pkt. om gebyrer og en ny bestemmelse i form af § 50f om genbrugsområder. Derudover har § 49b konsekvenser for kommunernes arbejde med genbrug, da "affald egnet til materialeudnyttelse" omfatter "forberedelse til genbrug".

§48 stk. 1 og stk. 3

Vi bifalder, at der med lovforslaget kommer en klar hjemmel til at gebyrfinansiere arbejdet med genbrug. Genbrug fylder heldigvis mere og mere, men det er ikke nemt at opnå, og kommunerne vil klassisk have brug for at række ud til en hel masse og forskelligartede aktører for at få afsat effekterne til genbrug.

Det foreslås at indføre en ny ordning i form af ordninger for genbrugsområder på genbrugspladser. Det, mener vi, er unødigt tungt administrativt, og det giver selvskabte udfordringer med genbrug af fx erhvervslivets affald. Vi kan ikke ud fra lovbemærkningerne se, hvorfor der skulle være et særskilt behov for at holde lige netop denne del af genbrugspladsdriften adskilt fra resten af genbrugspladsdriften. Vi foreslår, at den eksisterende stk. 1 nr. 1 blot udvides med en formulering om, at bestemmelsen også gælder genbrug i forbindelse med planlægning, etablering, drift og administration af de kommunale ordninger. Vi foreslår dernæst, at der i stk. 3 ikke 'opfindes' en særskilt ordning for genbrugsområder på genbrugspladser. Arbejdet med genbrug kan og bør ske i alle de kommunale ordninger, hvorfor vi finder det mest hensigtsmæssigt, at der indføres en generel bestemmelse herom.

Virksomheder har jf. affaldsaktørbekendtgørelsen adgang til mindst en af genbrugspladserne i kommunen for affald, der i art ligner det fra husholdninger. Det fremgår af lovbemærkningerne, at virksomhederne ikke må aflevere genbrugseffekter på genbrugspladsen. Det er ikke videre begrundet ud over, at det med det foreliggende forslag kun er borgerne, der finansierer arbejdet med genbrug.

Det vil ikke med den nuværende bemanning på genbrugspladserne være muligt at sikre, at erhverv ikke afleverer genbrugseffekter, da det vil kræve mere eller mindre permanent bemanning af genbrugsområdet. Dernæst vil det jo modvirke genbrug, da alternativet for virksomhederne er at komme affaldet/effekterne op i affaldscontainerne. Altså mindre genbrug. Det kan vi ikke bakke op om og foreslår jf. ovenfor, at arbejdet med genbrug lægges ned i de enkelte ordninger – i dette tilfælde genbrugspladsordningen, som virksomheder, der benytter genbrugspladsen, er med til at betale til.

Vi anbefaler, at genbrugsområder finansieres som en del af genbrugspladsordningen, at genbrug kan finansieres som del af en storskraldsordning samt at virksomheder kan aflevere genbrugseffekter på genbrugspladsen.

§ 50 f

De fleste genbrugspladser har allerede områder, hvor der kan afleveres effekter til genbrug, men på enkelte vil det skabe fysisk/praktiske problemer eller ikke give mening. Det udfolder vi gerne sammen med Miljøministeriet. Men vi mener, at bestemmelsen er unødvendig ud over den del, der gør det tydeligt, at kommunerne forventes at arbejde med genbrug med afsæt i genbrugspladserne. Regler om størrelse, indretning og drift af områderne kan vi ikke anbefale. Et lokalt stort fokus på genbrug gør, at det er noget, der indarbejdes i hele genbrugspladsens drift og ikke er afgrænset til et område af pladsen. Dernæst er der tale om meto-destyring i stedet for at fokusere på, hvad vi ønsker at opnå – nemlig mere genbrug af det affald og de effekter der modtages på genbrugspladsen.

Side 14 af 19

Det fremgår af § 50f stk. 1, at Miljøministeren også kan fastsætte regler om, hvem der kan aflevere genstande til genbrug og i hvilket omfang. Hvad dette indbefatter er ikke nærmere uddybet i bemærkningerne til selve paragraffen, men det fremgår af lovbemærkningerne til § 48, at virksomheder ikke skal have mulighed for at aflevere genstande til genbrug. Vi tænker, at hjemlen til Miljøministeren kan anvendes til at foretage den ønske afgrænsning, således at virksomheder, der benytter genbrugspladsen, selvfølgelig også kun kan aflevere genbrugseffekter, der i karakter ligner det fra husholdninger, ligesom vi kender det fra resten af erhvervslivets benyttelse af genbrugspladsen.

Vi anbefaler, at der ikke udmøntes konkrete krav til genbrugsområderne og at virksomheder der benytter de kommunale genbrugspladser også kan afleverer genbrugseffekter.

Vi mener ikke, at der er behov for at regulere, hvordan effekter til genbrug og affald til forberedelse til genbrug afsættes. Det er i forvejen en svær opgave at løse, som ofte involverer mange forskellige aktører. De foreslåede formuleringer i § 50f stk. 2 anser vi dog som brede nok til, at de ikke kommer til at modarbejde ønsket om mere genbrug. Det er selvfølgelig vigtigt, at en eventuel regelfastsættelse i en bekendtgørelse bliver lige så rummelig, og at muligheden for donation fortsat forbliver en mulighed.

Vi anbefaler, at der ikke udmøntes konkrete krav til afsætning af genbrugseffekterne.

I forhold til inddragelse af offentligheden kunne man overveje, om kommunens arbejde med genbrug fremover skal afspejles i de kommunale affaldsplaner, hvilket det allerede gør mange steder.

§ 49b

Det fremgår af § 49b, at kommuner ikke må deltage i aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse. Definitionen af materialenyttiggørelse omfatter forberedelse til genbrug, som defineres således: Enhver nyttiggørelsesoperation i form af kontrol, rengøring eller reparation, hvor produkter

eller produktkomponenter, der er blevet til affald, forberedes, således at de kan genbruges uden anden forbehandling.

Med denne bestemmelse fratages kommunerne muligheden for at virke for mere genbrug og få mest muligt affald flyttet fra affaldsbehandling til genbrug. Når genbrugspladsvejlederen tager emner op af affaldscontaineren og flytter over i genbrugsområdet, vil der være tale om forberedelse til genbrug. Når butikspersonalet tørrer effekterne af, er der også tale om forberedelse til genbrug, ligesom der er tale om forberedelse til genbrug, hvis der sættes en skrue i noget.

Side 15 af 19

Vi vil derfor anbefale, at lovforslaget ligesom klimaaftalen afgrænser forbuddet mod kommunal aktivitet til genanvendeligt affald fra husholdninger.

Hvis der fastholdes, at forbuddet omfatter affald til materialenyttiggørelse, er der brug for en undtagelse til affald, der forberedes til genbrug.

Lovbemærkningerne

Vi vil gerne knytte et par ord til lovbemærkningerne på yderligere to punkter. Det ene er samspillet med de velgørende organisationer og andre aktører på genbrugsområdet, og det andet er de kommunale genbrugsbutikker.

Med gebyrmidler i ryggen og en kommunal ordning for genbrugsområder på genbrugspladser kan kommunerne nemt komme til at ændre, hvor borgerne afleverer deres genbrugseffekter. Hvordan samspillet mellem genbrugspladsen og de andre aktører på området skal være, ser vi gerne noget mere tydeligt beskrevet i lovbemærkningerne. Et meget centralt spørgsmål er fx, om Ankestyrelsens udtalelse om, at kommunerne ikke må fremme, at borgerne overdrager genbrugsgenstande til kommunen i stedet for til andre aktører på markedet for genbrugsvarer, fortsat er gældende, når kommunerne nu har fået det som lovbunden opgave?

Det følger af lovgivningen i øvrigt, at borgerne har benyttelsespligt til de ordninger, som kommunen etablerer. Hvordan skal det fortolkes i forhold til en ordning for genbrugsområder?

De færreste genbrugseffekter har gavn af at komme igennem en affaldsordning, hvorfor det er vigtigt at bevare og udbygge allerede etablerede genbrugsflows udenfor genbrugspladsen. Som vi har forstået klimaaftalen, var der et politisk ønske om dels at fremme genbrug og dels at støtte de velgørende organisationer. Det forsøger vi at arbejde sammen med de velgørende organisationer om, men det skal helst ikke ende således, at borgeren i øget omfang benytter en affaldsordning til deres genbrugseffekter.

I forhold til den videre afsætning af genbrugseffekter ville det være fint, hvis lovbemærkningerne også kom ind på forskellen mellem genbrugseffekter med salgsværdi, brugsværdi og dem der skal tilgå reparationsvirksomhed. Yderligere kunne man skrive noget om samspillet i værdikæden, hvor viden om, hvad der afsættes til genbrug, er væsentlig for genbrugsvejlederen, der skal hjælpe med at tage fra til genbrug.

Det fremgår af lovbemærkningerne på side 56, at gebyret skal dække ordningen for indsamling af genbrugsgenstande, mens det af side 82 fremgår, at gebyrfinansiering også må dække at give private aktører adgang til genbrugseffekterne, mens man ikke må gebyrfinansiere kommunale genbrugsbutikker. Det har medført den overvejelse, om afsætning påtænkes finansieret via genbrugspladsgebyret?

Side 16 af 19

Vi mener, at genbrugsgebyret selvfølgelig må kunne dække omkostninger til både at få effekterne ind og ud af genbrugspladsordningen. Det er ikke omkostningsfrit at sikre afsætning af genbrugseffekter, hvilket også kan rummes af beskrivelsen på side 82. Det er dog ulogisk, at vi kan gebyrfinansiere fx bemandede bytterum, men ikke genbrugsbutikker, som trods alt må antages at være mere økonomisk forsvarligt, da de genererer en indtægt til området. Vi foreslår derfor, at bemærkningerne herom slettes. Det fremgår af lovbemærkningerne, at alene de sparede affaldsbehandlingsomkostninger gør det økonomisk forsvarligt at afsætte genbrugseffekterne vederlagsfrit.

Vi anbefaler, at lovbemærkningerne justeres i lyset af ovenstående.

3.7 Indsamling af forbrændingseget erhvervsaffald

Vi tænker, at det er uproblematisk at ophæve muligheden for at pålægge virksomheder benyttelsespligt til en kommunal indsamlingsordning for forbrændingseget affald. Os bekendt har de fleste kommuner allerede frit valg for virksomhederne, hvis de overhovedet tilbyder en indsamlingsordning for forbrændingseget erhvervsaffald. Dette kan i øvrigt nemt kortlægges ved at kigge på tværs af de kommunale regulativer og det undrer os, at det ikke er gjort i forbindelse med lovforslaget.

I selv samme regulativer kan man i øvrigt læse om, hvorvidt virksomhederne må håndtere deres husholdningslignende restaffald sammen med deres forbrændingsegne affald eller ej. Det kunne være fint, hvis det i lovforslagets bemærkninger også fremgik, at der ikke ændres ved kommunernes mulighed for at stille krav hertil. Formålet er at kunne holde affald, der kan undergå midlertidig oplagring, adskilt fra restaffaldet, som skal tilføres direkte til siloen.

I lyset af de nye muligheder for virksomhederne til at tilvælge kommunale ordninger for det genanvendelige affald noterer vi os, at benyttelse af en kommunal ordning for forbrændingseget affald fortsat vil skulle gebyrfinansieres.

Vi anbefaler, at den eksisterende situation kortlægges. Herunder med fokus på om husholdningslignende restaffald må håndteres sammen med småt brændbart eller ej.

3.8. Tilsyn

Det fremgår af lovforslaget, at der skal ske et skærpet økonomisk tilsyn således, at der sikres gennemsigtighed, lige konkurrencevilkår og effektive priser i affaldssektoren. Tilsynet skal gebyrfinansieres og varetages af Forsyningstilsynet.

Vi tager til efterretning, at det findes nødvendigt at afsætte ressourcer til at føre et skærpet økonomisk tilsyn med kommunerne og deres affaldsaktiviteter.

Vi anbefaler, at det af lovforslaget fremgår, hvilken værdi Forsyningstilsynet forventes at bidrage med i forhold til den kommunale "affaldsøkonomi".

Det fremgår af lovforslaget, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet samt Forsyningstilsynet vurderer, at der er tale om en omfattende tilsynsopgave, der ikke kan afgrænses til det genanvendelige affaldsområde.

Side 17 af 19

Det er i sig selv bekymrende, man kan anlægge en sådan vurdering uden nogen argumentation, dokumentation eller mere præcis beskrivelse af, hvilke opgaver man mener, Forsyningstilsynet skal løse. Endnu mere bekymrende er det, at man stort set har tænkt sig at give Forsyningstilsynet carte blanche til at finansiere opgaveløsning via borgernes affaldsgebyrer.

Vi anbefaler derfor følgende;

- *At lovforslaget indeholder relativt præcise beskrivelse af Forsyningstilsynets opgaver, herunder formålet med de enkelte opgaver og hvilke resultater de forventer at give – fx mere, bedre eller billigere affaldshåndtering.*
- *At det er et krav, at Forsyningstilsynet laver årlige afrapportering over hvor mange penge, man har opkrævet hos borgerne, hvad de præcist er blevet brugt til, og hvilke resultater det har givet.*
- *At Forsyningstilsynet ikke selv fastlægger sine opgaver, herunder selv bestemmer, hvor mange penge der skal opkræves hos borgerne.*
- *At kommunerne kan klage til Energiklagenævnet over Forsyningstilsynets afgørelser og ikke skal gå i byretten, hvis kommunen ikke er tilfreds med Forsyningstilsynets afgørelser.*
- *At det af lovforslaget fremgår, hvor meget man regner med, at Forsyningstilsynet årligt skal bruge af borgernes gebyrpenge for at løse sine opgaver.*
- *At det kortlægges, hvor mange ressourcer kommunerne forventes at bruge på at servicere Forsyningstilsynet.*
- *At det af husholdningernes affaldsgebyrer fremgår, hvor stor en andel der går til Forsyningstilsynet, så der sikres gennemsigtighed*

Det bemærkes, at kommunerne er tildelt en væsentlig rolle i at fremme den cirkulære økonomi og grønne omstilling for så vidt angår borgernes affald. Det kræver fokus på blandt andet miljø, klima, kvalitet i genanvendelsen, affaldsforebyggelse, genbrug og anlæg der påvirker miljøet mindst muligt. Det vil være problematisk for denne indsats, hvis kommunerne skal bruge en masse ressourcer og gebyrpenge på at "kæmpe" med Forsyningstilsynet, hvis primære fokus er økonomi.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Det anføres i lovbemærkningerne, at kun ca. 15 % af affaldet til materialenyttiggørelse behandles på kommunale anlæg. Det fremgår ikke hvilke fraktioner, det handler om. Vores bud er, at der i stort omfang kan være tale om haveaffald? Og var det virkelig det affald, politikerne tænkte på, da de indgik klimaaftalen?

Haveaffald udgør omkring 20-25 % af husholdningsaffaldet, så der er tale om store mængder, der nu skal udbydes. Samtidig er det noget usikkert, om kommunerne ønsker at selskabsføre deres haveaffaldspladser, og endelig varsler klimaplanen, at haveaffaldet fremover måske skal håndteres anderledes?

Side 18 af 19

Vi mener, at man skulle undersøge markedet og konsekvenserne nærmere, inden vi nedlægger en masse fungerende haveaffaldspladser og får mere transport af fraktionen – måske endda meget mere, hvis haveaffaldet heller ikke må neddeles af kommunen.

Det fremgår af lovbemærkningerne, at lovforslaget på sigt forventes at give faldende omkostninger til affaldsbehandlingen, som følge af konkurrencepres, udnyttelse af storskalafordele på det private marked og dermed en mere effektiv affaldsbehandling. Det billede kan vi ikke genkende. Vi forventer stigende omkostninger, da kommunen ikke længere har mulighed for at presse prisen ved at 'hjemtage' opgaven. Affaldsmarkedet fungerer ikke som andre markeder. Ofte er der kun en eller to aktører, der er interesserede i at aftage kommunernes affald – eller også er der slet ingen, før kravene er sænket, eller kommunen har forbedret kvaliteten i affaldet. Den forventede centralisering vil derudover give øgede omkostninger til transport. Disse omkostninger kan være voldsomme, hvis kommunerne ikke længere må neddele fx rent træ eller haveaffald inden afsætning.

Der er en risiko for tab af lokale arbejdspladser, og vi efterlyser en refleksion over, hvordan ønsket om store, samlede bunker med affald spiller sammen med de danske virksomheder, som primært er små- og mellemstore virksomheder. Kommer vi til at kunne levere råvarer til dem lokalt, eller ender affaldet ude af landet?

Endelig fremgår det af lovbemærkningerne, at der ikke forventes at opstå økonomiske eller administrative konsekvenser for kommunerne af det skærpede økonomiske tilsyn. Det kan ikke være korrekt, da det selvfølgelig vil koste noget for kommunerne at servicere Forsyningstilsynet. Hvis vi kigger på andre brancher, kan vi se, at fjernvarmeselskaberne betaler op mod 23 mio. kr. årligt til Forsyningstilsynet. Ved Energistyrelsen, om nogle har opgjort, hvad der koster i administration hos de enkelte fjernvarmeselskaber?

Vi anbefaler på den baggrund, at det af lovforslaget fremgår hvilke økonomiske konsekvenser lovforslaget får for kommunerne, da de ikke bare kan ignoreres ud fra en forventning om, at "markedet" vil sikre faldende omkostninger.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Vi kan ikke genkende, at teknologiudvikling og innovation hos det private erhvervsliv skulle have været begrænset af, at de ikke har haft adgang til 100% af husholdningernes affald inden sortering. Bortset fra måske haveaffald sendes alt husholdningsaffald ud på markedet, og husholdningsaffaldet udgør kun en lille del af de samlede affaldsmængder.

Vi mener, det er en uheldig konsekvens for virksomhederne, hvis de ikke længere skal have mulighed for at tilvælge kollektive ordninger i områder med blandet bolig/erhverv, hvis de producerer mere affald end en husholdning. Dermed

tvinges de til at opstille egne containere på områder, der kunne have været brugt mere hensigtsmæssigt og gør sig skyldige i øget trængsel og CO₂-udledning ved den særskilte tømning af deres beholdere.

Vi anbefaler at det af lovforslaget fremgår, hvilke økonomiske konsekvenser lovforslaget har for erhvervslivet.

Side 19 af 19

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Det anføres, at der på sigt forventes et lavere affaldsgebyr. Dette kan vi ikke følge. Vi forventer et stigende affaldsgebyr pga. øgede omkostninger til afsætning (mere transport med mindre læs, 'dårligere' affald vi bliver nødt til at sende på markedet, ingen mulighed for at presse prisen, øget ønske om kvalitet i genanvendelsen samt krav om dokumentation for reel genanvendelse af affaldet) og en ny betaling til et økonomisk tilsyn. Især sidstnævnte udgift mangler at blive kvantificeret. Hvor meget skal borgerne betale for tilsyn på et område, hvor de fleste ydelser er udbudt?

Som noget nyt skal borgerne fremover også betale et genbrugsgebyr. Vi mener, at det er vigtigt at fortælle borgerne, at det også koster at genbruge.

Vi anbefaler at det af lovforslaget fremgår, hvilke økonomiske konsekvenser lovforslaget har for borgerne, da de ikke bare kan ignoreres ud fra en forventning om, at "markedet" vil sikre lavere affaldsgebyrer.

7. Klima- og miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget implementerer en del af en klimaafnåte om affald og cirkulær økonomi. Derfor er det tankevækkende, at der ikke kan påpeges direkte effekter i forhold til dette ud over et forventet øget genbrug.

Selve udbudspligten forventes blot ligesom for den tidligere konkurrenceudsættelse af det genanvendelige erhvervsaffald ikke at give negative miljømæssige konsekvenser. Og den samlede udvikling skal på sigt kunne reducere mængden til forbrænding. Vi mener, at der er tale om fugle på taget, og at kommunerne får en enorm vanskelig opgave udelukkende via udbud, at fremme miljø- og klimamålsætninger og ikke mindst sikre korrekt behandling og undgå miljøkriminalitet.

8. Regionale konsekvenser

Vi er enige i, at lovforslaget fremmer en centralisering, og at det kan gå ud over de tyndtbefolkede områder. Det medfører øget transport, uden at denne nødvendigvis giver miljø- og klimagevinster ved anden/mere avanceret behandling. Øget transport som konsekvens af lovforslaget ser vi gerne fremhævet mere tydeligt, da det næppe er ønsket som led i implementering af en Klimaafnåte.

Vi er også enige i, at netop de tyndtbefolkede områder kan opleve prisstigninger på deres affaldshåndtering. Også her er det derfor ikke hensigtsmæssigt, at kommunernes mulighed for at nedbringe prisen begrænses i så stort omfang.

9. Forholdet til EU-retten

Med lovforslaget lukkes den såkaldte in-house reglen for affald til materialenytiggørelse. Er det egentlig muligt sådan rent EU-retsligt?

Udbudskravet skal kun gælde for den enkelte (genanvendelige) fraktion

Notatet redegør for, at kommunerne skal have mulighed for selv at adskille genanvendeligt husholdningsaffald i enkeltfraktioner inden de skal udbyde husholdningsaffaldet til efterfølgende sortering og/eller behandling.

Kommunerne skal have denne ret, da de fortsat er 100% ansvarligt for at husholdningsaffaldet håndteres korrekt og muligheden betyder at kommunerne får de bedste muligheder for at optimere affaldshåndteringen for så vidt angår miljø, transport, klima og økonomi.

Dernæst gælder det for alt genanvendelig husholdningsaffald, at det ikke reelt kan genanvendes før det er omlastet og adskilt i enkeltfraktioner.

Formålet med ordningen – hvad indsamles affaldet med henblik på?

En indgang til at drøfte, hvorvidt kommunen/affaldsselskabet (herefter blot kommunen) selv må udføre en aktivitet, er at se på, hvad formålet med aktiviteten er. Hvad er affaldet klassificeret som, og hvad skal der ske med det?

Affald kan klassificeres i fem overordnede fraktioner – blandt andet afhængigt af, hvordan det skal behandles (affaldsbekendtgørelsens kapitel 3);

1. Farligt affald
2. Emballageaffald
3. Affald til materialenyttiggørelse
4. Forbrændingsegnet affald
5. Deponeringsegnet affald

Klimaaftalens krav om, at kommunerne skal udbyde sortering og behandling gælder dermed emballageaffald og andet affald til genanvendelse fra husholdninger.

Derfor skal kommunerne have mulighed for selv at adskille affaldsfraktionerne

Kommunerne er ansvarlige for sorteringen og behandlingen af genanvendeligt affald fra husholdninger, men tvinges til at udbyde denne sortering og behandling til private aktører.

Kommunerne må fortsat gerne selv stå for indsamlingen af alt genanvendeligt husholdningsaffald. I klimaaftalen er der særligt fokus på 10 fraktioner, der skal indsamles "tæt" på den enkelte husstand. Der er dog ikke krav om, at de enkelte fraktioner skal indsamles separat i sit eget indsamlingsmateriel. Samtidigt er det et politisk ønske fra klimaaftalen, at den enkelte husstand får max 2-4 spande på sin matrikel.

Et endnu uafklaret spørgsmål er, hvor man i praksis skelner mellem "indsamling" og "sortering". Dette bør kobles med den række af undtagelser der findes for at indsamle de enkelte fraktioner særskilt (kombineret indsamling), jf nedenstående tabel.

	En-familiebolig i byen og på landet	Etagebolig og tætte byker	Sommerhuse ³
Primært særskilt indsamling	2-kammer beholder: Mad- og restaffald	1-kammer beholder: Madaffald	2-kammer beholder: Mad- og restaffald
	2-kammerbeholder: Papir og pap	1-kammerbeholder: Restaffald	2-kammerbeholder: Papir/pap
	2-kammerbeholder: Metal og plast/mad- og drikkekartoner	1-kammerbeholder: Papir	2-kammerbeholder: Metal og Plast/mad- og drikkekartoner
	Glas i kuber	1-kammerbeholder: Pap	Glas i kuber
	Rød kasse:	1-kammerbeholder: Metal	Evt. rød kasse:
	Farligt affald inkl. batterier og småt elektronik.	1-kammer beholder: Plast	Farligt affald inkl. batterier og småt elektronik
		1-kammer beholder: mad- og drikkekartoner	
	Glas i kuber		

10

		Miljøskab: Farligt affald, elektronik og batterier	
Primært kombineret indsamling	2-kammerbeholder: Mad- og restaffald	1-kammerbeholder: Madaffald	2-kammerbeholder: Mad- og restaffald
	2-kammerbeholder: Papir/pap og	1-kammerbeholder: Restaffald	2-kammerbeholder: Papir/pap og metal/plast/mad- og drikkekartoner
	Metal/plast/mad- og drikkekartoner	1-kammerbeholder: Papir/pap	Glas i kuber
	Glas i kuber	1-kammerbeholder: Metal/plast	Evt. rød kasse:
	Rød kasse:	1-kammerbeholder:	Farligt affald, elektronik og batterier
	Farligt affald, elektronik og batterier	mad- og drikkekartoner	
		Glas i kuber	
		Miljøskab: Farligt affald, elektronik og batterier	

³ Eksempler for sommerhuse tager udgangspunkt i husholdningsindsamling

Figur 1.: Eksempler på henteordninger, der lever op til de nye retningslinjer

Tabellen er fra "Vejledning om indsamling af husholdningsaffald" af 14. december 2020.

Når det er kommunens ansvar at indsamle og sikre korrekt behandling af de 10 fraktioner, må kommunerne også have den fulde ret til at bestemme, hvordan

den enkelte fraktion efter indsamlingen afsættes til videre sortering og/eller behandling.

Der er krav i affaldsbekendtgørelsens bilag 6 til, hvordan de 10 fraktioner skal sorteres, og dermed er det kommunens ansvar at sikre "reel" genanvendelse af disse fraktioner, jf. de nye EU-krav.

Side 3 af 5

Generelt skal man i lovgivningen være opmærksom på, at mange anlæg, der modtager genanvendeligt husholdningsaffald "piller" i det. De kan fx adskille (nogle af) de forskellige materialer fra hinanden (fx pap fra papir eller metal fra plast) eller sortere i en enkelt fraktion (fx jern fra aluminium). Skal der ske sortering i den enkelte fraktion (plast i forskellige polymerer) kan det også ske på et andet anlæg. Slutbehandlingen sker typisk på et helt tredje (fjerde eller femte) anlæg, og det gælder alle fraktioner.

Affald skal typisk gennem mange led og anlæg, før det slutbehandles.

Man skal ligeledes være opmærksom på, at den faktiske indsamling af affaldet varierer meget. Indsamlingsmaterialet vil ikke altid være placeret på matriklen men i umiddelbar nærhed – fx affaldsøer og/eller nedgravede containere. Ligeledes kan der opstilles indsamlingsmateriel, der deles af flere husholdninger.

Bilen, der indsamler fraktionerne, skal naturligvis være indrettet, så den har plads til fraktionerne fra det konkrete indsamlingsmateriel, og kan dermed have fra et til fire kamre og være af forskellige størrelser (såvel bilen som kamrene). Jo flere kamre i bilen, des mere luft risikerer man at transportere rundt.

Alle de fraktioner, der nu skal indsamles tæt på husstanden, vil typisk også indsamles på genbrugspladserne. Der vil naturligvis også kunne være miljømæssige, transportmæssige og økonomiske fordele ved at samle fraktionerne fra husstandene med dem fra genbrugspladserne, inden de køres til sortering eller genanvendelse.

Lovgivningen bør således tage højde for, at kommunerne kan indrette deres indsamlingsordninger og tilhørende gebyr på en måde, der sikrer, at de opnår mest mulige reel genanvendelse af så meget affald som muligt, til den bedste pris.

I det efterfølgende gives nogle eksempler på, hvordan det ovenstående kan forstås i relation til nogle af de henteordninger, kommunerne i fremtiden skal tilbyde sine husstande.

Indsamling i 2-kammerbeholder – metal og plast/mad-drikkekartoner

I dette tilfælde indsamles 2-kammerbeholderne i en skraldebil, der kører i et område med en-familieboliger.

De tre fraktioner skal omlastes, før de kan transporteres til yderligere sortering eller behandling. Plast/mad-drikkekartoner bør ikke komprimeres i skraldebilen, da det vanskeliggør den efterfølgende opdeling af materialer, hvorfor der transporteres meget luft. Der findes private aktører, der kan modtage de tre fraktioner, men de vil med stor sandsynlighed sende det hele eller dele af det videre til andre

private sorterings-/behandlingsanlæg, når de har adskilt/omlastet/sorteret fraktionerne fra hinanden.

Hvis kommunen fortsat må omlaste, fjerne fejlsorteret affald, og transportoptimere det genanvendelige husholdningsaffald, kan der opnås fordele af såvel økonomisk som miljømæssig karakter.

Side 4 af 5

- Kvaliteten af affaldet kan øges – hvilke giver bedre genanvendelse og økonomi for borgerne.
- Man undgår at køre langt med luft i skraldebilen – hvilket gavner klimaet og økonomien.
- Fraktionerne indsamles typisk også på genbrugspladserne, hvilket øger den volumen, der samlet set kan afsættes – dette gavner økonomien.
- De enkelte fraktioner kan afsættes direkte til dem, der kan sortere og/eller behandle dem – ingen fordyrende "mellemandlere" som reelt ikke gør noget ved de tre fraktioner andet end at omlaste dem.
- Kommunen/affaldsselskaber får direkte indsigt i, hvordan borgerne sorteres deres affald, hvilket styrker mulighederne for gennem kommunikation og dialog at styrke en korrekt affaldssortering.
- Metallet (eller andre fraktioner) kan sættes på "lager" og sælges på et tidspunkt, hvor prisen er mere gunstig end på andre tidspunkter – hvilket gavner økonomien.

Ovenstående er helt i tråd med klimaplanens intentioner.

Indsamling i 2-kammerbeholder – papir/pap og metal/plast/mad- og drikkekartoner

I dette tilfælde tømmes 2-kammerbeholderne også af en skraldebil, der kører i et område med en-familieboliger.

Argumentationen er her den samme som ovenfor, men mere kompleks, da der nu er fem forskellige fraktioner fordelt på to rum i den samme spand. Problematikkerne omkring kørsel med luft, og (de meget begrænsede) mulighederne for at finde en privat aktør, der kan gøre meget andet ved affaldet end at omlaste det og sende det videre til andre private aktører (som sorterer og/eller behandler), er nu endnu mere udtalte.

Så de fordele ved, at kommuner og affaldsselskaber fortsat må fjerne fejlsorteret affald, omlaste og transportoptimere det genanvendelige husholdningsaffald, er i dette eksempel endnu mere udtalte end eksemplet med to-kammerbeholder med hhv. metal og plast- mad-/drikkevarebeholdere.

Indsamling i 1-kammerbeholder – papir/pap

I dette tilfælde tømmes 1-kammerbeholderen af en skraldebil, der kører i et område med etageboliger.

Papiret og pappen skal typisk omlastes, inden det kan sorteres og/eller behandles. Der er mange der kan modtage papir og pap sammen, men derfor kan der godt være økonomiske og miljømæssige fordele i, at kommuner og affaldsselskaber har muligheden for at fjerne fejlsorteret affald, omlaste og/eller transportoptimere på de to fraktioner inden de afsættes.

- I etageboliger er kvaliteten af det sorterede affald typisk mindre god end i andre områder, hvorfor kvaliteten øges, hvis kommuner/affaldsselskaber har mulighed for at tage det fejlsorterede affald fra – det gavner økonomien og kvaliteten.
- Mængderne kan samles med dem fra genbrugspladserne og volumen til afsætning øges – det gavner økonomien.
- Kommunen/affaldsselskaber får direkte indsigt i, hvordan borgerne sorteres deres affald, hvilke styrker mulighederne for gennem kommunikation og dialog at styrke en korrekt affaldssortering.
- Papir og pap kan sættes på "lager" og sælges på et tidspunkt, hvor prisen er mere gunstig end på andre tidspunkter – hvilket gavner økonomien.

Side 5 af 5

Ovenstående er helt i tråd med klimaplanens intentioner. Derfor bør kravet om udbud af sortering og behandling af genanvendeligt husholdningsaffald alene gælde de enkelte fraktioner, og ikke fraktionerne der ikke er skilt fra hinanden (kombineret indsamling).

Lovgivningen bør tage højde for at kravene til indsamlet mængder af genanvendeligt husholdnings affald, er blevet skærpet og det samme gælder kvaliteten i behandlingen (reel genanvendelse). Det ansvar har kommunerne, hvorfor de også må have de fornødne redskaber til at sikre, de kan opfylde det. Det gøres muligt, hvis ovenstående føres ud i livet.

Energistyrelsen
JBWF@ens.dk

Daka Denmark A/S
Lundagervej 21
DK-8722 Hedensted

E-mail: daka@daka.dk
Phone: +45 7674 5111
Fax: +45 7674 5110

www.daka.dk

Løsning 22 december 2021

Høringssvar vedrørende forslag til Lov om ændring af Lov om Miljøbeskyttelse og Lov om Forsyningstilsynet.

Journalnummer 2021-17546

I forhold til ovennævnte forslag har vi fra Daka Denmark følgende at bemærke:

Daka bifalder sigtet med at regulere i overensstemmelse med affaldspyramiden og dermed prioriteringen af, at naturens ressourcer genanvendes på det højest mulige niveau og ikke blot på den økonomiske mest profitable måde. Det falder i tråd med lovforslagets overordnede – jævnfør Klimaaftalens afsnit IV - formål om at udvikle en stærk genanvendelsessektor.

Ligeledes ser vi meget positivt på lovforslagets intention om at understøtte danske virksomheders muligheder for at investere i nye genanvendelses anlæg og udvikle grønne løsninger inden for affaldsteknologi og cirkulær økonomi.

I lyset af ovenstående vil vi gerne knytte kommentarer til §49c vedrørende kommunernes mulighed for at vælge at etablere indsamling af erhvervsaffald til materialenyttiggørelse:

- 1) Der er behov for definatoriske præciseringer af §49c til afgrænsning af, Stk. 3, 1) "af virksomheder, der producerer genanvendeligt affald, der i art og mængde svarer til husholdninger".

F.s.v.a. "mængde" vil en oplagt målestok være antallet af personer (max. 4-5) som bspises inhouse eller out of house – og klart at foretrække frem for en vægtgrænse, som især i blandede bolig- og erhvervsområder vil være mindre kontrollerbar.

Virksomheder som direkte beskæftiger sig med forarbejdning eller salg af madvarer bør naturligvis ikke kunne komme i betragtning uanset antallet af medarbejdere.

- 2) Stk. 3, 3) Der savnes dels begrundelse for, dels præcise retningslinjer for, at kommunalbestyrelserne udover muligheden under Stk 3, 1) generelt vil kunne etablere affaldsordninger for og tilbyde indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse produceret af kommunens egne institutioner og virksomheder.

Det fremgår således af lovforslagets bemærkninger (p. 20) dels, at affald produceret af en kommune er erhvervsaffald, dels, at "begrundelsen for at undtage affald fra kommunernes egne virksomheder fra reglerne om erhvervsaffald ikke længere er til stede". Følgelig burde forslaget rettes mod at lade kommunale institutioner og virksomheder større end grænsen fastsat i 1) servicere af private aktører – både indsamling og behandling - på lige fod med de private erhvervsvirksomheder – og til gavn for ønsket om at udvikle en stærk genanvendelsessektor.

Med venlig hilsen

Keld Winther Rasmussen
Public Affairs & Regulatory Manager

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

Att: Jakob Emil Wulff og Caroline Kronberg
JBWF@ens.dk og clkj@ens.dk

Journalnummer 2021-17546

Den 3. januar 2022

Dansk Erhvervs høringskommentarer til forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet

Dansk Erhverv bakker op om Regeringens politiske aftale om Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi og dens primære formål at etablere en stærk genanvendelsessektor. Uden den rette lovgivning understøttes danske virksomheders muligheder for at investere i nye genanvendelsesanlæg ikke tilstrækkeligt. Dermed går investeringer og udvikling af grønne danske løsninger - inden for affaldsteknologi og cirkulær økonomi, uden om Danmark med et skadeligt resultat for miljøet, grøn vækst, erhvervslivets konkurrenceevne og beskæftigelsen i Danmark. Det er en forudsætning for udviklingen af en robust genanvendelsessektor, at der er adgang til ressourcerne på et åbent og konkurrencedygtigt marked. Uden dette får Danmark vanskeligt ved at indfri de relevante målsætninger fastsat i EU og nationalt.

Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv er enig i formålet med lovændringen, at der skal indføres en pligt til, at kommunerne udbyder materialenyttiggørelsen af husholdningsaffald til private aktører. Dette er afgørende nødvendigt for at skabe et grønt affaldsmarked og samle behandling af affald på større og effektive anlæg. Dansk Erhverv er også enig i, at eksisterende kommunale genanvendelsesanlæg skal udfases, og at kommunerne ikke må eje anlæg, der behandler genanvendeligt affald. Kommunale genanvendelsesanlæg vil være direkte kontraproduktivt for etableringen af et effektivt dansk genanvendelsesmarked, der formår at afsætte genanvendelsesmaterialer baseret på en konkurrencedygtig efterspørgsel. Et kontraproduktivt eksempel er de fynske kommuner, der ønsker at etablere et anlæg for eftersortering i stedet for udvikling af et bedre grundlag for kildesortering ved borgernes bopæl. Dette vil føre til et direkte fald i den endelige genanvendelseskvalitet og dermed mulighed for en konkurrencedygtig afsætning.

Overordnet set er der behov for at konkretisere rammerne for affaldshåndteringen yderligere, så der skabes vished for aktørerne i affaldssektoren om mulighederne i fremtiden. Der er stadig en række gråzoner, hvor en videre udmøntning er nødvendig. Det gælder især kommunernes beføjelser ift. affaldshåndteringen i overgangsperioden frem mod 1. januar 2024, men også derefter hvor der er behov for klare rammevilkår, beføjelser og muligheder for de forskellige aktører. Det vil også gøre tilsynsopgaven mindre kompleks.

Specifikke bemærkninger

§49

Lovforslaget giver kommunerne mulighed for i overgangsperioden at udskille sine aktiviteter for behandling af genanvendeligt affald i aktie- eller anpartsselskaber. Kommunerne skal også have mulighed for at søge dispensation til at udbyde og deltage i et offentlig/privat selskab, såfremt der ikke er private aktører, der byder på opgaven. Her er det afgørende vigtigt, at kommunerne sikrer fuld transparens og ensretning af de kravsspecifikationer, som eventuelle udbud baseres på. De private aktører skal sikres et objektivt sammenligningsgrundlag for at udarbejde tilbud.

§49 c. - stk. 3, 1)

Det kommunale tilbud om affaldsordninger og -indsamling af erhvervsaffald til erhverv, der producerer affald svarende til en husholdning, skal bero på en vurdering af alle fraktioner samlet set og ikke hver fraktion individuelt. Der kan fx være virksomheder, som producerer store mængder affald af de fleste fraktioner, men husholdningslignende mængder af enkelte fraktioner. I dette tilfælde er der et allerede velfungerende privat marked for affaldsbehandling, som kan håndtere selv mindre mængder genanvendeligt erhvervsaffald uden at det bør overgå til den kommunale håndtering.

§49 g. - stk. 2

Hvis en kommune beslutter sig for at levere service- og administrationsydelser til deres udskilte affaldsselskaber på markedsvilkår, så bør disse service- og administrationsydelser også tilbydes på samme vilkår til private aktører. Kommunerne er centralt positioneret ift. at yde borgernære services, og har derfor en klar konkurrencefordel, som ikke bør være forbeholdt selskaber med et tilhørsforhold til kommunerne selv eller enkelte selskaber.

§50

Dansk Erhverv er enig i, at alle genbrugspladser skal have et område til genstande for at understøtte de private borgeres og aktørers ønske om direkte genbrug. Dansk Erhverv er ikke enig i forslaget om, at kommuner kan afsætte genstande i egne genbrugsbutikker efter at genstandene har været gjort tilgængelige for de private aktører - herunder velgørenhedsorganisationer, kollektive ordninger, som varetager et lovpligtigt producentansvar og private borgere.

Dansk Erhverv bakker derfor op omkring Elreturs klage til Ankestyrelsens Statsservice indsendt den 22. december 2021, som anmoder Ankestyrelsen om at udtale sig om lovligheden af visse kommuners, og et stigende antal kommuners videresalg af brugt elektronik fra egne butikker på genbrugspladserne. Dette sker efter at borgerne har skilt sig af med elektronikken på genbrugspladsen. Disse kommuner sælger også andre genstande fra deres butikker såsom tøj, husholdningsartikler og andet. På linje med Elreturs klagesag mener Dansk Erhverv, at kommunerne slet ikke skal sælge brugte genstande til private borgere. Som Elretur fremlægger det, er kommunernes videresalg af elektronik fra genbrugspladsen ulovligt, fordi den bryder med lovgivningen omkring producentansvaret og kommunalfuldmagten.

Desuden udsætter kommunerne borgerne for en risiko, når de videresælger produkter, der ikke overholder produktlovgivningen i salgsøjeblikket. Kommunernes videresalg er en kommerciel aktivitet, som medfører en lovpligt til at udstede købsgaranti på samme niveau, som når en borger køber en ny vare i en almindelig privatejet butik. En kommune sælger gamle genstande fremstillet år tilbage under en u-opdateret produktlovgivning og har ringe mulighed for at kontrollere, hvorvidt videresolgte genstande overholder den nuværende og gældende produktlovgivning. Når en videresolgt genstand ikke overholder gældende lovgivning, er der en risiko for at genstanden er behæftet med fejl, og i så fald har en borger krav på at kunne aflevere genstanden tilbage til kommunen jf. købeloven. Skadelige kemikalier i elektronik og tøj er en særlig udfordring, da kemikalielovgivning er skærpet væsentligt siden introduktion af REACH i 2006. Derfor er det yderst tvivlsomt, at kommuner evner at sikre, at videresolgte genstande ikke kan skade borgernes helbred.

Kommunernes genbrugsbutikker skader altså konkurrenceevnen for en række private aktører, som de kollektive ordninger, velgørenhedsorganisationers egen indsamling og det stigende antal privatejede genbrugsbutikker. Det er urimeligt og ulovligt, og i Dansk Erhvervs øjne, i modstrid med Kommunalfuldmagten, at kommuner kan investere i opbygning af egne genbrugsbutikker for skatteydernes penge og dermed hæmme konkurrenceevnen for de private aktører. Dansk Erhverv anbefaler på det kraftigste, at Energistyrelsen kontakter Ankestyrelsen og får indsigt i Elreturs klage over kommunernes praksis omkring etablering af egne genbrugsbutikker.

I det hele taget er kommunernes praksis med at etablere egne genbrugsbutikker yderst uheldig over for de lovpligtige producentansvars fremtidige muligheder for at kunne operere på markedsvilkår. Danmark står overfor at skulle etablere yderligere producentansvar for emballager i 2025 og sandsynligvis også for tekstiler inden for nogle år. Det stigende antal kommunale genbrugsbutikker vil medvirke til at udhule økonomien i de danske producentansvar og deres evne til at håndtere en genanvendelsesdagsorden effektivt.

Derudover vil vi henlede opmærksomheden på høringsbrevets afsnit: *”Det bemærkes, at håndtering af affald omfattet af udvidede producentansvarsordninger er reguleret nærmere i særlovgivning herom. Dette gælder både eksisterende og de kommende udvidede producentansvarsordninger for emballage, visse engangsplastprodukter og fiskeredskaber af plast (jf. EU direktiv 2019/904/EU). Nærværende lovforslag ændrer ikke ved de eksisterende producentansvarsordninger eller fastlægger de nærmere rammer for den konkrete udmøntning af de nye producentansvarsordninger.”*

Det tilsagn er essentielt, og det er aldeles afgørende, at de eksisterende producentansvarsordninger kun ændres efter forhandlinger med de berørte brancher.

Med venlig hilsen

Andreas Hastrup Clemmensen

Politisk konsulent

Jakob Zeuthen
Miljøpolitisk Chef

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V
ATT.: JBWF@ens.dk

DATO: 21. december 2021
PROJEKTNR.: 3004
ds/jpl/HKA

Hørings svar på forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet – jeres j. nr. 2021-17546

Hele vandsektoren bestræber sig på at optimere udnyttelsen af såvel energiresourcer som restprodukter i forbindelse med vandbehandling og håndtering af spildevand. Dette bidrager til opfyldelse af væsentlige politiske mål på klimaområdet og i forhold til cirkulær økonomi.

DANVA mener derfor, at det er helt rigtigt set, når lovforslaget lægger op til at fritage de kommunalt ejede spildevandsselskaber fra forbuddet mod kommuners deltagelse i aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til nyttiggørelse. Det er dog vigtigt, at fritagelsen også udstrækkes til kommunalt ejede vandforsyningsselskaber.

Selv om potentialet for nyttiggørelse af affald er større på spildevandsområdet, er der også eksempler på tilsvarende aktiviteter i vandforsyningsselskaber f.eks. nyttiggørelse af okkerslam i rense- og biogasanlæg samt udvinding af kalk ved blødgøring af drikkevand.

Ydermere består vandforsyningssektoren af både private og offentligt vandforsyninger. DANVA er af den opfattelse, at vandforsyninger uanset ejerskab skal have lige muligheder for at indgå i aktiviteter om nyttiggørelse af affald både nu og i fremtiden.

Vi foreslår derfor, at de i lovforslaget angivne rettigheder for kommunalt ejede spildevandsselskaber udvides til også at omfatte kommunalt ejede vandforsyningsselskaber.

Med venlig hilsen

Carl-Emil Larsen
DANVA

OBS – De samvirkende Købmænd har kun sendt kommentar på mail

De Samvirkende Købmænd, der repræsenterer 1.500 købmænd i bl.a. Meny, Spar og Rema 1000 har noteret sig, ovennævnte høring om "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi."

Hos DSK har vi kun to bemærkninger til det modtagne materiale:

Det fremgår af forslaget, at *mindre virksomheder, der producerer genanvendeligt affald, der i art og mængde svarer til husholdninger, får mulighed for at deltage i den kommunale indsamlingsordning til markedspriser*. Vi foreslår, at ordet "mindre" udgår, da det afgørende må være virksomhedens mængde og art af affaldet – og ikke størrelsen på virksomheden.

Det udover vil vi henlede opmærksomheden på høringsbrevets afsnit:

"Det bemærkes, at håndtering af affald omfattet af udvidede producentansvarsordninger er reguleret nærmere i særlovgivning herom. Dette gælder både eksisterende og de kommende udvidede producentansvarsordninger for emballage, visse engangsplastprodukter og fiskeredskaber af plast (jf. EU direktiv 2019/904/EU). Nærværende lovforslag ændrer ikke ved de eksisterende producentansvarsordninger eller fastlægger de nærmere rammer for den konkrete udmøntning af de nye producentansvarsordninger."

Det tilsagn er essentielt, og det er aldeles afgørende, at de eksisterende producentansvarsordninger kun ændres efter forhandlinger med de berørte brancher.

I øvrigt henvises til Dansk Erhverv.

Mange hilsener

Claus Bøgelund Nielsen

Vicedirektør

The logo for DSK (De Samvirkende Købmænd) consists of the letters 'DSK' in a bold, black, sans-serif font. The 'D' and 'S' are connected, and the 'K' is slightly larger and positioned to the right.

De Samvirkende Købmænd

Islands Brygge 26, 2300 København S

D + 45 23 45 30 59 | T +45 39 62 16 16

cbn@dsk.dk | www.dsk.dk,

Twitter [@ClausBoegelundN](https://twitter.com/ClausBoegelundN)

Til JBWF@ens.dk
Att.: CLKJ@ens.dk

Dansk Industri
Confederation of Danish Industry

DI høringsvar vedr. lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet

DI takker for modtagelsen af udkastet til Lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet.

DI har set frem til, at lovforslaget kom i høring. Med lovforslaget implementeres de dele af Klimaplanen for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi, der handler om opbygningen af en stærk grøn genanvendelsessektor og øget genbrug. DI kan med stor tilfredshed konstatere, at lovforslaget er lagt tæt op ad den politiske aftale. Med de nye rammer om affaldssektoren, er der lagt et godt grundlag for at skabe et velfungerende og effektivt marked for håndtering af alt genanvendeligt affald i Danmark og en sektor med en klar opgavefordeling.

Enkelte steder i lovforslaget savner DI dog nogle præciseringer. Hermed følger DI's bemærkninger.

Kommuners deltagelse i aktiviteter forbundet med affald egnet til materialenyttiggørelse

Med lovforslaget slås det fast, at kommuner ikke må deltage i aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse. Det finder DI positivt, da det er en forudsætning for at få opbygget en stærk grøn genanvendelsessektor i Danmark. Det er afgørende, at affaldet udbydes på markedet i den stand, det indsamles i. Jo tidligere det kommer på markedet, jo mere sammenhængende og effektive processer, kan der etableres for at sikre mere genanvendelse i god kvalitet.

Lovforslaget lægger op til, at kommunerne må deltage i indsamlingen af affaldet, hvor omlastning ses som en del af indsamlingsleddet. Grundlæggende bør kommunale omlastningspladser undgås, da de kan udgøre et fordyrende mellemlid og en overflødig ekstra håndtering af affaldet, som for visse typer affald kan reducere genanvendelsespotentialet af det pågældende affald. Omlastningspladser kan dog ikke helt undgås, da indsamlingsbiler er målrettet netop indsamling og dermed ikke er hensigtsmæssige til længere transporter.

Ifølge lovforslaget må kommunerne ikke have automatiseret indledende sortering, de må ikke fjerne almindelige urenheder, og de må ikke materialeadskille kombineret indsamlede fraktioner. Til gengæld må de foretage indledende manuel frasortering af grove fejl-sorteringer, ligesom det vil være muligt for kommunerne f.eks. at frasortere fejlanbragt genanvendeligt affald fra deponeringseget affald på deponier (som de selv driver). DI

finder det afgørende, at forbuddet mod automatiserede anlæg fastholdes, og at formålet med omlastningen udelukkende er transportoptimering.

DI kan forstå, at bemærkningerne vedr. kommunale aktiviteter har givet anledning til en række misforståelser bl.a., at al kommunal sortering vil være ok, så længe den foretages manuelt. Det bør præciseres i lovforslagets bemærkninger, at der skelnes mellem sortering af almindelige urenheder/fejlsorteringer, som kommunen ikke må foretage, og fjernelse af grove fejlsorteringer hos husholdningerne, som kommunen gerne må. Kommunerne har selv peget på lokumsbrædder i det organiske affald og skillevægge fra skraldespande, som har revet sig løs ved tømningen, som eksempler på grove fejlsorteringer. Det bør stå helt klart, at manuel sortering ikke er vejen frem.

Sammenpresning og ballering på kommunale omlastepladser

På et punkt mener DI, at det er meget vigtigt at ændre ordlyden i lovforslaget i forhold til omlastepladserne. Som det står nu, accepteres det, at kommuner sammenpresser og foretager ballering af affaldet. Det kan have konsekvenser for de efterfølgende sorteringsmuligheder og kvaliteten af genanvendelsen, hvis affaldet presses sammen for tidligt i processen, da der kan ske en krydsforurening mellem sammenblandede fraktioner ligesom urenheder presses tættere sammen i affaldsstrømmen. Indledende frasortering af grove urenheder er ikke det samme som egentlig sortering, og derfor skal affaldet ikke presses sammen – særligt fordi det kan indeholde eventuelle fejlanbringelser, som derefter ”forurener” hele læsset. Det kan handle om fejlanbragte væsker, der presses ud i affaldet, glas der knuses ud i papirfibre, metaller der bøjes rundt om affaldet og derfor ikke efterfølgende kan udtages mv.

Næste led i behandlingskæden kan ikke se, hvad de køber, når affaldet er presset sammen i baller og kan ikke foretage modtagekontrol i henhold til kravspecifikationer og kvalitetskrav. Affaldet skal altså først sammenpresses, når det sendes til endelig behandling.

DI ønsker, at det præciseres i lovforslagets bemærkninger, at med omlastning skal alene forstås aktiviteter, som er forbundet med af- og pålæsning af affaldet, f.eks. affald indsamlet i to-kammer indsamlingsbiler for at kunne transportere de to samtidige indsamlede fraktioner fra husstandenes to-kammer spande til to forskellige behandlingsanlæg.

Der bør i øvrigt stå i bemærkningerne til lovforslaget, at eventuel sammenpresning og ballering skal ske med hensyntagen til sorterings- og genanvendelsesmuligheder og dermed kun foregå i dialog med dem, der skal aftage affaldet til videre behandling. Dette gælder f.eks., som det er tilfældet i dag med håndtering af EPS/Flamingo fra genbrugspladser, hvor komprimeringsløsninger af EPS/Flamingo i tilknytning til genbrugspladser eller forbrændingsanlæg er ønsket af dem, der skal aftage affaldsstrømmen. Det foregår ofte ved at selve indsamlingsmaterialet også kan komprimere EPS/Flamingo. Det handler om transportoptimering, og da EPS/Flamingo indsamles som en ren affaldsstrøm og komprimeringen ikke forringer kvaliteten i genanvendelsen, giver det miljømæssigt god mening, at komprimere affaldsstrømmen inden den transporteres videre.

For andre fraktioner udgør det, der nu er beskrevet i lovforslaget som værende muligt på de kommunale omlastepladser, hele processen frem mod egentlig oparbejdning. Det gælder f.eks. for papfraktionen. Hvis både indsamling, fjernelse af urenheder samt ballering kan foregå i kommunalt regi, så er der ikke noget tilbage for de private aktører i Danmark på området. Udover de udfordringer sammenpresning og ballering skaber for genanvendelsen af affaldsfraktionerne, så har DI fået flere henvendelser fra private aktører i affaldssektoren, der gør opmærksom på også de konkurrencemæssige udfordringer ved, at kommunerne må sammenpresse og foretage ballering af affald på omlastepladser, da det er aktiviteter, som i dag i stor udstrækning løses af private virksomheder. Hvis kommunerne begynder (og de er allerede i gang), at investere i ballepressere mv. vil det medføre, at der vil være lavere kapacitetsudnyttelse af de private virksomheders anlæg, hvilket samfundsmæssigt ikke er hensigtsmæssigt.

Affaldet bør komme på markedet stort set som indsamlet og gerne i løs vægt. Det giver den private affaldssektor den bedste mulighed for at skabe en så høj værditilvækst som muligt og sikre en høj genanvendelse på dansk jord. Det vil samtidig give den laveste omkostning til håndteringen af affald, da sorteringen af rene fraktioner, fejlsorteringer og urenheder kan ske i én samlet proces.

Indledende sortering

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at kommuner som udgangspunkt kan foretage indledende sortering af affald som led i indsamlingen samt sortere affald egnet til materialenyttiggørelse fra farligt affald og forbrændings- og deponeringsegnet affald. DI mener, at denne formulering om indledende sortering åbner op for mange fortolkninger og bør indsnævres betydeligt. Hvis det handler om forsortering af affald til forbrænding, deponering eller farligt affald, så bør det præciseres, at det handler om affald, der er klassificeret som deponeringsegnet affald, forbrændingsegnet restaffald eller farligt affald. Som det står skrevet nu, er der meget aktivitet, som vil kunne flytte sig til kommunale anlæg – storskrald, stort brændbart, blandet brændbart, tørt restaffald mv.

Udbud af det genanvendelige affald

Lovforslaget indebærer, at kommunerne fremover skal udbyde behandling af det genanvendelige husholdningsaffald, herunder sortering af genanvendeligt affald. Dette er afgørende for at tiltrække private investeringer i anlæg til sortering og genanvendelse i Danmark. Siden klimaplanen blev vedtaget på affaldsområdet, har vi i DI set mange forskellige virksomheder investere i sortering og genanvendelse og mange flere investeringer er på vej. Med vished om at affaldet indsamles ensartet i hele landet og udbydes på markedet, skabes der ro om rammerne og mulighed for opbygningen af en stærk grøn privat genanvendelsessektor.

Overgangsperiode

DI bakker op om, at kommunale anlæg, der skal fortsætte i overgangsperioden, skal anmeldes til og godkendes af Forsyningstilsynet. Det vil skabe et overblik over de aktiviteter, der fortsættes i overgangsperioden.

Det er også positivt, at anlæggene skal udskilles i aktie- eller anpartsselskaber og drives efter de almindelige regler herfor, samt at de skal drives kommercielt og derfor ikke er

underlagt hvile i sig selv reglerne. Det bør dog præciseres i bemærkningerne, at selskabets økonomi dermed også er flyttet ud af gebyrområdet og over til skatteområdet i kommunen.

Det fremgår af klimaplanen, at det efter fire år evalueres, om der stadig er behov for kommunal tilstedeværelse, og såfremt der er væsentlige argumenter for en fortsat tilstedeværelse, kan aftalepartierne aftale at forlænge ud over de fem år. I lovforslaget fremgår det, at klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at forlænge datoen for ordningens udløb, såfremt aftalepartierne aftaler dette. Det fremgår dog ikke af lovforslaget eller bemærkningerne, hvad der kan være "væsentlige argumenter" for, at der kan gives dispensation udover de 5 år fra 16. juni 2020 til at drive kommunale behandlingsaktiviteter videre.

DI opfordrer til, at det eksemplificeres i bemærkningerne, hvad der i denne sammenhæng kan være "væsentlige argumenter", da det er vigtigt for private investorer at kende disse argumenter, for at kunne vurdere risikoen for forsat kommunale aktiviteter ud over en 5-årig periode.

Dispensation til offentligt-private anlæg

Lovforslagets paragraf 49b stk. 4 står som en meget åben mulighed for, at forsyningstilsynet kan give dispensation. Det præciseres i lovforslagets bemærkninger, men DI anbefaler, at dispensationsmuligheden i selve lovforslaget konkretiseres, så det er tydeligt, at det handler om de tilfælde, hvor der ikke er private aktører, der byder ind på håndtering af en affaldsfraktion.

I lovforslaget fremhæves, at kommuner ikke må eje sorteringsanlæg til optisk posesortering og automatiserede sorteringsanlæg til sortering af genanvendeligt affald fra restaffald. Det bakker DI op om.

Lovforslaget åbner op for, at kommuner kan søge dispensation for denne bestemmelse, hvis der før den 16. juni 2020 er foretaget irreversible investeringer i restsorteringsanlæg. I den sammenhæng finder DI det afgørende, at der tilføjes et væsentlighedskrav således, at det er væsentlige irreversible investeringer, der skal ligge til grund for en dispensation og ikke enhver overvejelse eller undersøgelse af mulighederne for etablering af et restsorteringsanlæg, der kan give adgang til etablering af et sådant anlæg i strid med det overordnede princip.

Markedsundersøgelse forud for udbud

I forhold til muligheden for at give dispensation til offentlig-private anlæg, er DI enig i præciseringen i bemærkningerne om, at den påkrævede markedsundersøgelse bør ske før det første udbud. Det vil sikre, at de udbud der foretages, er afstemt med markedet, og at private aktører har mulighed for at byde ind på markedsafstemte udbudskriterier.

Markedsundersøgelsen skal bruges til at rette udbuddet mod den håndtering, som faktisk findes på markedet. DI er ikke i tvivl om, at der findes afsætningsmuligheder for alle de 10 fraktioner. Dog vil der ikke kunne sikres fuld genanvendelse af alle fraktionerne, her-

under særligt tekstiler, med de teknologier, der er til rådighed i dag. Derfor er det afgørende, at der foretages en markedsundersøgelse, så kriterier for genanvendelse sættes ambitiøst, men så der samtidig er tilgængelig teknologi og anlæg, der kan håndtere opgaven til det ønskede niveau på markedet.

DI støtter, at der fastsættes regler for kommunernes indledende markedsundersøgelse. Det skal kun være muligt at få dispensation i de tilfælde, hvor der ikke er interesse på det private marked for at behandle affaldet. Derfor bør Forsyningstilsynet vurdere markedsundersøgelsen samt spørgsmål og svar i udbudsprocessen op i mod det foretagne udbud, som grundlag for en evt. dispensation til etablering af et offentlig-privat selskab. Hvis inputtet fra markedsundersøgelsen ikke har fundet rimelig anvendelse ved udformningen af udbuddet, bør dispensation afvises. Hvis der alligevel gives dispensation for offentlig-private anlæg i en kommune, er det vigtigt at fastholde de samme udbudskrav som i første runde.

Hvis vi skal have opbygget en stærk grøn genanvendelsessektor i Danmark, så er ensartet sortering og indsamling af affaldet samt det, at affaldet kommer på markedet via udbud, afgørende. I forhold til sidstnævnte er det ligeledes afgørende, hvordan affaldsfraktionerne udbydes til behandling på markedet. DI anbefaler derfor på det kraftigste, at der udvikles ensartede udbudskriterier/vejledning for udbud af de forskellige affaldsfraktioner. Hvis der stilles krav i øst og vest til behandlingen af affaldsfraktionerne, bliver det ikke let at målrette investeringer i anlæg til sortering og genanvendelse af affaldsfraktioner, men skabes der et ensartet ambitionsniveau i dialog med markedsaktørerne, vil der være et godt grundlag for investeringer i anlæg og ny teknologi i Danmark.

Kommunale aktiviteter indenfor slagge, have- og parkaffald samt byggeaffald

I bemærkningerne til lovforslaget, åbnes der for, at klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, at kommuner i visse tilfælde kan behandle affald fra egne virksomheder og institutioner trods forbuddet mod kommunale aktiviteter indenfor det genanvendelige affald.

De eksempler, der fremhæves som områder, hvor kommuner muligvis skal have lov at fortsætte med behandlingen af kommunalt affald, undrer dog DI. Slagger er en kommunal affaldsfraktion, som går til genanvendelse/nyttiggørelse. Der er en række virksomheder både i Danmark og de nærmeste lande, som håndterer behandling og genanvendelse af slagger. DI mener således ikke, at der er behov for kommunal tilstedeværelse på markedet for håndtering af slagger. Samme udfordring gælder for eksempel med have- og parkaffald. Der findes i dag mange private aktører, der komposterer have- og parkaffald, og flere er i gang med alternative og mindre CO₂-udledende muligheder for have-parkaffaldet. Der er risiko for, at kommunale anlæg vil spænde ben for udviklingen.

Hvis have- og parkaffald komposteres på stedet, hvor det er opstået som led i en normal drift af de kommunale haver eller parker, så skal det naturligvis fortsat være muligt for kommunen. Der bør dog ikke tilføres affald udefra til disse anlæg.

Kommunalt affald er erhvervsaffald

DI bakker op om lovforslagets præcisering. Kommunalt affald er erhvervsaffald. DI mener dog ikke, at konsekvenserne heraf er trukket klart op i bemærkningerne. Det fremgår f.eks. ikke, om kommunernes eget affald skal følge reglerne om udsortering af erhvervsaffald, hvilket vil betyde, at hver enkelt kommunal institution og virksomhed er forpligtet til at udsortere alt, der kan genanvendes og sikre høj reel genanvendelse af affaldet – eller om kommunale institutioner og virksomheder kan undlade at sortere i de fraktioner, som der ikke er etableret kommunale henteordninger for husholdningerne for.

Det er ligeledes en incitaments- og kontrolmæssig udfordring, at der ikke er samme krav om opgørelse og indrapportering af afhentet affald fra kommunale arbejdspladser, som der er for statslige, regionale og private arbejdspladser. Det betyder, at det ikke er muligt at se, om der sker den relevante sortering på de over 500.000 arbejdspladser, som findes i kommunalt regi.

De kommunale arbejdspladser bør omfattes af de samme krav som alle andre arbejdspladser i landet i forhold til sortering og afrapportering.

Eksisterende kommunale anlæg med dispensation til erhvervsaffald

DI undrer sig over, at der skulle være behov for at give eksisterende kommunale anlæg, der modtager erhvervsaffald, yderligere dispensation til at fortsætte. Disse anlæg burde for længst være afskrevet. Materiellet har typisk en afskrivningsperiode på 6-8 år og dispensationerne ifølge affaldsforliget i 2007 burde således være ophørt senest 2017.

Indsamling hos virksomheder med affald i art og mængde som en husholdning

I forhold til den fritvalgsordning der etableres, hvor virksomheder der har affald i art og mængde som en husholdning, vil kunne benytte den kommunale indsamlingsordning, så finder DI det positivt, at kommunerne fremadrettet skal kunne redegøre for, hvilke erhvervskunder de har, og at virksomheder vil skulle opkræves markedspris for indsamlingen. DI finder det samtidig afgørende, at art og mængde præciseres yderligere i lovforslag og bemærkninger, fx ved angivelse af en mængde baseret på affaldsproduktionen fra en husholdning.

Ved virksomheder udenfor blandet bolig- og erhvervsområde er det relativt let af afgrænse ordningen. Virksomheder med art og mængde som en husholdning kan købe sig til samme materiel, som opstilles ved villaer i den pågældende kommune – til markedspris. Overfyldes containerne, betyder det, at der er for store mængder i forhold til en husholdning, og virksomheden må i stedet benytte sig af en privat affaldsindsamler. Hos virksomheder beliggende i blandet bolig- og erhvervsområde er det mere problematisk at kontrollere mængderne, da virksomhederne her ofte vil dele affaldscontainere med beboere i baggården, have adgang til nedgravede løsninger eller affaldsøer.

DI opfordrer til, at der som minimum udarbejdes en vejledning til virksomheder og kommuner, der beskriver, hvornår en virksomhed har affald, der i art og mængde svarer til en husholdning. Det kan enten være ved angivelse af, hvor store mængder affald en husholdning gennemsnitligt producerer om året eller ved indenfor forskellige virksomhedstyper

og sektorer at angive nogle tommelfingerregler. Hvis en virksomhed f.eks. er godkendt af Fødevarestyrelsen til at forarbejde eller sælge mad, vil den have for meget madaffald til at kunne benytte den kommunale ordning. DI bidrager gerne til arbejdet med sådan en vejledning.

DI vil i denne sammenhæng gerne påpege, at det er problematisk, at der for det erhvervsaffald, der indsamles via kommunale indsamlingsordninger, ikke er data om mængder. Vi mister data om affaldsstrømmene, når de blandes sammen.

Indsamling af forbrændingseget affald fra erhverv

DI bakker op om at ophæve virksomheders benyttelsespligt til kommunale indsamlingsordninger for forbrændingseget erhvervsaffald, da det betyder, at affaldsproducerende virksomheder vil kunne benytte sig af én affaldsindsamler både til det genanvendelige affald og til det affald, der skal til forbrænding.

DI mener dog, at definitionen forbrændingseget affald fra erhverv bør præciseres i lovforslagets bemærkninger, således at forbrændingseget affald fra erhverv omfatter alt affald, der sendes til forbrænding, hvad end det defineres som restaffald eller som tidligere benævnt dagrenovation eller forbrændingseget affald.

Det bør ligeledes gøres klart i bemærkningerne, at omlastning, frasortering af genanvendelige materialer og neddeling, i det omfang det er nødvendigt for at leve op til kriterierne for aflevering af affaldet til forbrænding, er omfattet af den håndtering, som de godkendte indsamlere af forbrændingseget affald må stå for.

DI undrer sig over, at lovforslaget ikke indeholder den samme begrænsning vedrørende kommunale ordninger for indsamling af erhvervsaffald, som der etableres for det genanvendelige affald – nemlig en afgrænsning til art og mængde som en husholdning. Det ville være naturligt at fastholde denne afgrænsning på tværs af alle affaldstyper, da det dermed ville blive entydigt, at kommunerne alene kan stille ordninger til rådighed for de helt små virksomheder.

DI ser desuden frem til, at kommunernes anvisningsret for forbrændingseget erhvervsaffald ophæves med konkurrenceudsættelsen af forbrændingssektoren.

Forsyningstilsyn

Forsyningstilsynet er en positiv nyskabelse i forhold til affaldssektoren. Indtil nu har der været stor sammenblanding af myndigheds- og driftsopgaver, hvilket har været en udfordring for opgavevaretagelsen og gennemsigtigheden i sektoren. DI mener derfor, at det er godt, at rollerne adskilles med lovforslaget, og at der sikres et effektivt tilsyn både med varetagelsen af de forskellige opgaver i sektoren og med adskillelsen af økonomien mellem de forskellige aktiviteter.

Det er en stor opgave og et helt nyt område for forsyningstilsynet, som ikke vil kunne holde øje med alt. Det foreslås derfor, at der etableres en mulighed for at indbringe sager for Forsyningstilsynet. Der er en betydelig konkurrence om en række af de opgaver, som kommunerne fortsat vil have mulighed for at varetage. En mulighed for at indbringe sager for

Forsyningstilsynet vil give de aktører i affaldssektoren, som falder over forhold, som de undrer sig over, en mulighed for at få en myndighed til at tage stilling til, om reglerne overholdes.

Det bør desuden overvejes om Forsyningstilsynet også skal spille en rolle i forhold til de producentansvarsbelagte affaldstyper – elektronik, biler, batterier og snart emballage.

Genbrugsområder

DI ser etablering af genbrugsområder på genbrugspladserne som et supplement til de eksisterende kanaler, hvor borgere og virksomheder kan afsætte deres genbrugsgenstande. Det handler bl.a. om online platforme, genbrugsbutikker og virksomheder, der opkøber, istandsætter og gensælger produkter.

Det er i den sammenhæng vigtigt, at der ikke opbygges et koncept, der overfører genbrugsgenstande fra et velfungerende genbrugsmarked til et kommunalt regi. Når det er sagt, mener DI, at det er fornuftigt, at der indrettes genbrugsområder på genbrugspladserne, så borgere – og også gerne virksomheder - også her kan komme af med ting til genbrug. Blot skal det sikres, at det videreformidles til private aktører på genbrugsmarkedet, herunder virksomheder, frivillige organisationer og borgere.

Det bør i forbindelse med reguleringen af genbrugsområderne beskrives klart, at alle genstande som kommunen modtager fra borgerne eller indsamler fra borgerne omfattes af reguleringen om genbrugshjørner og forpligtelsen til at stille effekterne til rådighed for private aktører forud for en håndtering og videresalg via en kommunal genbrugsbutik. DI opfordrer til at reglerne præciseres yderligere på bekendtgørelsesniveau.

Borgerne bør informeres om, at det er muligt at stille produkter, som de vurderer kan genbruges, i genbrugsområdet, og de bør som en del af den information tillige informeres om, at genbrugsgenstande også kan afleveres direkte til genbrugsvirksomheder, de frivillige organisationer m.v.

I lovforslaget lægges der op til, at det kun er borgere, der kan anvende genbrugsområdet. DI mener, at også virksomheder bør have adgang til at stille ting til genbrug, evt. via et tillægsgebyr.

Ensartet model for genbrugsområder i hele landet

Der bør udrulles en ensartet model og sikres ensartet kommunikation til borgere, virksomheder og frivillige organisationer om genbrugsområder i hele landet. Med en ensartet model, som landets kommuner kan tage afsæt i, skabes der for borgerne så meget genkendelighed som muligt i løsningen på tværs af landet . Det vil samtidig medvirke til at sikre en mere effektiv løsning for de aktører, der ønsker adgang til de genbrugseguede produkter – og gøre det muligt at udvikle nye forretningsmodeller baseret på adgangen til genbrugsgenstande fra genbrugsområderne.

Hvis ordningerne implementeres forskelligt lokalt – med forskellige måder at få adgang til genbrugsgenstandene – vil det blive meget svært at håndtere for de private aktører.

Lige vilkår for private aktører

Der skal sikres lige vilkår for afhentning af genbrugsgenstande for virksomheder og frivillige organisationer.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at kommunen både vil kunne afsætte genstande vederlagsfrit og mod betaling. I den sammenhæng ønsker DI, at det præciseres, at beslutter en kommune, at visse genstande kan afhentes vederlagsfrit, så skal det gælde uanset, hvem der henter dem (virksomhed eller frivillig organisation). Det vil sikre, at de organisationer, som er momsfrataget, kan hente genstande, da de ikke må betale for dem ifølge skatte- og momsreglerne. Samtidig vil det sikre, at der ikke opstår konflikter mellem disse organisationer og andre, som eventuelt skulle betale for at afhente de samme genstande. En situation, hvor frivillige organisationer kan afhente produkter vederlagsfrit, og hvor virksomheder vil skulle betale, vil være konkurrenceforvridende.

Produkter med producentansvar

DI mener, at produkter underlagt producentansvar bør holdes i en særskilt strøm. Det gælder særligt for elektronik, da det her er afgørende, at der sikres professionel håndtering af elektronikken, hvis der er behov for reparationer, opgraderinger eller lignende – og endnu vigtigere, retmæssig sletning af data i produkterne. Hvis en borger skal føle sig sikker ved at aflevere elektronik til genbrug, er det afgørende, at borgeren er forsikret om, at alle personlige data bliver slettet inden en ny bruger får adgang til produktet. Det taler for professionel håndtering af elektronik til genbrug. Miljøstyrelsen har tidligere lavet undersøgelser, der peger på, at store mængder elektronik hober sig op i skabe, skuffer, kældre og loftsrum. Det skyldes i høj grad usikkerhed ved at videregive elektronik som computere, tablets og mobiltelefoner pga. dataindholdet. Hvis man som borger har vished om, at data slettes, vil det sikre, at brugt elektronik hurtigere finder vej til næste ejer – og også før det har mistet sin værdi som genbrugelig elektronik.

DI foreslår, at kollektive ordninger får mulighed for at opstille særlige containere/bure til genbrug på genbrugsområderne. Det kan sikre større tillid hos forbrugerne i forhold til at aflevere produkterne til genbrug, og det kan sikre, at eventuelle reparationer foregår professionelt, samt at produkterne kommer på markedet igen med nyt varenummer og garantiperiode.

Den største kollektivordning indenfor elektronik, Elretur, har for nyligt i samarbejde Stena Recycling og HJ Hansen Genvindingsindustri sat gang i store investeringer i sorteringsanlæg, der vil sikre genbrug af elektronik i stor skala. Her vil alt elektronik, der har genbrugspotentiale blive udtaget til professionel istandsættelse og komme på markedet igen.

Det bør ikke være muligt for kommunerne at aftage elektronik fra genbrugsområderne. Hvis ingen af de aktører, der er lavet afhentningsaftaler med, ønsker de elektronikprodukter, der er afleveret på et genbrugsområde, så er det DI's vurdering, at produkterne skal indgå i WEEE strømmen, hvorefter at elektronikken bør videreformidles til kollektivordningen.

Der er i dag kommunale genbrugsbutikker, som tester, reparerer og gensælger elektronik afleveret på genbrugspladser. Det er konkurrenceforvridende, da det ikke foregår på lige konkurrencevilkår, det er imod reglerne for producentansvar og det fjerner incitamenter for øget genbrug. DI ser frem til, at de ulige konkurrencevilkår stoppes med affaldsaftalens implementering. Konkurrencen mellem kommunale og private genbrugsaktører er en barriere for udbredelse af forretningsmodeller baseret på genbrug af elektronik.

Næste afgørende skridt i opbygningen af en grøn genanvendelsessektor

Når kommunerne fremadrettet skal udbyde det genanvendelige affald og sikre høj, reel genanvendelse, skal der stilles en række kvalitets- og miljøkrav til behandlingen af affaldet. For at sikre, at udbudskriterierne fra de forskellige kommuner ikke stritter i flere forskellige retninger, og at de samtidig kan matches af løsninger på markedet, foreslår DI, at der igangsættes et arbejde på tværs af kommuner, stat og erhvervsliv for at udarbejde fælles nationale udbudskriterier. Det kunne være i form af en vejledning, der definerer krav til kvalitet i selve affaldsbehandlingen og til de genanvendte materialer, grænse for spild, miljøforhold, krav til dokumentation mv.

Investeringer i sortering- og genanvendelses anlæg vil hjælpes på vej, hvis flere kommuner går sammen i udbud, så mængderne, der udbydes, bliver større. Vi er et lille land, så vi skal have puljet mængderne og indledt markedsdialog for at fastlægge ambitiøse, men realistiske udbudskriterier, som de private affaldsaktører kan investere og planlægge ud fra. Det vil skabe grundlag for opbygning af en grøn genanvendelsessektor i Danmark. Uden vil alt for meget af affaldet forsat blive sendt til udlandet til behandling.

DI opfordrer Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet til at indlede dialog med Miljøministeriet og Erhvervsministeriet for at fastlægge en proces for arbejdet. DI bidrager gerne aktivt.

DI står naturligvis til rådighed, hvis der skulle være spørgsmål til høringssvaret eller ønsker om uddybning.

Med venlig hilsen

Iben Kinch Sohn,
Fagleder for cirkulær økonomi

Til JBWF@ens.dk
Att.: CLKJ@ens.dk

Danish Construction Association

Miljøsektionen – Høringssvar vedr. lov om ændring af lov miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet

Miljøsektionen takker for modtagelsen af forslaget til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet, som Miljøsektionen har set meget frem til. Ligeledes takker Miljøsektionen for muligheden for, at kommentere på lovforslaget, der i sin helhed skal sikre danske virksomheders investeringsvillighed i affaldsbranchen.

Konkurrenceudsættelsen af affald til materialenyttiggørelse vil i fremtiden være grobund for, at danske virksomheder kan investere i løsninger, som sikrer højere reel genanvendelse, så der spares ressourcer på udvinding og produktion af nye ressourcer. Lovforslaget ligger sig op ad den politiske aftale, men der findes dog gråzoner som bør afklares.

For de overordnede kommentarer til lovforslaget, der henviser Miljøsektionen til DI's høringssvar. I tillæg til DI's høringssvar, der har Miljøsektionen dog følgende kommentarer, som fokuserer på området indenfor håndteringen af byggeaffald:

Slagger

Som udgangspunkt er slagger et resultat af erhvervs og husholdningers affaldsstrømme. Slagger er affald fra nyttiggørelse med energiudnyttelse af restaffaldet og dermed er slagger en del af den samlede værdikæde, når man klarlægger den samlede materiale-nyttiggørelse af Danmarks affald.

Slagger gennemgår en automatiseret sortering, hvor de materialer til genanvendelse, som ikke er sorteret ude i husholdningerne og hos erhvervene, udvindes. De materiale der ikke kan genanvendes bliver nyttiggjort med hensyn til miljøet og en reduktion af udvindingen af jomfruelige materialer.

Størstedelen af Danmarks slagger bliver i dag håndteret af private hænder og hvor en endnu større del af afsætning af de førnævnte materialer afsættes af private.

Vi er derfor uforstående for, hvorfor en affaldsfraktion, hvor der findes et sundt privat marked ikke, som minimum skal falde under kravene for dispensation. Intentionen med lovforslaget er, at det *"... skal understøtte danske virksomheders muligheder for at investere i nye genanvendelsesanlæg og udvikle grønne løsninger for affaldsteknologi og cirkulær økonomi"* ved, at *"give mulighed for storskalafordele og større investeringssikkerhed for private affaldsaktører"*. Ved at give mulighed for kommunalt ejerskab af genanvendelsesanlæg på en positiv liste, uden stillingtagen af om det private marked kan håndtere affaldet, vil dette skabe en vis usikkerhed i markedet og dermed mindske det privates investeringsvillighed.

Forslaget om at slagge skal indgå på en positivliste for kommunalt ejerskab vil derfor være direkte i strid med den politiske beslutning, og være en beslutning udenom de foranstalter (dispensationsmuligheder), som skal sikre, at alle affaldsfraktioner behandles, hvor der sikres og udvikles højest reel genanvendelse.

Have- og parkaffald

Ligeledes stiller vi os undrende overfor undtagelsen af Have-parkaffald. Som gældende for affaldsfraktionen slagge, så behandles der store mængder have-parkaffald i det private. Det må forventes, at denne fraktion derfor også kan udbydes til det private, så man sikrer de bedst mulige vilkår for, at det kan investeres i nye teknologier, som skal sikre en optimeret håndteringen af affaldet. Igen må vi henvise til lovforslaget formål, som skal *"understøtte, at danske virksomheder kan udvikle grønne løsninger inden for affaldsteknologi og cirkulær økonomi, som derefter kan eksporteres til udlandet. Det skal understøtte grøn vækst, velstand og beskæftigelse i Danmark, og samtidig løse et miljø- og klimaproblem i Danmark og udlandet"*. Der ligges stor vægt på, at det er danske virksomheder, som skal løfte den danske affaldsbranche til et højere niveau. Vi må derfor igen stille os undrende overfor, at der kan gives dispensation til en affaldsfraktion, uden at denne affaldsfraktion er behandlet indenfor de bestemmelser for dispensation, som bliver givet i lovforslaget.

Indledende sortering på ikke-automatiserede anlæg

§49e skaber en gråzone, hvor det kommunale må eje ikke-automatiserede anlæg til indledende sortering og sortering af farligt affald og forbrændings- og deponeringsegnet affald.

Ved indledende sortering af farligt affald er der tale om anlæg, som stiller store krav til lokaler, vaskeanlæg, miljøgodkendelser og udsugning. Indledende sortering og sortering er håndteringsprocesser, som kan optimeres og teknologiudvikles – især som automatiserede anlæg. Denne optimering og udvikling vil kunne sikre højere reel genanvendelse. Men hvis affaldet kan holdes på kommunale anlæg til ikke-automatiseret sortering vil den samlede udbudte affaldsmængde være reduceret – ligesom det privates investeringsvillighed og den samlede teknologiudvikling.

Derfor kan det undre, at dette ikke er undtaget fra lovforslaget, da sorteringen kræver investeringer og indretninger hos affaldsaktørerne. Der er også her tale om fortsat teknologisk udvikling. Lovforslaget vil dermed gå imod sine egne intentioner.

Konkurrenceudsættelsen af jord

Slutteligt så ærgrer det Miljøsektionen, at behandling og konkurrenceudsættelsen af jord ikke bliver berørt i dette lovforslag, men Miljøsektionen hæfter sig ved at: *”Det fremgår af Klimaplanen, at der arbejdes for en løsning, hvor kommunernes anvisningsret- og pligt for jord, som er affald, ophæves, så virksomheder frit kan vælge, hvor de afleverer jord.”* Miljøsektionen ser frem til at dette arbejde igangsætte og bidrager gerne til en konstruktiv løsning.

Miljøsektionen står ligeledes til rådighed for opklarende spørgsmål i forhold til høringsvaret.

Mvh

Patrick Zaubit
Konsulent for Miljøsektionen, DI Byggeri

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43

1577 København V

Deres ref.:

Vor ref.: SBP

Dato: 3.1.2022

Danaffalds/DTL-Danske Vognmænds høringssvar på forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet.

Et bredt flertal i Folketinget indgik den 16. juni 2020 aftale om en klimaplan for affaldssektoren. Formålet med klimaplanen er at mindske affaldssektorens udslip af drivhusgasser gennem mere genanvendelse og mindre forbrænding. Indførelsen af klimaplanen i dansk lovgivning er blevet gennemført i flere etaper, og nærværende høring vedrører navnlig aktørernes rolle og tilsynet med kommunernes affaldshåndtering.

Overordnet støtter Danaffald sigtet med klimaplanen og de initiativer, der skal mindske affaldssektorens klimabelastning. Danaffald mener, at de allerede indførte bestemmelser om ensartede sorteringskriterier og -fraktioner styrker grundlaget for større og bedre genanvendelse, så affaldsressourcerne fastholdes i et kredsløb, hvilket vil mindske klimaaftrykket.

Danaffald er enig i vurderingen af, at markedet for genanvendeligt affald er så modent, at behandlingen roligt kan overlades til private virksomheder, der med udgangspunkt i muligheden for at skaffe genanvendeligt affald på markedsbetingelser vil kunne tilføre dynamik og udvikling på området.

Danaffald havde dog gerne set, at man også havde taget det næste naturlige skridt i markedsorienteringen af affaldsområdet og stillet obligatoriske udbudskrav til kommunernes indsamlingsopgave. I lighed med genanvendelsesområdet gælder det, at markedet for indsamling er meget modent, og størstedelen af indsamlingsopgaverne har været udbudt i årtier i Danmark. Der er således en håndfuld aktører, som har meget bred og årelang erfaring fra indsamling i adskillige kommuner. Et obligatorisk krav om udbud vil give en markedsprøvning af opgaveløsningen, hvor kommunens eget forsyningsselskab i øvrigt har mulighed for at byde på lige fod med de private aktører.

Overgangsfase og dispensationsmuligheder

For at sikre en opfyldelse af de planlagte drivhusgasreduktioner er det vigtigt, at klimaplanen gennemføres til tiden. Derfor bør overgangsfasen for afvikling af kommunernes aktiviteter på affaldsbehandlingsområdet gennemføres som planlagt.

Danaffald vil i den forbindelse rette opmærksomhed mod bestemmelsen om, at kommunerne kan søge dispensation til fortsat at behandle genanvendelige affaldsfraktioner, såfremt udbud og markedsdialog skulle vise, at der ikke findes et privatbaseret alternativ til de kommunale aktiviteter. Det er vigtigt at undgå, at denne bestemmelse giver kommunerne lejlighed til at formulere prohibitive udbudskrav, som vil udelukke private aktører fra at byde, eller kan diskvalificere deres bud på et urimeligt grundlag.

Genbrugspladser

I bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at kommunerne fortsat skal drive genbrugspladser, og at der skal være adgang for private virksomheder til de kommunale genbrugspladser.

Danaffald ønsker at benytte lejligheden til at påpege, at de kommunale genbrugspladser og virksomhedernes adgang til dem udgør et miljø- og konkurrencemæssigt problem i affaldssektoren. Derudover er kommunernes indsamling af erhvervsaffald via genbrugspladserne en undtagelse fra princippet om, at håndtering af genanvendeligt erhvervsaffald ikke er kommunernes opgave, hvilket som bekendt har været gældende siden 2010.

Genbrugspladserne udgør en gråzone i forhold til ønsket om at sikre en korrekt håndtering og sporing af affaldet, og derfor bør systemet med kommunale genbrugspladser være genstand for en kritisk analyse, hvor det dels undersøges, om priser og omkostninger fordeles korrekt mellem husholdninger og virksomheder, dels undersøges hvilken betydning genbrugspladserne har for sporing og korrekt behandling af affald. Som eksempel er det Danaffalds oplevelse, at de seneste skærper af anmeldelses- og sporingskrav til anlægs- og bygningsaffald har medført en stigende strøm af uanmeldt anmeldelsespligtigt anlægs- og bygningsaffald til genbrugspladserne, som er kommet til at fungere som en smutvej til at omgå de nye krav.

Kommunernes adgang til at tilbyde indsamling af erhvervsaffald

Med lovforslaget lægges der op til, at mindre virksomheder, hvis affald i mængde og art er husholdningslignende, kan tilslutte sig det kommunale indsamlingstilbud om genanvendeligt affald. Danaffald er stærkt betænkelig ved ordningen, fordi den indebærer en fare for konkurrenceforvridning mellem kommunale og private tilbud, og fordi ordningen er et brud på

princippet om, at det genanvendelige erhvervsaffald ikke hører under kommunernes indsamlingsområde.

I den politiske aftale er det bestemt, at kommunernes eventuelle indsamling af genanvendeligt erhvervsaffald skal ske til markedspriser, og at kommunernes priser skal være omkostningsægte. Disse tilkendegivelser tager Danaffald som udtryk for, at der er opmærksomhed om risikoen for konkurrenceforvridning, og det er som udgangspunkt positivt, at der er en politisk bevidsthed om problemstillingen, og at myndighederne derfor har fået til at opgave at overvåge og forhindre, at der sker misbrug. Det er imidlertid Danaffalds vurdering, at det i praksis vil være særdeles vanskeligt at overvåge og kontrollere området. Derfor bør det som en hjælp hertil klart præciseres, hvad der forstås ved husholdningslignende, så det ikke overlades til den enkelte kommune at foretage vurderingen.

Indsamling af forbrændingseget affald fra virksomheder

Danaffald er positiv over for forslaget om, at virksomhederne skal have adgang til at vælge en privat indsamler til det forbrændingsegnet affald. Det vil gøre det muligt for virksomhederne at samle deres affaldsindsamling hos én aktør. Danaffald vil dog foreslå, at kommunernes anvisningsret til virksomhedernes forbrændingsegnet affald samtidig ophæves, så affaldsindsamleren selv kan vælge, hvor affaldet skal forbrændes og på den måde understøtte udviklingen mod en mere effektiv og markedsorienteret forbrændingssektor.

Forsyningstilsynets tilsynsopgave

Det er Danaffalds vurdering, at der oplagte effektiviseringsmuligheder på affaldsområdet, og at der samtidig er bestemmelser og forhold, som svækker det overordnede miljømæssige sigte og forhindrer den nødvendige sporing og opgørelse af valide affaldsdata. Deloitte's rapport om effektiviseringspotentialer i den kommunale affaldshåndtering dokumenterer, at der er et betydeligt effektiviseringspotentiale, som bl.a. kan indfris ved brug af obligatoriske udbud.

Det er derfor hensigtsmæssigt, hvis kommunernes affaldshåndtering underkastet et strengere økonomisk og aktivitetsmæssigt tilsyn af en kompetent myndighed i form af Forsyningstilsynet, som har betydelige erfaringer med økonomisk tilsyn og fremme af økonomisk effektivitet i forsyningssektoren. Forsyningstilsynet bør have vide rammer for sit tilsyn og samtidig have beføjelser til fremskaffe data og stille krav til kommunernes regnskabsdata om affaldshåndteringen.

Danaffald mener, at der er mange vigtige indsatsområder for Forsyningstilsynet på affaldsområdet, heriblandt: Behov for bedre data og bogføringskultur i kommunernes affaldsaktiviteter, vurdering af affaldsgebyrer, genbrugspladser, mindre virksomheders adgang til kommunale indsamlingsordninger, indsats mod krydssubsidiering og konkurrenceforvridning samt forebyggelse af kommunernes hjemtagning af affaldsindsamling.

Med venlig hilsen

Søren Büchmann Petersen

Chefkonsulent

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

Att: JBWF@ens.dk og CLKJ@ens.dk

Journalnummer 2021-17546

Taastrup, den 30. december 2021

RE: Høringsvar vedr. Lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet.

Elretur har med stor interesse læst ændringsforslaget til; Lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet, og har i den forbindelse nogle bemærkninger.

Elretur ser positivt på styrkelsen af genanvendelse og i særdeleshed genbrug. Dertil hilser vi et skærpet tilsyn velkommen.

Producentansvar (WEEE/BAT)

Overordnet, er det Elreturs anbefaling, at det tydeliggøres, at for de fraktioner, hvortil der allerede findes anden særlovgivning som regulerer fraktionen(erne) i form af fx EU-direktiver (WEEE/BAT), er det gældende, at disse regler træder over nærværende ændringsforslag.

I forhold til ovenstående henleder Elretur opmærksomheden på bl.a. side 15¹ (2. afsnit) og 20² (4. afsnit), hvor det krystalklart bør fremgå, at producentansvaret for elektronik og elektroniske produkter (WEEE) samt batterier (BAT), er reguleret af særlovgivning, og dermed er undtaget for kommunernes adgang til etablering af særskilte sorteringsordninger, genbrugsordninger o.l., idet producentansvaret allerede løfter denne opgave. Elretur har i øvrigt i høringsforslaget noteret sig, at kommuner ikke kan opnå dispensation for den del af affaldet som er omfattet af producentansvaret, da kommunerne ikke varetager behandlingen af dette affald³.

Det er Elretur oplevelse, at bl.a. uklarheder i de nugældende regler giver anledning til, at flere offentlige aktører i dag egenhændigt etablerer projekter og forskellige ordninger, som ikke samstemmes med producentansvaret og dermed tabes bl.a. korrekt miljøbehandling, sporbarhed, data, beskyttelse etc. Elretur har desuden også mødt eksempler på aktører, der ønsker at etablere ordninger og projekter, hvor det er mere diffuse og vildledende hensyn, som er bevæggrunde for etableringen.

¹ Kommunens forpligtelse til at sikre affaldshåndtering er desuden **begrænset** i relation til affald, der er omfattet af udvidet producentansvar.

² Som benævnt under pkt. 3.1.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger er kommunernes forpligtelse til at sikre affaldshåndtering **begrænset** som følge af de eksisterende producentansvarsordninger på henholdsvis biler, batterier, elektronik og visse drikkevareemballager

³ Side 37, (3.3.3. 2. afsnit)

Elretur

Høje Taastrup Boulevard 30, 1.
2630 Taastrup
www.Elretur.dk

Tlf.: +45 33 36 91 98
CVR-nr.: 28 83 51 24
E-mail: elretur@elretur.dk

SWIFT: DABADKK
IBAN: DK7930004180255761
Danske Bank, konto 4180 4180255761

BAT

Det omtales i bemærkningerne på side 83 ⁴ (5. afsnit) "...at producenter og importører af bærbare batterier og akkumulatorer skal finansiere den kommunale indsamling af udtjente bærbare batterier og akkumulatorer samt udgifter i forbindelse med opkrævning og udbetaling af betalingen, herunder etablering af systemer, vedligeholdelse, drift og administration".

I dag betaler producenterne og importørerne en afgift for markedsførte batterier. Afgiften er beregnet til bl.a. dækning af kommunernes omkostninger til indsamling af udtjente bærbare batterier og akkumulatorer, herunder etablering af systemer, vedligeholdelse, drift og administration.

Det er Elreturs oplevelse, at få kommuner er bekendt med denne kompensation, ligesom mange kommuner ikke varetager opgaverne i tilstrækkelig grad, og endda helt undlader at sortere bl.a. poseordningerne. Sidstnævnte har det virkning, at producentansvaret i mange tilfælde udfører sortering af den såkaldte poseordning (poser/miljøkasser), hvorved de indsamlede batterier opdeles i 22 fraktioner, hvoraf alene de 6 fraktioner vedrører bærbare batterier ⁵.

Det er Elretur opfordring, at der præciseres et tydeligt kvalitetsniveau i forhold til kommunernes systemer og drift. Hertil opfordrer vi det skærpede tilsyn til at besøge området.

Den opkrævede afgift reguleres årligt i forhold til inflationen ⁶, hvorved afgiften blot gå i en opadgående retning uden aktiviteten konkurrenceudsættes. I dag udgør afgiften næsten 3 gange så meget, som den efterfølgende indsamling, sortering, registrering, outbound transport, miljøbehandling, bortskaffelse, genanvendelse etc. koster.

Generelt

Elreturs bemærkninger tager alene sit udgangspunkt i elektriske og elektroniske produkter (EEE, UEEE, REEE og WEEE) samt batterier (BAT), der som nævnt er reguleret gennem reglerne om producentansvar.

Elretur er Danmarks største kollektivordning, som repræsenterer mange forskellige brancher og virksomhedstyper. Elretur repræsenterer mere end 900 virksomheder (producenter og importører af elektriske og elektroniske produkter samt batterier) i Danmark ⁷.

Elretur er stiftet i 2005 og er en nonprofitorganisation og sørger med andre ord for en ansvarlig og omkostningseffektiv indsamling og håndtering af mere end 80 % af det elektronik- og batteriaffald, der afleveres på landets genbrugspladser, hvortil der kommer erhvervsaffaldsordninger.

⁴ Miljøbeskyttelseslovens § 9 u, stk. 2.1,

⁵ Det skal understreges, at flere kommuner udfører de pålagte opgaver og overdrager til producentansvaret en "ren batterifraktion", samt småt-elektronik (WEEE) der er sorteret fra den indsamlede poseordning/miljøkasser og dermed uden fejlfraktioner.

⁶ www.mst.dk/affald-jord/affald/producentansvar-for-affald/batterier-og-producentansvar/betalings-sats-for-baerbaere-batterier/

⁷ www.selfservice.dpa-system.dk/public/search?tab=producer

Elretur

Høje Taastrup Boulevard 30, 1.
2630 Taastrup
www.Elretur.dk

Tlf.: +45 33 36 91 98
CVR-nr.: 28 83 51 24
E-mail: elretur@elretur.dk

SWIFT: DABADKK
IBAN: DK7930004180255761
Danske Bank, konto 4180 4180255761

BEMÆRKNINGER - BEGRUNDELSER

Til § 1, nr. 12 og nr. 13.

Elreturs bemærkninger retter sig mod den foreslåede indsættelse af § 50 f i lov om miljøbeskyttelse. Det følger af forslaget til § 50 f, stk. 1, at miljøministeren kan fastsætte regler hvorefter kommunalbestyrelsen forpligtes til at etablere genbrugsområder på genbrugspladser i kommunen.

Det følger videre af den foreslåede § 50 f, stk. 2, 1. pkt., at ressortministeren vil fastsætte regler om kommunalbestyrelsens pligt til at give private aktører mulighed for at overtage genstande, der er afleveret i genbrugsområder på genbrugspladser, herunder om kommunernes mulighed for at afsætte genstandene vederlagsfrit eller mod betaling.

Det fremgår bl.a. af de specielle bemærkninger til bestemmelsen, at en genbrugsgenstand skal forstås som en genstand, der er egnet til at blive brugt igen, og som ikke udgør affald. Det fremgår samme sted, at kommunalbestyrelserne forventeligt vil blive overladt et råderum i forhold til den lokale udmøntning af ordningen, der vil give mulighed for at vælge forskellige modeller for organisering af ordningen i den enkelte kommune, på den enkelte genbrugsplads og for forskellige materialestrømme.⁸

Overordnede bemærkninger til § 50 f

- For genstande, der kan bruges igen uden mellemkommende kontrol eller reparation – herunder fx glas uden skår eller møbler uden skader – kan lovforslagets ræsonnement om direkte genbrug være forståeligt.
- For brugt elektronik er forholdet et ganske andet, idet et lovbestemt producentansvar stiller krav til miljømæssig korrekt håndtering, kontrol og genanvendelse, som det påhviler producenterne at sikre.⁹
- Ved håndtering af brugt elektronik på kommunale indsamlingspladser skal der nødvendigvis foretages forberedelse til genbrug ved kontrol, test, sikkerhedsvurdering, rengøring og/eller reparation, der i det hele er udtryk for affaldshåndtering, som påhviler producenterne.¹⁰

⁸ Udkast til lovforslag af 25. november 2021, s. 114-115.

⁹ Det lovpligtige producentansvar for elektrisk og elektronisk udstyr er i dansk ret udmøntet i bekendtgørelse nr. 1276 af 6. juni 2021 om at bringe elektrisk og elektronisk udstyr i omsætning samt håndtering af affald af elektrisk og elektronisk udstyr (elektronikaffaldsbekendtgørelsen). Bekendtgørelsen er udstedt med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven, som implementerer Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/19/EU af 4. juli 2012 om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE-direktivet).

¹⁰ Elektronikaffaldsbekendtgørelsens § 3, nr. 20, jf. bekendtgørelse nr. 2159 af 9. december 2020 om affald (affaldsbekendtgørelsens) § 3, nr. 19.

- Efter Elreturs opfattelse er det ikke muligt at etablere genbrugsområder på kommunale indsamlingspladser, hvor kommuner selv håndterer eller videreoverdrager brugt elektronik til private aktører uden at handle i strid med producentansvarets regler.

Efter Elreturs opfattelse følger det således af forslaget natur, at genbrugshjørnerne ikke kan eller skal omfatte brugt elektronik. Elretur anmoder således Energistyrelsen om at tydeliggøre dette forhold i lovforslaget, idet styrelsens opmærksomhed henledes på navnlig følgende:

Eksisterende producentansvarsordninger:

- Ifølge lovbemærkningerne skal lovforslaget ikke ændre ved eksisterende producentansvarsordninger.¹¹ Efter Elreturs opfattelse er dette velbegrundet og nødvendigt. Det bør samtidig tydeliggøres i lovforslaget, at den foreslåede § 50 f ikke omfatter aflevering af elektronik.
- WEEE-lovgivningen indebærer navnlig, at producenter af elektriske og elektroniske produkter er forpligtede til at tage affald af elektriske og elektroniske produkter tilbage på miljømæssig forsvarligvis og at iagttage ganske høje krav til genanvendelse, forberedelse til genbrug og nyttiggørelse.¹²
- Forudsætningen for, at producerne er i stand til at iagttage disse krav er, at producenterne faktisk har råderet over genanvendelsespotentialet i elektriske og elektroniske produkter, og at der ikke etableres nationale (lokale) ordninger, hvor kommuner tilgodeser enkelte private aktørers udnyttelse af genanvendelsespotentialet.

Hvis borgere får mulighed for at skille sig af med hvidevarer og andre elektriske og elektroniske produkter på et genbrugsområde, som diverse private aktører har adgang til, er der en væsentlig risiko for, at disse private aktører udnytter eller videresælger produkterne uden om gældende krav til sikkerheds- og miljøhåndtering, som WEEE-lovgivningen kræver.

Hvis private aktører overtager brugt elektronik fra genbrugshjørner med henblik på videresalg, vil det endvidere være nødvendigt for denne aktør som minimum at kontrollere og reparere produktet for bl.a. at leve op til forbrugerlovgivningens regler. En sådan håndtering fra den private aktør udgør imidlertid affaldshåndtering efter elektronikaffaldsbekendtgørelsens regler, som er forbeholdt producenterne.¹³

¹¹ Udkast til lovforslag af 25. november 2021, s. 13.

¹² Elektronikaffaldsbekendtgørelsens § 40, jf. bilag 11.

¹³ Elektronikaffaldsbekendtgørelsens § 3, nr. 20, jf. affaldsbekendtgørelsens) § 3, nr. 19.

Vederlagsfri overdragelse af genstande til private:

- Med lovforslaget får kommunerne hjemmel til vederlagsfrit at overdrage genstande fra genbrugs-hjørnet til private. Om baggrunden herfor fremgår det af lovbemærkningerne, at kommunen i modsat fald ville få udgifter til håndtering af affaldet.¹⁴
- For elektriske og elektroniske produkter har kommunerne imidlertid ikke sådanne udgifter til af-faldshåndtering¹⁵, idet håndteringen finansieres af producenterne. Grundlaget for kommunernes adgang til vederlagsfri overdragelse af genbrugsgenstande til private, som det er beskrevet i lov-forslaget, er derfor ikke til stede for elektriske og elektroniske produkter.

”Direkte genbrug”:

- På de genbrugsområder, som § 50 f pålægger kommunerne at etablere, kan genstande afleveres til ”direkte genbrug”.¹⁶ Der er ikke i lovforslaget redegjort nærmere for, om begrebet ”direkte genbrug” adskiller sig fra ”genbrug”, som begrebet er defineret i affaldsbekendtgørelsen.
- Aktiviteten med etablering af genbrugsområder med ”direkte genbrug” skal ses i lyset af, at aktivi-teten finder sted på kommunale genbrugspladser, hvor særlige regler gælder.¹⁷
- Idet kommunale genbrugspladser fungerer som indsamlingsplads for elektrisk og elektronisk affald efter WEEE-lovgivningen, indebærer borgerens beslutning om at skille sig af med produktet på ind-samlingspladsen, at produktansvaret træder i kraft, og at håndteringen af brugt elektronik på dette sted håndteres efter producentansvaret.¹⁸
- For brugt elektronik findes ”direkte genbrug” således ikke, idet minimum mellemkommende kon-trol eller reparation vil være nødvendig af hensyn til både sikkerhed og miljø.

Kommunernes direkte konkurrence

Elretur har konstateret, at en række kommuner tiltager sig, kontrollerer, rengør, istandsætter og/eller vide-resælger elektronik, som borgere skiller sig af med på kommunale indsamlingspladser.¹⁹ En sådan kommu-nal aktivitet er efter Elreturs opfattelse i strid med WEEE-lovgivningen og kommunalfuldmagtens grænser, navnlig fordi:

¹⁴ Udkast til lovforslag af 25. november 2021, s. 116

¹⁵ Elektronikaffaldsbekendtgørelsens § 22.

¹⁶ Udkast til lovforslag af 25. november 2021, s. 66.

¹⁷ Se fx elektronikaffaldsbekendtgørelsens § 25.

¹⁸ Affaldsbekendtgørelsen § 2, stk. 1, jf. elektronikaffaldsbekendtgørelsens § 3, nr. 1.

¹⁹ Elretur har i december 2021 rettet henvendelse til Ankestyrelsen herom.

- 1) Producentansvaret har til formål at sikre, at elektriske og elektroniske produkter tages tilbage på miljømæssig og sikkerhedsmæssig korrekt vis, og disse krav iagttages ikke med lokale ordninger.
- 2) Når kommuner aktivt tiltager sig en opgave og sætter sig i besiddelse af elektrisk og elektronisk udstyr på indsamlingspladser, som ellers ville blive håndteret i overensstemmelse med producentansvaret, går kommunen videre end kommunalfuldmagten og formålet tilsiger.
- 3) Producenterne ønsker at investere i genanvendelse og genbrug for at bidrage til den grønne omstilling og for at iagttage WEEE-lovgivningens krav om genanvendelse, men hvis kommunerne på forhånd har udnyttet genanvendelsespotentialet for brugt elektronik, er sådanne tiltag hverken rentable eller virksomme.
- 4) Kommuner indgår ved istandsættelse og videresalg af brugt elektronik i direkte konkurrence med mindre private erhvervsdrivende, der driver forretning ved efter aftale med fx Elretur at istandsætte og videresælge brugt elektronik.
- 5) Det er konkurrenceforvridende, når kommuner forlods udtager elektronik på genbrugspladser, som de finder mest egnede til genbrug, idet producenter og mindre erhvervsdrivende ikke får adgang til samme gode produkter på et marked, der efter sin karakter har et begrænset antal brugte varer.

Hensigten med lovforslaget er vel bl.a. at undgå, at kommunale genbrugsbutikker er i direkte konkurrence med fx private erhvervsdrivendes salg af genbrugsgenstande.²⁰

Tilsvarende bør det også fremgå af lovforslaget, at kommuner – og andre aktører, som ikke er omfattet af producentansvaret - afstår fra enhver håndtering af elektriske og elektroniske produkter, som er afleveret på kommunale indsamlingspladser, idet håndteringen på dette sted påhviler producenterne.

Til, nr. 7.

Det omtales i bemærkningerne på side 83²¹ (5. afsnit) at producenter og importører af bærbare batterier og akkumulatorer skal finansiere den kommunale indsamling af udtjente bærbare batterier og akkumulatorer samt udgifter i forbindelse med opkrævning og udbetaling af betalingen, herunder etablering af systemer, vedligeholdelse, drift og administration. I dag betaler producenterne og importørerne en afgift til SKAT på 5,50 DKK pr. markedsført kilogram batteri²² (1. januar 2022). Kommunerne kompenseres, via provenuet fra den opkrævede afgift, for deres udgifter til indsamling af udtjente bærbare batterier og akkumu-

²⁰ Udkast til lovforslag af 25. november 2021, s. 52-53.

²¹ Miljøbeskyttelseslovens § 9 u, stk. 2.1,

²² www.mst.dk/affald-jord/affald/producentansvar-for-affald/batterier-og-producentansvar/betalings-sats-for-baerbare-batterier/

latorer, herunder etablering af systemer, vedligeholdelse, drift og administration af disse. Kompensationen sker via bloktilskuddet.

Det skal yderligere oplyses, at afgiften reguleres årligt pr. 1. januar på grundlag af den seneste offentliggjorte pris- og lønindeks i Finansministeriets Økonomiske Administrative Vejledning og offentliggøres senest den 1. januar i det kalenderår de bærbare batterier og akkumulatorer markedsføres. Afgiften, og dermed kommunernes kompensation, reguleres således i opadgående retning uden ydelsen i øvrigt kontrolleres eller konkurrenceudsættes. Afgiften er de sidste 5 år steget med ca. 10 %²³.

Det er desuden Elreturs opfattelse, at mange kommuner faktisk ikke er opmærksom på at de modtager denne kompensation, og at der desuden i mange kommuner ikke leveres en ydelse som modsvarer de pålagte opgaver i forbindelse med kommunernes indsamling (typisk poseordning) og i særdeleshed den efterfølgende (nødvendige) sorteringer, hvor fx medicinsk udstyr, medicin, gasflasker, spraydåser o.l. ikke er omfattet af producentansvaret, men alligevel overdrages af kommunerne til producentansvaret med henblik på at producentansvaret skal forestå sortering og bortskaffelse af de fejllleverede fraktioner (non BAT fraktioner). Elretur opfordrer derfor til, at der indsættes en tydelig præcisering af opgavernes art og kvalitetsniveauet herfor.

AFSLUTNING

Elretur hilser mange af forslagene i høringsudkastet velkomment, men opfordrer til præciseringer og tydeliggørelse, som redegjort for i ovenstående, således at en række af de uklarheder som i dag giver anledning til unødigt spild af ressourcer, undgås. Målet må være en affaldsbranche, der samarbejder om opgaverne ud fra en klar rollefordeling, til gavn for miljøet og klimaet.

Elretur står naturligvis til disposition for eventuelle spørgsmål og uddybninger.

Med ønsket og et godt nytår!

Med venlig hilsen
Elretur

Morten Harboe-Jepsen
CEO

²³ www.mst.dk/affald-jord/affald/producentansvar-for-affald/batterier-og-producentansvar/betalings-sats-for-baerbare-batterier/

Høringsvar: Forslag til Lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet

22. december 2021

Folkekirken Nødhjælp afgiver hermed høringssvar til udkast til love om miljøbeskyttelse og forsyningstilsyn.

Overordnet er vi glade over at der kommer en forbedret lovgivning på dette område, og at effekten på vores klima og miljø, fra dansk affald og genbrugs håndtering, bliver reguleret. Klimakrisen er alvorlig, og vi er alle nødt til at bidrage, og søge efter løsninger.

I Folkekirken Nødhjælp har vi arbejdet med genbrug siden 1972, og i dag har vi 112 butikker rundt om i landet. Vi har på linje med andre velgørende organisationer lang og indgående erfaring med at indsamle, prissætte og sælge genbrugsegnete varer, så de kan få nyt liv, og så overskuddet kan bidrage til at hjælpe verdens fattigste mennesker til at håndtere konsekvenserne af klimaforandringerne.

Det er derfor afgørende, at man i bestræbelserne på at realisere Regeringens klimaplan ikke underminerer det mangeårige og velfungerende genbrugssystem, der drives af de frivillige, velgørende organisationer.

Vi ønsker at fremhæve følgende bekymringspunkter til lovudkastet.

1. Kommunerne bør ikke underminere velfungerende private løsninger

Som nævnt har Folkekirken Nødhjælp 50 års erfaring med at indsamle, prissætte og sikre videresalg af genbrugsartikler. Overskuddet fra genbrugsaktiviteterne yder endvidere et væsentligt bidrag til vores arbejde med at afbøde de negative konsekvenser af klimaforandringerne blandt verdens fattigste.

Desværre ser vi en tendens til en uhensigtsmæssig og unødvendig konkurrence mellem kommuner og frivillige organisationers genbrugsaktiviteter. Vi ser flere tilfælde hvor genbrug bliver håndteret og solgt af kommunale aktører, men hvor der ikke er etableret en fornuftig arbejdsdeling mellem de private organisationer og kommunen.

Når kommunen aktivt inviterer borgerne til at aflevere deres genbrugsgenstande i genbrugsområder og storskraldsordninger, fremfor til de eksisterende genbrugsbutikker, der er drevet af frivillige organisationer, overføres genbrugsressourcer fra et velfungerende genbrugsmarked til kommunen.

En sådan konkurrence er hverken til gavn for miljøet eller økonomien, da man i kommunale genbrugsbutikker hverken har kompetence eller kommercielt incitament til at prissætte genbrugsartikler korrekt, eller sikre maksimalt videresalg til genbrug, og dermed minimere andelen, der bliver til affald.

Resultatet bliver, at flere genbrugsegnete genstande går til affald, at overskuddet til velgørende formål reduceres, og at overskuddet i sidste ende stiger hos private opkøbere, der opkøber for lavt prissatte varer i kommunale genbrugsbutikker.

ISOBRO vurderer, at konsekvensen kan blive et tab på mere end 70 millioner kr. årligt for de frivillige organisationer. Penge, der ikke længere går til velgørende formål.

Det er antageligt derfor, det af den politiske aftale klart fremgik, at kommunerne skal inddrage de frivillige organisationer i udmøntningen af aftalen, samt at de frivillige organisationer skal have forsteret til genbrugsartikler. Det er helt afgørende for at der ikke opstår unødvendig konkurrence om de samme genbrugsartikler med de negative konsekvenser, det medfører.

Vi noterer os desværre, at intentionerne og formuleringerne i den politiske aftale ikke helt er videreført i lovforslaget. Der lægges op til, at det fastlægges ved bekendtgørelse, hvordan kommunerne skal give private aktører forsteret, samt at der i den forbindelse vil være et vist råderum for kommunerne i udmøntningen. Endvidere lægges der op til ændringer i forhold til den politiske aftales formuleringer om at inddrage de frivillige organisationer i udmøntningen. Også denne del foreslås reguleret via bekendtgørelse, og der lægges i strid med den politiske aftale op til at inddrage kommercielle aktører som marskandisere og antikvitethandlere i implementeringen

Vi foreslår, at lovgivningen afspejler intentionen og ordlyden fra den politiske aftale på disse punkter.

2. Understøtte de lokale løsninger og samarbejder

Affald og genbrugsvarer håndteres lokalt, og det er derfor vigtigt at give mulighed for lokale løsninger. I nogle kommuner findes der allerede gode samarbejder mellem affaldsselskab og genbrugsbutikker, hvor der i andre savnes gode samarbejder. Det er vigtigt at de gode initiativer understøttes, og at den nye lovgivning giver plads til at der etableres nye samarbejder der hvor det er muligt.

Vi er bekymrede for at lovforslaget vil begrænse muligheden for lokale variationer. Det vil mindske det frivillige engagement og indtjeningen for organisationerne der står bag.

Vi foreslår derfor at loven støtter op om lokale variationer, og at der ikke bliver skabt rammer, for eksempel gennem gebyrs ordninger, som favoriserer en løsningsmodel for samarbejdet mellem kommuner, affald selskaber og genbrugsbutikker.

3. Den grønne omstilling er kun mulig hvis der findes et grønt engagement i befolkningen.

Det grønne engagement rundt om i Danmark er afgørende for den grønne omstilling Danmark skal igennem. Og det er derfor vigtigt at støtte op om initiativer og aktiviteter der bidrager til engagementet. De danske genbrugsbutikker er drevet af frivillige. Tusinde af frivillige som bruger deres tid på at mindske affald, der ellers vil blive til CO2 udledninger. Samtidigt bidrager de mange butikker til en voksende genbrugskultur hvor danskere køber og bruger genbrugt tøj, og ting, i stedet for at købe nyt.

Også af denne grund foreslår vi, at der holdes fast i intentionen i den politiske aftale om, at den konkrete udmøntning af loven, og udvikling af de lokale løsninger, skal ske under inddragelse af og i dialog med de frivillige organisationer, der opererer lokalt.

4. Vi skal løbende lære, og udvikle samarbejdet

Den nye lov inkluderer mange nye initiativer som nu skal implementeres. Effekten af de nye tiltag er dog usikker, og det er derfor også usikkert at vurdere hvor meget loven kan bidrage til de danske klimamål op til 2030.

Der er mange aktører som skal samarbejde for at der skal blive et godt resultat, og vi foreslår derfor at der bliver skrevet ind, at loven skal evalueres efter fire år. Evalueringen bør trække på erfaringer fra både kommuner, affaldsselskab, genbrugsbutikker og andre aktører.

OBS – Forbrugerrådet Tænk har kun sendt kommentar på mail

Journalnummer 2021-17546

Forbrugerrådet Tænk vurderer, at denne konkrete høring ligger uden for vores for tiden prioriterede arbejdsområder og vil derfor undlade at forholde os hertil. Forbrugerrådet Tænk kan således ikke tages til indtægt for at støtte forslaget eller for at gøre det modsatte. For en god ordens skyld skal det understreges, at Forbrugerrådet Tænk stadig er interesseret i at modtage høringer inden for området.

Med venlig hilsen

Claus Jørgensen
Projektchef

Forbrugerrådet Tænk
T +45 7741 7741 / cj@fbr.dk / taenk.dk
Fiolstræde 17 B / Postboks 2188 / 1017 København K

Forbrugerrådet
Tænk

Danish Consumer Council

Hørings svar over høring af forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet

: FSTS jour. nr. 21/02199

ENS jour. nr. 2021-17546

Til Energistyrelsen

Forsyningstilsynet skal indledningsvis takke for muligheden for at komme med bemærkninger til *Forslag til Lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet (Nye rammer for kommunal behandling af affald egnet til materialenytiggørelse, indsamling af erhvervsaffald, genbrug på genbrugspladser og økonomisk tilsyn)*, sendt i høring den 25. november 2021.

Forsyningstilsynet mener grundlæggende, at det er positivt, at lovforslaget sigter til at bidrage til målet i *Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi* af 16. juni 2020 om at understøtte, at danske virksomheder kan udvikle grønne løsninger inden for affaldsteknologi og cirkulær økonomi og understøtte grøn vækst, velstand og beskæftigelse i Danmark. Forsyningstilsynet understreger i den sammenhæng, at en omkostningseffektiv teknologiudvikling og en omkostningseffektiv grøn omstilling er hovedformål for Forsyningstilsynet, jf. lov om Forsyningstilsynet § 1, stk. 1.

I lovforslaget fremgår, at Forsyningstilsynet skal overtage en række konkrete opgaver på affaldsområdet efter miljøbeskyttelsesloven. Forsyningstilsynet har nogle konkrete bemærkninger, som gennemgås i de følgende afsnit i dette høringssvar. Forsyningstilsynet har angivet konkrete forslag med **kursiv/fed** i høringssvaret.

Forsyningstilsynet ønsker at fremhæve følgende:

- Forsyningstilsynet får en række nye overvågnings- og analyseopgaver med fokus på transparens i affaldssektoren m.v., hvorfor effektiv dataindsamling er afgørende for tilsynets opgaver og dermed effekten af det nye tilsyn. Forsyningstilsynet har konkrete forslag til, hvordan der sikres tilstrækkelig datahjemmel – herunder, at Forsyningstilsynet selv kan definere eksempelvis, hvornår og hvordan data skal indrapporteres.
- Forsyningstilsynet foreslår, at der som led i lovforslaget indføres en bestemmelse, som giver Forsyningstilsynet mulighed for selv at afgøre, om der er tilstrækkeligt grundlag for at undersøge for eksempel en klagesag. Herved sparer sektoren og Forsyningstilsynet administrative byrder.
- Forsyningstilsynet har en række konkrete og generelle forslag til præciseringer i forhold til påbudsbestemmelser i lovforslaget. Særligt vil tilsynet fremhæve fritvalgsordningen for forbrændingseget affald, hvor Forsyningstilsynets konkrete tilsynsopgaver mangler at blive beskrevet.

- Forsyningstilsynet vurderer, at der er uklarheder ift. overgangsordningen, dispensationsordningen samt fritvalgsordningerne for henholdsvis genanvendeligt erhvervsaffald og forbrændingsegnet affald.
I nærværende høringssvar gennemgår Forsyningstilsynet de enkelte vilkår i ordninger med henblik på at få skabt overblik over de uklarheder, som Forsyningstilsynet ser i forhold til ordningerne herunder i forhold til Forsyningstilsynets rolle som tilsynsmyndighed.
- I lovforslaget indsættes en række nye bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven, samt i lov om Forsyningstilsynet. Forsyningstilsynet vurderer, at der er behov for en række konsekvensrettelser, herunder særligt i forhold til klageadgang til Forsyningstilsynets afgørelser samt i forhold til sanktioner ved manglende efterlevelse af påbud overfor ikke-kommunale adressater.

Forsyningstilsynet indgår meget gerne i dialog med Energistyrelsen med henblik på en uddybning af Forsyningstilsynets bemærkninger. Forsyningstilsynet bemærker i den forbindelse, at det her også vil kunne drøftes i hvilken udstrækning, de afgivne bemærkninger mest hensigtsmæssigt vedrører lovforslag og/eller de bekendtgørelser, som skal udarbejdes i forlængelse af dette.

OVERBLIK

I høringssvaret indgår følgende afsnit:

1. Datahjemmel til Forsyningstilsynet
2. Prioriteringsadgang
3. Indgrebs- og påbudsmuligheder
4. Overgangsordning
5. Dispensationsordning
6. Fritvalgsordning, erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse
7. Fritvalgsordning, forbrændingsegnet erhvervsaffald
8. Regnskabstilsyn efter miljøbeskyttelsesloven § 46 b
9. Gebyrbetaling til Forsyningstilsynet
10. Bemærkninger til behovet for konsekvensrettelser i miljøbeskyttelsesloven samt lov om Forsyningstilsynet mv.

1. DATAHJEMMEL TIL FORSYNINGSTILSYNET

Forsyningstilsynet får efter lovforslaget hjemmel til at indhente oplysninger til brug for tilsynets opgavevaretagelse efter miljøbeskyttelsesloven og regler udstedt i medfør heraf. Det fremgår af den foreslåede § 48 d, at:

”§ 48 d. Forsyningstilsynet kan i forbindelse med sin opgavevaretagelse efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf indhente nødvendige oplysninger hos kommuner og andre markedsaktører. Forsyningstilsynet kan meddele påbud om udlevering af oplysninger.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om kommuners og andre markedsaktørers pligt til at videregive oplysninger i henhold til stk. 1, herunder regler om formen for indberetning og om, at indberetningen skal ske elektronisk.”

(understregning foretaget af Forsyningstilsynet)

Hertil bemærker Forsyningstilsynet, at tilsynet i lovforslaget får til opgave at bidrage til at skabe transparens med hensyn til affaldsgebyrer m.v., hvorfor effektiv dataindsamling er afgørende for tilsynets opgaver. Forsyningstilsynet henviser her til de specielle bemærkninger til den nye § 48 a, stk. 3 (bemærkninger til ”til nr. 9, § 48 a”), hvor det fremgår, at:

”Forsyningstilsynet skal overvåge gennemførelsen af reglerne for de opgaver og forpligtelser, der påhviler forskellige aktører efter dette lovforslag samt en bredere overvågning af markedet og markedsprocesser for at sikre velfungerende konkurrencebaserede markeder, både på behandlings- og indsamlingsmarkedet. ... Forsyningstilsynet ... skal overvåge graden af gennemsigtighed af de kommunale affaldsgebyrer herunder ... udarbejde statistikker på området og offentliggøre gennemsnitstal blandt andet med det formål, at undersøge hvordan de gældende regler for kommunernes fastsættelse af affaldsgebyrer kan skærpes, så krydssubsidiering undgås.”

(understregning foretaget af Forsyningstilsynet)

Forsyningstilsynet har derfor behov for en datahjemmel, som er tilstrækkelig for Forsyningstilsynets opgaver efter miljøbeskyttelsesloven. Forsyningstilsynet vurderer, at der er behov for justeringer i den foreslåede § 48 d, for at tilsynet kan iværksætte en effektiv dataindsamling.

Forsyningstilsynet foreslår, at Forsyningstilsynet selv får bemyndigelse til at fastsætte reglerne, da fleksibilitet er afgørende for, at Forsyningstilsynet løbende kan justere og forbedre de datakrav, som stilles til kommunerne og andre markedsaktører. Dvs. at det bør være Forsyningstilsynet, og ikke ministeren, som fastsætter nærmere regler efter stk. 2 (se understregning i uddrag).

Forsyningstilsynet gør opmærksom på, at ensartet indrapportering ikke alene er afgørende for overvågningsopgaver, men tilsvarende vil sikre et effektivt tilsyn med de enkelte ordninger, hvor Forsyningstilsynet skal føre tilsyn.

Forsyningstilsynet bør i den sammenhæng kunne udarbejde en standardkonto-plan og fastsætte regler om regnskabsføring og budgettering for de aktører, som skal indberette, samt fastsætte regler om, at der til indberetningen anvendes den standardkontoplan, som Forsyningstilsynet har udarbejdet. En standardkonto-plan kan, i det omfang det er muligt og hensigtsmæssigt, bygge på eksisterende kontoplaner, som anvendes i sektoren. En standardkontoplan har til formål at

sikre, at indberetning til Forsyningstilsynet bliver mere ensartede og sammenlignelige, og derved sikrer mere transparens i affaldssektoren, hvilket bidrager til, at sikre et skærpet økonomisk tilsyn. Forsyningstilsynet foreslår også, at Forsyningstilsynet skal kunne fastsætte regler om, at en indberetning skal ledsages af en erklæring afgivet af en godkendt revisor.

En fleksibel justering af datakrav indebærer, at Forsyningstilsynet løbende kan tilpasse krav til indberetning, herunder fjerne krav, hvis nogle oplysninger viser sig, at være uvæsentlige for tilsynets opgaver. Forsyningstilsynet bør i relation til ovenstående også kunne fastsætte regler om, at indberetning sker til Forsyningstilsynets eget anmeldelsessystem. Dette kan f.eks. ske via ENergi-Anmeldelse Online (ENAO) eller andet anmeldelsessystem.

Forsyningstilsynet forstår den brede definition "kommuner og andre markedsaktører" i § 48 d, således at Forsyningstilsynet får mulighed for, at indhente oplysninger fra alle relevante aktører i affaldssektoren, herunder de direkte aktørers koncernforbudne selskaber, såfremt de pågældende aktørers aktiviteter har betydning for de tilsyns-, overvågnings-, og analyseopgaver, som Forsyningstilsynet får pålagt efter miljøbeskyttelsesloven eller regler udstedt i medfør i miljøbeskyttelsesloven.

Forsyningstilsynet er enig i den brede definition af aktørkredsen, men tilsynet foreslår dog, at den brede definition præciseres eller eksemplificeres i lovforslaget. En præcisering vil indebære, at aktører kender sine pligter efter loven, og det vil lette sagsbehandlingen for både tilsynet samt for de pågældende kommuner og markedsaktører, at der er klar retstilling (til inspiration til henledes opmærksomheden på elforsyningslovens § 84, hvor der gives rammer for en bred definition).

Forsyningstilsynet skal i relation til ovenstående oplyse, at tilsynet, som alle offentlige myndigheder, er bundet af ulovfæstede forvaltningsretlige grundsætninger, herunder om proportionalitet. Dvs. at Forsyningstilsynet kun kan indkræve de oplysninger, som er nødvendige for tilsynets opgaver. Byrden med fremskaffelsen af oplysningerne skal stå i et rimeligt forhold til Forsyningstilsynets brug af oplysningerne. Dette kan evt. præciseres i bemærkningerne. Se hertil f.eks. lovbemærkninger til varmforsyningslovens § 22, stk. 1-2.

2. PRIORITERINGSADGANG

I det foreslåede lovudkast får Forsyningstilsynet en række konkrete tilsyn-, overvågnings-, og analyseopgaver.

Lov om Forsyningstilsynet § 3, stk. 2, som har følgende ordlyd:

"Stk. 2. Forsyningstilsynet kan behandle og afgøre sager efter sektorlovgivningen på eget initiativ eller på grundlag af en anmeldelse eller en klage."

(understregning foretaget af Forsyningstilsynet)

Det følger af klagenævnspraksis, i medfør af ovenstående bestemmelse, at Forsyningstilsynet er forpligtet til at undersøge sager på baggrund af f.eks. en borgerhenvendelse, såfremt der rejses begrundet mistanke for overtrædelse af lovgivningen.

Derfor er Forsyningstilsynet forpligtet til at undersøge en sag, selvom sagen hviler på et meget spinkelt grundlag og/eller omhandler et meget lille beløb.

Til sammenligning har Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen en bestemmelse i konkurrencelovens § 15, hvor det fremgår, at styrelsen selv kan afgøre, om der er tilstrækkelig anledning til at undersøge eller træffe afgørelse i en sag, herunder om sagsbehandlingen midlertidigt eller endeligt skal indstilles.

Forsyningstilsynet foreslår, at der som led i lovforslaget indføres en bestemmelse, som giver Forsyningstilsynet mulighed for selv at afgøre, om der er tilstrækkeligt grundlag for at undersøge eksempelvis en klagesag eller anden sag/opgave. En bestemmelse bør formuleres således, at Forsyningstilsynet kan prioritere sager ud fra sagernes potentielle økonomiske konsekvenser inklusiv eventuelt skønnede afledte effekter i tilsvarende sager.

Forsyningstilsynet vurderer, at en prioriteringsadgang vil have en positiv effekt for tilsynet og affaldsaktørernes effektivitet og administrative byrder, da de vigtigste sager dermed vil opnå det største fokus. Dette vil sikre regelefterlevelse på de områder, hvor Forsyningstilsynets vurderer regelefterlevelsen giver den største samfundsøkonomiske effekt. Forsyningstilsynet og andre affaldsaktører vil således skulle bruge færre ressourcer på sager, hvis økonomiske konsekvens ikke står mål med de til sagen forbrugte ressourcer.

3. INDGREBS- OG PÅBUDSMULIGHEDER

I det foreslåede lovudkast får Forsyningstilsynet en række konkrete tilsynsopgaver og afgørelseskompetencer. Forsyningstilsynet har en række konkrete forslag til præciseringer i forhold til enkelte påbudsbestemmelser, disse gennemgås nedenfor. Først gennemgås nogle generelle betragtninger.

Generelt vurderer Forsyningstilsynet, at det med fordel kan fremgå eksplicit af lovforslagets tekst eller bemærkninger, at påbud kan indebære, at Forsyningstilsynet kan træffe afgørelse om efterregulering.

Efterregulering af priser kan eksempelvis baseres på forskellen mellem en afregningspris, som kommunen/markedsaktøren har anvendt, og den afregningspris, som kommunen/markedsaktøren burde have anvendt.

Forsyningstilsynet understreger, at ovenstående generelle bemærkning gælder for alle ordninger og tilsynsopgaver, hvor efterregulering giver mening, og indgrebsmuligheden kan derfor beskrives på generelt plan i lovforslaget.

Forsyningstilsynet vurderer yderligere, at det bør fremgå eksplicit af lovforslaget, at efterregulering samt øvrige indgrebsbeføjelser ikke angår forhold, hvor overtrædelsen sker forud for det tidspunkt, hvor Forsyningstilsynet overtager tilsynskompetencen med en given ordning.

Ligeledes følger heraf, at Forsyningstilsynet ikke er forpligtet til at undersøge forhold vedrørende overtrædelser, som udelukkende vedrører forhold foregået før Forsyningstilsynets overtagelse af tilsynskompetence.

Konkret bemærker Forsyningstilsynet, at (der henvises derudover til de afsnit i nærværende høringssvar, som vedrører de enkelte ordninger):

- Frit valg, indsamling af forbrændingseget affald:

Forsyningstilsynet bemærker, at det fremgår af lovforslaget, at tilsynet skal føre tilsyn med indsamling af forbrændingseget affald, jf. afsnit 3.8.2 (se uddrag nedenfor).

"Derudover vurderes det, at tilsynet med indsamlingsordninger kommunerne tilbyder mindre virksomheder, som har affald egnet til materialenyttiggørelse, der i art og mængde svarer til en husholdning samt kommunale indsamlingsordninger for forbrændingseget erhvervsaffald, bør varetages af Forsyningstilsynet fra lovens ikrafttræden."

(understregning foretaget af Forsyningstilsynet)

Forsyningstilsynet mangler dog konkrete lovbestemte indgrebsmuligheder til at føre dette tilsyn.

Forsyningstilsynet foreslår, at indgrebsbeføjelserne beskrives tydeligt i loven på linje med de øvrige bestemmelser i lovforslaget, hvor Forsyningstilsynet får kompetencer.

- Dispensationsordning:

I forhold til dispensationsordningen (§ 49 b, stk. 4-5), vil Forsyningstilsynet blandt andet skulle føre tilsyn med, at et offentlig-privat selskab overholder vilkår i dispensationsordning (se yderligere afsnit om dispensationsordningen i nærværende notat).

Forsyningstilsynet vurderer derfor, at det kan være hensigtsmæssigt, at det fremgår eksplicit, at Forsyningstilsynet også vil kunne give påbud til det offentlige-private selskab og ikke kun over for kommunen, hvis påbuddet vedrører overholdelse af specifikke vilkår, som er uden for kommunens kontrol.

Derudover foreslår Forsyningstilsynet, at det præciseres, at Forsyningstilsynet også har mulighed for at fratage kommunen muligheden for deltagelse i dispensationsordningen, såfremt vilkår ikke opretholdes. Der foreslås derfor indsat en bestemmelse, som giver hjemmel til at tilbagekalde dispensationer i tilfælde af vilkårsovertrædelse.

Ovenstående overvejelser gør sig også gældende i forhold til overgangsordninger, hvor Forsyningstilsynet godkender deltagelse.

- Overgangsordning:

Forsyningstilsynet bemærker, at der ikke er skrevet specielle bemærkninger til § 49 g, stk. 3.

Forsyningstilsynets forstår dog, at dele af konkrete tilsynsopgaver i høj grad vil omhandle et tilsyn med markedsmæssige aftaler, og svarer dermed til de tilsynsopgaver, som Forsyningstilsynet fører efter øvrige sektorlove i forsyningssektoren, eksempelvis elforsyningsloven.

Forsyningstilsynet foreslår, at tilsynets indgrebsmuligheder mv. i videst muligt omfang inspireres af bestemmelser i § 46, § 84 og § 85d i elforsyningsloven (se yderligere afsnit om overgangsordningen i nærværende høringssvar).

- Regnskabstilsynet efter miljøbeskyttelsesloven § 46 b:

Forsyningstilsynet bemærker, at det følger af lovforslagets § 1, nr. 3, at Forsyningstilsynet overtager tilsynet med kommunale anlæg, der er godkendt til behandling af genanvendeligt affald og godkendt og sat i drift inden den 26. februar 2009, fortsat kan behandle genanvendeligt erhvervsaffald.

Forsyningstilsynet foreslår, at det fremgår af lovforslaget, at tilsynet kan påbyde de regulerede subjekter m.v. at rette op på forhold i det omfang, Forsyningstilsynet i sit tilsyn finder forhold i strid med regler fastsat efter § 46 b, stk. 2.

4. OVERGANGSORDNING

Lovforslaget indeholder en overgangsordning, hvorefter kommuner indtil den 1. juli 2027 vil kunne deltage i aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse. Det fremgår dog af Klimaplanen, at aftalepartierne kan aftale at forlænge ud over de fem år, hvis der er væsentlige argumenter for fortsat kommunal tilstedeværelse. Overgangsordningen fremgår af § 49 f-g i lovforslaget:

”§ 49 f. Kommuner kan uanset § 49 b, stk. 1, fortsat deltage i aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse omfattet af en kommunal affaldsordning, når aktiviteterne er knyttet til

1) et helt eller delvist kommunalt ejet behandlingsanlæg, som er godkendt til behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse og sat i drift senest den 16. juni 2020, eller

2) et helt eller delvist kommunalt ejet behandlingsanlæg, som kommunalbestyrelsen senest den 16. juni 2020 har foretaget væsentlige irreversible investeringer i etableringen af.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen må ikke foretage reinvesteringer i de i stk. 1 nævnte anlæg.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om stk. 1, herunder regler om fortsat deltagelse i de i stk. 1 nævnte aktiviteter, krav til dokumentation og indberetning af oplysninger.

§ 49 g. Aktiviteter i henhold til § 49 f, stk. 1, skal fra den 1. januar 2024 udskilles i et eller flere særskilte selskaber, som drives på kommercielle vilkår i aktie- eller anpartsselskabsform, og som ikke udøver andre aktiviteter end aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse.

Stk. 2. Kommuner kan levere service- og administrationsydelser til de efter stk. 1 udskilte selskaber.

Aftaler om levering af service- og administrationsydelser, som kommunerne indgår med selskaberne, skal indgås på markedsmæssige vilkår.

Stk. 3. Forsyningstilsynet fører tilsyn med overholdelsen af stk. 1 og regler udstedt i medfør af stk. 2 og kan påbyde, at manglende overholdelse bringes i orden straks eller inden en nærmere angivet frist.”

(understregning foretaget af Forsyningstilsynet)

Lovforslaget indebærer en række tilsynsaktiviteter vedrørende overgangsordningen, men det er ikke i alle tilfælde præciseret, hvilken myndighed der har tilsynsansvar for den pågældende aktivitet.

Forsyningstilsynet har umiddelbart den opfattelse, at Forsyningstilsynets tilsynsansvar er nedenstående punkt 1-9. Forsyningstilsynet har anført bemærkninger i punkt 1-9.

Forsyningstilsynet foreslår, at det i lovforslaget tydeliggøres, hvilke aktiviteter Forsyningstilsynet skal føre tilsyn med.

1. Tilsyn med at de kommunale anlæg omfattet af overgangsordningen konkurrerer på markedsvilkår og byder på husholdningsaffaldet på lige vilkår med andre private og selskabsgjorte anlæg.
2. Tilsyn med at de kommunale anlæg omfattet af overgangsordningen drives med fortjeneste for øje.

Forsyningstilsynet vurderer umiddelbart, at det kan være vanskeligt at udføre denne tilsynsaktivitet, og at det med fordel kan præciseres, hvordan tilsynet forventes ført.

Det kan også overvejes, om det af lovforslaget skal fremgå, at tilsynet forventes primært at være reaktivt ved klage, eller hvis Forsyningstilsynet på anden måde bliver opmærksom på, at vilkåret ikke er opfyldt.

3. Tilsyn med at aktiviteterne senest den 1. januar 2024 er udskilt i et eller flere særskilte selskaber, som drives på kommercielle vilkår i aktie- eller anparts-selskabsform, og som ikke udøver andre aktiviteter end aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenytiggørelse.

Det fremgår af de specielle bemærkninger til § 49 g (lovforslagets side 112), at:

”Vurderingen af, om aktiviteterne udøves på kommercielle vilkår, vil skulle foretages på baggrund af det såkaldte markedøkonomiske investorprincip, hvilket betyder, at selskabet vil skulle handle som en normal markedsinvestor, der søger et normalt udbytte.”

Forsyningstilsynet vurderer, at det er uklart efter hvilke kriterier, tilsynet skal vurdere, om aktiviteterne drives på ”kommercielle vilkår”, og tilsynet foreslår, at dette eksemplificeres eller præciseres yderligere.

4. Tilsyn med, at aftaler, som kommunen indgår med selskabet om levering af service- og administrationsydelser, indgås på markedsmæssige vilkår.

Forsyningstilsynet lægger her til grund, at Forsyningstilsynet skal føre samme type af tilsyn og ud fra samme praksis, som Forsyningstilsynet fører tilsyn omkring markedsmæssighed på el-, gas- og varmeområdet.

Forsyningstilsynet skal bemærke, at sager vedrørende markedsmæssighed erfaringsmæssigt kan være relativt ressourcekrævende for Forsyningstilsynet at føre, samt at det også kan være ressourcekrævende for kommunerne selv at kontrollere og dokumentere krav til overholdelse af markedsmæssighed.

På baggrund heraf vurderer Forsyningstilsynet, at det af lovforslaget skal fremgå, at:

- 1) **omfattede aftaler skal foreligge i skriftlig form på aftaletids-punktet,**
- 2) **der skal udarbejdes skriftlig dokumentation for, hvorledes priser og vilkår er fastsat,**
- 3) **den skriftlige dokumentation skal kunne danne grundlag for en vurdering af priserne og vilkårenes markedsmæssighed,**
- 4) **dokumentation forelægges Forsyningstilsynet efter anmodning,**
- 5) **Forsyningstilsynet skønsmæssigt kan fastsætte den markedsmæssige pris, hvis markedsmæssigheden af en aftale ikke findes godtgjort,**
- 6) **Forsyningstilsynet vil udøve sit skøn inden for rammerne af OECD's Guidelines for Transfer Pricing og SKATs vejledning »Transfer Pricing – Dokumentationspligten«.**

Forsyningstilsynet bemærker endvidere, at der kan være kommuner, som allerede i dag har selskabsgjort behandlingsaktiviteten, og hvor kommunen har indgået aftaler om levering af service- og administrationsydelser. Forsyningstilsynet lægger til grund, at genforhandling af disse aftaler fremadrettet vil blive underlagt samme krav om markedsmæssige vilkår.

Forsyningstilsynet henviser derudover til ovenstående afsnit "Indgrebs- og påbudsmuligheder" i nærværende høringssvar, hvor Forsyningstilsynet henviser til de specifikke bestemmelser i elforsyningsloven, som ovenstående opstilling er inspireret af.

Forsyningstilsynet anbefaler, at man følger elforsyningslovens bestemmelser i videst muligt omfang.

5. Tilsyn med, at de kommunale anlæg omfattet af overgangsordningen ikke foretager reinvesteringer i eksisterende kommunale anlæg i overgangsperioden, men alene almindelig vedligehold af anlæggene.

Det fremgår af lovforslagets specielle bemærkninger til § 49 f (s. 108), at almindelig vedligehold vil skulle forstås som udgifter, der anvendes til at sætte anlægget i samme tekniske stand, som det var i ved lovens ikrafttræden. Der vil således alene kunne afholdes udgifter, der ikke forbedrer anlægget i forhold til anlæggets tekniske stand ved lovens ikrafttræden den 1. juli 2022.

Forsyningstilsynet vurderer, at det i lovforslaget bør tydeliggøres, hvordan selskabet/kommunen skal dokumentere anlæggets tekniske tilstand ved lovens ikrafttræden, samt hvordan dette tilsyn forventes ført. Forsyningstilsynet foreslår, at en relevant, ekstern og uafhængig tredjepart foretager denne vurdering på selskabets/kommunens regning.

6. Tilsyn med, at overgangsordningen kun omfatter helt eller delvist kommunalt ejet anlæg, som er godkendt til behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse og sat i drift senest den 16. juni 2020, eller et helt eller delvist kommunalt ejet anlæg, som kommunalbestyrelsen senest den 16. juni 2020 har foretaget væsentlige irreversible investeringer i etableringen af.

Det fremgår af de specielle bemærkninger til § 49 f (lovforslagets side 107), at:

”Den irreversible investering skal vedrøre den fysiske etablering af behandlingsanlægget og kan således f.eks. bestå i afholdte omkostninger eller bindende aftaler om afholdelse af omkostninger til køb af hele eller dele af et anlæg eller aftaler om at opføre et anlæg i form af aftale med en hovedentreprenør eller aftaler med andre parter, der skal realisere byggeriet eller de væsentlige dele heraf. Det er således ikke tilstrækkeligt, at der er foretaget en irreversible investering i andre anlæg m.v. end behandlingsanlægget, selv om disse har sammenhæng med et planlagt behandlingsanlæg.

De indgåede aftaler skal være bindende, for at investeringen kan anses for at være irreversibel, hvilket indebærer, at aftalparterne kun kan frigøre sig fra kontrakten ved at hæve den ud fra de almindelige obligationsretlige regler og principper, og heller ikke kan opsigte aftalen uden at betale en væsentlig kompensation. Ved vurderingen af, om en kompensation må anses for væsentlig, vil det kunne indgå, hvor stort et beløb den forventede kompensation udgør, og hvor stor en del af kontraktsummen og af de samlede projektkomkostninger den udgør. Det vil desuden være en betingelse, at den irreversible investering er væsentlig. Ved vurderingen af, om en irreversibel investering må anses for væsentlig, vil det kunne indgå, hvor stort et absolut beløb der er tale om, og hvor stor en del af de samlede projektkomkostninger den udgør. Der vil således være tale om en samlet vurdering af absolutte og relative beløbsstørrelser.”

(understregning foretaget af Forsyningstilsynet)

Forsyningstilsynet vurderer umiddelbart, at der er behov for at præcisere og/eller eksemplificere, hvorvidt investeringen er ”væsentlig”, og at kompensationen for at frigøre sig fra kontrakten er ”væsentlig”.

7. Tilsyn med at aktiverne, som udskilles i det særskilte selskab, værdiansættes til handelsværdien i overensstemmelse med de værdiansættelsesmetoder, der i øvrigt anvendes i transfer pricing sager.

Forsyningstilsynet bemærker, at der er betydelig risiko for, at værdiansættelsen anvendes strategisk til at opnå markedsmæssige fordele i forhold til private aktører.

På den baggrund vurderer Forsyningstilsynet, at Forsyningstilsynet bør kunne anmode selskabet om udarbejdelse af dokumentation for handelsværdien herunder udvælge en revisor eller uafhængig 3. part, som på selskabets regning skal udarbejde dokumentationen for Forsyningstilsynet.

8. Tilsyn med at anlægget afhændes senest 5 år efter lovens ikrafttræden
9. Tilsyn med at anlæggene kun byder på affald, der er omfattet af en kommunal affaldsordning

Forsyningstilsynet vurderer umiddelbart, at det kan være vanskeligt at

udføre denne tilsynsaktivitet, og at det med fordel kan præciseres, hvordan tilsynet forventes ført. Det kan også overvejes, om det af lovforslaget skal fremgå, at tilsynet forventes primært at være reaktivt ved klage, eller hvis Forsyningstilsynet på anden måde bliver opmærksom på, at vilkåret ikke er opfyldt.

Overgangsordningen indebærer endvidere et forhold, som Forsyningstilsynet ikke skal føre tilsyn med, men som er vilkår for deltagelse i ordningen.

Forsyningstilsynet vurderer, at det bør tydeliggøres, at Forsyningstilsynet ikke skal føre tilsyn hermed:

1. Udskillelse af aktiviteterne i det særskilte selskab vil endvidere skulle ske i overensstemmelse med de almindelige konkurrence- og statsstøtte-retlige regler.

Forsyningstilsynet foreslår det yderligere tydeliggjort, hvad konsekvensen er, hvis et eller flere af ovennævnte vilkår ikke er opfyldt.

ØVRIGE BEMÆRKNINGER TIL OVERGANGSORDNINGEN

Det fremgår af lovforslagets 3.4.3. (lovforslaget s. 43), at:

”Overgangsordningen vil kun omfatte affald, som kommunerne var ansvarlige for behandling af ved indgåelse af den politiske aftale og vil ikke kunne udvides til øvrigt affald.”

Forsyningstilsynet bemærker, at kommunerne ved indgåelse af den politiske aftale kan have foretaget irreversible investeringer i etableringen af nye anlæg med henblik på behandling af affald, som kommunerne ikke var ansvarlige for ved indgåelse af den politiske aftale. Det synes umiddelbart i strid med overgangsordningens hensigt om at modvirke brandsalg af aktiver, hvis kommunerne ikke får lov til at behandle øvrigt affald, i det omfang irreversible investeringer foretaget senest 16. juni 2020 er foretaget med henblik herpå.

Det fremgår af lovforslagets 3.1.3 (lovforslagets s. 26):

”Kommuner, der uanset forbuddet mod deltagelse i aktiviteter forbundet med affald egnet til materiale-nyttiggørelse fortsat vil kunne deltage i disse aktiviteter i henhold til den i § 49 f foreslåede overgangsordning, vil uanset udbudslovens §§ 12-16 om ordregiverinterne aftaler og kontrakter, være forpligtet til at udbyde kontrakten efter udbudslovens regler. De kommunalt ejede anlæg vil således skulle byde på opgaven i konkurrence med private aktører. De kommunale anlægs bud på opgaven skal ske i overensstemmelse med de almindelige udbuds- og konkurrenceretlige regler.”

Forsyningstilsynet vurderer umiddelbart, at en udbudsmodel, hvor kommunerne selv udbyder kontrakterne efter udbudsloven ikke i tilstrækkelig grad vil gardere mod strategiske udbud og ikke vil sikre konkurrence på markedet. Det vil derfor umiddelbart være nødvendigt at supplere løsningen med tilsynsbestemmelser og/eller andre foranstaltninger for at understøtte effektive udbud.

Det er for Forsyningstilsynet uklart, om aktiviteter i relation til overgangsordningen må udskilles i samme selskab, som varetager aktiviteter i relation til dispensationsordningen og/eller aktiviteter i relation til behandling af sorteret erhvervsaffald til materialenytiggørelse efter en godkendt anmeldelse, jf. § 28, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 2097 af

14. december 2020 om affaldsregulativer, -gebyrer og -aktører m.v.

Forsyningstilsynet bemærker, at en sådan sammenblanding af aktiviteter og aktiver fører til betydelig risiko for krydssubsidiering mellem ordningerne og vanskeliggør tilsynsopgaven, da der efter dispensationsordningen må foretages investeringer i behandlingskapacitet, mens der efter overgangsordningen alene må foretages almindeligt vedligehold.

5. DISPENSATIONSORDNING

Dispensationsordningen er en undtagelse fra forbuddet mod, at kommunen investerer eller reinvesterer i kommunale anlæg for enkelte fraktioner. Dispensationen gælder, hvis det viser sig, at der efter en udbudsrunde og en efterfølgende markedsdialog med potentielle bydere om justering af udbudsvilkår og udbudte fraktioner, ikke er private bydere til håndteringen af de enkelte fraktioner. Ordningen fremgår af den forslåede § 49 b.

”§ 49 b. Kommuner må ikke deltage i aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materiale-nyttiggørelse.

[..]

Stk. 4. Forsyningstilsynet kan i særlige tilfælde dispensere fra forbuddet i stk. 1.

Stk. 5. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om Forsyningstilsynets adgang til at meddele dispensation efter stk. 4, herunder om betingelser og vilkår for dispensation samt om dokumentationskrav og indberetning af oplysninger til Forsyningstilsynet samt Forsyningstilsynets mulighed for at give påbud.

Stk. 6. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at kommuner må deltage i aktiviteter forbundet med behandling af affald produceret af kommuners egne institutioner og virksomheder.”

(understregning er foretaget af Forsyningstilsynet)

Lovforslaget indebærer en række tilsynsaktiviteter vedrørende dispensationsordningen, men det er ikke i alle tilfælde præciseret, hvilken myndighed der har tilsynsansvaret for den pågældende aktivitet.

Forsyningstilsynet har umiddelbart den opfattelse, at Forsyningstilsynets tilsynsansvar er nedenstående punkt 1-6. Forsyningstilsynet har anført bemærkninger i punkt 1-6.

Forsyningstilsynet foreslår, at det i lovforslaget tydeliggøres, hvilke aktiviteter Forsyningstilsynet skal føre tilsyn hermed.

1. Tilsyn med at kommunen forud for iværksættelse af udbudsproceduren har gennemført en indledende markedsundersøgelse.

Det fremgår af lovforslagets specielle bemærkninger til § 49 b (side 95), at kommunens gennemførelse af indledende markedsundersøgelser vil skulle udføres i overensstemmelse med de konkurrence- og udbudsretlige regler, herunder regler om at markedsundersøgelsen ikke må medføre konkurrenceforbrejning eller overtrædelse af principperne om ligebehandling og gennemsig-

tighed. Det forventes i øvrigt, at bemyndigelsesbestemmelsen vil blive udnyttet til at fastsætte nærmere krav til kommunens indledende markedsundersøgelser.

Forsyningstilsynet vurderer, at der kan være et problem i forhold til kompetencefordelingen mellem Forsyningstilsynet, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen samt Klagenævnet for Udbud.

Hvis Forsyningstilsynets rolle er at føre tilsyn med, at kommunernes markedsundersøgelser udføres i overensstemmelse konkurrence- og udbudsreglerne, så kan Forsyningstilsynet risikere at træffe en afgørelse, som vil være i strid med Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vurdering af konkurrencefordrejning og/eller overtrædelse af principperne om ligebehandling og gennemsigtighed mv.

Forsyningstilsynet vurderer, at det bør tydeliggøres i lovforslaget, hvilken myndighed der har ansvaret for at føre tilsyn med og træffe afgørelse om, hvorvidt kommunernes markedsundersøgelser overholder konkurrence- og udbudslovgivningen, og hvilken rolle Forsyningstilsynet tiltænkes i denne sammenhæng.

2. Tilsyn med at markedsdialogen har været tilstrækkelig med henblik på at sikre, at muligheden for, at opgaven kan varetages på det private marked, er afsøgt tilstrækkeligt.

Det er for Forsyningstilsynet uklart, hvilke kriterier der kan anvendes i en bekendtgørelse eller en afgørelse fra Forsyningstilsynet, når "tilstrækkelig markedsdialog" ikke er nærmere beskrevet i lovforslaget.

På den ene side fremgår det i lovforslagets afsnit 3.3.2, at:

"Det fremgår af Klimaplanen, at der skal gives mulighed for dispensation fra forbuddet mod at investere eller reinvestere i kommunale anlæg for enkelte fraktioner, såfremt det viser sig, at der efter en udbudsrunde og en efterfølgende markedsdialog med potentielle bydere om justering af udbudsvilkår og udbudte fraktioner, ikke er private bydere til håndteringen af de enkelte fraktioner."

På den anden side fremgår det også af lovforslagets afsnit 3.3.2, at:

"formålet om, at markedet skal være afsøgt tilstrækkeligt, i lige så høj grad vil kunne opnås ved en model, hvor kommunen kan søge om dispensation efter første udbud, såfremt kommunen inden udbuddet har foretaget markedsdialog."

Det er i den sammenhæng uklart for Forsyningstilsynet, om markedsdialogen, når den foretages inden første udbudsrunde, adskiller sig fra den indledende markedsundersøgelse og på hvilken måde. Endvidere er det uklart, hvordan dialogen om justering af udbudsvilkår og udbudte fraktioner skal dokumenteres, herunder hvordan kommunens afslag af justeringer skal begrundes. De nævnte forhold kan med fordel gøres mere klare eller eventuelt eksemplificeres i lovforslaget.

Forsyningstilsynet foreslår alternativt, at det af lovforslaget fremgår, at Forsyningstilsynet får mulighed for at fastsætte nærmere regler om markedsdialogens indhold mv.

3. Tilsyn med at genudbuddet sker på samme vilkår herunder i forhold til f.eks. miljømæssige krav, længden af kontrakten, affaldsmængder og -kvalitet og i forhold til forventning til innovation i opgaveløsningen.
4. Tilsyn med at der i praksis kun behandles de affaldsfraktioner, der er givet dispensation for.

Forsyningstilsynet vurderer umiddelbart, at tilsynet hermed kræver fysisk stikprøvekontrol og inspektion af anlæggets affaldsfraktioner, hvilket er en opgave, der adskiller sig væsentligt fra Forsyningstilsynets øvrige tilsynsaktiviteter og kompetenceområder.

Forsyningstilsynet foreslår, at det bliver en anden relevant myndigheds opgave at føre denne kontrol, eller at det eksempelvis bliver relevant 3. parts opgave at foretage denne kontrol, og at 3. parts kontrolrapport tilsendes Forsyningstilsynet, som på det grundlag kan føre tilsyn med, at der i praksis kun behandles de affaldsfraktioner, der er givet dispensation for.

5. Tilsyn med at aktiviteter omfattet af dispensationen udøves i et særskilt aktie- eller anpartsselskab, der driver virksomhed på kommercielle vilkår.

Forsyningstilsynet vurderer, at det er uklart efter hvilke kriterier, det skal afgøres, om virksomheden drives på kommercielle vilkår, og tilsynet foreslår, at dette præciseres.

Det bør endvidere overvejes, om (i givet fald i lovforslaget begrundes hvorfor) det er klogt, at selskabet drives på kommercielle vilkår (dvs. med det formål at få højest mulige fortjeneste) for så vidt gælder aktiviteter, der ikke har været en effektiv konkurrence om. Forsyningstilsynet drager slutningen om manglende effektiv konkurrence, da dispensationen kun gives, når der har været afholdt et udbud, hvor ingen private aktører har budt ind. Forsyningstilsynet vurderer, at man risikerer at skabe kunstigt høje priser på et delmarked, hvor der ikke er en effektiv konkurrencesituation.

6. Tilsyn med at selskabet kun behandler affald fra ejerkommunen eller ejerkommunerne.

Forsyningstilsynet vurderer umiddelbart, at ovenstående tilsyn kræver kontrol af selskabets økonomiske transaktioner med de kommuner, som selskabet behandler affald for.

Forsyningstilsynet foreslår, at det bliver revisors opgave at kontrollere, at de økonomiske transaktioner kun foregår mellem selskabet og ejerkommunen eller ejerkommunerne. I forbindelse med revisionen anføres, at revisor har kontrolleret, at de økonomiske transaktioner opfylder kravet, og Forsyningstilsynet modtager kontrolrapport for udførelse af revisionen.

Dispensationsordningen indebærer endvidere en række forhold, som Forsyningstilsynet forstår, at Forsyningstilsynet ikke skal føre tilsyn med, men som er vilkår for deltagelse i ordningen. Forsyningstilsynet har forsøgt at skabe overblik herover i punkt 1-4 nedenfor. ***Forsyningstilsynet foreslår, at det i lovforslaget tydeliggøres, hvilke aktiviteter Forsyningstilsynet ikke skal føre tilsyn hermed.***

1. At der er tale om et partnerskab i form af et offentligt-privat selskab, hvor en privat part også tager en økonomisk risiko.
2. At kommunen i forbindelse med udbuddet ikke har modtaget antagelige ansøgninger eller tilbud fra private aktører.
3. At aktie- eller anpartsselskabet har direkte privat medejerskab.
4. At kommunen ikke opnår bestemmende indflydelse i selskabet, og at der er private ejere, som besidder minimum 25 pct. af selskabets kapital og stemmerettigheder.

Forsyningstilsynet vurderer, at det af lovforslaget bør tydeliggøres, hvordan kommunerne skal dokumentere over for Forsyningstilsynet, at vilkårene i punkt 1-4 er overholdt og løbende overholdes.

Forsyningstilsynet foreslår tydeliggjort, hvad konsekvensen er, hvis et eller flere af ovennævnte vilkår ikke er opfyldt. Forsyningstilsynets umiddelbare vurdering er, at den begunstigende forvaltningsakt, som en dispensation er, i givet fald vil skulle tilbagekaldes, og at det præciseres, hvad den konkrete konsekvens heraf er, f.eks. om det indebærer et øjeblikkeligt ophør af investeringer under dispensationsordningen, som allerede er igangsat, men endnu ikke er afsluttet.

Forsyningstilsynet henviser derudover til ovenstående afsnit "Indgrebs- og påbudsmuligheder" i nærværende høringssvar.

ØVRIGE BEMÆRKNINGER TIL DISPENSATIONSORDNINGEN

Forsyningstilsynet bemærker, at kravet om direkte privat medejerskab risikerer at føre til forbrænding eller deponi af genanvendelige affaldsfraktioner, såfremt de private aktører hverken byder i et udbud eller ønsker at gå ind og få medejerskab i et kommunalt/privat affaldsbehandlingsselskab.

Endvidere fremgår det af lovforslagets 3.3.3 (side 40):

"Finder Forsyningstilsynet, at vilkårene for dispensationen ikke er overholdt, kan Forsyningstilsynet give påbud til kommunen om, at forholdene bringes i orden straks eller inden en nærmere angivet frist. Efterkommer en kommune ikke Forsyningstilsynets påbud, skal Forsyningstilsynet sende sagen til Ankestyrelsen, der kan iværksætte de sanktionsmuligheder, der følger af lov om kommunernes styrelse."

(understregning foretaget af Forsyningstilsynet)

Forsyningstilsynet bemærker, at kommunen ikke nødvendigvis vil kunne bringe forholdene i orden, idet kommunen jf. ovenstående punkt 4 ikke må opnå bestemmende indflydelse i selskabet. Kommunen risikerer derfor at blive bragt i en situation, hvor Ankestyrelsen iværksætter tvangsmidler, sanktioner mv. over for kommunen, men hvor kommunen ikke har kompetence/indflydelse til at bringe vilkårsoverskridelser til ophør.

Forsyningstilsynet foreslår, at tilsynets påbud bør kunne gives til det offentlig-private selskab, hvor kommunen optræder som ejer sammen med den private aktør.

Forsyningstilsynet henviser derudover til ovenstående afsnit "Indgrebs- og påbudsmuligheder" i nærværende høringsvar.

Det er for Forsyningstilsynet uklart, om aktiviteter i relation til dispensationsordningen må udskilles i samme selskab, som varetager aktiviteter i relation til overgangsordningen og/eller aktiviteter i relation til behandling af sorteret erhvervsaffald til materialenyttiggørelse efter en godkendt anmeldelse efter §§ 95 og 96 i bekendtgørelse nr. 48 af 13. januar 2010, jf. § 28, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 2097 af 14. december 2020 om affaldsregulativer, -gebyrer og -aktører m.v.

Forsyningstilsynet bemærker, at en sådan sammenblanding af aktiviteter og aktiver fører til betydelig risiko for krydssubsidiering mellem ordningerne og vanskeliggør tilsynsopgaven, da der efter dispensationsordningen må foretages investeringer i behandlingskapacitet, mens der efter overgangsordningen alene må foretages almindeligt vedligehold.

6. FRITVALGSORDNING, ERHVERVSAFFALD EGNET TIL MATERIALENYTTIGGØRELSE

Fritvalgsordningen for genanvendeligt affald fastlægges i ændringsforslagets § 49 c:

"§ 49 c. Kommuner må ikke etablere affaldsordninger for eller tilbyde indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse.

[..]

Stk. 4. Tilbyder kommunalbestyrelsen indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse til virksomheder, der producerer affald i art og mængde svarende til en husholdning, skal indsamlingen ske til markedspris.

Stk. 5. Forsyningstilsynet fører tilsyn med overholdelsen af stk. 4 og kan påbyde, at manglende overholdelse bringes i orden straks eller inden en nærmere angivet frist.

Stk. 6. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om kommunalbestyrelsens mulighed for at etablere affaldsordninger og tilbyde indsamling i henhold til stk. 3."

(understregning foretaget af Forsyningstilsynet).

Det fremgår af ovenstående uddrag, at kommuner kan tilbyde indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse for virksomheder, der producerer affald i art og mængde svarende til en husholdning, at indsamlingen skal ske til markedspris, samt at Forsyningstilsynet skal føre tilsyn med sidstnævnte.

Af lovforslagets afsnit 3.2. fremgår bl.a., at ordningen skal udformes, så krydssubsidiering undgås, at ordningen forventes at tage udgangspunkt i eksisterende ordninger for husholdninger, herunder at ordningen kan omfatte de samme affaldsfraktioner, som indsamles fra husholdninger, samt at indsamlingen skal ske i samme materiel og med samme frekvens som for husholdninger.

Det fremgår endvidere af afsnit 3.2, at kommuner, der tilbyder ordningen, forventes at skulle udfolde sædvanlige og rimelige bestræbelser på at undersøge, hvad markedsprisen er, og at kommunerne ved fastsættelse af en markedspris må overlades en vis skønsmargin, dog skal prisen som minimum fastsættes, så der sikres fuld dækning af omkostningerne ved indsamlingen herunder både direkte og indirekte omkostninger. Endelig fremgår det, at ordningen ikke skal hvile i sig selv, og at et overskud fra ordningen ikke må benyttes til at finansiere omkostningerne for husholdningerne eller andre affaldsordninger, der skal hvile i sig selv.

Af de almindelige bemærkninger, der vedrører det nye økonomiske affaldstilsyn (afsnit 3.8), fremgår det, at tilsynet med denne ordning bør varetages af Forsyningstilsynet fra lovens ikrafttræden. Det fremgår i forlængelse heraf, at:

”Det foreslås, at Forsyningstilsynet skal føre tilsyn med, at kommuner der tilbyder mindre virksomheder, som har genanvendeligt affald, der i art og mængde svarer til en husholdning, tilbyder disse ordninger til markedspriser. Det foreslås, at Forsyningstilsynet skal føre tilsyn med at kommunerne sikrer en fuldstændig regnskabsmæssig adskillelse af de indsamlingsordninger kommunerne tilbyder mindre virksomheder, som har affald egnet til materialenyttiggørelse, der i art og mængde svarer til en husholdning”

Det fremgår af de specielle bemærkninger til § 49 c, at:

”Forsyningstilsynet skal føre tilsyn med, at kommunerne udfolder sædvanlige og rimelige bestræbelser på at undersøge, hvad markedsprisen er. Dette indebærer også, at Forsyningstilsynet skal føre tilsyn med, at prisen som minimum er fastsat, så der sikres fuld dækning af omkostningerne ved indsamlingen. Dette omfatter både direkte og indirekte omkostninger, herunder forrentning og afskrivning af kapital. Endelig indebærer det, at Forsyningstilsynet skal føre tilsyn med, at overskud fra ordningen for virksomhederne ikke benyttes til at finansiere omkostningerne for husholdningerne eller andre affaldsordninger, der skal hvile i sig selv.

Finder Forsyningstilsynet, at en kommune tilbyder indsamlingsordninger af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse til virksomheder, der i art og mængde producerer affald svarende til en husholdning, i strid med kravene i stk. 4, kan Forsyningstilsynet påbyde, at kommunen bringer indsamlingsordningen i overensstemmelse med kravene i stk. 4 straks eller inden for en nærmere angivet frist.”

(understregning, og rettelse af tastefejl er foretaget af Forsyningstilsynet)

FORSYNINGSTILSYNETS OVERVEJELSER IFT. TILSYN MED FRITVALGSORDNING, ERHVERVSAFFALD EGNET TIL MATERIALENYTTIGGØRELSE

Forsyningstilsynet ser en række mulige udfordringer med den nye ordning og tilsynet hermed.

Helt overordnet bemærker Forsyningstilsynet, at den nye ordning åbner op for en række nye konkurrenceflader mellem offentlige og private aktører.

Forsyningstilsynet vurderer, at det vil styrke forbrugerbeskyttelsen og den lige konkurrence på området, at aktørerne er omfattet af konkurrenceloven, herunder bestemmelserne om forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler, misbrug af dominerende markedsstilling og ulovlig statsstøtte. Forsyningstilsynet vurderer umiddelbart, at dette vil kunne opfyldes såfremt lovgivningen ikke sætter konkurrenceloven ud af kraft, jf. konkurrencelovens § 2.

I forhold til Forsyningstilsynets opgave med at føre et effektivt tilsyn med ordningen, vurderer Forsyningstilsynet, at de foreslåede vilkår for både fastlæggelse af indsamlingsomkostninger og markedspris er meget rummelige, og Forsyningstilsynet vurderer, at man bør overveje at gøre reglerne mere præcise.

For så vidt angår omkostningerne ved den nye indsamlingsordning bemærkes bl.a., at det ikke er klart, hvilke omkostningsarter, der skal indgå (f.eks. marginale omkostninger ved at tilføje virksomheder til en indsamlingsrute for husholdninger eller totale omkostninger, som også indeholder faste omkostninger) - eller hvordan omkostningerne skal opgøres, herunder fordeling af omkostninger, der er fælles for husstands- henholdsvis virksomhedsindsamling.

Tilsvarende vurderer Forsyningstilsynet, at der er stort skønsmæssigt rum opadtil, når kommunerne skal fastsætte "markedsprisen".

Disse udfordringer kan f.eks. adresseres ved at præcisere, at Forsyningstilsynet ved en vurdering af omkostningerne kan lægge vægt på, om omkostningerne svarer til omkostningerne forbundet med sammenlignelige indsamlingsordninger (herunder sammenlignelige kommunale indsamlingsordninger for husholdninger).

I forhold til markedsprisen kan det f.eks. præciseres, at der ved prisfastsættelsen skal tages udgangspunkt i dokumenterede priser på tilsvarende opgaver (herunder sammenlignelige kommunale indsamlingsordninger for husholdninger), og at prisen som udgangspunkt bør indeholde dækning af alle relevante omkostningskomponenter inkl. en forrentningskomponent, ligesom der evt. kan henvises til, at prisen skal være rimelig, markeds-mæssig el. lign.

En alternativ mulighed eller som et forslag til et supplement, kan det præciseres, at omkostningerne – som tilfældet er for affaldsgebyrer i almindelighed – skal opgøres således, at en brugergruppe ikke systematisk betaler omkostningerne for en anden brugergruppe.

En anden mulighed kunne være at anvende den præcisering, der anvendes i forhold til affaldsgebyrer, hvor kommunerne for de omkostninger i en indsamlingsordning, der vedrører både indsamling fra husholdninger og virksomheder, efter anmodning skal kunne dokumentere fordelingen af omkostningerne på de forskellige ordninger.

En tredje mulighed kunne være at anvende den præcisering vedrørende omkostningsfordeling, der fastlægger, at kommunale behandlingsanlæg, der behandler sorteret erhvervsaffald til materialenyttiggørelse, skal føre særskilte regnskaber for anlæggets aktiviteter i forbindelse med behandling af sorteret erhvervsaffald

til materialenyttiggørelse, samt at indtægter og omkostninger i videst muligt omfang henføres til de særskilte aktiviteter ved udarbejdelsen af regnskaber. I det omfang dette ikke er muligt, fordeles omkostningerne forholdsmæssigt mellem aktiviteterne med udgangspunkt i mængder og affaldstyper (lovforslagets specielle bemærkninger til § 1, nr. 3).

Forsyningstilsynet bemærker endvidere, at den nye markedspris ikke er et affaldsgebyr, idet ordningen ikke nødvendigvis skal hvile i sig selv økonomisk, men kan give et overskud. Forsyningstilsynet er i forlængelse heraf usikker på de grundlæggende rammer for den nye markedspris. Almindelige affaldsgebyrer er underlagt en række regler i miljøbeskyttelsesloven, affaldsaktørbekendtgørelsen og kommunale affaldsregulativer mv., hvor der bl.a. er fastsat regler vedrørende meddelelse og opgørelse af gebyrer mv.

I den nye fritvalgsordning er det for Forsyningstilsynet ikke klart, om kommunerne i princippet kan fastsætte helt individuelle priser, ændre dem op og ned løbende, og i øvrigt ikke være forpligtet til at meddele, om de tilbyder ordningen og på hvilke vilkår – alle de nævnte forhold vil vanskeliggøre et tilsyn, og vil kunne skabe store prisvariationer mellem kunder i de enkelte kommuner og mellem kommuner.

Forsyningstilsynet foreslår, at der skabes rammer for den nye markedspris svarende til reglerne om offentliggørelse af gebyrer, da det vil bidrage til klarhed for både kommuner, kunder og tilsyn og derved medvirke til at gøre markedet mere transparent.

Herudover bemærker Forsyningstilsynet, at der i beskrivelsen af tilsynet med den nye fritvalgsordning nævnes nogle konkrete tilsynsopgaver, som ikke oplagt kan udføres som led i et økonomisk tilsyn.

Forsyningstilsynet vurderer således, at det vil være vanskeligt at føre tilsyn med, at overskud på ordningen ikke må finansieres af andre indsamlingsordninger. Vanskeligheden skyldes, at gebyrtilsynet med andre indsamlingsordninger er forankret i Ankestyrelsen, som skal føre tilsyn med, at disse dækker kommunernes omkostninger. Ligeledes vurderer Forsyningstilsynet, at det vil være vanskeligt at føre tilsyn med, at kommunerne udfolder sædvanlige og rimelige bestræbelser på at undersøge, hvad markedsprisen er.

I forhold til tilsynet med markedsprisen, så vurderer Forsyningstilsynet, at den vigtigste tilsynsopgave består i at føre tilsyn med markedspriserne (jf. ovenstående bemærkninger) snarere end at føre tilsyn med hvilke bestræbelser, kommunerne har gjort sig forud for fastsættelsen af markedsprisen.

Endelig vurderer Forsyningstilsynet, at det bør overvejes at fastlægge en klar procedure for klager, som måtte vedrøre forhold om, hvorvidt kommunerne overholder forslagets bestemmelse om, at kommunerne alene må tilbyde indsamling af genanvendelsesegnet erhvervsaffald, der i art og mængde svarer til det husholdningsaffald, der er etableret indsamlingsordninger for. Selv om en sådan klagehåndtering ikke meningsfuldt kan placeres i Forsyningstilsynet, kan det være et vigtigt element for at sikre, at ordningen vil virke efter hensigten.

7. FRITVALGSORDNING, FORBRÆNDINGSEGNET ERHVERVSAFFALD

Med ændringsforslaget lægges der op til, at erhvervsvirksomheder frit kan vælge mellem at benytte en kommunal indsamlingsordning eller private aktører til indsamling af forbrændingseget affald, såfremt den private aktør opfylder visse krav om registrering og uddannelse mv. (I § 7, stk. 3, nr. 4, § 7, stk. 4, 1. pkt., § 44, stk. 4, nr. 1, to steder i § 44, stk. 4, nr. 2, og i § 45, stk. 6, 1. pkt., ændres »genanvendeligt erhvervsaffald« til: »forbrændingseget erhvervsaffald og erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse«.)

Det fremgår endvidere af de almindelige bemærkninger, afsnit 3.8.2, at:

"Derudover vurderes det, at tilsynet med indsamlingsordninger kommunerne tilbyder mindre virksomheder, som har affald egnet til materialenyttiggørelse, der i art og mængde svarer til en husholdning samt kommunale indsamlingsordninger for forbrændingseget erhvervsaffald, bør varetages af Forsyningstilsynet fra lovens ikrafttræden."

(understregning foretaget af Forsyningstilsynet)

Forsyningstilsynet ser en række mulige udfordringer med den nye ordning og tilsynet hermed.

Helt overordnet bemærker Forsyningstilsynet, at den nye ordning åbner op for en række nye konkurrenceflader mellem offentlige og private aktører.

Forsyningstilsynet vurderer, at det vil styrke forbrugerbeskyttelsen og den lige konkurrence på området, at aktørerne er omfattet af konkurrenceloven, herunder bestemmelserne om forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler, misbrug af dominerende markedsstilling og forbud imod ulovlig statsstøtte. Forsyningstilsynet vurderer umiddelbart, at dette vil kunne opfyldes, såfremt lovgivningen vedrørende den nye ordning ikke sætter konkurrenceloven ud af kraft, jf. konkurrencelovens § 2.

Fordelingstilsynet anbefaler, at det præciseres, hvad Forsyningstilsynet skal føre tilsyn med.

Som Forsyningstilsynet har forstået ordningen, så drejer tilsynet sig om, at de almindelige og gældende regler for affaldsgebyrer skal være overholdt for de kommunale indsamlingsordninger vedrørende forbrændingseget erhvervsaffald, som Forsyningstilsynet overdrages tilsynsopgaven for (disse regler er bl.a. beskrevet i lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3.2.1).

Som grundlag for denne tilsynsopgave finder Forsyningstilsynet det hensigtsmæssigt, hvis det præciseres, at omkostningerne – som tilfældet er for affaldsgebyrer i almindelighed – skal opgøres således, at en brugergruppe ikke systematisk betaler omkostningerne for en anden brugergruppe.

En anden mulighed kunne være at anvende den præcisering, der anvendes i forhold til affaldsgebyrer, hvor kommunerne for de dele omkostningsgrundlaget i

en indsamlingsordning, der vedrører både indsamling fra husholdninger og virksomheder, efter anmodning skal kunne dokumentere fordelingen af omkostningerne på de forskellige ordninger.

En tredje mulighed kunne være at anvende den præcisering vedrørende omkostningsfordeling, der fastlægger, at kommunale behandlingsanlæg, der behandler sorteret erhvervsaffald til materialenyttiggørelse, skal føre særskilte regnskaber for anlæggets aktiviteter i forbindelse med behandling af sorteret erhvervsaffald til materialenyttiggørelse, og at ved udarbejdelsen af regnskaber skal indtægter og omkostninger i videst muligt omfang henføres til de særskilte aktiviteter. I det omfang dette ikke er muligt, fordeles omkostningerne forholdsmæssigt mellem aktiviteterne med udgangspunkt i mængder og affaldstyper. (lovforslagets specielle bemærkninger til § 1, nr. 3).

Forsyningstilsynet bemærker, at der i lovforslaget pålægges Forsyningstilsynet en tilsynsopgave, uden at der tilsyneladende beskrives en påbudsmulighed i tilfælde, hvor Forsyningstilsynet måtte finde, at reglerne ikke er overholdt.

Forsyningstilsynet anbefaler, at der en indføres en påbudsmulighed, som sikrer, at manglende overholdelse af reglerne kan påbydes bragt til ophør, herunder at forkert fastsatte kommunale affaldsgebyrer kan kræves tilbageført til relevante kundegrupper gennem ændringer i gebyrerne.

Forsyningstilsynet henviser derudover til ovenstående afsnit "Indgrebs- og påbudsmuligheder" i nærværende høringssvar.

I forlængelse heraf finder Forsyningstilsynet det hensigtsmæssigt, at det præciseres, at tilsynsopgaven alene vedrører en fremadrettet periode med starttidspunkt svarende til ikrafttrædelsestidspunktet for denne del af lovforslaget.

Dette vil sikre, at Forsyningstilsynet ikke får tilsynsansvaret med de kommunale affaldsgebyrer vedrørende forbrændingseget erhvervsaffald for den tid, der ligger forud for den nye fritvalgsordning. Forsyningstilsynet henviser igen til ovenstående afsnit "Indgrebs- og påbudsmuligheder" i nærværende høringssvar

8. REGNSKABSTILSYN EFTER MBL § 46 B

Det økonomiske tilsyn med anlæg nævnt i miljøbeskyttelseslovens § 46 b, stk. 1, overføres fra Energistyrelsen til Forsyningstilsynet.

Det fremgår af forslag til nyt stk. 3 i miljøbeskyttelseslovens § 46 b. I lovforslaget fremgår det, at:

"Stk. 3, Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at Forsyningstilsynet fører tilsyn med overholdelsen af de regler, der fastsættes i medfør af stk. 2."

Det følger heraf, at Forsyningstilsynet skal overtage det økonomiske tilsyn med kommunale behandlingsanlæg, der er godkendt til at behandle erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse.

Forsyningstilsynet vurderer, at det opsøgende økonomiske tilsyn kan opretholdes gennem en årlig undersøgelse af, hvorvidt der er sikret en fuldstændig regnskabsmæssig adskillelse af det genanvendelige erhvervsaffald fra de øvrige kommunale affaldsaktiviteter. Den årlige undersøgelse kan gennemføres ved ekstern bistand.

Forsyningstilsynet foreslår en løsning, som indeholder et krav til kommunerne om at fremsende et særskilt regnskab (efter nærmere beskrevet skabelon) til tilsynet. Regnskaberne gennemgås enkeltvis efter en fast skabelon, hvorefter resultatet i komprimeret form overføres til at samlet overblik over, hvorvidt kravene til den regnskabsmæssige adskillelse er overholdt for alle relevante aktører.

Den eksisterende løsning er indarbejdet i kommunernes økonomiafdelinger, og der er kendskab til udfyldelse af særskilt regnskab på området. Forsyningstilsynet forventer, at den eksisterende ordning fortsat vil give et godt indblik i kommunernes overholdelse af reglerne omkring regnskabsmæssig adskillelse af aktiviteten.

9. GEBYRBETALING TIL FORSYNINGSTILSYNET

I lovforslaget vil Forsyningstilsynets opgaver efter miljøbeskyttelsesloven, på linje med Forsyningstilsynets øvrige opgaver, gebyrfinansieres. Forsyningstilsynet har enkelte bemærkninger til gebyrbestemmelser.

Det fremgår i lovforslaget specielle bemærkninger til § 48 a, stk. 1-2 (til nr. 9, § 48 a), at:

"Gebyrer baseret på generelle grundbeløb forudsættes primært at blive fordelt mellem kommunerne på baggrund af produceret affald pr. ton i kommunen. Forsyningstilsynets driftsomkostninger og andre opgaver, som ikke direkte kan henføres til en bestemt kommune, herunder bl.a. aktindsigtssager m.m., vil blive fordelt forholdsmæssigt mellem kommunerne. Forsyningstilsynets afgørelser om opkrævning vil kunne prøves ved domstolene ligesom alle andre myndighedsafgørelser, jf. grundlovens § 63."

(understregning foretaget af Forsyningstilsynet)

Forsyningstilsynet foreslår, at "primært" slettes fra første sætning, medmindre der tilsigtes øvrige metoder til, hvordan grundgebyrer kan fordeles mellem kommuner. Hvis der menes, at Forsyningstilsynet skal benytte enheden "primært produceret affald" til fordelingen, så foreslås dette angivet. I den forbindelse lægger Forsyningstilsynet til grund, at indberetning og opgørelse sker ens for alle kommuner, og Forsyningstilsynet kan få adgang til ny data, som kan danne grundlag for tilsynets gebyrbetaling.

Forsyningstilsynet læser sidste fremhævede sætning (i ovenstående uddrag) således, at der er ikke er administrativ klageadgang, for så vidt gælder Forsyningstilsynets afgørelser om tilsynets gebyropkrævning, hvilket er i lighed med de øvrige forsyningssektorlove.

Forsyningstilsynet foreslår, at det fremgår eksplicit af lovbestemmelsen, at administrativ klageadgang ikke gælder for afgørelser om Forsyningstilsynets opkrævning af gebyrer.

Se yderligere Forsyningstilsynets ”bemærkninger til behovet for konsekvensrettelser i miljøbeskyttelsesloven samt lov om Forsyningstilsynet mv.”

10. BEMÆRKNINGER TIL BEHOVET FOR KONSEKVENSRETT- TELSER I MILJØBESKYTTelsesLOVEN SAMT LOV OM FORSYNINGSTILSYNET MV.

I lovforslaget indsættes en række nye bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven samt i lov om Forsyningstilsynet. Forsyningstilsynet vurderer, at der er behov for en række konsekvensrettelser, som vil gennemgås nedenfor.

MILJØBESKYTTelsesLOVEN

Det fremgår ikke af lovforslaget, hvordan lovforslagets nye bestemmelser hænger sammen med miljøbeskyttelseslovens øvrige bestemmelser – her tænkes særligt på miljøbeskyttelseslovens kapitel 9-13.

Forsyningstilsynet forstår miljøbeskyttelseslovens ordning således, at de nævnte kapitler gælder ved siden af/som supplement til de ordninger, som følger af lovforslagets forudgående kapitler, herunder lovforslagets bestemmelser. Se f.eks. overskriften til kap. 10: ”administrative bestemmelser”. Dvs. kap 10 indeholder de administrative bestemmelser, som gælder generelt efter miljøbeskyttelsesloven.

Forsyningstilsynet mener, at der bør være en klar stillingtagen i lovforslaget til, hvordan samspillet er mellem lovforslagets ordninger og reglerne i kap. 9-13, herunder om visse af bestemmelserne i kap. 9-13 skal tilpasses, så Forsyningstilsynet kan anvende bestemmelserne.

Som eksempler kan nævnes følgende (i de nedenstående afsnit gengives gældende regler i miljøbeskyttelsesloven):

KLAGEADGANG MV.

§ 74, stk. 1 i miljøbeskyttelsesloven har følgende ordlyd:

”§ 74. Afgørelser efter denne lov meddeles skriftligt til adressaten. Afgørelser, der kan påklages, meddeles tillige klageberettigede personer, organisationer og myndigheder, jf. §§ 98-100, og de myndigheder, der i øvrigt har været inddraget i sagens behandling. Afgørelser skal dog alene meddeles de landsdækkende foreninger og organisationer, der er nævnt i § 100, stk. 2 og 3, når de har anmodet miljøministeren om at modtage underretning om afgørelserne, jf. § 76, stk. 2.”

(understregning foretaget af Forsyningstilsynet)

Når Forsyningstilsynet f.eks. meddeler dispensation efter den nye § 49 b, stk. 4, vurderer Forsyningstilsynet, at der herved er tale om: ”Afgørelser efter denne lov...”. Det følger så af bestemmelsen 1. pkt., at det skal ske skriftligt. Det følger desuden af bestemmelsen, at ”Afgørelser, der kan påklages...” skal meddeles en gruppe af organisationer og myndigheder, som fremgår af § 98-100.

Hvilke afgørelser der kan påklages fremgår bl.a. af § 91, stk. 1:

”§ 91. Medmindre andet fremgår af lovens bestemmelser, jf. dog § 92, kan kommunalbestyrelsens afgørelser og beslutninger efter loven eller regler, der er fastsat med hjemmel i loven, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet som behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 1-6, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Tilsvarende gælder for afgørelser truffet af miljøministeren efter regler udstedt i medfør af lovens § 7, stk. 1, nr. 8, lovens kapitel 4-6 og 9 a, afgørelser truffet i medfør af § 25 eller § 82 samt afgørelser efter § 70 a, § 70 b og § 72, når disse afgørelser vedrører sager efter regler udstedt i medfør af lovens § 7, stk. 1, nr. 8, lovens kapitel 4-6 og 9 a og afgørelser truffet i medfør af § 25 eller § 82.”

(understregning foretaget af Forsyningstilsynet)

Kapitel 6, som der henvises til i ordlyden af § 91, vedrører affald. De nye bestemmelser i lovforslaget sættes ind i kapitel 6.

Med lovforslaget introduceres en ny myndighed i miljøbeskyttelsesloven, dvs. Forsyningstilsynet. Der synes således at mangle en form for stillingtagen til, hvorvidt klageadgangen også skal gælde for Forsyningstilsynets afgørelser.

Forsyningstilsynet foreslår, at der i lovforslaget tages eksplicit stilling til spørgsmålet om klageadgang samt overvejes at indføres en klageadgang for Forsyningstilsynets afgørelser efter miljøbeskyttelsesloven (dog med undtagelse af ovenstående bemærkninger om gebyrbestemmelser). F.eks. kan adressater for et påbud fra Forsyningstilsynet have en retssikkerhedsmæssig interesse i at få påbuddet prøvet ved Miljø- og Fødevareklagenævnet.

PRIORITERINGSADGANG

Et andet eksempel er § 85 på behovet for stillingtagen til konsekvensrettelser:

”§ 85. Tilsynsmyndigheden kan undlade at behandle forhold, som den anser for at være af underordnet betydning for miljøbeskyttelsen.

Stk. 2. Tilsynsmyndighedens afgørelse efter stk. 1 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.”

(understregning foretaget af Forsyningstilsynet)

Forsyningstilsynet ønsker her afklaret, om Forsyningstilsynet er ”tilsynsmyndighed”? Afs. 3.8 i de almindelige bemærkninger i lovforslaget om Forsyningstilsynets rolle, har overskriften ”tilsyn”, så ud fra en fortolkning synes der at være holdepunkter for, at bestemmelsen kan anvendes af Forsyningstilsynet.

Forsyningstilsynet ønsker, at der i lovforslaget indsættes en prioriteringsadgang, se yderligere afsnit ovenfor om *prioriteringsadgang* i nærværende høringsvar.

Et sådant ønske er måske overflødig, hvis Forsyningstilsynet faktisk kan anvende § 85? Og det næste spørgsmål er, om § 85 i praksis så alligevel kan anvendes, da bestemmelsen alene afgrænses til ”betydning for miljøbeskyttelsen”.

SANKTIONER MV.

Det bemærkes, at påbud efter lovforslaget både kan rettes mod kommuner og ”markedsaktører”, jf. lovforslagets § 48 d, stk. 1. 2. pkt.

Lovforslaget har en ordning med, at manglende overholdelse fra kommunens side samt markedsaktører skal ske via Ankestyrelsen, jf. lovforslagets § 48 b. Det skal dog undersøges, om Ankestyrelsen har de fornødne sanktionsmuligheder efter kommunestyrelsesloven. Forsyningstilsynet vurderer umiddelbart ikke, at det vil være tilfældet i alle situationer for så vidt angår markedsaktørerne.

Forsyningstilsynet foreslår derfor, at der i § 110 tilføjes, at manglende overholdelse af påbud strafsanktioneres. Derudover bør der tages stilling til, om øvrige forhold skal strafsanktioneres herunder aktørers tilsidesættelse af vilkår for enkelte ordninger i lovforslaget.

OPSAMLING

Som det ses i eksemplerne ovenfor, så rejser lovforslagets nye bestemmelser en række spørgsmål i forhold miljøbeskyttelseslovens gældende bestemmelser.

Forsyningstilsynet gør opmærksom på, at en række tilsvarende spørgsmål, som eksemplerne ovenfor rejser, gør sig særligt gældende for så vidt angår bestemmelserne nedenfor:

- Miljøbeskyttelseslovens kapitel 10 -13 samt fodnoterne vedr. ressortdelingen:
- Særligt følgende fra kapitel 10 §§'erne: 74, 75, 76, 77, 78, § 78 a, § 79 b, § 73 c, særligt § 83, 83 b, 84, 84 b, 85, 86, 87, 88, 89 b
- Samt særligt fra kapitel 11- §§'erne: 91, 92, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 100, 101
- Særligt kapitel 13: særligt § 110 (skal overtrædelse af påbud kunne straffes)

Når der i et vist omfang er taget stilling til anvendelsen af særligt kap 9-13, bør der reflekteres over, hvad betydningen er for de administrative konsekvenser for Forsyningstilsynet i lovforslagets almindelige bemærkninger (der mangler i øvrigt en generel stillingtagen til dette punkt i lovforslaget). F.eks. hvis der faktisk er klageadgang til Miljø- og Fødevareklagenævnet, er der f.eks. i § 94 krav om digitalisering i forbindelse med Forsyningstilsynets kommunikation med Miljø- og Fødevareklagenævnet.

LOV OM FORSYNINGSTILSYNET

Som det er tilfældet med miljøbeskyttelsesloven, er der ligeledes behov for en stillingtagen til, hvordan lovforslagets nye bestemmelser hænger sammen med lovens øvrige bestemmelser.

Som eksempel kan nævnes lovens § 3, stk. 2, som har følgende ordlyd:

"Stk. 2. Forsyningstilsynet kan behandle og afgøre sager efter sektorlovgivningen på eget initiativ eller på grundlag af en anmeldelse eller en klage."

Det følger af praksis, i medfør af ovenstående bestemmelse, at Forsyningstilsynet er forpligtiget til at undersøge sager på baggrund af f.eks. en borgerhenvendelse, såfremt der rejses begrundet mistanke for overtrædelse af lovgivningen. Derfor ønskes der indsat en prioriteringsadgang jf. tidligere afsnit "prioriteringsadgang" i nærværende høringsvar.

Der synes endvidere at være en form for overlap mellem lovforslagets bestemmelser (særligt § 48 a, stk. 3) og lov om Forsyningstilsynets kap. 3 om overvågning m.v. Forsyningstilsynet går ud fra, at lovforslagets ordning har forrang.

Forsyningstilsynet går endvidere ud fra, at Forsyningstilsynets nye opgaver i lovforslaget administreres i lyset af Forsyningstilsynets uafhængighed, jf. lov om Forsyningstilsynet kap. 2.

Att. Jakob Emil Wulff
Energistyrelsen

Dato: 20-12-2021

Sagsnr: 07.00.01-A00-13-21

Høringssvar - lovforslag om genanvendelsessektoren, ændring af Miljøbeskyttelsesloven

Med forbehold for efterfølgende politisk godkendelse på møde i Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalget den 10. januar 2022, fremsender Frederiksberg Kommune hermed høringssvar på lovforslag om ændring af Miljøbeskyttelsesloven vedr. genanvendelsessektoren.

Frederiksberg Kommunes har bemærkninger angående følgende punkter i lovforslaget:

- Mængdegrænsen for erhvervs deltagelse i de kommunale indsamlingsordninger (§§ 48 stk. 2 og 49c stk. 3 1))
- Indsamling til markedspriser (§ 49c stk. 4)
- Oprettelsen af et forsyningstilsyn der skal gebyrfinansieres (§ 48a)
- Genbrugsområde på genbrugsstationerne (§§ 48 stk. 3 1. pkt. og 50f)

Mængdegrænsen for erhvervs deltagelse i de kommunale indsamlingsordninger (§§ 48 stk. 2 og 49c stk. 3 1))

Lovforslaget indebærer, at kommunerne må indsamle affald fra virksomhederne svarende i art og mængde til en husholdning.

Frederiksberg Kommune har vejledt virksomheder i reglerne omkring affaldssortering siden 2007. Siden 2013 har kommunen vejledt mindre virksomheder i ejendomme med både boliger og erhverv om følgende muligheder for at komme af med deres kildesorterede affald: 1) Privat transportør/indsamler, 2) Genbrugsstationen, 3) De kommunale henteordninger.

Til trods for den omfattende vejledningsindsats er kommunens erfaring, at mindre virksomheder kun i sjældne tilfælde ender med at etablere aftaler med privat transportør/indsamler. Virksomheder, der efter kommunens vurdering har for meget affald til at kunne tilmelde sig de kommunale ordninger, enten bruger de kommunale ordninger uden at være tilmeldt (dvs. krydssubsidiering - borgerne betaler for virksomhedernes affald), eller undlader at sortere affald.

For at imødegå denne problemstilling, har kommunen fra og med gebyrblad 2020 åbnet mulighed for, at virksomheder kan tilmelde sig de kommunale ordninger med en mængde svarende til ca. fire husholdninger. Fra 2014 til 2019 kunne virksomhederne kun tilmelde sig med mængder svarende til op til to husholdninger.

Der er ikke gennemført en egentlig undersøgelse, men på baggrund af mange samtaler med virksomhederne under vejledningsbesøg, kan følgende mulige barrierer nævnes:

- Mængder svarende til affaldsproduktionen fra 1-4 husholdninger bliver til meget små mængder for hver fraktion, idet affaldet fordeler sig på 8-9 fraktioner.
- Private indsamlere/transportører opsøger ikke de mindre virksomheder med tilbud om en affaldsløsning.
- For små virksomheder er affaldshåndtering ikke kerneopgaven, og det kan virke uoverskueligt, at skulle finde frem til relevante private transportører/indsamlere.
- Mange små virksomheder kan ikke få tilladelse af ejendommen til at opstille deres eget sæt af beholdere. I nogle tilfælde er der ikke plads til at fordele affaldet på flere beholdere (frem for at kommunen tømmer eksisterende beholdere oftere).

Frederiksberg Kommune frygter på den baggrund, at de små erhverv vil blive ladt i stikken i forhold til at omstille sig til en mere bæredygtig virksomhedsform, der understøtter cirkulær økonomi, hvis mængdegrænsen på affald svarende til kun én husholdning fastholdes.

I fald grænsen på deltagelse i kommunale ordninger fastholdes på en mængde svarende til én husholdning, bør Energistyrelsen igangsætte andre foranstaltninger, der kan imødegå de oplistede barrierer for logistikken omkring de mindre virksomheders affaldssortering.

Indsamling til markedspriser (§ 49c stk. 4)

I tilfælde af at omkostningerne ved indsamling via kommunale ordninger ligger under markedsprisen, bør det præciseres hvad et eventuelt overskud kan bruges til.

Oprettelsen af et forsyningstilsyn der skal gebyrfinansieres (§ 48a)

Frederiksberg Kommune stiller grundlæggende spørgsmålstejn ved, hvorvidt et forsyningstilsyn er nødvendigt. Der er næppe nogen kommuner, der har ønske om at omgå reglerne for grænsen mellem det offentlige og private, og de nuværende foranstaltninger med Ankestyrelsen bør være tilstrækkelige. Yderligere finder Frederiksberg Kommune det betænkeligt, at udgifterne til et tilsyn gebyrfinansieres, når der fra statslig side er udmeldt en forventning om, at ændringerne i kommunens affaldsordninger, som følge af øgede statslige krav på sigt skal være udgiftsneutrale. Affaldsgebyrmidlerne kan bruges mere hensigtsmæssigt i forhold til at styrke den cirkulære økonomi.

Såfremt det alligevel besluttes at etablere et tilsyn, er det essentielt, at reglerne omkring gebyret indrettes på en sådan måde, at ekstra administration undgås. Det må ikke blive en gentagelse af

det meget udskældte generelle gebyr for administration af erhvervsaffald, der blev afskaffet i de allersidste timer af 2018.

Frederiksberg Kommune foreslår en simpel model, hvor gebyret fx fastsættes på baggrund af omsætning i virksomheden i den kommune hvor virksomheden ligger den 1. januar det pågældende år jf. cvr.dk.

Administration og opkrævning af gebyret bør *ikke* kompliceres af regler om branchekoder, antal ansatte, c/o adresser, om virksomheden har faktisk affaldsproduktion mv. Der bør heller ikke være mulighed for dispensation fra gebyret.

Genbrugsområde på genbrugsstationerne (§§ 48 stk. 3 1. pkt. og 50f)

Frederiksberg Kommune bifalder kravet om at indrette et område til genbrug på alle genbrugsstationer samt kommunernes muligheder for selv at planlægge den nærmere udformning af ordningen i samarbejde med frivillige organisationer, borgere og private virksomheder, der arbejder med genbrug. Herunder bifalder kommunen, at ordningen for genbrug skal gebyrfinansieres.

Dog bør virksomheder have mulighed for at aflevere genstande til genbrug på lige fod med borgerne. Det vil være i modstrid med kommunernes forpligtelse til at følge affaldshierarkiet, hvis pladspersonalet på genbrugsstationerne skal bede virksomhederne om at smide effekter, der kan genbruges i en container til genanvendelse eller brændbart. Det vil også være i mod ønsket om at skabe flere grønne arbejdspladser og mere bæredygtigt forbrug, hvis de organisationer, private virksomheder og borgere, der aftager effekterne til genbrug, skal gå glip af effekter fra virksomhederne.

Venlig hilsen

Frederiksberg Kommune

Hørings svar fra Hørsholm, Rudersdal, Fredensborg og Allerød kommuner til "Forslag til Lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet"

§ 49 c

Stk. 1. Kommuner må ikke etablere affaldsordninger for eller tilbyde indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke for genbrugspladser i kommunen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan uanset stk. 1 etablere affaldsordninger for og tilbyde indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse produceret

- 1) af virksomheder, der producerer affald i art og mængde svarende til en husholdning,*
- 2) på øer uden fast broforbindelse og*
- 3) af kommunens egne institutioner og virksomheder.*

Stk. 4. Tilbyder kommunalbestyrelsen indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse til virksomheder, der producerer affald i art og mængde svarende til en husholdning, skal indsamlingen ske til markedspris.

Stk. 5. Forsyningstilsynet fører tilsyn med overholdelsen af stk. 4 og kan påbyde, at manglende overholdelse bringes i orden straks eller inden en nærmere angivet frist.

Stk. 6. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om kommunalbestyrelsens mulighed for at etablere affaldsordninger og tilbyde indsamling i henhold til stk. 3.

Bemærkninger:

Vedr. definition på virksomheder der producerer affald i art og mængde svarende til en husholdning

Kommunerne ønsker en tydeligere definition på hvilke virksomheder, der er omfattet af denne definition, for at sikre at virksomheder på tværs af kommunegrænser får samme behandling. Skal det forstås bogstaveligt, så det fx kun er virksomheder der har affaldsmængder og -typer der svarer til kommunens standardbeholdere til enfamilieboliger? Skal det forstås som affald i art og mængde der svarer til én husholdning? Kommunerne har pt. ikke en øvre grænse for hvor mange beholdere en husholdning kan få til genanvendeligt affald, så hvis definitionen på en husholdning også omfatter de store husholdninger med større/flere beholdere til genanvendeligt affald, vil flere virksomhedstyper kunne tilbydes kommunens ordning. Hvor sættes grænsen for hvad der i art og mængde svarer til en husholdning?

Vedr. markedspris

Kommunerne vil som udgangspunkt gerne indsamle affald egnet til materialenyttiggørelse fra virksomheder, der producerer affald i art og mængde svarende til en husholdning. En stor del af virksomhederne ligger i deciderede boligområder og områder med blandet bolig- og erhvervsbyggeri, hvor kommunerne i forvejen indsamler fraktionerne ved husholdningerne. Mange af disse virksomheder efterspørger allerede muligheden for at deltage i kommunernes ordninger mod betaling, og miljømæssigt

(udledninger og støj) vurderes det fordelagtigt, at de biler, som er i områderne i forvejen, forestår indsamlingen.

Men kommunerne forudser dels vanskeligheder ved at fastsætte den krævede "markedspris" for indsamlingen og dels et stort ressourceforbrug til administration af ordningen. Dette skyldes primært disse forhold:

- For det første er markedsprisen for indsamling af de forskellige fraktioner forskellig – og kan variere betydeligt. En pris pr. fraktion må således være udgangspunktet for fastlæggelsen af prisen for tømning af de 2-kammerbeholder, som kommunerne anvender ved indsamlingen ved enfamilieboliger. De varierende priser gør det vanskeligt at fastlægge en markedspris for et år, selvom kommunerne udfolder "*sædvanlige og rimelige bestræbelser på at undersøge, hvad markedsprisen er*" (jf. bemærkningerne til lovforslaget).
- For det andet tilbyder markedet forskellige priser alt efter virksomhedstype og -størrelse, men også efter en konkret vurdering af kørselsbehov mv. ved afhentning ved den enkelte virksomhed. Kommunernes erfaringer fra tilsynsområdet viser tillige, at der er endog meget stor forskel på priserne for indsamling af genanvendeligt affald - også fra tilsyneladende ens virksomheder i samme område. Kommunernes vurdering er, at den enkelte virksomheds pris i høj grad er resultatet af virksomhedens evne til en effektiv forhandling med indsamleren. En ens markedspris findes således ikke.
- For det tredje vil fastsættelsen af en markedspris forventeligt skulle ske årligt og kræve en solid dokumentation for kommunernes vurderinger i den forbindelse. Fastsættelsen skal ligge i forbindelse med den årlige beregning af det efterfølgende års gebyrer for husholdningerne - typisk i sensommeren. På dette tidspunkt vil det være vanskeligt for kommunerne at "gætte" på det kommende års markedspris. Endvidere vurderes omfanget af den nødvendige dokumentation for fastsættelsen af det kommende års markedspriser at være betydelig.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at markedsprisen som minimum skal sikre fuld dækning af omkostningerne ved indsamlingen, samt at et overskud fra ordningen for virksomheder ikke må benyttes til finansiering af omkostninger for husholdningerne eller andre affaldsordninger, som skal hvile i sig selv. Dette er indlysende. Men da usikkerhederne i forbindelse med fastsættelsen af markedsprisen vil indebære risiko for, at der kan opstå overskud eller underskud for det enkelte år i forbindelse med virksomhedernes betaling til kommunerne, vil kommunerne skulle håndtere dette. Hvordan det kan ske i praksis, fremgår ikke af hverken lovforslag eller lovbemærkninger

Selvom det af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at kommunalbestyrelsen ved fastsættelsen af markedsprisen skal "*udfolde sædvanlige og rimelige bestræbelser på at undersøge, hvad markedsprisen er*", og at kommunerne må "*. . . overlades en vis skønsmargin*", vurderer kommunerne, at ressourceforbruget til fastsættelse af prisen og den efterfølgende opkrævning/tilbagebetaling i sidste ende vil blive så stort, at kommunerne vil afstå fra at tilbyde ordningen til virksomhederne.

Der er behov for en entydig definition på, hvad der forstås ved "markedsprisen". Da affaldsområdet er underlagt hvile i sig selv-princippet, er udgangspunktet for kommunerne altid kostægte gebyrer/priser, hvor der ikke er en krydssubsidiering mellem ordninger for husholdninger og virksomheder. Markedsprisen for den enkelte kommune er dermed bl.a. afhængig af de omkostninger, der er ved indsamling og afsætning af affaldet og dermed afhængig af de udbudte kontrakter på området.

Vedr. principper for fastsættelse og opkrævning af prisen for indsamling

Kommunerne må i henhold til affaldsaktørbekendtgørelsens § 17 stk. 4, fastsætte et gennemsnitsgebyr for indsamlingsordninger for papir-, pap-, glas-, metal-, plast- og mad- og drikkekartonaffald fra husholdninger. Det foreslås at kommunerne må opkræve en gennemsnitspris for indsamling af papir-, pap-, glas-, metal-, plast- og mad- og drikkekartonaffald fra virksomheder der producerer affald i art og mængde svarende til en husholdning.

Vedr. kommunale institutioner

Kommunale institutioner nævnes ikke i § 49 c stk. 4. Det forudsættes derfor, at kommunerne kan tilbyde og opkræve gebyrer for indsamling af genanvendeligt affald fra kommunale institutioner, på uændrede vilkår.

Vedr. Forsyningstilsynets tilsyn

I bemærkningerne til lovforslaget fremgår det at Forsyningstilsynet generelt skal sikre gennemsigthed, lige konkurrencevilkår og effektive priser i affaldssektoren. Det fremgår ligeledes af bemærkningerne, at Forsyningstilsynet opkræver et gebyr hos kommuner til dækning af udgifter til Forsyningstilsynets drift og opgavevaretagelse efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf.

I lovforslagets § 49 c stk. 5 står der, at Forsyningstilsynet skal føre tilsyn med, at kommuner der tilbyder mindre virksomheder, som har genanvendeligt affald, der i art og mængde svarer til en husholdning, tilbyder disse ordninger til markedspriser.

Dette giver anledning til følgende spørgsmål:

- Vil Forsyningstilsynets gebyr til kommunerne være struktureret således, at der er en tydelig adskillelse i gebyrerne mellem virksomheds- og borgerrelaterede aktiviteter, så krydssubsidiering undgås?
- Kommunernes udgifter til tilsynet med markedspriser for indsamling af genanvendeligt affald fra virksomheder kan reelt kun hentes hjem et sted: Hos de virksomheder, der får afhentet genanvendeligt affald. Er det således korrekt forstået, at virksomheder, der ønsker at kommunen skal afhente det genanvendelige affald, skal opkræves "markedsprisen" + et tillæg i form af kommunens omkostninger til Forsyningstilsynet? I givet fald vil dette være konkurrenceforvridende i forhold til private aktører, der ikke har omkostninger i form af gebyrer til Forsyningstilsynet.

IDAs hørings svar til: Lovforslag om "en stærk genanvendelses sektor"

Den 3. januar 2022

Til Energistyrelsen: JBWF@ens.dk med kopi til CLKJ@ens.dk

Journalnummer 2021-17546.

I IDA deler vi ambitionen om, at vi i Danmark skal have en stærk genanvendelses sektor, men dette lovforslag gør det ikke alene. Vi ønsker os et øget politisk fokus på kvaliteten i genanvendelsen, og vores håb er, at Danmark i fremtiden kan blive et udviklingslaboratorium for høj kvalitetsgenanvendelse.

I IDA har vi ingen holdning til organisering af affaldssektoren, herunder hvem der ejer affaldet hvornår.

Vores primære interesse er, at vi i Danmark er blandt de lande i verden der demonstrerer, hvordan affald via en høj kvalitetsgenanvendelse kan reducere trækket på nye ressourcer, og dermed være en klima- og miljømæssig gevinst.

I lovforslaget overses det fuldstændig, at en stærk genanvendelses sektor også er afhængig af forskning og udvikling i høj kvalitetsgenanvendelse. Herunder adgang til testfaciliteter og en uddannet arbejdsstyrke, der har de nødvendige kompetencer. Dertil kommer at vi savner politiske ambitioner for genanvendelsesområdet.

I vores optik udstår det stadig, om man med dette lovforslag har opnået den optimale balance (mellem kommuner og private aktører), og dermed sat de rammer der skal til, for at vi i Danmark kan få en stærk genanvendelses sektor. Der er i IDAs optik, noget grundlæggende i den danske tilgang til genanvendelse der bør gentænkes.

1. Der skal ikke "kun" være fokus på reel genanvendelse, men vi skal finde metoder til at måle på kvaliteten i genanvendelsen.
2. Nedsæt et genanvendelsesråd, hvor der er fokus på hvilken rolle genanvendelse skal spille i den cirkulære økonomi. Et genanvendelsesråd skal fremme vidensdelingen og sikre at der fra statens side sættes ind, der hvor der er affaldsfraktioner som ikke umiddelbart kan genanvendes. Samt sikre, at vi i Danmark har frit tilgængelige testfaciliteter og støtte til teknologiudvikling inden for de fraktioner, hvor der er særlige udfordringer med genanvendelse.
3. Vi bør revurdere Affaldshierarkiet, så genanvendelse opdeles i forskellige niveauer af genanvendelse. I IDA har vi udarbejdet rapporten: "Cirkulær genanvendelse" ([Dansk genanvendelse skal op i gear | IDA](#)) hvori I blandt andet kan læse mere om vores forslag til et sådanne genanvendeshierarki. Se det illustreret sidst i dette høringssvar.
4. Der er behov for at vi på nationalt niveau ser mulighederne i, at udviklingen af genanvendelsesteknologier kan være et kommende eksporteventyr, hvis vi er blandt de lande hvor teknologierne udvikles.

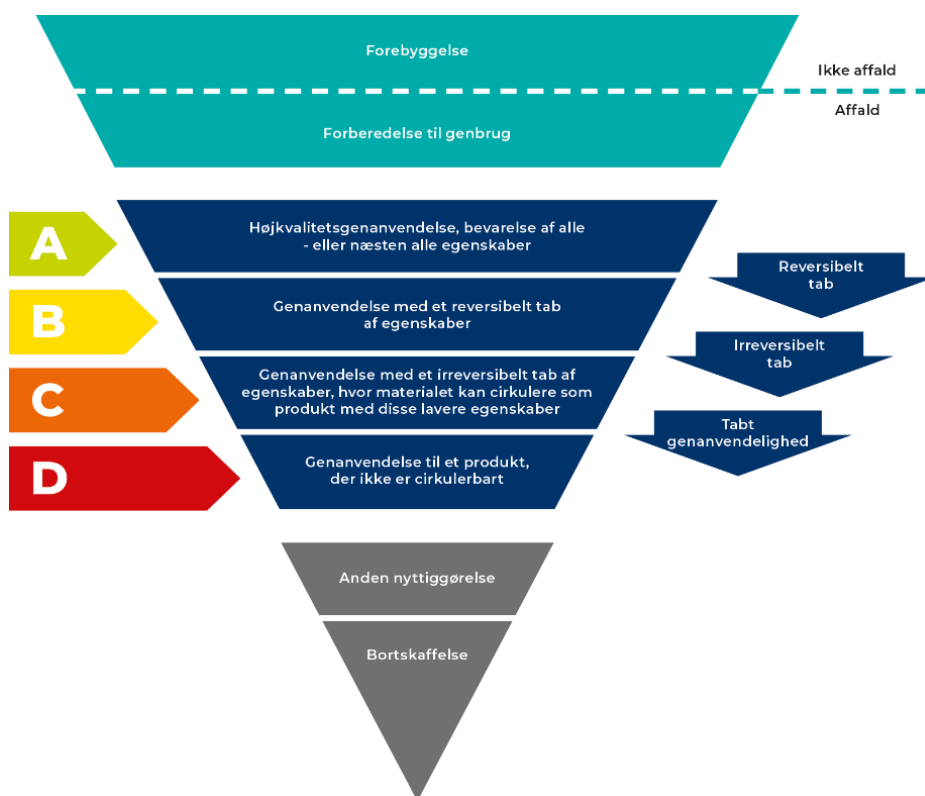
Vi ønsker os således ikke blot en stærk genanvendelsessektor fordi vi skal nå en række europæiske mål inden for genanvendelse, men vi ønsker os, at dansk affald bliver genanvendt på et niveau, hvor det reelt reducerer trækket på nye ressourcer til gavn for natur, miljø og klima.

Det er IDAs håb, at de nye rammer (der i lovforslaget lægges op til) ikke bliver ødelæggende for de gode offentlige-private samarbejder vi ser omkring os. Som fx Holy Grail projektet (<https://danskretursystem.dk/presse/holygrail-2-0-ny-banebrydende-sorteringsteknologi/>). Vi håber ikke, at de nye rammer kommer til at spænde ben for den slags projekter.

Vores forventning er, at der i fremtiden vil være et fokus på, om de nye rammer er de mest hensigtsmæssige (set i et teknologiudviklings-, klima- og miljøperspektiv) i bestræbelserne på materialenyttiggørelse.

Kort opsummeret er IDAs primære fokus, hvorvidt de nye rammer fremmer den nødvendige teknologiudvikling, et fokus på kvalitet i genanvendelsen samt udvikling af løsninger til de mest problematiske fraktioner såsom plast, tekstiler og elektronik. Dertil kommer, at vi gerne ser en udvikling af et genanvendelseshierarki.

IDAs bud på et genanvendelseshierarki:

CIRKULÆR GENANVENDELSE

Ingeniørforeningen IDAs anbefalinger til en national indsats til fremme af høj kvalitetsgenanvendelse i en cirkulær økonomi

November 2021

Forord

IDAs hovedbestyrelse har nedsat en ekspertgruppe bestående af IDA-medlemmer, der har fået til opgave at fremlægge et omfattende bud på, hvordan vi i Danmark kan sikre, at dansk produceret affald genanvendes i høj kvalitet. Ekspertgruppen lægger i publikationen her op til, hvordan vi kan fremme, at genanvendelse bliver en del af den cirkulære økonomi og ikke blot en forlængelse af den nuværende lineære økonomi, hvor materialer overvejende bruges og siden bortskaffes.

Ekspertgruppen eksemplificerer primært udfordringerne og mulighederne ved genanvendelse ved at se på genanvendelse af tekstiler og elektronik.

I dette dokument får du som læser indføring i, hvorfor vi skal se på genanvendelse med nye øjne. Du får blandt andet præsenteret et oplæg til et såkaldt genanvendelseshierarki, samt konkrete input til, hvad en national strategi for genanvendelse bør indeholde samt forslag til konkrete handlinger på både den korte og længere bane.

I IDA har vi med vores 130.000 medlemmer de miljøfaglige, tekniske og naturvidenskabelige kompetencer til at komme med teknologiske såvel som systemiske løsninger for den videreudvikling, der skal til. IDAs medlemmer kan bidrage med teknologisk knowhow, praktisk erfaring og gennemførlige løsninger samt inddrage klima- og miljømæssige hensyn. Derfor har IDA også forpligtelsen til at spille disse løsninger ind i samfundsdebatten.

Dette er IDAs ekspertfaglige input til, hvad en dansk strategi for genanvendelse bør indeholde samt forslag til en ny forståelse af genanvendelse, hvor vi i Danmark satser på høj kvalitetsgenanvendelse til gavn for klima, miljø og jobskabelse.

God læselyst.

Indhold

1.0 Danmark som udviklingslaboratorium for cirkulær økonomi	6
2.0 Behov for dansk strategi for genanvendelse	7
3.0 Genanvendelse kommer i mange kvaliteter	11
3.1 Hvordan kan et genanvendelseshierarki se ud?	11
3.2 Vi skal måle på kvalitet	14
3.3 Definition og forståelse af genanvendelse trænger til modernisering	15
3.4 Forskellige former for genanvendelse	15
3.5 Design til den cirkulære økonomi	19
4.0 Vision for genanvendelse af dansk affald	20
5.0 Anbefalinger til prioriterede indsatsområder for genanvendelse	21
5.1 Ny forståelse af genanvendelsen	21
5.2 Brug markeds kræfterne	23
5.3 Forskning, teknologiudvikling og innovation	27
5.4 Kompetencer til en cirkulær fremtid	30
5.5 Data som nøglen til høj kvalitetsgenanvendelse	33
5.6 Verdens mest ambitiøse producentansvar	34
6.0 Muligheder for erhvervslivet, mens vi venter	36
7.0 Bilag	38
7.1 Genanvendelseshierarkiet på materialeniveau	38
7.2 EU-rammer for genanvendelse	40
7.3 Mere om elektronik og tekstiler	41
7.4 Eksempler på fremtidens kompetencer:	45
Fodnoter	46

1.0 Danmark som udviklingslaboratorium for cirkulær økonomi

Cirkulær økonomi er fremtidens økonomi. Med global vækst i både befolkningstal og velstand vil det blive en udfordring at sikre et ressourceforbrug, der ikke overbelaster vores klima, miljø og natur, og hvor der er ressourcer nok til alle. Der er brug for bæredygtige materialesystemer, hvor der globalt bruges langt færre ressourcer, end tilfældet er i dag. Nøglen er mere decideret genbrug og levetidsforlængelse af produkter, men også at det affald, som i sidste ende skabes, kan indgå i et cirkulært kredsløb, hvor det kan erstatte jomfruelige råvarer igen og igen. For at opnå et cirkulært kredsløb, hvor allerede udvundne materialer kan bruges gentagne gange, er der behov for øget fokus på, at der findes mange kvaliteter af genanvendelse – hvoraf nogle er bedre end andre. Den optimale form for genanvendelse kalder vi høj kvalitetsgenanvendelse.

Den cirkulære økonomi skal rodfæstes i den globale, europæiske og danske samfundsøkonomi, hvor den skal erstatte fortidens lineære brug-og-smid-væk-økonomi. Denne omstilling er så småt blevet sat i gang. Politisk har

EU-Kommissionen givet den cirkulære økonomi en hovedrolle i transformationen af den europæiske økonomi til en moderne, ressourceeffektiv og konkurrencedygtig økonomi (European Green Deal) og vedtaget en ny handlingsplan for den cirkulære økonomi. Men omstillingen til den cirkulære økonomi kræver investeringer. Der skal investeres i teknologier, nye systemer og ikke mindst i mennesker igennem faglig kompetenceudvikling og inkludering af eksisterende kompetencer i de nye løsninger, der fortsat er underudviklede. Disse investeringer har brug for klare politiske rammer og retning.

Det miljømæssigt bedste og det første led i den cirkulære økonomi er altid at undgå affald og i stedet reparere eller genbruge det eksisterende. Men selv den bedste reparatør kan ikke håndtere alt, og når der samtidig skal være plads til en teknologisk udvikling af samfundet, vil der altid være affald, der skal genanvendes.

Den cirkulære økonomi skal rodfæstes i den globale, europæiske og danske samfundsøkonomi, hvor den skal erstatte fortidens lineære brug-og-smid-væk-økonomi. Denne omstilling er så småt blevet sat i gang. Politisk har

Danmark er et lille land, som ikke nødvendigvis skal kunne håndtere samtlige former for fremtidig genanvendelse i stor skala, men vi har både en væsentlig rolle at spille og et indlysende ansvar for at bidrage til en global omstilling til cirkulær økonomi.

I IDA opfordrer vi til, at Danmark bliver et grønt udviklingslaboratorium inden for produktion og forbrug. Vi mener, at vi i Danmark skal bidrage til en global grøn omstilling ved at finde løsninger, der kan bruges i hele verden. Teknologi og know-how udviklet i Danmark vil være til gavn for dansk systemeksport og arbejdspladser og ikke mindst støtte op om den globale omstilling, hvor der er brug for samarbejde og vidensdeling, hvis vi skal nå i mål.

Når vi udvikler og fremviser løsninger, der er til gavn for vores natur, miljø og klima, kan det komme hele verden til gavn, og en omstilling fra den nuværende lineære økonomi til en cirkulær økonomi har et afgørende potentiale. Med cirkulær økonomi producerer vi mere bæredygtigt, reducerer vores træk på jordens ressourcer og genanvender ressourcerne.

Udviklingen af et ansvarligt forbrug og produktion er et af FN's 17 verdensmål (mål 12). En omstilling til cirkulær økonomi er også afgørende for andre verdensmål, som mål 13 angående klimaindsatsen og mål 17 – partnerskaber for handling.

2.0 Behov for dansk strategi for genanvendelse

I IDA vurderer vi, at der mangler en klar dansk strategi til fremme af høj kvalitetsgenanvendelse i en cirkulær økonomi. Strategien skal bygge på en ny og mere uddybet forståelse af genanvendelse end tidligere set. Det er IDAs anbefaling, at vi i Danmark skal sætte os en ambitiøs, gennemførlig og klar retning, som relevante aktører kan begynde at arbejde efter og samarbejde om. En retning, som kan skabe sikkerhed for de investeringer, der skal til.

En dansk strategi for genanvendelse skal indeholde en vision og klare mål. Strategien skal være det spor, Danmark skal følge, med klare prioriteringer i forhold til, hvad vi i Danmark vil være gode til inden for genanvendelse. Det overordnede mål for en dansk genanvendelsesstrategi skal være at sikre bevarelse og recirkulering af de materialer og råvarer, der allerede er udvundet, således at vi opnår en reel cirkulær økonomi.

En omstilling til cirkulær økonomi kræver, at en bred vifte af løsninger skal i spil. Mange elementer i en omstilling til cirkulær økonomi er indbyrdes afhængige af hinanden. Eksempelvis kan produkternes design være bestemmende for både levetid af et produkt og mulighederne for, at materialerne i produkterne efterføl-

gende kan indgå i en miljø- og klimamæssigt fordelagtig genanvendelse. Ligeledes spiller måden, affald sorteres hos borgere og virksomheder, en afgørende rolle for den efterfølgende genanvendelse, hvilket vi i rapporten her ikke beskæftiger os indgående med på grund af det allerede udbredte fokus på selve affaldssorteringen.

Ikke mindst kan genanvendte materialer kun indgå i nye produkter, hvis genanvendelsen er sket med så høj kvalitet, at materialerne er ført tilbage til en form, som er tæt på kvaliteten i den oprindelige råvare. Det er med tilstrækkelig stor ressourceindsats muligt at genanvende utrolig mange materialer – også selvom de er sammenblandet på kryds og tværs. Men i disse komplicerede tilfælde vil både de økonomiske samt miljø- og klimamæssige gevinster ved genanvendelse reduceres på grund af fx brug af energi, vand og andet ressourceforbrug i genanvendelsesprocessen.

Der er derfor behov for en koordineret indsats, som målrettet skal understøtte en storstilet udvikling og udbygning af fremtidens genanvendelse. Forandringen skal oplagt sikres i en samlet dansk strategi for fremme af højkvalitetsgenanvendelse.

Det bør politisk besluttes, hvilke områder og spor, der primært skal sættes på i Danmark. Målet bør ikke være at sætse på én bestemt teknologi, men at sikre de systemer som teknologierne skal indgå i for, at potentialet i den cirkulære økonomi kan indfries. Der er plads til flere teknologiske løsninger, og plads til alle dem, som effektivt og konkret bringer os i mål som samfund.

En dansk strategi for genanvendelse skal have tre overordnede, retningsgivende mål:

1. Reducere trækket på nye ressourcer.
2. Sikre at genanvendelse er langsigtet og ikke spænder ben for efterfølgende genanvendelser.
3. Leverer med klima- og miljømæssig effekt for øje og sikre betydelige klimagasreduktioner allerede på kort- og mellemlangt sigt.

En dansk strategi for genanvendelse skal altså grundlæggende sikre bevarelse og recirkulering af de materialer og råvarer, der allerede er udvundet, frem for at nye udvindes.

Danmark har mange års erfaring med god genanvendelse af visse materiale typer, eksempelvis glas og papir, og vi har de seneste år haft fokus på at opbygge viden om genanvendelse af plast. Men genanvendelse, som vi kender det i dag, skal videreudvikles.

Med en klar og prioriteret strategi har Danmark mulighed for som pilotland at demonstrere, at det er muligt at genanvende ressourcer i et kontinuerligt, smidigt og velfungerende cirkulært kredsløb af høj kvalitet.

Udviklingen af genanvendelsesteknologier og systemer får også stor opmærksomhed i andre lande, fordi det også her bliver set som et vigtigt element i omstillingen til cirkulær økonomi og afgørende, når de globale klimamålsætninger skal indfries. Meget tyder derfor på, at der vil blive konkurrence på markedet om, hvem der kan tilbyde den bedste og billigste genanvendelse, men også at der vil være et marked for eksport af genanvendelsesteknologier.

Det er i IDAs optik hverken realistisk eller ønskeligt, at vi i Danmark bliver verdensmestre i at genanvende alle typer af materialer. Samtidig er affald en vare, der handles på tværs af grænser. I nogle tilfælde må vi erkende, at vores affald skal sendes til andre lande, hvor der er etableret passende genanvendelsesløsninger, som vi hverken økonomisk, teknisk eller miljømæssigt kan konkurrere med. Men visionen bør være, at der fra dansk side også er skalerbare løsninger at byde ind med, og at også det affald, vi sender ud af landet, genanvendes i tråd med de højeste standarder på markedet. Det bør eksempelvis være slut med, at affald genereret i Danmark sendes til videre behandling uden for EU's grænser uden streng kontrol med genanvendelsens karakter.

Vi kan lære meget ved at kigge til andre lande, når det gælder implementeringen af løsninger. Løsninger, som vi i nogle tilfælde kan implementere 1:1 herhjemme, men også bygge videre på. Vi kan med andre ord høste frugterne af andre landes mangeårige erfaringer med genanvendelsesløsninger og implementere det bedste, som er udviklet af andre. Det afgørende er, at vi fra dansk side også bidrager med at udvikle fremtidens løsninger, som resten af verden har brug for. Det er ikke for sent for Danmark at blive blandt de lande, hele verden kigger i retning af inden for cirkulær økonomi og genanvendelse. Danmark og danske virksomheder bør have ekspertise og praktiske erfaringer samt udvikle og være ledende inden for nogle af de bedste genanvendelsesløsninger globalt. Med de rette rammevilkår, vilje til nationale investeringer og samarbejde mellem offentlige og private aktører, kan vi komme langt med en systemisk og strukturel nytænkning af genanvendelse.

En dansk strategi for genanvendelse skal derfor adressere en række udfordringer. Herunder at ikke al genanvendelse er lige attraktiv i den cirkulære økonomi – noget genanvendelse er i en ressource-, klima- og miljøbetragtning bedre end anden genanvendelse.

3.0 Genanvendelse kommer i mange kvaliteter

For at opnå et cirkulært kredsløb hvor allerede genanvendte materialer kan recirkuleres igen og igen, er der behov for øget fokus på, at der findes mange kvaliteter af genanvendte materialer – hvoraf nogle er bedre end andre.

Det er IDAs ønske, at vi i Danmark viser, at fremtidens produkter kan og skal produceres af primært genanvendte materialer, og at de materialer, som affald indeholder, kan oparbejdes til en så høj kvalitet, at den kan bruges i industrien til at producere sammenlignelige produkter. Dette vil bidrage væsentligt til at reducere klima- og miljøbelastningen ved vores produktion og forbrug.

IDA ønsker at sætte fokus på, at der er mange kvaliteter af genanvendelse, hvilket er afgørende, når de overordnede mål er at få etableret en cirkulær økonomi, reducere trækket på nye ressourcer samt sikre, at genanvendelsen ikke spænder ben for de efterfølgende genanvendelser. I omstillingsfasen er der behov for overgangsløsninger, men disse skal være et skridt på vejen mod de langsigtede løsninger, som vi skal omstille os til, og de midlertidige løsninger, som ikke bringer os i mål, må ikke forlænge omstillingen eller hindre den.

For at kunne navigere, styre og vælge mellem de mange løsninger, er det vigtigt at differentiere imellem god og mindre god genanvendelse. Etableringen af et genanvendelseshierarki, som kan vejlede aktører og beslutningstagere, vil være en afgørende hjælp til denne differentiering. Ligeledes er der behov for, at vi måler vores genanvendelse både på mængde (EU-krav) og på kvalitet, herunder har fokus på cirkularitetspotentialer.

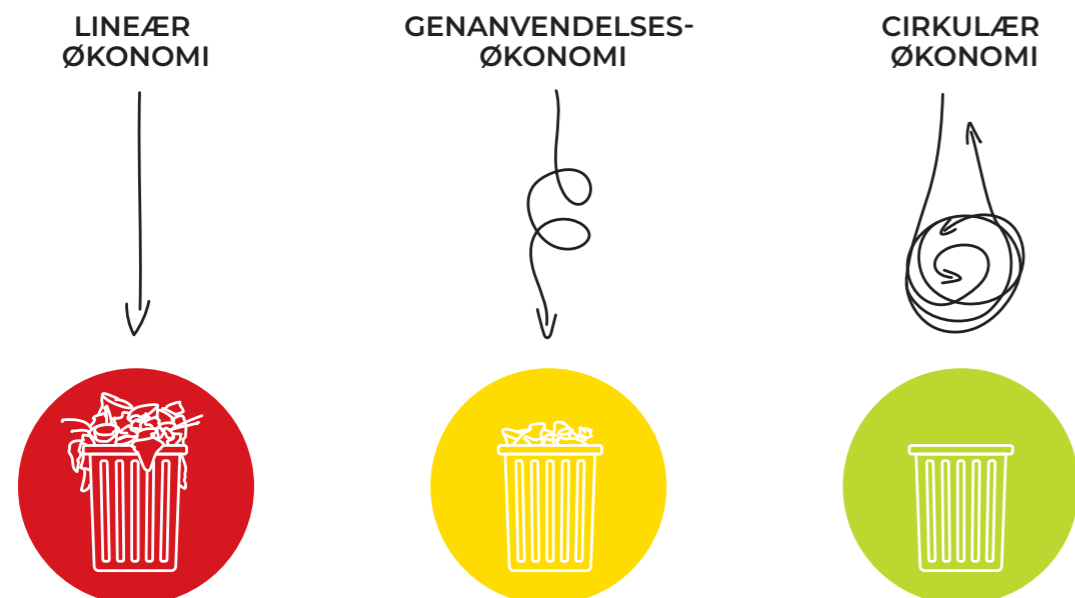
Det er altafgørende, at vi fremmer højkvalitetsgenanvendelse, hvor der er fokus på at bevare materialet så tæt på sin oprindelige tilstand som muligt.

Genanvendelse til en helt anden produkttype kan være den bedste løsning her og nu, med gode klima- og miljømæssige fordele, ligesom det kan være en vigtig læringsproces for markedet i forhold til at arbejde med genanvendte materialer. Men et genanvendelseshierarki er nødvendigt for at sikre den løbende udvikling. Alt skal og kan ikke løses på én gang og derfor skal en dansk strategi for genanvendelse også have visioner inden for forskning og udvikling, så der konstant og strategisk bliver arbejdet med at optimere og forberede fremtidens højkvalitetsgenanvendelse.

3.1 Hvordan kan et genanvendelseshierarki se ud?

Genanvendelse er i dag kendetegnet ved, at affaldsmaterialer omforarbejdes til produkter, materialer eller stoffer. De omforarbejdede materialer kan derefter enten bruges ved fremstilling af samme type produkter, som de oprindelige,

IDAs genanvendelseshierarki

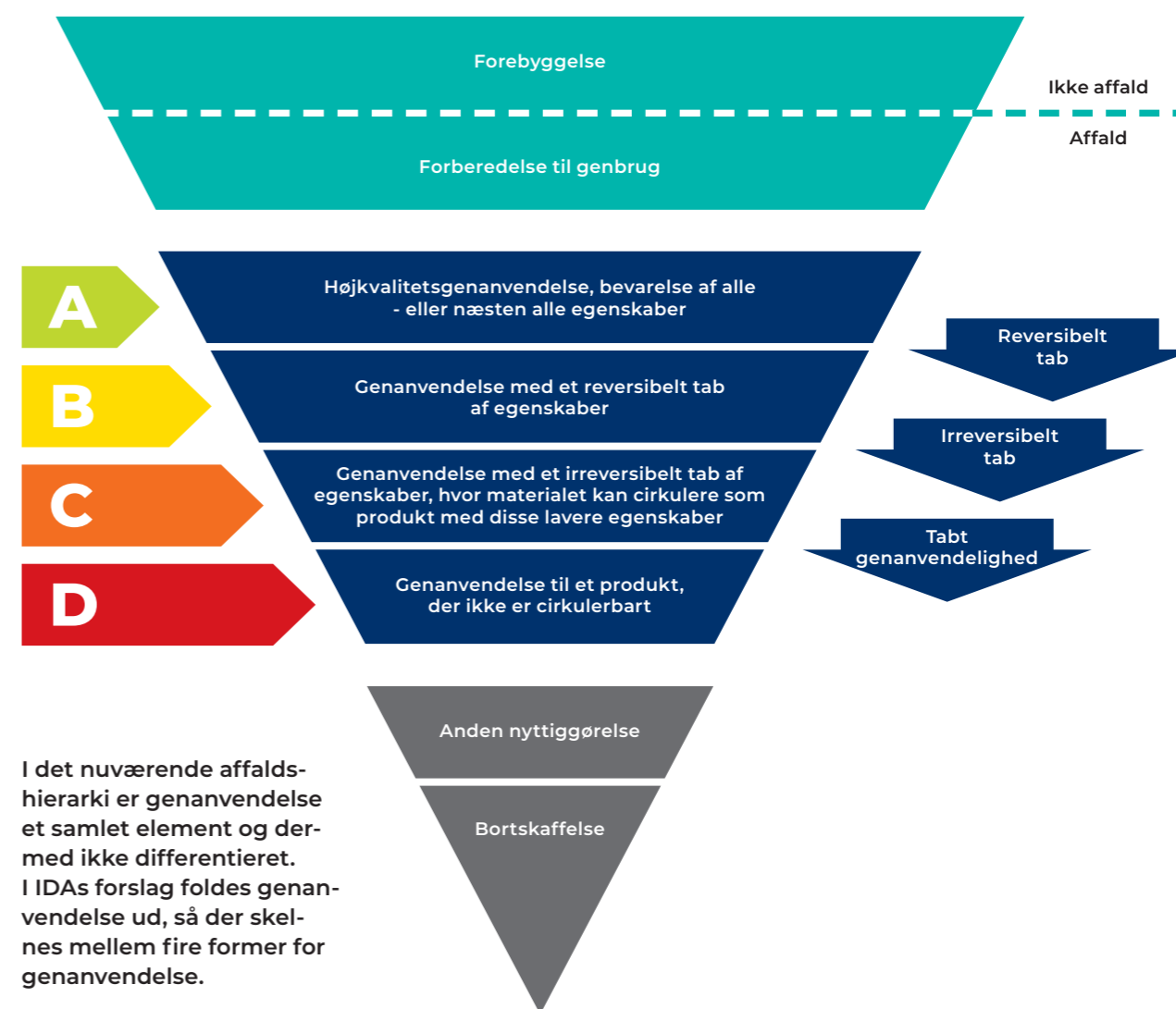

Genanvendelse skal ikke bare supplere den lineære økonomi som et ekstra led. Genanvendelse skal være en del af den cirkulære økonomi ved at levere råvarer af høj kvalitet tilbage i kredsløb, hvor de kan erstatte jomfruelige råvarer af samme kvalitet.¹

eller til helt andre produkter. I den nuværende forståelse af genanvendelse skelnes der ikke mellem de forskellige kvaliteter af genanvendelse, og det betyder, at al genanvendelse sidestilles som værende lige godt. Denne problematik vil et genanvendelseshierarki være med til at løse.

EU-Kommissionens affaldshierarki – også kaldet affaldspyramiden – bør udbygges. Hierarkiet opstiller rammer for prioriteringen inden for affaldshåndtering, eksempelvis således at egentligt genbrug altid rangeres højere end enhver form for genanvendelse.

I indsatsen for at fremme mere høj kvalitetsgenanvendelse skal affaldshierarkiets genanvendelseselement så at sige foldes ud, så der opnås en graduering inden for genanvendelse og skelnes og rangordnes mellem de forskellige genanvendelseskvaliteter. Det er centralt, at vi ikke skubber et problem foran os ved at acceptere en genanvendelse, der betyder, at materialerne ikke kan bruges igen og igen (også kaldet downcycling) i et håb om, at teknologien vil udrykke problemet med tiden. Dette er også afgørende for at forsyne industrien med genanvendte materialer fra år 1 og ikke eksempelvis år 10. Et genanvendelseshierarki vil kunne understøtte behovet for en mere nuanceret tilgang til genanvendelse. I en dansk strategi for fremme af høj kvalitetsgenanvendelse skal et genanvendelseshierarki derfor stå centralt. IDAs forslag til et sådant ses i illustrationen på side 13.

I det nuværende affaldshierarki er genanvendelse et samlet element og dermed ikke differentieret. I IDAs forslag foldes genanvendelse ud, så der skelnes mellem fire former for genanvendelse.

I bilag 7.1 illustreres genanvendelseshierarkiet på materialniveau.

Et genanvendelseshierarki vil kunne fungere som en central vejledning i omstillingen til en cirkulær økonomi. Forbrugere, om det er kommunale indkøbere, indkøbere i store virksomheder eller den almindelige dansker, skal vejledes bedre. Hierarkiet synliggør, at ikke alle former for genanvendelse reelt bidrager til den cirkulære økonomi men i mange tilfælde udgør en kortsigtet løsning her og nu. Det er også derfor, at genanvendelse af nogle mere ses som "genanvendelsesøkonomi" og ikke cirkulær økonomi.

Et genanvendeshierarki skal også tjene det formål, at vi som samfund undgår fejlinvesteringer. En tydeliggørelse af hvilke former for genanvendelse, vi først og fremmest skal bestræbe os på, skal være en vejviser i forhold til investeringer i genanvendelses anlæg samt guide de miljøgodkendelser, der skal tildeles i den forbindelse.

3.2 Vi skal måle på kvalitet

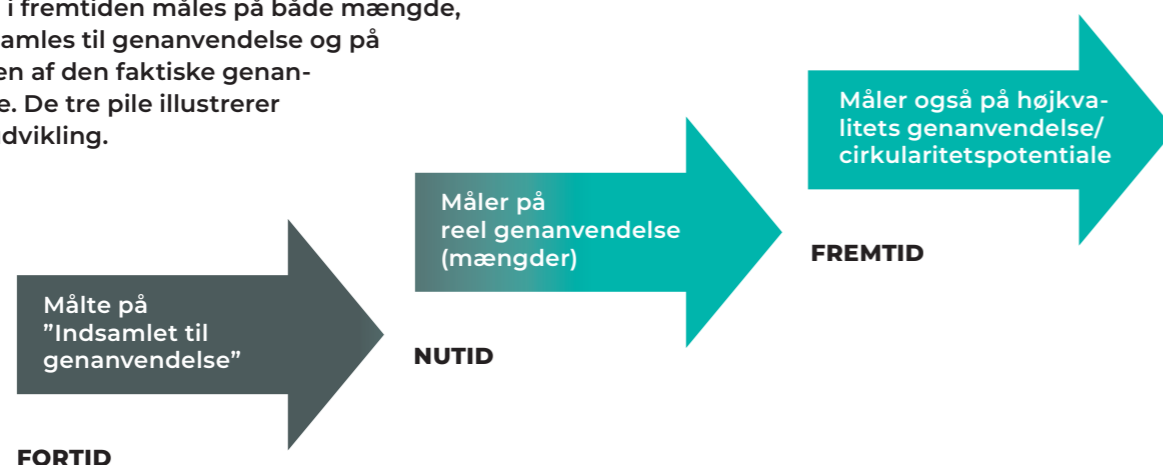
Vi står midt i et skifte i forhold til, hvordan vi måler og dokumenterer genanvendelse. Fra at have målt på mængde "indsamlet til genanvendelse", vil der fremadrettet blive målt på "reel genanvendelse" – altså hvor meget af det affald, der er indsamlet til genanvendelse, bliver egentligt genanvendt. Uanset hvem, der har ansvaret for at sikre genanvendelsen, gælder en række mål, som i Danmark bygger på EU-regulering. (se bilag 7.2 for uddybning)

Fra EU's side vil der uanset denne forbedring blot være et mindstekrav til genanvendelse. Kra-vene vedrører nemlig fortsat udelukkende, at den krævede andel af affaldet (i vægt) skal genanvendes. Der er i EU's regulering ingen mindstekrav, når det gælder kvalitet i genanvendelsen. Det eneste, der indgår i vurderingen, er vægten af det affald, som "ankommer til genanvendelse".

Men det er, som tidligere skitseret, helt nødvendigt, at der opstilles mål for kvalitet i genanvendelse. Det er ikke tilfældet i dag.

IDAs anbefaling er, at der skal være langt mere fokus på recirkuleringspotentialer, så der i fremtiden bliver målt på både mængde, der indsamles til genanvendelse (EU-krav) og på kvaliteten af den faktiske genanvendelse. Således at omdrejningspunktet for genanvendelse er cirkularitetspotentialer.

Der skal i fremtiden måles på både mængde, der indsamles til genanvendelse og på kvaliteten af den faktiske genanvendelse. De tre pile illustrerer denne udvikling.

3.3 Definition og forståelse af genanvendelse trænger til modernisering

Der er behov for en modernisering af definitionen og forståelsen af genanvendelse med flere nuancer, og hvor den specifikke kvalitet af genanvendelsen afspejles.

På længere sigt bør målet være, at alle produkter primært fremstilles af genanvendte materialer. Det er derfor en forudsætning, at alt affald oparbejdes til materialer af en tilstrækkeligt høj kvalitet til at kunne erstatte de oprindelige jomfruelige råvarer.

Den gældende definition af genanvendelse er meget rummelig. Alle processer, der genvinder materialer fra affald, kan ligge inden for denne. Men kvalitet indgår ikke i den nuværende definition og forståelse af genanvendelse – ligesom forståelsen primært begrænser sig til anvendelse af et begrænset spektrum af processer til omforarbejdning af affald til nye materialer.

En mere nuanceret forståelse er nødvendig, hvis vi skal fastholde flest mulige materialer i kredsløb – for igen at undgå indvinding af nye, jomfruelige ressourcer.

Genanvendelse, af nogle også kaldet genvinding, kan ske gennem mange forskellige metoder, hvor både fysiske og kemiske processer indgår.

Nuværende definition af genanvendelse²

"Enhver nyttiggørelsesoperation, hvor affaldsmaterialer omforarbejdes til produkter, materialer eller stoffer, hvad enten de bruges til det oprindelige formål eller til andre formål. Heri indgår omforarbejdning af organisk materiale, men ikke energiudnyttelse og omforarbejdning til materialer, der skal anvendes til brændsel eller til opfyldningsoperationer".

3.4 Forskellige former for genanvendelse

Kemisk og mekanisk genanvendelse

En meget stor del af materialerne i vores produkter er dannet ved kemiske reaktioner. Hvis vi skal kunne adskille disse stoffer igen – og oparbejde dem til en kvalitet, der kan erstatte jomfruelige råvarer, er det i nogle tilfælde nødvendigt også at genvinde ved anvendelse af kemiske processer.

Der bør lægges vægt på at fastholde mest muligt affald/materiale i den såkaldt reversible håndtering. For at kunne gøre det, vil det være nødvendigt at anvende en bred palette af forskellige typer processer for at få neddelte affaldet og gendannet anvendelige materialer.

Alle processer til omforarbejdning og opbygning af nye materialer kræver energi. Målet bør oplagt være, at materialer genvindes til bedst mulig kvalitet med det – samlet set – laveste energiforbrug. Dette forhold skal stå centralt ved prioritering af de processer, som inddrages i genvindingen af materialer fra affald.

Det er IDAs indstilling, at en proces, der omdanner affald til nye materialer alene kan anses som et kvalificerbart element i cirkulær økonomi, hvis det materiale, som affaldet bliver lavet om til, kan indgå som byggesten i nye produkter i samme kvalitet. Kemisk genanvendelse af affald til brændsel eller til produkter, der ikke er cirkulærbare, er ikke cirkulær økonomi.

Mekanisk genanvendelse

Ved mekanisk genanvendelse kan der indgå både mekaniske og termiske processer. I de mekaniske bliver materialet neddelte i mindre dele ved manuel adskillelse eller mekanisk neddeling (fx scredding eller knusning). Der kan også være tale om opløsning, centrifugering, magnetisk separation m.v. Ved termiske processer bliver materialet behandlet (fx smeltning og fordampning inkl. metallurgiske processer). Fælles for alle processerne i mekanisk genanvendelse er, at materialernes molekylestruktur fastholdes.

Kemisk genanvendelse

Ved kemisk genanvendelse ændres molekylernes sammensætning. Det kan foregå ved dekomponeringsreaktioner, som fx elektrolytiske, kemiske og pyrolysebaserede processer - eller det kan foregå ved syntesereaktioner, hvor molekyler kombineres til nye stoffer. Et nyere eksempel på genanvendelse gennem dekomponering og syntese er forbrænding og efterfølgende genvinding af forbrændingsprodukter (Carbon Capture and Utilization, CCU samt "Power-to-X").

Ved kemisk genanvendelse nedbrydes materialerne ikke blot fysisk men også på molekylniveau. Såfremt affald ved kemiske processer eksempelvis omdannes til olie, der brændes af i en forbrændingsmotor, er der altså ikke tale om genanvendelse.

Det kræver energi at omforarbejde affald til materiale. Jo mere omfattende behandling – desto mere forbrug af energi. Mekanisk genanvendelse har generelt set det laveste energiforbrug og bør derfor have førsteprioritet. Det vil sige, at mekanisk genanvendelse skal prioriteres men med stadig fokus på at sikre tilstrækkelig kvalitet i det pågældende materiale så det kan indgå i den cirkulære økonomi. Termiske processer (som eksempelvis omsmeltning) kræver mere energi end øvrige former for mekanisk genanvendelse, og ikke mindst er visse kemiske processer som eksempelvis termisk dekomponering/pyrolyse meget energikrævende. Sidstnævnte processer er desuden kendetegnet ved et generelt større materialetab end mekaniske processer, herunder også de termiske.

De kemiske processer bør altså alene anvendes, hvis det er nødvendigt for at opnå en højere kvalitet i de genanvendte materialer end hvad er muligt med mekanisk genanvendelse, og med en sammenlignelig høj genanvendelsesgrad.

Kemisk genanvendelse er ikke en teknologi, der kan løse alle genanvendelsesudfordringer. Men kemisk genanvendelse kan være en løsning i de tilfælde, hvor mekanisk genanvendelse ikke slår til, og hvor det ikke igennem redesign hos producenten er muligt at designe til mekanisk genanvendelse. Den kemiske genanvendelse kan i disse tilfælde tilbyde muligheder for høj kvalitetsgenanvendelse som mekanisk genanvendelse ikke kan.

Når mekanisk genanvendelse skal prioriteres skyldes det kemisk genanvendelses generelt høje energiforbrug, men også at teknologien ofte har en lavere genanvendelsesgrad ift. mekanisk genanvendelse. Dette fremgår af en rapport fra Miljøstyrelsen fra 2020, som angav et tab på omkring 40 procent af de sorterede plastmaterialer³. Ligeledes kan teknologien ligesom den mekaniske kun genanvende specifikke polymerer eller tekstilfibre.

IDA mener, at den kemisk genanvendelse kan give et væsentligt bidrag til den cirkulære økonomi, når denne sker som supplement og samspil til den mekaniske genanvendelse.

3.5 Design til den cirkulære økonomi

Hvis målsætningen om høj kvalitetsgenanvendelse skal indfries, er et vigtigt element kvaliteten af design. Design er en stærk medbestemmende faktor i afgørelsen af, hvorvidt et produkts materialer kan genanvendes, og de rigtige beslutninger i designfasen kan yderligere udgøre forskellen mellem genanvendelse af lav og høj kvalitet.

Når vi skal lykkes med etableringen af en cirkulær økonomi, skal vores produkter altså designes dertil. Med det rette ambitionsniveau skal 'design til genanvendelse' gå fra i dag at være niche og frivillig prioritet til at være et politisk fastsat krav og en etableret norm, der også oplagt kan supplere, at genbrugsløsninger og reparation helt overordnet kommer til at udgøre en langt større del af markedet end for nuværende.

Cirkulære designprincipper

Første skridt i omstillingen af designnormerne er at opnå enighed om, hvordan design til cirkulær økonomi rent faktisk ser ud. Hertil er der behov for både konsensus om den underliggende, faglige miljøvurdering og for at få aktiveret den fulde produktions- og branchetekniske viden og indsigt. Endvidere vurderes det fordelagtigt, at designprincipperne opstilles branchespecifikt. Således opnås den rigtige balance i principperne mellem at blive tilstrækkeligt specifikke og aktuelle for den enkelte producent og virksomhed- og samtidig at kunne drage de nødvendige fordele af stordrift fra et samlet branchesegment.

Vi ser i dag allerede eksempler på sådanne branche- og sektorsamarbejder. Eksempelvis i Plastindustriens brede samarbejde for omstillingen af plastemballager, hvor enighed søges og omsættes til principper for design i fødevarerbranchen. Samarbejdet har senest udmøntet sig i en designmanual, som i dag anvendes bredt i branchen.

Mens udarbejdelsen af designprincipper er vigtig for groft sagt at øge kvaliteten af affaldet, er udbredelsen af dem afgørende for at sikre kvantiteten. Når den cirkulære økonomi skal lykkes, er det ikke alene et spørgsmål om kvalitet, men ligeledes om de mængder, der er at arbejde med. Derfor bliver den branchespecifikke- og konsensusføgende tilgang igen her afgørende for at sikre en skala, der muliggør et etableret marked. Ligeledes vil skala også spille en afgørende rolle i

Design og cirkulær økonomi

Design er generelt et helt afgørende element i en omstilling til cirkulær økonomi. Først og fremmest skal produkterne være designes til at kunne holde længe, blandt andet via reparation og direkte genbrug. Derudover skal produktdesignet fremme mulighederne for høj kvalitetsgenanvendelse.

udvikling, etablering og kommercialisering af de teknologiske løsninger, som skal udgøre de forestående kvantespring.

Vigtigheden af design er også anerkendt på EU-niveau⁴, hvor der strammes op på ecodesigndirektivet. Formålet herfra er at styrke den cirkulære økonomi

i hele værdikæden ved tiltag, der forbedrer produkters holdbarhed, genbrugelighed, opgraderingsmuligheder og reparationsmuligheder, nedbringe indholdet af farlige kemikalier i produkter og øge deres energi- og ressourceeffektivitet. Fra EU side er der også fokus på at øge mængden af genanvendt indhold i produkter, samt at nedbringe produkternes CO₂- og miljøaftryk.

4.0 Vision for genanvendelse af dansk affald

I en bæredygtig fremtid skal affaldskurven knækkes. Der er ingen tvivl om, at der skal produceres langt mindre affald per person, end hvad tilfældet er i dag. Dertil kommer, at det affald, der ikke kan undgås skal genanvendes langt mere optimalt.

Vision: Affald indsamlet til genanvendelse i Danmark bliver høj kvalitetsgenanvendt. En satsning på høj kvalitetsgenanvendelse skal understøtte, at Danmark bliver et reelt udviklingslaboratorium for høj kvalitetsgenanvendelse senest i år 2024.

Visioner, prioritering, investeringsvillighed og de rette politiske rammevilkår er, hvad vi i dag mangler på genanvendelsesområdet. Det er nødvendigt at sikre udbredt fokus på, hvordan vi får videreudviklet og omstillet den nuværende, relativt begrænsede form for genanvendelse, og det vil uden tvivl kræve en ekstraordinær indsats at nå den skitserede vision i år 2024.

Vores ressourceforbrug udgør et velunderbygget problem for klimaet, miljøet og naturen, og det er i IDAs optik inden for de næste 3-5 år, at vores ressourceforbrug skal ændres markant.

I næste kapitel gennemgås derfor syv forskellige indsatsområder med specifikke forslag til konkrete handlinger på prioriterede indsatsområder. Områderne

udgør ikke en udtømmende liste, men de er IDAs anbefalinger til nødvendige indsatser, der som minimum skal sættes i gang for at opnå ovenstående vision for dansk genanvendelse af affald. En national strategi for fremme af høj kvalitetsgenanvendelse bør reflektere disse prioriteter.

5.0 Anbefalinger til prioriterede indsatsområder for genanvendelse

En dansk strategi for genanvendelse skal indeholde konkrete indsatser, der sikrer en udvikling mod en højere kvalitet af genanvendte materialer. Strategien skal understøtte tiltag, der sikrer høj kvalitetsgenanvendelse af dansk affald og etablere en ny dansk styrkeposition i den grønne omstilling.

Det haster med at bremse vores forbrug af nye ressourcer og de medfølgende negative konsekvenser, og der er behov for handling her og nu. Nedenfor gennemgås seks forskellige indsatsområder med forslag til konkrete handlinger. IDAs vurdering er, at disse både er realistiske og nødvendige at indfri inden udgangen af år 2024.

5.1 Ny forståelse af genanvendelsen

Det skal tydeliggøres over for både virksomheder og forbrugere, at der er forskel på genanvendelse. Klare definitioner af, hvad der er god genanvendelse (niveau A og til dels niveau B i hierarkiet) er nødvendigt. Det skal herunder være tydeligt, at god genanvendelse er langsigtet. Den udbredte opfattelse af, at al genanvendelse groft sagt har samme værdi er problematisk.

For at kunne navigere, styre og vælge mellem de mange løsninger på området er det vigtigt at differentiere imellem god og dårlig genanvendelse. Etablering af et genanvendelseshierarki, som kan vejlede aktører og beslutningstagere, vil være en afgørende hjælp til denne differentiering. Ligeledes er der behov for, at vi måler vores genanvendelse på kvalitet og har fokus på cirkularitetspotentialer. Derudover skal en mere nuanceret forståelse af definitionen på genanvendelse etableres.

Mål

En nuanceret og differentieret tilgang til genanvendelse, hvor der er en forståelse af, at ikke al genanvendelse er egentlig cirkulært. Denne forståelse gennemsyrrer enhver form for genanvendelse af dansk affald.

For at nå målet kræver det følgende handlinger:

1. Udarbejdelse af et genanvendelseshierarki, der sætter rammerne for den danske indsats

Det danske Folketing skal operationalisere EU's affaldshierarkis genanvendelseselement yderligere for at underbygge en graduering/prioritering inden for genanvendelse. Det er et oplagt grundlag for at kunne skelne og rangordne mellem de forskellige genanvendelseskvaliteter og stræbe efter mest mulig høj kvalitetsgenanvendelse. IDAs forslag til et genanvendelseshierarki er illustreret i kapitel 4.

2. Etablering af afgiftsstrukturer på baggrund af det nye genanvendelseshierarki

Økonomiske virkemidler bør fremme investeringer i høj kvalitetsgenanvendelse (fx kunne niveau A genanvendelse jf. IDA's forslag til hierarki for genanvendelse, have den laveste afgift og niveau D den højeste) for at gøre det attraktivt at bruge genanvendte materialer så optimalt som muligt, både i forhold til kvalitet og dermed fremtidigt genanvendelsespotentiale samt ressourceforbrug.

3. Opsætning af målsætninger for høj kvalitetsgenanvendelse for alle affaldsfraktioner

Der skal udvikles modeller med afsæt i IDA-forslag til hierarki for genanvendelse, så der i fremtiden kan måles på andelen af høj kvalitetsgenanvendelse, og der skal opstilles målsætninger for høj kvalitetsgenanvendelse for hver fraktion.

4. Etablering af datagrundlag til kortlægning og beregning af genanvendelsesmængder og -kvaliteter

I dag findes ingen data, som klarlægger hvilke affaldsmængder, der blot bliver levetidsforlænget og hvilke mængder, der indgår i reel høj kvalitetsgenanvendelse. De danske myndigheder bør således lave et dansk tillæg til EU-regler, der sikrer, at der også måles og rapporteres i forhold til kvalitet.

5. Udarbejdelse af en let forståelig vejledning, der udfolder kvalitetsbegrebet og dermed synliggør forskellen på kvaliteten af genanvendelse

Denne vejledning skal kunne bruges af forbrugere, virksomheder, offentlige indkøbere med flere.

6. Fastsættelse af målsætninger for kvaliteter i genanvendelsen

Målsætningen skal kunne gradueres, og IDAs forslag er, at den over de næste 5 år går fra, at 20 procent af indsamlet affald skal høj kvalitetsgenanvendes i år 2023 – til at 80 procent i 2025 indgår i en høj kvalitetsgenanvendelse.

7. Genoprettelse af et nationalt genanvendelsesråd

Rådet bør have en bevilling på 100 mio. fordelt over de næste fem år. Et sådant råd har tidligere været oprettet i 1980'erne i forbindelse med genanvendelsesloven, hvor det var udstyret med en bevilling på 50 millioner kroner over 5 år. Rådet blev senere udvidet med inddragelsen af renere teknologi og frem til omkring år 1996 blev der brugt cirka 780 millioner kroner til at fremme genanvendelse.

8. Udarbejdelse af vejledning til, hvornår produkter i markedsføring må anprises som værende produceret af genanvendte materialer

Der er behov for klare rammer, så vi ikke ser produkter markedsført som bæredygtige, selvom de reelt kun består af eksempelvis 5 procent genanvendte materialer. Der skal derfor være klare standarder for, hvornår en producent må markedsføre sine produkter som bestående af genanvendte materialer. IDA foreslår, at et produkt skal bestå af minimum 55 procent genanvendte materialer, før det må markedsføres som bestående af genanvendte materialer, og procentdelen skal altid angives.

5.2 Brug markeds kræfterne

IDA vurderer, at et markedstræk efter genanvendte materialer er nødvendigt for at få etableret langt mere høj kvalitetsgenanvendelse.

For målbart at reducere trækket på nye ressourcer, bør flest mulige nye produkter være produceret af genanvendte materialer. Det skal være attraktivt for producenter, at deres produkter har større indhold af genanvendte materialer. Den kommende ændring af ecodesign direktivet vil indføre EU' mindste krav for nogle produkter, men det skal være attraktivt at gå videre end mindstekravet. For produkter og emballager, som ikke er omfattet af ecodesign direktivet, er der helt givet et potentiale for frivillige aftaler med udvalgte brancher og virksomheder om at anvende en vis andel genanvendte materialer i nyproduktion, men det vil også være anbefalelsesværdigt med regulering for nogle materialetyper for at sikre denne udvikling.

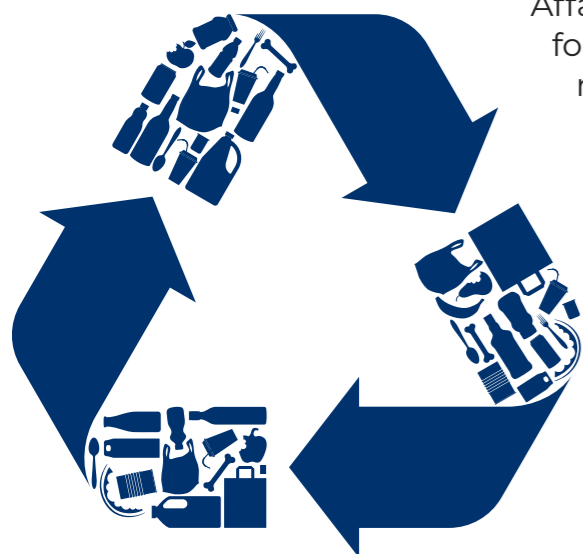
Mål

Vi har i Danmark en regulering, der sikrer et stort markedstræk efter genanvendte materialer til alle produkttyper. Det understøtter, at danske virksomheder inden for de kommende 5 år er blandt de absolut førende globalt set til at fremstille produkter af genanvendte materialer.

Med den danske klimaplan for affaldssektoren er det, der kan betegnes som en hønen-og-ægget-problemstilling forsøgt lagt i graven. Langt mere affald – og flere affaldsfraktioner – vil nu blive indsamlet og sendt ud på markedet til genanvendelse. Derfor er det altså nu på genanvendelsesmarkedet, at forandringerne og forbedringerne primært skal ske.

Affaldsmarkedet fungerer dog for nuværende ikke for en lang række fraktioner, da markedstrækket mangler, og en forbedring af markedstrækket vurderes af IDA som værende essentielt for at opnå en cirkulær økonomi i Danmark.

Det er også nødvendigt at skabe en efterspørgsel efter produkter, der er designet til genanvendelse. Her er der behov for initiativer, som fremmer efterspørgslen. Fremmelse af produkter, der er designet til genanvendelse, kan i princippet foregå ud fra samme principper som for produkter med højt indhold af genanvendt materiale.

For at nå målet kræver det følgende handlinger:

1. Etablering af pilotprojekter, der skal demonstrere de kommercielle samt miljømæssige potentialer i lukkede materialekredsløb

Der bør igangsættes et antal fyrtårnsprojekter til demonstration af, hvordan såkaldt lukkede kredsløb⁵ kan etableres, kommercialiseres og bidrage til et reduceret træk på klodens ressourcer. I Danmark skal vi via konkrete projekter på udvalgte produktområder være blandt de absolut bedste til at fremstille produkter af genanvendte materialer.

2. Definition af branchespecifikke standarder og normer for genanvendelseskvaliteter som grundlag for handel

Genanvendte materialer skal både være konkurrencedygtige på kvalitet og pris, og krav til kvaliteten af de genanvendte materialer er nødvendig. Efterspørgslen på genanvendte materialer er altafgørende for, at der kommer en industri i Danmark, og vi er afhængige af, at de genanvendte materialer i højest mulig kvalitet bliver attraktive for designere og producenter.

3. Udvikling af europæiske standarder og certificeringer som hjælpemiddel til aktørerne i markedet

Standarder og certificeringer skal baseres på konsensus omkring de graderede kvaliteter i både designet og genanvendelsen af materialet og produktet. For at der kan opnås et effektivt marked kræves det, at der eksisterer standarder for de producerede genanvendte materialer, og at producenterne kan basere deres designs på disse i udviklingsfasen. Dette vil også gøre løsningerne i den cirkulære økonomi tilgængelige for alle producenter – store som små.

4. Udformning af afgiftsstrukturer til fremme af efterspørgslen af genanvendte materialer

Det er i dag langt billigere at producere en vare af jomfruelige ressourcer frem for genanvendte materialer. En fundamental forudsætning for at indfri potentialerne ved genanvendelse er en afgiftsstruktur, der gør det attraktivt at bruge genanvendte materialer i nye produkter. Herunder bør det indtænkes, at høj kvalitetsgenanvendelse skal nyde økonomisk incitament i forhold til lavkvalitetsgenanvendelse, jævnfør det foreslåede genanvendelseshierarki.

5. Miljømærker skal understøtte en høj kvalitetsgenanvendelse

Danmark bør aktivt arbejde for, at krav om at nye produkter skal bestå af genanvendte materialer – samt være egnet til efterfølgende genanvendelse – bliver yderligere fremmet af miljømærker som det nordiske Svanen og EU-blomsten.

6. Offentlige udbud skal vægte indkøb af genanvendte materialer

På samme måde som offentlige indkøb ifølge udbudsloven må efterspørge miljømærkede produkter, bør dette redskab anvendes til at fremme efterspørgslen på produkter baseret på genanvendte materialer.

7. Øgede krav til kvalitet og kontrol i udbud og afsætning af det nationale affald

Affald genereret i Danmark bør ikke sendes til videre behandling uden nogen form for opfølgning på den videre behandling. Eksporten af affald til lande uden for EU's grænser bør begrænses og kun tillades, når der er garanti for, at dette fører til bedre genanvendelse end ved behandling inden for EU.

5.3 Forskning, teknologiudvikling og innovation

Fokuser på de største udfordringer i affaldsspanden.

IDA vurderer ikke, at en enkelt teknologi alene kan reducere trækket på nye ressourcer tilstrækkeligt og sikre langsigtet genanvendelse, der ikke spænder ben for efterfølgende genanvendelser. En dansk strategi skal derfor ikke handle

om at træffe et ekskluderende teknologi-valg, men om at understøtte udviklingen af en bred vifte af løsninger, der supplerer hinanden og har samme mål.

Mål

Sektorpartnerskaber, forskning og udvikling på tværs af værdikæden samt konkrete handlingsplaner fra politisk niveau sikrer, at Danmark har adgang til teknologier, der understøtter vores målsætninger om højkvalitetsgenanvendelse for alle fraktioner, enten i Danmark eller andet sted i EU. Mindst en af disse teknologier – optimalt set for en af de mest udfordrende former for genanvendelse – er udviklet i Danmark.

Med de genanvendelsesteknologier vi ser i dag, er det tydeligt, at der er behov for udvikling af nye genanvendelsesteknologier for at gøre op med en altovervejende forringelse af ressourcernes omfang og kvalitet. Målet bør være at udvikle teknologier, der kan oparbejde ressourcerne, når de har været igennem en given sorteringsteknologi. Der skal således udvikles teknologier, som kan oparbejde selv de mest besværlige produkttyper til nye ressourcer.

At sikre højkvalitetsgenanvendelse er mere problematisk og udfordrende for nogle affaldstyper end for andre. Komplexiteten varierer meget afhængig af, om det eksempelvis er pap eller elektronik, der skal genanvendes, for nu at pege på to yderligheder. En række affaldstyper har dog

det til fælles, at de er yderst komplekse at få ind i et kredsløb, hvor vi sikrer en højkvalitetsgenanvendelse. IDA anbefaler, at en dansk strategi skal have særlige indsatser inden for de mest udfordrende fraktioner.

For flere affaldsfraktioner har vi gode genanvendelsessystemer og teknologier, hvor genanvendelse er en del af et cirkulært kredsløb. Men i den anden ende af spektret skiller særligt to produkttyper sig ud. Elektronik, hvor man ikke får genanvendt de mest sjældne og værdifulde materialer, og tekstiler, hvor det er uhyre svært på en miljømæssigt forsvarlig måde at omsætte udslidt tøj til nyt tøj. Elektronik og tekstiler har i det hele taget det til fælles, at produktionen og forbruget har stor negativ betydning for natur og miljø samt et stort klimetryk på globalt plan⁶.

En stor andel af kasseret elektronik indgår allerede i forskellige former for genanvendelse, hvor særligt bestemte typer metaller recirkuleres. Det gælder i udpræget grad jern, kobber og aluminium. Imidlertid findes der i mindre mængder et stort antal mere sjældne og værdifulde metaller i elektronikprodukter og disse går i stort omfang tabt⁷.

En del af udfordringen er, at elektriske og elektroniske apparater bliver mere og mere komplekse i deres opbygning og et stigende antal metaller indgår,

samtidig med at mængden af de enkelte værdifulde metaller bliver mindre. Den komplekse sammensætning bliver et problem, fordi det rent metallurgisk kan blive umuligt at adskille metaller, hvis de bliver smeltet sammen på en "forkert" måde. Dertil kommer, at elektronikaffald som oftest også består af andre materialer som eksempelvis plast, glas og keramiske materialer, og hvor adskillelse kan være vanskelig.

På samme måde er tekstiler ofte sammensatte produkter, der både består af bomuld, silkeuld, polyester med mere. Der er altså tale om en meget åbenlys udfordring med et presserende behov for radikal forandring.

For at nå målet kræver det følgende handlinger:

1. Nedsættelse af sektorpartnerskaber, der skaber løsninger

På baggrund af en identifikation af de mest udfordrende områder for højkvalitetsgenanvendelse bør der nedsættes relevante sektorsamarbejder for de enkelte fraktioner, nærmere bestemt partnerskaber på tværs af værdikæden. IDA foreslår specifikt et sektorsamarbejde for tøj, et for boligtekstiler og et for adskillelse af forskellige elektronikfraktioner, eksempelvis udtjente mobiltelefoner. Som en del af partnerskaberne bør opsættes mål for højkvalitetsgenanvendelse i de enkelte sektorer.

2. Udspecificering af national handlingsplan

Regeringen bør opjustere sin handlingsplan for cirkulær økonomi (fra 2021) med konkrete indsatser for de fraktioner, der er særligt svære at genanvende indenfor, og hvor der er store udfordringer med at opnå højkvalitetsgenanvendelse. Et vigtigt element vil være at fastsætte nationale mål for andelen af højkvalitetsgenanvendelse for de forskellige fraktioner og en plan for, hvordan målene indfries.

3. Igangsætning af konkrete forsknings- og udviklingsprojekter

Eksempler på konkrete projekter kan være i metoder til at adskille metalholdige fraktioner i elektronik og adskille fibergenvendelsesteknologier inden for tekstiler. Vi har i de nordiske lande en enestående mulighed for at gå forrest med udvikling af avanceret tekstilfiberforarbejdning i stor skala, hvilket både kan blive en håndsrækning til modebranchen, dansk eksport og miljøet og klimaet globalt set, uden at forbrugerne af den grund skal undvære tøj i klare farver. Inden for samme område kunne der være store perspektiver i at udvikle teknologier til en tekstilfibermølle, som ved hjælp af blandt andet enzymer kan rense fibre fra danskernes aflagte tøj. Disse rensede tøjfibre kan blive til en ny råvare, som kan genindfarves mere miljøskånsomt og blandes med fibre, som stadig er lange nok til at blive spundet, vævet eller strikket op til nyt tøj. En sådan tekstilfibermølle vil kunne mindske forbruget af nye råvarer markant og åbne nye muligheder for dansk teknologiekseport⁸.

4. Matchmaking på tværs af værdikæden som grundlag for innovation

For at fremme innovation og sætte yderligere skub i den grønne omstilling inden for genanvendelse, er det en oplagt løsning, at producenter og affaldsaktører – eller rettere sagt genanvendelsesaktører – i højere grad samarbejder. Med genanvendelsesaktører menes både dem, der oparbejder affald til genanvendelige materialer, men også producenterne, som skal benytte genanvendelsesmaterialer og designe med henblik på genanvendelse. I sidste ende skal der ske en udmøntning med et kundebehov for øje, så der er en efterspørgsel på de udviklede løsninger. Målet må i sidste ende være at øge efterspørgslen på nye råvarer, der er baseret på genanvendte materialer. Det kan skabe et træk både på affald fra husholdninger og erhverv. Der skal derfor iværksættes en matchmaking, hvor eksempelvis kommunernes behov for at sikre, at materialer kommer ind i et genanvendelsesforløb, matches med producenteres behov for genanvendte materialer. På den måde kan det cirkulære kredsløb lukkes.

5.4 Kompetencer til en cirkulær fremtid

Det er i IDAs optik afgørende, at vi som samfund sikrer os de nødvendige kompetencer til en cirkulær omstilling. I et samfund, hvor cirkularitet er normen, kræver det både et specifikt tankesæt og evnen til tværfaglighed, hvilket skal indtænkes i relevante uddannelser og efteruddannelse. På den måde skal vi sikre os de rette kompetencer til at fremstille produkter af genanvendte materialer, herunder at udvikle og markedsføre dem på en måde som muliggør, at materialerne til stadighed kan genanvendes i god kvalitet.

Mål

På alle relevante uddannelser – fra produktionsrettede til design – får de studerende kompetencer og tankesæt, hvor cirkularitet er normen. Opkvalificering, omskoling og efteruddannelse til en cirkulær forståelse og udnyttelse nyder prioritet.

I Danmark er vi gode til at udvikle og designe produkter og har en lang række uddannelser, som sigter mod at skabe de nødvendige kompetencer. Traditionelt set har fokus i kompetencer inden for udvikling og design af produkter taget udgangspunkt i en lineær tænkning, hvor produkter sammensættes af jomfruelige råvarer med henblik på en enkelt cyklus.

Det kan på mange måder være mere kompliceret at genvinde råvarer fra det, der traditionelt set har været betragtet som affald, end at indvinde de jomfruelige råvarer. Det stiller i sagens natur store krav til specifikke kompetencer, som skal tillæres.

Udvikling af produkter baseret på genanvendte materialer kræver grundlæggende andre tilgange end udvikling af produkter baseret på jomfruelige råvarer. Ofte kan et produkt fremstilles af genanvendte materialer, som har en ringere kvalitet end den jomfruelige råvare – uden at det bliver på bekostning af kvaliteten af slutproduktet. Uddannelsessektoren skal fremover rumme og imødekomme disse udfordringer og gøre håndteringen til et slags 'new normal' i både produktion og design⁹.

For at nå målet kræver det følgende handlinger:

1. Kortlægning af, hvilke kompetencer det kræver at sikre høj kvalitetsgenanvendelse

Et konkret projekt skal konkretisere de kompetencer, som er nødvendige for at fremme cirkulær økonomi.

2. Uddannelse i design for genanvendelse

Uddannelsesudbuddet med særlige kompetencer i cirkulær økonomi og genanvendelse skal være på størrelse med det mere lineært orienterede uddannelsesudbud, vi kender i dag. Der er i dag – i begrænset omfang – adgang til kompetencer relateret til design for genanvendelse og med anvendelse af genvundet materiale. Men omfanget her er langt mindre end det, der er relateret til mere traditionel design/produktudvikling og ditto forretningsmodeller. Det er nødvendigt at omfang og bredde i uddannelser specialiseret til den cirkulær økonomi som et minimum er på niveau med det, der i dag findes relateret til lineær økonomi.

3. Gør undervisning i produktion baseret på genanvendte materialer til normen

Alle produktions- og designuddannelser, fra håndværksuddannelserne, over professionsbachelor og design til ingeniøruddannelser, skal inkludere undervisning i produktion baseret på genanvendte materialer, og hvordan design til genanvendelse inkluderes i produktdesign.

4. Sikring af evnen til tværfaglighed

Et minimum af viden om cirkularitet skal indarbejdes i øvrige uddannelser. I den cirkulære økonomi er der behov for særlige kompetencer i forhold til skabe velfungerende rammebetingelser (love, regler, afgifter/tilskud). Dette kræver, at der sikres kompetencer, som kan samordne jura, samfundsfaglighed og økonomi med alle de relevante fagligheder relateret til genvinding, design/produktudvikling og forretningsmodeller.

5.5 Data som nøglen til høj kvalitetsgenanvendelse

Digitaliseringen af samfundet udgør i IDAs optik en vigtig komponent i omstillingen til cirkulær økonomi og i særdeleshed i forhold til at fremme høj kvalitetsgenanvendelse.

For at kunne skabe høj kvalitetsgenanvendte materialer er viden om affaldets indhold essentielt. Dette kan være på et overordnet niveau, men via digitalisering vil det være muligt at kende til et produkts præcise sammensætning og anvendelsehistorik. For nogle affaldsfraktioner, især de mest komplekse som elektronik og tekstil, kan denne data være en decideret gamechanger for genanvendelsesmulighederne.

I en rapport¹⁰ fra 'Advisory Board for cirkulær økonomi' peges der også på behovet for at "udnytte dansk styrkeposition inden for digitalisering og ny teknologi til at understøtte den cirkulære omstilling", og i 2021 har Erhvervsstyrelsen præsenteret sit bud på brug af data i den cirkulære omstilling¹¹, hvor der peges på vigtigheden af at have styr på data i værdikæden, ikke mindst sporbarheden, som er central for at kunne skabe et marked for genanvendte materialer. IDA er enig i disse analyser og mener, at Danmark bør gå forrest i denne indsats på europæisk plan.

For at nå målet kræver det følgende handlinger:

1. Oprettelse af et digitalt partnerskab

Oprette et partnerskab for et digitalt produktpas i Danmark. Et eksempel kan være elcykelbatterier, der i Danmark har en stor udbredelse, som giver en god mulighed for at føre an i udviklingen, også af de efterfølgende behandlingsteknologier.

2. Danmark som testland for Digital Product Passport

På EU-plan kan man tilbyde, at Danmark agerer testland for det foreslåede Digital Product Passport.

Mål

Danmarks digitale styrkeposition udnyttes og udbygges med, at Danmark bliver et udviklingslaboratorium for cirkulære digitale løsninger. Eksempelvis ved at Danmark er testland for EU's Digital Product Passport.

5.6 Verdens mest ambitiøse producentansvar

Udbredelsen af et ambitiøst producentansvar er i IDAs vurdering afgørende for en øget kvalitet i genanvendelsen. Det kræver en implementering, hvor der stilles høje krav, som sikrer reelle forbedringer af både kvalitet, kvantitet og produktdesign. Et ambitionsniveau, der ikke må blive statisk, men skal øges i takt med de teknologiske muligheder.

Mål

Danmark har verdens mest ambitiøse producentansvar, hvor der er udpræget fokus på cirkularitet.

Producentansvar betyder, at producenterne har ansvaret for indsamling og genanvendelse af de produkter, de har bragt på markedet. En del af dette ansvar indebærer finansiering af disse aktiviteter. Særligt det udvidede producentansvar, hvor ejerskabet til produktet forbliver hos producenten eller dennes agent, vil kunne levere en

særligt optimal ramme for omstillingen til en cirkulær økonomi med maksimal genanvendelse. Når producenten i princippet ejer sit produkt – også efter at en forbruger er færdig med produktet – får producenten en række incitament og en forpligtelse til at designe og håndtere sit produkt til opgradérbarhed, vedligehold, lang levetid og genanvendelse¹².

Det er på EU-plan allerede vedtaget, at der skal implementeres et producentansvar på emballager, og der eksisterer tilmed et producentansvar på elektronik, omend det kan betegnes som værende dysfunktionelt. Danmark er blandt de sidste lande i EU til at implementere emballageproducentansvaret, hvorfor målet bør være at implementere det mest vidtrækkende og bedst fungerende. På tekstilområdet har kun enkelte lande implementeret et producentansvar.

For at nå målet kræver det følgende handlinger:

1. Implementering af det mest ambitiøse producentansvar i verden

For at opnå dette skal følgende sikres ved producentansvaret:

- Producentansvaret skal have gradueret betaling for markedsførte produkter, som først og fremmest tilgodeser de genbrugelige produkter, dernæst de let genanvendelige produkter, og produkter lavet af genanvendte materialer. Producentansvaret skal ydermere indebære en forpligtelse til at bruge genanvendte materialer fra egne produkter eller lignende produkttyper i sine produkter.
- Gradueringen skal i en løbende cyklus opdateres således, at kun de bedste løsninger opnår den billigste afgift. Dette vil skabe et evigt pres for forbedring af løsningerne og sikre imod teknologiske "lock-ins", da nye teknologier vil kunne inkluderes i vurderingen, når gradueringen opdateres.
- Såfremt mere end et producentansvar kan etableres, vil det være optimalt, at konkurrence imellem disse alene bliver på miljø og kvalitetsparametre, prisbaseret konkurrence bør ikke accepteres, da denne kan ventes at føre til et "race to the bottom".

2. Nytænkning af producentansvaret for elektronik

Producentansvar for elektronik er dysfunktionelt, og i overdreven grad præget af prismæssig konkurrence, der ikke sikrer et tilstrækkeligt fokus på cirkularitet, teknologiudvikling og bæredygtighed. Dette bør derfor genskabes efter samme principper som beskrevet ovenfor.

3. Indførelse af producentansvar for tekstiler

Producentansvar for tekstiler skal være klar til håndtering af tekstilaffald, når indsamlingen af dette ved danske husstande igangsættes inden for de kommende år jævnfør EU-krav. Danmark vil her kunne være blandt de første lande, der implementerer og gør det på meningsfuld vis. Med Danmarks store design- og tekstilindustri er det oplagt, at Danmark på dette område vil kunne vise vejen med et ambitiøst producentansvar, baseret på de samme tre principper som beskrevet tidligere.

4. Indførelse af producentansvar på nye produktgrupper

Det bør evalueres om yderligere områder med fordel kan underlægges et producentansvar. Potentielle kandidater kunne være legetøj og aviser.

6.0 Muligheder for erhvervslivet, mens vi venter

Ansvar for en omstilling til langt mere høj kvalitetsgenanvendelse af dansk affald er i høj grad politisk, da den i udpræget grad er betinget af de rette rammer og strukturer. Dog er omstillingen også afhængig af erhvervslivet som medspiller, særligt i kraft af private investeringer og teknologiudvikling. Heldigvis er der virksomheder, der af egen fri vilje ser konkurrencefordele og brandingværdi i både at efterspørge genanvendte materialer, men også bruge de genanvendte materialer på sådanne måder, at ressourcerne kan indgå i et reelt cirkulært kredsløb. Produkter bliver designet på nye måder, og nye forretningsmodeller udvikles, også når det gælder høj kvalitetsgenanvendelse.

Vi er fortsat i en overgangsperiode, hvor høj kvalitetsgenanvendelse ikke er den mest udbredte genanvendelsesform. Men mange gør sig allerede nu dyrebare erfaringer med at bruge genanvendte materialer i deres produktion. IDA ønsker, at disse erfaringer bliver omsat og brugt til i fremtiden at sigte efter langt mere høj kvalitetsgenanvendelse. Samtidig er der behov for en anerkendelse af, at det

"bedste ikke skal være det godes værste fjende", forstået på den måde, at de virksomheder, der lige nu gør sig erfaringer med genanvendelse inden for eksempelvis genanvendelseshierarkiets niveau C og D, skal bruge disse erfaringer til at bevæge sig opad til niveau B og A.

IDA ser derfor en række vigtige indsatsområder for det private erhvervsliv:

- Konkretisering af bæredygtighedsmål for virksomheden forankret i topledelsen.
- Optimering af materialevalg på eksisterende produktportefølje og 'design for cirkularitet', når det gælder nyudvikling.
- Optimering af leverandørvalg.
- Skabelse af nye samarbejdsrelationer på genanvendte materialer på tværs af brancher samt etablering af branchenetværk med fokus på cirkulær økonomi. Og etablering af offentlig-privat sektorsamarbejde.
- Udbyd "Golden carrot"-projekter. For en række materialer mangler både genanvendelsesteknologien og det tilhørende marked i en slags 'hønen og ægget'-situation. Her kan der hentes inspiration fra "Golden Carrot"-metoden, altså at der udloddes en stor ordre til den første, der kan producere x antal tons genanvendt materiale i en specifik kvalitet inden for et givent område.
- Have fokus på at undgå greenwashing og overholdelse af vejledningerne om grøn markedsføring.

Det private erhvervsliv kan således være en vigtig aktør ved at bidrage til:

- Forskning målrettet oparbejdning af affald til høj kvalitetsmaterialer, der kan erstatte virgine materialer.
- Vidensdeling og partnersamarbejder på tværs af værdikæder.
- Design til cirkularitet, herunder design for høj kvalitetsgenanvendelse.
- Satsning inden for udvikling og brug af smart teknologi, der kan sikre høj kvalitetsgenanvendelse.

Understøttet af en lang række af politiske initiativer som skitseret igennem rapporten, vil disse aktiviteter kunne medvirke til en højeffektiv genanvendelsesudvikling i Danmark. Eksisterende virksomheder vil være fremtidsparate og omstillet rettidigt med dertilhørende konkurrencefordele, og nye grønne virksomheder vil etablere sig i Danmark, og vi kan sikre en ny førerposition på en endnu underudviklet men afgørende flanke i den grønne omstilling globalt.

7.0 Bilag

7.1 Genanvendeshierarkiet på materialeniveau

For at illustrere hvordan IDAs genanvendeshierarki vil fungere i praksis, er nedenfor indsat eksempler på hierarki indenfor udvalgte materialegrupper, og på den måde eksemplificeres rangordning af forskellige kvaliteter af genanvendelse.

Sondringerne mellem reversibelt/irreversibelt og fastholdelse/tab af egenskaber danner grundlag for en fortsat proces hen mod opstilling af mål om (og måling af) genanvendelse i forskellige niveauer af kvalitet.

Guld		
Højkvalitetsgenanvendelse, bevarelse af alle - eller næsten alle - egenskaber	Guld til guld Guld kan uden videre omsmeltes Genanvendes direkte som det oprindelige guld	A
Genanvendelse med reversibelt tab af iboende egenskaber	Guld blandet i kobber Kan genanvendes som kobber legeret med guld - men begge materialer kan udvindes hver for sig som rene metaller	B
Genanvendelse med irreversibelt tab af iboende egenskaber, hvor materialet kan cirkuleres som produkt med disse lavere egenskaber	Guld blandet i jern Kan anvendes som jern (ikke-tilsigtet) legeret med guld. Små mængder guld i jern vil give jernet ubetydeligt forringede egenskaber. Guldet er tabt for altid.	C
Genanvendelse til et produkt, der ikke er cirkulerbart	Formstøbt keramisk materiale, der rummer oxideret guld.	D

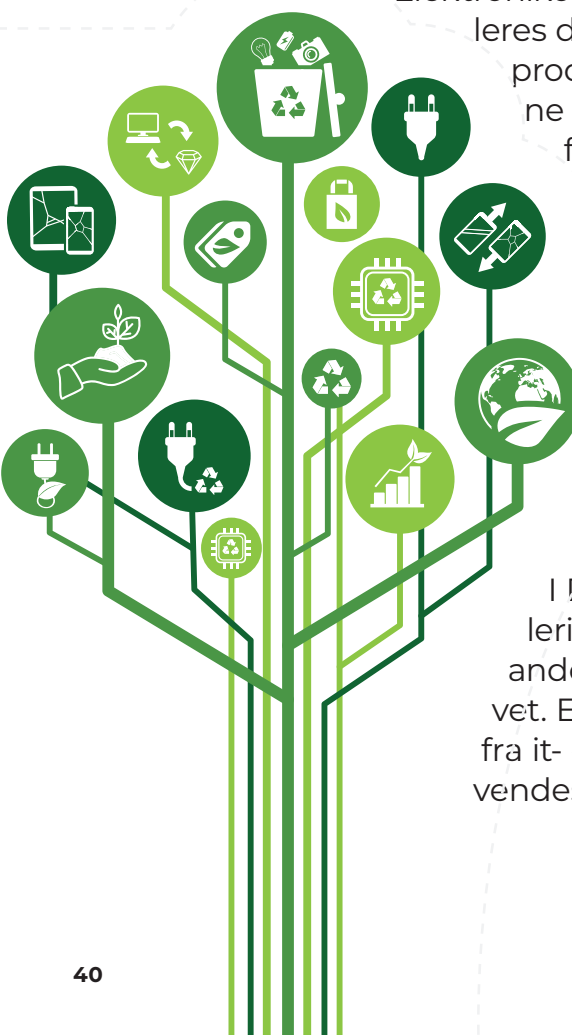
Glas		
Højkvalitetsgenanvendelse, bevarelse af alle - eller næsten alle - egenskaber	Klar glas til klar glas Genanvendelse som klar glas	A
Genanvendelse med reversibelt tab af iboende egenskaber		B
Genanvendelse med irreversibelt tab af iboende egenskaber, hvor materialet kan cirkuleres som produkt med disse lavere egenskaber	Klart glas blandet med farvet glas Genanvendelse som farvet glas	C
Genanvendelse til et produkt, der ikke er cirkulerbart	Glas i slagge fra forbrændingsanlæg eller genanvendelse som fyldmateriale i fx beton.	D

Bomuldsfiber		
Højkvalitetsgenanvendelse, bevarelse af alle - eller næsten alle - egenskaber	Hvid bomuld til hvid bomuld (dog kortere fibre ¹³). Fibre kan genvindes til ny hvid bomuldstråd	A
Genanvendelse med reversibelt tab af iboende egenskaber	Hvid bomuld til farvet bomuld. Hvid bomuld blandet med farvet bomuld kan gennem en (kemisk) affarvning genskabes som hvid bomuld igen.	B
Genanvendelse med irreversibelt tab af iboende egenskaber, hvor materialet kan cirkuleres som produkt med disse lavere egenskaber	Hvid eller farveblandet bomuld, som har været håndteret så mange gange, at fibrene ikke længere kan gendanne tråd. Genanvendelse kan fx være via kemisk genanvendelse hvor tråden laves til cellulose-baseret fiber, der kan genanvendes som sådan. Cellulose baseret fiber kan ikke blive til bomuldsfiber igen.	C
Genanvendelse til et produkt, der ikke er cirkulerbart	Hvid bomuld sammenblandet med andre fibre og hjælpestoffer til fx plader eller interiørprodukter eller genanvendelse som isole-ringsmateriale.	D

7.2 EU-rammer for genanvendelse

Det er EU's regulering, der sætter et minimum for, hvor stor en andel af vores affald, der skal genanvendes. I EU-regi er der vedtaget en række mål angående genanvendelse, og det er selvfølgelig reguleringer Danmark som minimum skal overholde. Men selv EU-minimumskrav kommer ikke af sig selv. Fx er det et EU-krav, at vi i 2030 genanvender 60 procent af husholdningsaffald og 65 procent i 2035. På EU-niveau er der også særlige fokusområder, fx tekstilområdet. Tekstilerne betragtes som en del af husholdningsaffaldet, og det forventes, at EU kommer med en tekstilstrategi i 2022, som potentielt kan medføre specifikke krav for denne fraktion.

Derudover stiller EU-regulering eksempelvis krav til indsamling af tekstiler. EU's medlemslande skal sørge for, at der indføres separat indsamling af tekstiler senest pr. 1. januar 2025.¹⁴ Tekstilaffaldet kommer således til at tælle med i Danmarks mål for genanvendelse af husholdningsaffald. Vi skal derfor finde den optimale metode til husstandsindsamling af tekstiler samtidig med, at det genbrugssystem, der allerede fungerer, ikke ødelægges. Og der skal findes løsninger i forhold til, hvordan det indsamlede tekstilaffald kan genanvendes til nye tekstiler.

Elektronikområdet er underlagt producentansvar og reguleres derfor anderledes. Miljøstyrelsen skriver: "Der er producentansvar for elektronikaffald. Producenterne af elektronikprodukterne har derfor ansvaret for at tage elektronikaffaldet retur og sørge for, at alle materialer bliver håndteret forsvarligt. I Danmark er det Dansk Producentansvarssystem (DPA-system), som står for administrationen af producentansvarsordningerne, herunder for elektronikaffald. DPA-System vejleder også om reglerne for elektronikaffald. I praksis bliver elektronikaffald, som har været brugt i husholdninger indsamlet af butikker og kommuner og videregivet til producenter eller deres kollektive ordninger¹⁵. I Danmark skal vi selvfølgelig leve op til EU-regulering inden for elektronikområdet. Det vil blandt andet være WEEE-direktivet og ecodesign-direktivet. Eksempelvis skal 55 procent af elektronikaffald fra it- og teleudstyr forberedes til genbrug eller genanvendes¹⁶.

7.3 Mere om elektronik og tekstiler

Et hurtigt blik i affaldscontaineren illustrerer at affald er mange ting, og der er behov for mange forskellige genanvendelsesløsninger. Om vi snakker glas, pap, papir, madaffald, metal, plast osv. Elektronik og tekstiler vurderes til at være to affaldsfraktioner, der ikke har fået nok opmærksomhed, og hvor der mangler løsninger.

Elektronik

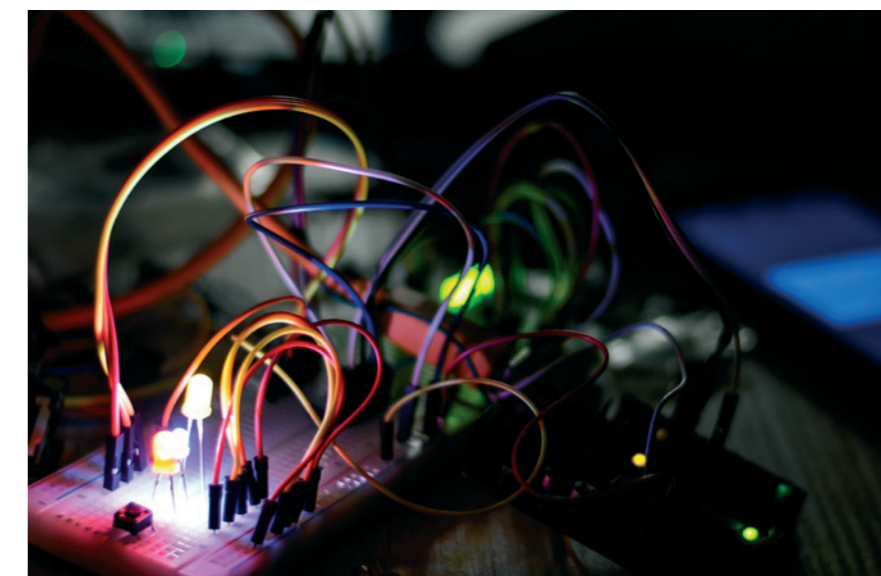
Elektronik er den hurtigst voksende affaldskilde i verden. FN har kaldt det en "tsunami af elektronikskrot". Europa og USA står alene for næsten halvdelen af verdens elektroniske affald. Det vurderes, at der blev smidt 48,5 millioner tons elektronikskrot ud i 2018. Det tal kan i værste tilfælde stige til over 120 millioner ton i 2050, hvis ikke noget ændrer sig.

En del af udfordringen er, at elektronik og andre elektriske apparater bliver mere og mere komplekse i deres opbygning med et stigende antal metaller samtidig med, at mængden af de enkelte værdifulde metaller bliver stadig mindre.

Den komplekse sammensætning bliver et problem, fordi det rent metallurgisk er umuligt at adskille metaller, hvis de bliver smeltet sammen på en "forkert" måde.

For at fremme høj kvalitetsgenanvendelse er det derfor nødvendigt at kunne adskille metalholdige fraktioner så effektivt som muligt – allerede tidligt i behandlingen.

Metaller som jern og kobber genanvendes allerede i store mængder i dag, men kobolt, lithium og vanadium genanvendes slet ikke i samme omfang. Men ifølge Den Svenske Naturfredningsforenings rapport "Metals – en begrænset ressource med uendeligt potentiale", er der et stort potentiale for øget genanvendelse af flere metaller. Der er imidlertid behov for politikker og instrumenter på flere niveauer for at skabe en rentabel genanvendelse af metallerne.

Kompleksiteten i at genanvende elektronikaffald

Udfordring: Kompleks blanding af materialer i elektronik.

Ved genanvendelse af materialer fra kasseret elektronik er det vigtigt at være opmærksom på, at elektronik og elektriske apparater består af et stort antal – forskelligartede – materialer, primært:

- Metal
- Plast
- Glas
- Keramik

Og hver af disse kategorier findes i mange forskellige typer.

Der findes mange forskellige metaller i apparaterne:

- Jern
- Kobber
- Aluminium
- Ædelmetaller
- Sjældne jordarters metaller
- Andre metaller (typisk i legeringer) fx zink, tin, bly, nikkel m.v.

Tilsvarende findes mange typer plast – herunder fx:

- Acrylonitrile-butadiene-styrene (ABS),
- High impact polystyrene (HIPS),
- Polypropylene (PP),
- Polyamides (PA),
- Polycarbonate (PC),
- Blends of PC with ABS (PC/ABS),
- Mineral and glass filled grades of PP,
- Polyvinyl chloride (PVC),
- Polyoxymethylene (POM)

Disse plasttyper vil ofte være "forurenede" med fx:

- Farvestoffer (iblandet / coated / ...)
- Blødgørere
- Flammehæmmere
- "Armering" (glasfibre)

Endelig kan materialerne være limet sammen med en række forskellige typer lim.

For at opnå genanvendelige materialer af høj kvalitet er det nødvendigt at kunne adskille produkterne – og materialerne – så resultatet bliver "rene" materialer.

I dag er genanvendte materialer fremstillet af mange metaller generelt dyrere end metal udvundet gennem minedrift. Der er også en række andre hindringer for genanvendelse. Fx manglende viden om kvaliteten af genanvendte materialer, og at produkterne ikke er designet til at blive genanvendt.

En del af udfordringen er, at elektronik og andre elektriske apparater bliver mere og mere komplekse i deres opbygning.

Elektronik består i stigende grad af et meget stort antal metaller i meget små mængder. Denne kompleksitet i produkterne er en udfordring i forhold til øget genanvendelse af metallerne.

Tekstiler

Også produktionen af tekstiler er problematisk. En baggrundsrapport fra Ellen MacArthur Fonden har vist, at den globale tekstilproduktion medfører massive miljøudfordringer, idet den bl.a. anvender mere end 98 millioner ton ikke-fornybare ressourcer såsom olie, kunstgødning og kemikalier til at producere tøj til de globale markeder, og at den globale produktion udleder 1,2 mia. ton CO₂-ækvivalenter, hvilket ifølge rapporten svarer til mere end den globale fly- og shippingindustri tilsammen¹⁷. Rapporten har ligeledes vist, at der i den anden ende af værdikæden også går, hvad der svarer til én lastbilfuld tekstiler til spilde hvert sekund, idet tekstilerne enten bliver brændt eller deponeret.

På europæisk niveau har et nyere studie fra Det Europæiske Miljøagentur vist, at den gennemsnitlige europæer forbruger omkring 26 kg tekstiler og sko hvert år, hvilket bl.a. medfører et ressourcetræk på omkring 1.3 ton råmaterialer, samt mere end 100 m³ vand pr. person, hvilket gør det europæiske forbrug af tekstiler til den fjerde mest miljøbelastende forbrugskategori i EU efter fødevarer, bolig og transport¹⁸. Langt størstedelen af miljøbelastningen sker imidlertid uden for EU's grænser, idet 85 procent af råvareforbruget, 92 procent af vandforbruget, 93 procent af arealforbruget samt 76 procent af klimagasudledningerne forekommer uden for den europæiske union. I studiet påpeges det ydermere, at man har identificeret omkring 3.500 forskellige kemiske stoffer i forbindelse med tekstilproduktion, hvoraf 750 af dem betegnes som værende farlige for mennesker og 440 som farlige for miljøet.

Der er med andre ord tale om en meget åbenlys udfordring, hvor der er behov for forandring, men samtidig også et område, hvor der fortsat er mange udfordringer og derfor hårdt brug for gode idéer og kræfter. Mens genbrugsmarkederne for tekstiler generelt er veludviklede og velfungerende omend pressede på grund af bl.a. billige nyproducerede varer, så er status i 2021, at kun ganske

få mængder sendes til genanvendelse. Ifølge Ellen MacArthur Fonden genanvendes bare 12 procent af de globale tekstilmængder til et produkt af en lavere værdi (den såkaldte kaskade-genanvendelse eller downcycling) som eksempelvis isoleringsmateriale, til bilindustrien eller til pudseklude, mens mindre end 1 procent af tekstilerne genanvendes i et closed-loop kredsløb (fiber-til-fiber)¹⁹.

På dansk niveau er der tale om, at knap 6 procent af de markedsførte mængder genanvendes i enten Danmark eller i udlandet, mens hvad der svarer til mere end 50 procent af de markedsførte mængder hvert år enten sendes til

forbrænding i Danmark eller til forbrænding eller deponi i udlandet²⁰.

Den primære årsag til de lave genanvendelsesrater er, at tekstiler er komplekse, idet de som regel består af adskillige forskellige fibertyper, der ikke umiddelbart kan genanvendes til et produkt af høj kvalitet. Mens der findes løsninger til at genanvende rene fibertyper som eksempelvis uld, bomuld, akryl og polyester, så er det langt sværere med blandings-

produkterne som især post-forbruger tekstilerne primært består af. I disse år testes og udvikles der hele tiden løsninger, der bl.a. skal kunne adskille og neddele produkter, identificere fibertyper, adskille forskellige fibertyper fra hinanden samt genanvende fibre på en måde, så de beskadiges mindst muligt, men langt de fleste er endnu på udviklings- eller teststadiet og dermed endnu ikke klar til at operere i stor skala. Og med udgangspunkt i det kommende EU-krav om separat indsamling af tekstiler senest fra og med 2025, har den europæiske forskningsenhed JRC i en ny rapport estimeret, at genanvendelseskapaciteten for ikke-genbrugsegnete tekstiler skal vokse med mellem 60.000 og 90.000 tons om året, hvis markedet skal kunne følge med de forventede mængder²¹. Men idet teknologierne for closed-loop løsninger fortsat er på et tidligt udviklingsstadium, opfordrer forskningsenheden i sin rapport til, at man, for at komme de massive mængder i møde, i en periode fremover satser på investeringer i både closed- og open loop løsninger.

7.4 Eksempler på fremtidens kompetencer:

Som led i genvindingen af materialer er det nødvendigt at have kompetencer relateret til at indsamle, sortere samt i forskellig grad at forbehandle det indsamlede "affald" med henblik på oparbejdning. Her vil kompetencer indenfor logistik, fysik (fx sortering ud fra vægtfylde), robotteknologi, process engineering, maskinkonstruktion mv. være nødvendige. Dernæst kræver det kompetencer at genanvende materialerne. Skal en højkvalitetsgenanvendelse lykkes, kræver det også de rette kompetencer i designfasen.

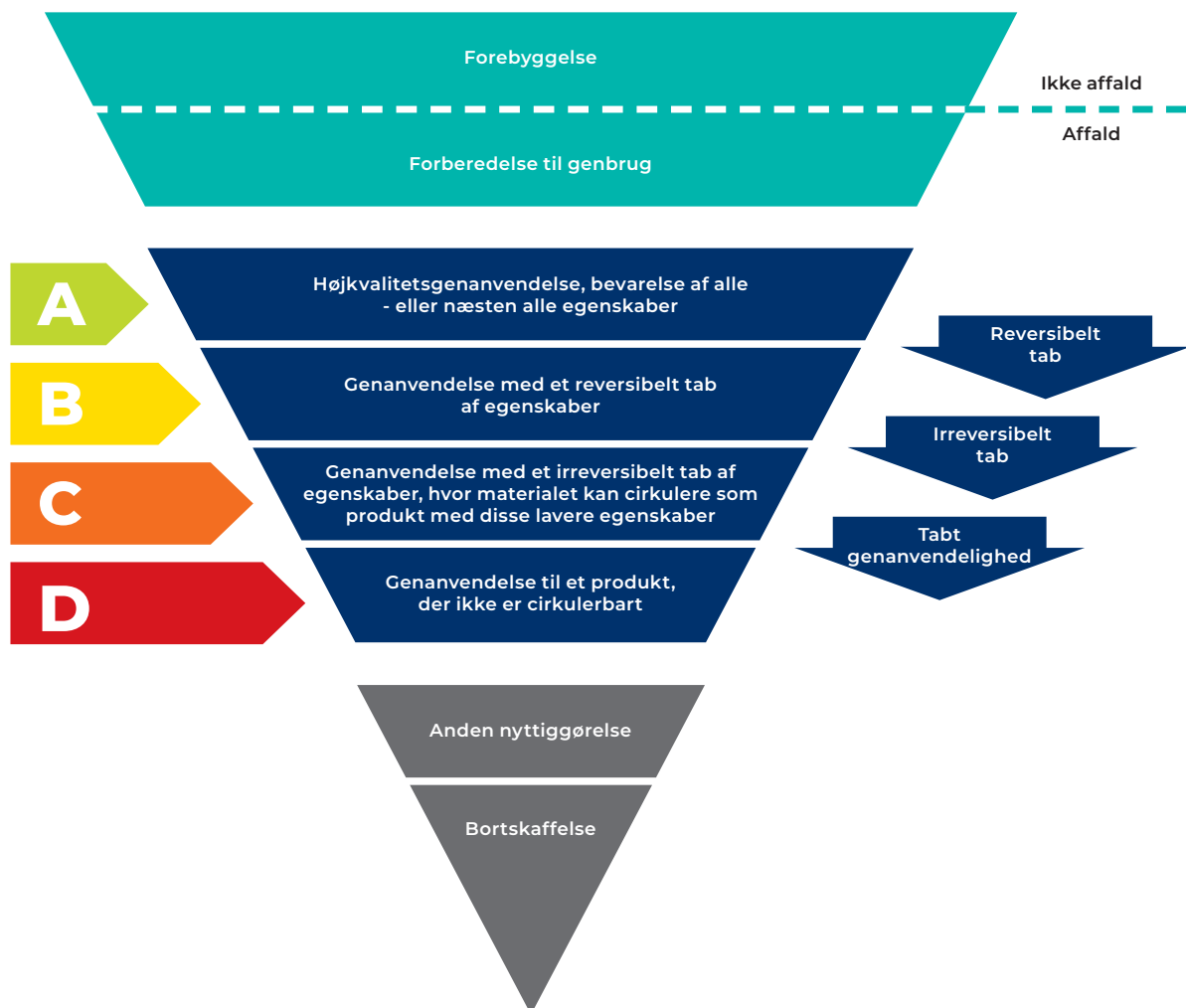
For eksempel vurderes det, at vi i fremtiden vil mangle "Kandidater i tekstilfibre" idet det vurderes at en dyb forståelse på fiberniveau er essentiel for genanvendelse af tekstil.

Fodnoter

- 1 Figuren er inspireret af den kendte figur:
<https://community.materialtrader.com/the-circular-economy-more-than-just-recycling-better/>
- 2 Bekendtgørelse om affald, BEK nr. 2159 af 09/12/2020, §3 punkt 23.
- 3 <https://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/2020/maj/markeder-og-potentialer-for-dansk-plastgenanvendelse/>
- 4 EU Ecodesign arbejdsplan for 2020-2024 omfatter en række nye produkter som fx mobiltelefoner, smartphones og tablets og batterier.
- 5 Lukkede kredsløb kan være mere eller mindre lukkede. Der kan være tale om delvist åbne kredsløb som fx hos Dansk Retursystem, der afsætter til andre fødevareremballager, men også til andre brancher som fx tekstilindustrien.
- 6 Læs mere om tekstiler og elektronik i Bilag 7.3
- 7 Kilde: PACE/WEF (2019); A New Circular Vision for Electronics Time for a Global Reboot In support of the United Nations E-waste Coalition <https://www.weforum.org/reports/a-new-circular-vision-for-electronics-time-for-a-global-reboot>
- 8 Et nyt EU-affaldsdirektiv sætter fra 1. januar 2025 en stopper for, at overskudstekstiler brændes. Det vil i sig selv fungere som en motivation for sortering af tøj og genanvendelse af fibre. Fra om knap fem år er hele EU således forpligtet til at indsamle tekstiler separat. Herved skabes en stor volumen af tilgængelige råvarer for fibergen-anvendelse.
- 9 Se bilag 7.4 for mere information om kompetencer til den cirkulær omstilling.
- 10 <https://mim.dk/miljoe/strategi-for-cirkulaer-oekonomi/anbefalinger-om-cirkulaer-oekonomi/>
- 11 Brug af data i den cirkulære omstilling. Oplæg af Markus Bjerre Erhvervsstyrelsen 19 januar 2021
- 12 Producentansvar er et regulativt værktøj, der ikke skal forveksles med nye forretningsmodeller, hvor producenter har en forretningsmodel, hvor de fx lejer deres produkt ud som en service eller laver lokale tilbagetagsordninger, kaldet "Produkt som en Service" eller "Produkt Service System", hvilket også er gode cirkulære modeller, der fremmer den cirkulære omstilling, hvor produkterne har lang levetid, bliver repareret, og genbrugt.
- 13 Uanset, at den hvide bomuld forbliver hvid bomuld, vil den efter flere loop/genanvendelser få så korte fibre, at det hermed bliver umuligt at fastholde egenskaben at gendanne tråd. Der vil for bomuld derfor altid være et mindre tab, som også indgår i definitionen. Det bliver således på sigt kun muligt at genanvende med irreversibelt tab af iboende egenskaber, hvor materialet kan cirkuleres som produkt med disse lavere egenskaber i.
- 14 <https://dakofa.dk/element/nyt-krav-om-separat-indsamling-af-tekstiler/>
- 15 <https://mst.dk/affald-jord/affald/indsamleruddannelsen/haandtering-af-affald/elektronikaffald/>
- 16 Artikel 11 (og bilag V) i WEEE direktivet, 2012/19/EU.
- 17 <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/our-work/activities/make-fashion-circular>
- 18 <https://www.eionet.europa.eu/etcs/etc-wmge/products/etc-reports/textiles-and-the-environment-in-a-circular-economy>
- 19 <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/our-work/activities/make-fashion-circular>
- 20 <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2018/06/978-87-93710-32-0.pdf>
- 21 <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/08cfc5e3-ce4d-11eb-ac72-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-222335807>

IDAS genanvendelseshierarki

Hørings svar vedr. forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet

Lovforslaget indeholder en række positive intentioner om øget fokus på genbrug og inddragelse af den frivillige sektor i genbrugshåndteringen. Men intentionerne omsættes ikke til præcise formuleringer, der sikrer de bedste forhold for genbrug i Danmark, der hviler på en optimal arbejdsdeling og partnerskab mellem det offentlige og det frivillige/private. De store ressourcer i den frivillige sektor, der håndterer og distribuerer genbrugsartikler, bliver ikke udnyttet.

OVERORDNEDE BEMÆRKNINGER

ISO BRO ser mange gode takter i udkastet til lovforslaget, som følger den politiske aftale om Klimaplan for en grøn affaldssektor, som et stort flertal i Folketinget indgik i sommeren 2020. Vi bifalder således til fulde ambitionen om at skabe et mere cirkulært affaldssystem, hvor så mange genstande som muligt bliver genanvendt eller genbrugt. Det er en dagsorden, vores medlemmer med deres ca. 30.000 engagerede frivillige har dyrket i deres genbrugsbutikker og dygtiggjort sig inden for igennem årtier til gavn for klima, miljø og mennesker.

Men djævelen ligger ofte i detaljen. Og som følge af at der allerede i dag finder en uhensigtsmæssig "konkurrence" sted mellem kommuner og de frivillige organisationers genbrugsaktiviteter, er det vores klare opfattelse, at udkastet ikke sikrer, at vi udnytter de store kræfter og potentialer, der ligger hos de frivillige organisationer, som i dag spiller en nøglerolle i håndteringen og distributionen af genbrugsvarer.

Det er derfor afgørende, at man i den videre bearbejdning af lovudkastet præciserer og konkretiserer kommunernes forpligtelser til at samarbejde med de frivillige organisationer i partnerskaber på genbrugsområdet, så alle kræfter udnyttes og kommunerne ikke utilsigtet kommer til at trække ressourcer væk fra genbrugshåndteringen. Det frygter vi vil ske, hvis udkastet som det ligger, ikke bliver præciseret og bragt i fuld overensstemmelse med det, som var intentionen i den oprindelige politiske klimaplan for en grøn affaldssektor. Partnerskaberne findes allerede i dag i flere kommuner, se best practiceeksemplet nedenfor.

Uhensigtsmæssig "kamp" om genbrugsområdet

Vores medlemsorganisationer har som nævnt i de seneste år har oplevet et uhensigtsmæssigt "konkurrencepres" fra en række kommuner. Det sker når kommunerne - finansieret af affaldsgebyrer - etablerer og bekoster tilbud i form af genbrugshjørner, byttestationer og deciderede genbrugsbutikker, som fjerner aktivitet fra de frivillige organisationers genbrugsbutikker. Oprettelsen af sådanne genbrugsbutikker er ikke i sig selv et problem. Kun når det sker på bekostning af, hvad de frivillige organisationer håndterer. Kommunerne er stordrifts-orienterede, deres genbrugsgenstande og affald blandes oftere sammen, og så satser kommunerne typisk på hurtigt salg pga. pladsproblemer. Det får dem til hurtigere at kassere genbrugsgenstande som affald, der måske afbrændes, i stedet for at give tid og plads til at vente på, at en interesseret køber kommer forbi.

NGO'ernes effektive håndtering af genbrugsvarer

Med 40 års erfaring og meget stærke organisatoriske set-up repræsenterer de frivillige NGO'er en unik og agil distributionskanal til at varetage opgaven omkring videresalg af genbrugsvarer, som vil være ekstremt ærgerligt ikke at udnytte til fulde. Organisationernes ca. 30.000 engagerede frivillige yder en enorm indsats for at gøre varer salgbare, som ellers kunne risikere at havne i et forbrændingsanlæg.

Fordi NGO'erne er non-profit er det en særdeles omkostningseffektiv måde at drive genbrugsforretning på, der også gør, at ingen genstand er for lille eller ubetydelig til at havne i montren i en genbrugsbutik. Her er de frivillige drevet af engagement og ønske om at mindske spild, mens de bidrager til et godt formål. Selve business casen for at lade de frivillige organisationer varetage vigtige del af den cirkulære økonomi er altså overordentlig god.

NGO'erne sociale arbejde rammes hårdt

En stor del af økonomien i de NGO'er, der beskæftiger sig med genbrug, er bundet op på deres genbrugsvirksomhed. Når disse svækkes, bliver konsekvensen, at organisationerne får færre midler til at drive de sociale tilbud, der griber mennesker i svære situationer (eksempelvis julehjælp til trængte familier, nødhjælp til katastroferamte verden over, lektiecaféer, tilbud til ensomme, ældre, misbrugere og meget mere). Dermed svækkes det foreningsliv og samlingspunkt for lokalsamfundet, som organisationens tilstedeværelse udgør. Hvis ikke vi får tænkt genbrugsorganisationerne ind i kernen af lovgivningen, vil det altså få en kaskadeeffekt på dele af det sociale område, hvor organisationerne løfter en stor og vigtig opgave.

Den vedlagte opgørelse viser, hvad konsekvensen har været i 6 kommuner, hvor der er blevet oprettet kommunale genbrugsbutikker. Trods stigende genbrugsomsætningen nationalt (11,4%) viste det, at de genbrugsmængder, som kom til de frivillige organisationer, faldt med 2,7%. De og deres distributionsnetværk blev således svækket. Det førte til et omsætningstab, som – omregnet til landsplan – anslås til ca. 77 mio. kr. Der er med andre ord tale om en markant svækkelse.

Incitamenterne skal være rigtige

Det som er afgørende, når kommunerne opretter gebyrfinansierede genbrugsbutikker er, at deres rolle tænkes understøttende for, hvad den frivillige sektor kan håndtere. Dvs. at der etableres en naturlig arbejdsdeling, som er ensartet over hele landet. Det er vigtigt, at kommunerne aldrig kommer til at kannibalisere på de frivillige organisationers genbrugsindsats. Der skal tværtimod installeres en naturlig arbejdsdeling, så man først udnytter al den kraft og hele det frivillige distributionsnetværk, og at det offentlige tilbud alene tager sig af det, som det frivillige/private ikke kan løfte. Kun derved vil vi opnå den størst mulige grad af genbrug, og vi undgår samtidig at underminere organisationer, som – udover deres nøglerolle i genbrugsområdet – samtidig løfter en ekstremt vigtig rolle i civilsamfundet (aktivering, bekæmpelse af ensomhed, boost af lokale fællesskaber og meget mere).

Opsummering

Overordnet er ISO BROs ønsker til det foreliggende lovudkast:

1. At det sikres, at **alle kræfter**, som i dag arbejder på at skabe størst mulig grad af genbrug i Danmark indtænkes i lovudkastet.
2. At der sikres en **ensartethed** over hele landet, som hviler på best practice og **partnerskaber**, som vi allerede kan se eksempler på, bl.a. i Vejle, Rudersdal og Fredensborg Kommune.
Det indebærer – helt centralt - at kommunerne ikke har mulighed for det, men altid skal inddrage de frivillige organisationer til at aftage genbrugsgenstande, når disse indsamles.
3. At der skal være en ressourceeffektiv og hensigtsmæssig **arbejdsdeling** mellem det offentlige og det frivillige/private, således at det offentlige ikke griber utilsigtet ind i og underminerer det distributionsnetværk af genbrugsartikler, som allerede findes.

BEST PRACTICE EKSEMPEL:

Håndtering af genbrug i Rudersdal og Fredensborg kommuner

I Rudersdal og Fredensborg kommune er det affaldsselskabet Norfors, der står for affalds- og genbrugs-håndteringen. Norfors har indgået en aftale med tre frivillige organisationer, som tager udgangspunkt i deres indsamlingskompetencer og viden om, hvad der kan genbruges, og der finder tilmed en fast løbende dialog sted om, hvordan mest muligt genbruges. Aftalen indebærer, at Norfors stiller opsamlingsenheder og personale til rådighed på genbrugspladserne. De frivillige organisationer forpligter sig til at afhente de genbrugelige effekter med en given hyppighed. Effekterne videresælges i organisationernes butikker. De tre frivillige organisationer oplever aftalen som meget værdifuld, da brugbare effekter af endnu flere kanaler kan finde vej til deres butikker og videre til kunder - og i sidste ende bidrage til at støtte organisationernes godtgørende formål. Læs mere her: www.norfors.dk/da-DK/Norfors/Norfors-og-de-frivillige-organisationer.aspx

TEKSTNÆRE BEMÆRKNINGER

Øget genbrug som formål er et element til en bedre incitamentsstruktur

I den politiske aftale "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi" udtrykker politikerne ønske om øget genbrug, men i lovforslagets bemærkninger om genbrugsområderne står der, at formålet med genbrugsområderne er at øge mængden af genbrugsgenstande. Det hviler på en forudsætning om, at hvis man bare får indsamlet flere genbrugsgenstande, så får man også mere genbrug. Men i virkeligheden er der ikke en sådan automatik. Kommunerne er gode til indsamling, men har færre erfaringer med salg af genbrugsgenstande. Derfor er det helt afgørende, at lovforslaget giver kommunerne klare incitamenter til at tænke i mest muligt salg af genbrugsgenstande samlet set. Det er først, når genbrugsgenstandene er afsat til borgere, at man reelt opnår en positiv påvirkning af resourcesituation og miljø.

ISO BRO foreslår følgende ændret: Afsnit 3.6.2. på side 52 ændres fra: "For at øge mængden af genbrugsgenstande, og dermed reducere ressourceforbruget" til: "For at øge mængden af genbrugsgenstande, der afsættes til direkte genbrug, og dermed reducere ressourceforbruget"

Risiko for betydelige tab for frivillige organisationer

De senere års erfaringer viser, at kommunale indsamlinger af genbrugsgenstande reducerer strømmen af genbrugsgenstande til de frivillige genbrugsorganisationer, hvis der ikke samtidigt er et samarbejde med frivillige organisationer om videresalg af det indsamlede. Når kommunerne aktivt inviterer borgerne til at aflevere deres genbrugsgenstande i genbrugsområder og storskraldsordninger og derved overfører genbrugsressourcer fra genbrugsmarked til kommunen mister de frivillige organisationer genstandene. I 6 kommuner steg det kommunale genbrugssalg betydeligt, men det frivillige genbrugssalg faldt endnu mere sammenlignet med udviklingen i resten af landet. Det er ikke et tilfredsstillende resultat, når der er offentlige/gebyrfinansierede midler involveret med det sigte at skabe vækst i det samlede genbrug.

I lovbemærkningerne er der mange præciseringer af, at tanken er, at indsamlede genbrugsgenstande skal stilles til rådighed for private og frivillige aktører, men det er ikke reflekteret i selve lovteksten, hvor der alene åbnes mulighed for, at ministeren "kan" præcisere dette i en senere bekendtgørelse. (§50 F, stk. 2) Derfor sikrer de foreslåede lovbestemmelser ikke mod en fremtidig udvikling, som er parallelt med udviklingen i de 6 undersøgte kommuner, hvorfor lovforslaget risikerer at give frivillige organisationer en varig sænkning af frivillige butikkers omsætning på årligt ca. 77 mio. kr. eller mere i sin nuværende version.

Det kan ingen være tilfredse med i lyset af betydningen af det store frivillige arbejde både i genbrugsindsatsen og på det sociale, humanitære og affaldsforebyggende område.

Problemet kan løses, hvis det kommer til at stå helt klart i selve lovteksten - på samme måde som i afsnittet om genanvendeligt affald - at det som udgangspunkt ikke er kommunerne, der skal sælge de indsamlede, salgbare genbrugsgenstande til direkte genbrug, men derimod genbrugsmarkedets aktører, sådan som det er aftalt politisk. ISOBRO bidrager meget gerne i arbejdet med den videre implementering.

ISOBRO foreslår følgende ændret: I §50 F, stk. 2 "Klima- Energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om kommunalbestyrelsens pligt" til " "Klima- Energi- og forsyningsministeren skal fastsætte regler om kommunalbestyrelsens pligt"

Implementering af første ret til de genbrugelige genstande og incitament struktur

Retten til at tage genstande fra genbrugshjørnerne kan implementeres på flere måder. ISOBRO foretrækker, at der skabes reelle lokale partnerskaber mellem kommuner og de frivillige organisationer, som beskrevet her i model 1.

Model 1: Intentionen i den politiske aftale om grøn affaldssektor er mest muligt genbrug og de frivillige organisationer skal have første ret. Løsningen på det er, reelle partnerskaber mellem kommuner og de frivillige organisationer. De og andre private aktører får første ret på udtag, fordi frivillige genbrugsbutikker er den drivende kraft på den del af genbrugsmarkedet, som afsætter genbrugsgenstande af lav værdi, og fordi frivillige organisationer har vilje og evne til at få de kommunalt indsamlede salgbare genbrugsgenstande solgt til direkte genbrug. I en dom fra EU-domstolen i sag C113/13 om tildeling af offentlige kontrakter til en frivillig organisation uden udbud (drejer sig om en kørsels-ordning), fastslog EU-domstolen, at en sådan tildeling er lovlige, når den er hjemlet i national lovgivning, hvorfor ISOBRO foreslår, at en sådan løsning hjemles som en mulighed i Miljøbeskyttelsesloven. Det er en forudsætning i dommen, at denne tildeling kan begrundes i objektive forhold, hvilket er muligt. Der kan henvises til, at frivillige organisationer er de eneste, der har den fornødne sorterings-kapacitet, et tilstrækkeligt finmasket net af genbrugsbutikker og en bredde i varesortimentet til at sikre et effektivt salg af de kommunalt indsamlede genbrugsgenstande. Beregninger ud fra tidligere indsamlet regnskabsmateriale viser endvidere, at frivillige genbrugsbutikkers salg af kommunalt indsamlede genbrugsgenstande er langt billigere end fx et kommunalt salg. En direkte kontrakt uden udbud er enklere for alle involverede parter.

Det er meget vigtigt for ISOBRO, at man kommer så tæt på intentionerne i den politiske aftale om grøn affaldssektor som muligt. Der skal stilles krav til kommunerne om at afsøge muligheder for samarbejder med de frivillige organisationer om udtag fra genbrugshjørnerne. Se for eksempel best practiceeksemplet ovenfor.

Et andet eksempel på, hvor det er vigtigt at præcisere lovteksten og de tilhørende bemærkninger er, at sikre, at mest muligt af det indsamlede afsættes til salg til direkte genbrug. Der skal kommunerne forpligtes til at sikre. Det svære er ikke at få solgt de mest værdifulde genstande. De bliver altid solgt. Det svære er at få solgt de mindst værdifulde, men stadig salgbare genbrugsgenstande. Det er her kommunernes fokus bør ligge, hvis der skal opnås en positiv påvirkning af ressourcesituation og CO₂-udledninger.

Derfor er det vigtigt, at der samtidigt etableres en klar incitamentsstruktur ved, at genbrugspladserne skal oplyse, hvor stor en andel af de indsamlede mængder i genbrugsområderne, der faktisk er solgt til direkte genbrug. Miljøministeriet har i et nyligt svar til Miljøudvalget oplyst, at der ikke aktuelt er planer om et sådant måltal. Men ISOBRO foreslår, at dette genovervejes for at få den rette incitamentsstruktur på plads. Det kan forholdsvist let belyses ved at indsamle information om de samlede mængder genbrugsgenstande,

den valgte tilbudsgiver i forbindelse med sit tilbud har skønnet, vedkommende ville kunne aftale, suppleret med et udtræk fra genbrugspladsens kasseapparat.

Offentlig høring er ikke det samme som lokal dialog med de frivillige organisationer

ISO BRO foreslår, at man ændrer ordlyden i den foreslåede § 50 f, stk. 2, så ordet "høring af offentligheden", som ofte vil være en mulighed for at afgive skriftlige bemærkninger, erstattes med "en forpligtelse til at inddrage interesserede, frivillige organisationer og private aktører i udmøntningen", hvilket er tæt på formuleringen i den politiske aftale om en grøn affaldssektor.

Kommunikation om genbrug

ISO BRO foreslår, at man i selve lovbestemmelsen (§ 50 f, stk. 2.) får indføjet, at ministeren kan komme med nærmere retningslinjer vedrørende" information om genbrugsområderne".

I bemærkningerne til selve lovbestemmelsen, forslås det, at kommunerne i deres kommunikation til borgerne er forpligtet til at oplyse om alle de steder i kommunen, som modtager genbrugsgenstande til videresalg, kombineret med en anbefaling om, at man primært benytter sig af disse muligheder.

Kommunal sortering af genbrugsgenstande skal aftales lokalt

De foreslåede lovbestemmelser giver kommunerne mulighed for at sortere og segmentere de indsamlede genbrugsgenstande før genbrugsaktørerne udtager det salgbare. I den politiske aftale var det genbrugsaktørerne, der skulle udtage, dvs. udsortere de salgbare genbrugsgenstande og trækkegrænsen mellem det salgbare og det, der ikke kan sælges på markedet. Hvis der i kølvandet på en sortering sker salg af de mest værdifulde genbrugsgenstande, skabes der en større økonomisk risiko for de private aktører, der skal sælge fra den resterende mængde, fordi man ikke længere har de lidt mere værdifulde genbrugsgenstande, Det vil alt andet lige reducere det samlede salg til skade for klimaet. Derfor anbefaler ISO BRO, at kommunernes eventuel segmentering og sortering altid aftales lokalt med de frivillige og private genbrugsaktører.

Med venlig hilsen

ISO BRO

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Kenneth Kamp Butzbach".

Kenneth Kamp Butzbach

Generalsekretær

+45 29 69 91 20

kb@isobro.dk

Påvirkning af kommunal genbrug

I forbindelse med åbningen af kommunale genbrugsbutikker søgte ISOBRO aktindsigt de kommunale genbrugsbutikker økonomi. Dette er sammenlignet med de frivillige organisationers økonomi i samme periode.

Analysen er lavet på seks kommuner, hvor de kommunale genbrugsbutikker var relativt nystartet og hvor majoriteten af de frivillige organisationer er tilstede. Tallene fra de frivillige organisationer er fra 9 organisationer, der dækker 92,1 procent af omsætning nationalt.

Omsætningsudvikling i frivillige organisationer

	2015	2016	Vækst
Med kommunal genbrug*	32.551.390	31.574.669	-3,0%
Resten af landet	460.496.414	512.904.138	11,4%
Total	493.049.819	544.480.823	10,4%

Estimeret omsætning i frivillige organisationer

	Andel*	2016	Vækst
Ved kommunalgenbrug i hele landet	92,1%	478.255.602	-3,0%
Uden kommunalgenbrug i hele landet	92,1%	549.162.349	11,4%
Tab ved kommunalgenbrug		70.906.748	

Estimeret omsætningstab for alle frivillige organisationer

	Andel*	2016
Tab ved kommunalgenbrug for alle org	100,0%	76.988.868

* Frederikssund, Næstved, Åbenrå, Skanderborg, Horsens og Hjørring

** tallene for frivillige organisationer er fra ni organisationer der dække 92,1 af omsætningen i ISOBROs 19 medlemmer med genbrug

Påvirkning vækst i genbrug ved kommunal genbrug

Den kommunale genbrugs negative påvirkning på salg af genbrug i de frivillige organisationer er så stor, at det betyder en samlet negativt vækst i omsætning af genbrugsvare.

Vækst med kommunal genbrug

	2015	2016	Vækst
Frivillige omsætning	32.551.390	31.574.669	-976.721
Kommunal omsætning	14.159.360	17.578.131	3.418.770
Total			2.442.049

Estimeret vækst uden kommunal genbrug

	R 2015	E 2016	Vækst
Frivillige omsætning	32.551.390	36.262.248	3.710.858

Tabt vækst ved kommunal genbrug **-1.268.810**

Tabt vækst i procent ved kommunal genbrug *-2,7%*

ISOBRO d. 30. december 2021

Energistyrelsen

Center for forsyning
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

Journalnummer: 2021-17546

Sendt til jbwf@ens.dk med kopi til clkj@ens.dk

Dato: 23-12-2021

Høring – ENS – Høring over forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet

ITD, Brancheorganisation for den danske vejgodstransport kvitterer for fremsendte høring over forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet, som skal give lovhjemmel til udmyntning af dele af afsnit IV om "En stærk genanvendelsessektor" i den politiske aftale om "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi" fra 16. juni 2020:

- Udbudspligt for behandling af genanvendeligt husholdningsaffald
- Selskabsgørelse af eksisterende kommunale anlæg i en overgangsperiode
- Dispensation fra krav om, at kommunen ikke må behandle genanvendeligt affald
- Mulighed for, at virksomheder kan benytte en privat aktør til indsamling af forbrændingseget affald
- Mulighed for, at mindre virksomheder kan benytte kommunal indsamling
- Regler om område til direkte genbrug på genbrugspladser samt regler for afsætning af genstande
- Skærpet økonomisk tilsyn med affaldssektoren.

Det foreslås, at loven skal træde i kraft d. 1. juli 2022. ITD har nedenstående generelle bemærkninger til høringen.

Som repræsentant for danske indsamlingsvirksomheder og affaldstransportører ønsker ITD at tilkendegive sin opbakning til EU's og Danmarks ambition om affaldsforebyggelse og øget genanvendelse af det affald, som uundgåeligt opstår. ITD's forventning er, at transport- og logistikbranchen kommer til at spille en central rolle i den cirkulære økonomi ved for eksempel at levere fremtidens smarte returtagings- og affaldsløsninger.

ITD støtter op om omstillingen mod en mere cirkulær økonomi og en klimaneutral affaldssektor, hvor affaldskurven knækkes med henblik på, at mere affald skal genbruges eller genanvendes - og som naturlig følge heraf mindre affald til forbrændingen.

Lige som partierne bag "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi", mener ITD, at de private virksomheder kan håndtere erhvervsaffaldet uden at der er skabt miljømæssige problemer, og derfor opfordrer ITD kraftigt til en generel konkurrenceudsættelse af affaldssektoren. Det gælder ikke mindst for transport og indsamling af affald i Danmark.

ITD har bemærkninger til følgende afsnit:

3.1. Kommunal behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse

3.1.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås, at indsætte en bestemmelse i miljøbeskyttelsesloven om, at kommuner ikke må deltage i aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse. Det vil medføre, at kommuner hverken helt eller delvist, direkte eller indirekte må eje anlæg, der varetager behandlingen af affald egnet til materialenyttiggørelse, og at kommuner efter den 1. juli 2022 som udgangspunkt ikke må investere eller reinvestere i kommunale anlæg til behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse. Der foreslås dog en undtagelse for ikke brofaste øer.

ITD er generelt fortalende for øget konkurrenceudsættelse af affald egnet til materialenyttiggørelse, hvorfor vi naturligvis bakker op om forslaget. I forlængelse heraf støtter vi naturligvis også forslaget om at ophæve den undtagelse, der giver kommuner mulighed for at behandle affald fra deres egne virksomheder og institutioner.

ITD er af den klare opfattelse, at affald egnet til materialenyttiggørelse fra kommunens egne institutioner og virksomheder samt fra husholdninger, bør konkurrenceudsættes, så de private virksomheder kan opnå det fulde genanvendelsespotentiale af de forskellige fraktioner. ITD står derfor uforstående over for, hvorfor affald fra kommunernes egne institutioner har særstatus, og derved ikke skal indsamles og behandles på lige vilkår med andet affald.

Vi imødeser således forøgede mængder af konkurrenceudsat affald, som private indsamlingsvirksomheder og genvindingsindustrien vil få at arbejde med kommercielt, når mængderne af sorteret husholdningslignende affald supplerer mængderne af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse. Vores vurdering er øget reel genanvendelse af de enkelte fraktioner og dermed øget markedsværdi af fraktionerne.

ITD bakker således op om en udvidet udbudspligt, hvorefter kommuner som udgangspunkt vil skulle udbyde opgaver med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse omfattet af en kommunal affaldsordning.

Vi imødeser desuden den annoncerede kommende løsning med hensyn til jord, hvor kommunernes anvisningsret og pligt for jord, som er affald, ophæves, så virksomheder frit kan vælge, hvor de afleverer jord.

Der er i ITD's optik ikke en kommunal opgave at drive affaldsbehandlingsanlæg eller især ikke vognmandsforretning via de kommunale affaldsselskaber. ITD mener, at kommunerne bør bidrage til øget

miljøbeskyttelse, ved at anvende sine ressourcer på at føre tilsyn med virksomheders affaldshåndtering via et kommunalt affaldstilsyn.

3.2. Kommunal indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse

3.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at det nuværende forbud mod, at kommuner etablerer affaldsordninger for og tilbyder indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse, lovfæstes i miljøbeskyttelsesloven. ITD er tilfreds med, at forbuddet indføres i miljøbeskyttelsesloven, da forbuddet i dag alene er fastsat på bekendtgørelsesniveau.

Vi er i midlertidig stærkt utilfredse med, at kommunerne fortsat vil kunne tilbyde egne institutioner og virksomheder indsamling og transport af deres sorterede erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse. Det er vores klare opfattelse, at indsamling og transport af affald fra private og kommunale virksomheder og institutioner samt husholdninger generelt bør konkurrenceudsættes og alene varetages af private transport- og indsamlingsvirksomheder.

Vi mener, at det ikke er en kommunal opgave at drive vognmandsforretning via de kommunale affaldsselskaber, og vi finder det dybt kritisabelt, at listen over kommuner, som hjemtager affaldsindsamlingen, bliver længere og længere. Dette på trods af at nærværende forslag til lovændring udspringer af den politiske aftale "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi".

ITD er desuden bekymret for beslutningen om, at mindre virksomheder, der genererer husholdningslignende affald i art og mængde, gives frit valg til at vælge kommunale indsamlingsordninger til genanvendeligt affald. ITD ser det som en tilbagerulning af det konkurrenceudsatte genanvendelige erhvervsaffald. I de kommuner, som har hjemtaget affaldsindsamlingen, har de kommunale affaldsselskaber typisk et særligt kendskab til den type affaldsproducerende virksomhed og deres beliggenhed. Det vil alt andet lige være en konkurrencemæssig fordel i modsætning til de private transport- og indsamlingsvirksomheder, som ønsker adgang til det marked.

Såfremt en sådan ordning alligevel gennemføres, skal den udformes, så krydssubsidiering undgås og indsamlingen sker til markedspriser. I den forbindelse foreslår ITD, at der her indføres en begrænsning for, hvor store beholdere (fx maks. 60 liter), kommunen må tilbyde disse virksomheder.

3.4. Overgangsordning

3.4.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at indføre en overgangsordning på 5 år (med udløb den 30. juni 2027) for kommuner, der ejer et anlæg til behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse, som var idriftsat på tidspunktet for indgåelse af Klimaplanen, og for kommuner, der har foretaget væsentlige irreversible investeringer i etableringen af et anlæg på tidspunktet for indgåelse af Klimaplanen.

Kommunerne bør hurtigst muligt ophøre med behandling af denne type affald, men vi har dog forståelse for den foreslåede overgangsordning på 5 år.

3.7. Indsamling af forbrændingseget erhvervsaffald

3.7.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at ophæve virksomheders benyttelsespligt til kommunale indsamlingsordninger for forbrændingseget erhvervsaffald, så affaldsproducerende virksomheder vil kunne vælge, om den vil benytte den kommunale indamlingsordning, eller om den vil benytte én og samme private aktør til indsamling af virksomhedens affald egnet til materialenyttiggørelse samt til virksomhedens forbrændingsegne affald. Benyttelsespligt til de kommunale anvisningsordninger bibeholdes.

ITD er særdeles positiv over for, at virksomheder fremover skal kunne benytte private indsamlingsordninger for affald til forbrænding. Således kan virksomheder fremadrettet samle deres affaldsindsamling hos én aktør. Vi imødeser den kommende høring om ændringerne til diverse bekendtgørelser.

ITD finder det dog særdeles beklageligt, at der ikke er tale om en fuldt ud konkurrenceudsættelse af det forbrændingsegne affald, men blot muligheden for at vælge en privat aktør til. I forlængelse heraf mener vi, at kommunens egne virksomheder og institutioner også skal kunne benytte private indsamlingsordninger af affald til forbrænding. Kommunalbestyrelsen bør alene anvise affaldet til et givent forbrændingsanlæg.

Virksomheder, der indsamler forbrændingseget erhvervsaffald, vil kunne lade sig godkende og registrere som indsamlingsvirksomhed i Affaldsregisteret, få mulighed for at overtage ansvaret for affaldets håndtering fra den affaldsproducerende virksomhed. En indsamlingsvirksomhed vil dermed også overtage ansvaret for at benytte de kommunale ordninger som foreskrevet i det kommunale regulativ for erhvervsaffald eller i overensstemmelse med en konkret anvisning. Indsamlingsvirksomheden vil kunne foretage ruteindsamling af forbrændingseget affald fra flere forskellige affaldsproducerende virksomheder.

ITD antager, at indsamlingsvirksomheden også skal indberette data til Affaldsdatasystemet, men dette ser vi gerne udpenslet i det endelige lovforslag.

Da krav og ansvar her vil blive det samme som ved indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse, synes det fornuftigt, at der også ved overtagelse af ansvaret for forbrændingseget erhvervsaffald stilles krav om, at mindst én person med ledelsesansvar for indsamlingen i indsamlervirksomheden kan forestå indberetning af data og miljømæssig forsvarlig håndtering af affald.

ITD opfordrer til at undervisningsmateriale og prøve gøres tilgængeligt online, så undervisning og prøve kan tages som ved det nuværende indsamlerbevis.

ITD står til rådighed for en uddybelse af ovenstående kommentarer til bekendtgørelserne.

Med venlig hilsen

ITD

Camilla Wiig
Chefkonsulent

Lasse Raunholt Kristoffersen
Politisk chefkonsulent

02 januar 2022

Journalnummer: 2021-17546

Høringsvar vedr. forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet

Vi er positivt stemt over for lovforslaget, som har de helt rigtige intentioner om at skubbe på den grønne omstilling ved at øge fokus på mere genbrug og genanvendelse. Desværre har vi i de senere år oplevet et u hensigtsmæssigt konkurrencepres fra kommunerne på genbrugsområdet – til trods for, at det ikke har været lovligt. For at sikre et positivt samarbejde med kommunerne om at løfte genbrugsopgaven, er der brug for at lovteksten er mere konkret omkring hvordan samarbejdet skal udmøntes.

Vi har brug for klare rammer.

Vi skal aftage mere genbrug i fremtiden og for at kunne imødekomme det, skal vi øge aktiviteten i de lokale butikker, med bl.a. at støtte op omkring en bedre logistik. Det er derfor afgørende, at affaldsselskaberne rækker ud til civilorganisationerne i forbindelse med adgangen til genbrugseffekterne og gerne på organisationsniveau, så organisering kan planlægges ud fra "Best practice" principperne. Vi foreslår også at ordlyden i lovbestemmelsen (§50 f, stk.2) ændrer ordlyden fra "høring af offentligheden" til en forpligtelse til at inddrage interesserede, herunder civilorganisationer og private m.v.

I samme lovbestemmelse vedrørende "Information om genbrugsområderne", foreslår vi at kommunen er forpligtet til at oplyse hvor i kommunen, man kan aflevere salgbare genbrugseffekter og at borgeren primært skal benytte sig af de muligheder.

Vi ser et behov for, at vi ikke sidestilles med øvrige private/virksomheder, idet vi grundet momsfrigørelsen ikke har lige vilkår i en budrunde mod vederlag. Det kan skabe forvirring og kan utilsigtet komme til at betyde, at vi skrives ud af ligningen. Vi foreslår at ordlyden ændres til organisationer & private, samt organisationer & virksomheder.

Ved etablering af genbrugshjørner, butikker og haller, vil vi gøre opmærksom at de to sidstnævnte, at hvis de har en væsentlig størrelse, vil kunne udgøre en betydelig konkurrence, for de i forvejen eksisterende genbrugsbutikker i provinsen. Det kan også betyde en uønsket turisme på genbrugspladserne.

Hvis der sker en lokal frasortering på genbrugspladsen af gode genbrugsvarer til udbud mod vederlag, vil kvaliteten af det resterende være for ringe til, at civilorganisationerne og private, ikke ville kunne opretholde en eksisterende omsætning. Det vil betyde færre solgte genstande til skade for klimaet.

Vores sociale arbejde finansieres af genbrugs effekter.

Kirkens Korshær har 240 genbrugsbutikker, som via overskuddet finansierer det lokale sociale arbejde, fordelt på bl.a. 38 varmestuer, hvor vi dagligt lukker dørene op for 1600 udsatte mennesker. Det er mennesker på kanten af systemet, som er ramt af hjemløshed, misbrug og psykisk sygdom. Foruden varmestuer har vi familiestøttende arbejde 9 steder i landet.

Finansieringen er afgørende for vores lokale sociale arbejde og en omsætningsnedgang i vores butikker, vil betyde en reducere eller lukning af tilbud. Vi er derfor dybt afhængige af, at mængden og kvaliteten af de donationer vi modtager. Hvis kilden til vores donationer svækkes, har det en direkte indflydelse på omsætningen og have indflydelse på det sociale arbejde vi udfører.

Vi er naturlige samarbejdspartner for hinanden.

Vi har gode samarbejdsaftaler med bl.a. Aalborg forsyning, Odense og Norfors, som er gode eksempler på, hvordan "Best practice" kan udføres, så mængden af genbrug øges og finder vej, de rigtige steder.

Vi oplever i dag forskellige tolkninger og tilgange til håndtering af genbrugseffekter fra genbrugspladserne. Det er ressource tungt for begge parter og derfor er det tilrådeligt, at der udarbejdes en "Best practice" metode på landsplan.

Vi er gode og naturlige samarbejdspartnere for hinanden og da civilorganisationerne har over 1000 butikker og 30.000 frivillige, er vi også den samarbejdspartner som kan flytte de største mængder genbrug til gavn for klimaet.

Der er brug for, at lovudkastet tænker de frivillige organisationer mere konkret ind. Uden klare rammer for samarbejdet med kommunerne frygter vi – ud fra de senere års erfaring – at det kan få store utilsigtede konsekvenser, hvor vi langsomt køres ud på et sidespor. Det bedste for genbrugsområdet vil være, at vi får et frugtbart samarbejde med kommunerne, og at der ikke er uklarhed om hvordan det skal udmøntes.

Grundet den korte frist i en periode med juleferie, har vi ikke kunne nå hele vejen rundt og dette brev er derfor bedst mulige udgave, under de givne omstændigheder.

Med venlig hilsen

Dorthe Egede Hansen

Chef for genbrug

Kirkens Korshær

Energistyrelsen
JBWF@ens.dk
Kopi: CLKJ@ens.dk
Journalnummer 2021-17546

Hørings svar fra KL over udkast til lovforslag om nye rammer for kommunal behandling af affald til materialenyttiggørelse, indsamling af erhvervsaffald, genbrug på genbrugspladser og økonomisk tilsyn

KL har modtaget høring af udkast til lovforslag om nye rammer for kommunal behandling af affald m.v. Det har ikke været muligt for KL at foretage en politisk behandling af høringssvaret inden for høringsperioden. Der tages derfor forbehold for den efterfølgende politiske behandling af høringssvaret.

At der udsendes over 100 siders lovbemærkninger til at ændre relativt få paragraffer vidner om, at det er komplekst lovstof. Lovforslagets primære formål er at udmønte dele af afsnit IV om en stærk genanvendelsessektor fra den politiske aftale "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi". Nedenfor følger KL's generelle bemærkninger til lovforslaget. KL's uddybende bemærkninger følger i Bilag 1.

Generelle bemærkninger

Lovforslagets bidrag til CO2-reduktion

KL bakker op om klimaaftalens helt overordnede ambition om at reducere de nationale drivhusgasudledninger med 70 pct. i 2030, og at affaldssektoren skal bidrage hertil. Lovgiver forventer en effekt og en samlet CO2-reduktion på 0,7 mio. tons i 2030. KL kender ikke præmissen for denne vurdering og er i tvivl om den reelle samlede effekt. Flere af elementerne i lovforslaget vil forventeligt tværtimod føre til øget drivhusgasudledning, fx forbuddet mod komprimering, og at der vil komme øget transport. Der udestår en forklaring på, hvordan denne påvirkning opvejes af en mere effektiv behandling via konkurrenceudsættelse. KL foreslår derfor, at der udarbejdes et begrundet estimat over den samlede klimapåvirkning, så forslagens effekt efterfølgende kan vurderes.

Overimplementering af dele af klimaplanen

KL vurderer, at der med lovforslaget lægges op til en overimplementering af dele af klimaaftalen. Af klimaaftalen fremgår, at kommunerne skal udbyde sortering og behandling af det genanvendelige husholdningsaffald, og at kommunernes aktiviteter ift. genanvendelses anlæg skal begrænses. I lovforslagets § 49 b, stk. 1, er denne ordlyd ændret til et forbud mod behandling af "affald egnede til materialenyttiggørelse" og omfatter alle automatiserede anlæg. I EU's

Dato: 3. januar 2022

Sags ID: SAG-2021-05824
Dok. ID: 3159418

E-mail: ACH@kl.dk
Direkte: 3370 3411

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 12

affaldsrammedirektiv er "indsamling" defineret som afhentning af affald, herunder indledende sortering og indledende oplagring af affald med henblik på transport til et affaldsbehandlingsanlæg. Lovforslaget og bemærkningerne synes at gå videre end både klimaplanen og definitionen i EU's affaldsrammedirektiv. Det er derfor KL's vurdering, at der er tale om en overimplementering.

Forskellen mellem "genanvendeligt affald" og "affald egentlig til materialenyttiggørelse" har en række negative økonomiske og miljømæssige konsekvenser for den kommunale opgaveløsning. Materialenyttiggørelse dækker væsentligt bredere og omfatter udover genanvendelse også forberedelse med henblik på genbrug, anden endelig materialenyttiggørelse eller forbehandling til de nævnte behandlingsformer. Der sker hermed en opdeling i opgaverne, som går ud over det tiltænkte i klimaplanen, og som fordyrer og besværliggør den samlede affaldshåndtering, fx vil kommunernes forpligtelser i vejlovgivningen m.v. herunder fx affald fra renhold af arealer på offentlige veje, stier, fortove og pladser blive omfattet af forbuddet mod kommunal behandling i forslaget § 49 b, stk. 1.

KL foreslår derfor, at lovforslaget og tilhørende bemærkninger konsekvensrettes, så det følger ordlyden i klimaplanen og definitionen i EU's affaldsrammedirektiv.

Dispensationsbestemmelser og ulige konkurrencevilkår

De fastsatte forudsætninger efter § 49 b, stk. 4, om dispensation fra forbud mod, at kommunerne deltager i affaldsbehandling af affald egnet til materialenyttiggørelse, er omfattende og vil efter vores opfattelse forhindre, at kommunerne i praksis får mulighed for fremadrettet at deltage i affaldsbehandling – også i tilfælde, hvor det kunne understøtte lokale cirkulære løsninger og den danske genanvendelsessektor generelt, hvilket vi finder uhensigtsmæssigt.

Endelig finder KL, at der på sigt opstår ulige konkurrencevilkår mellem private og kommunale udbydere, da førstnævnte får adgang til at drive sideordnede aktiviteter, mens det ikke gælder for de kommende kommunale aktieselskaber, der skal drive affaldsforbrænding. Med lovforslaget skal erhvervslivet jf. lovbemærkningerne sikres adgang til at behandle en større andel af det affald, som produceres på det danske marked. Hvad hvis ingen ønsker at løse opgaven? Eller prisen bliver dyrere for kommuner og borgere?

Økonomiske konsekvenser for borgere, erhvervsliv og kommuner

Lovforslagets vurdering af de økonomiske konsekvenser for borgere, erhvervsliv og kommuner er praktisk talt fraværende. Det vurderes, at der på sigt kan komme effektiviseringer og omkostningsreduktioner, men også at der for enkelte kommuner vil være tab, hvis anlæg ikke kan klare sig i konkurrencen. KL bemærker, at det dels er en meget diffus vurdering, dels at det kommer helt an på rammerne og indholdet i en konkurrenceudsættelse. Der er allerede i dag en meget stor del af opgaven, der udføres af private, og som dermed er konkurrenceudsat. Lovgiver bør præcisere og kvantificere disse konsekvenser.

Dato: 3. januar 2022

Sags ID: SAG-2021-05824
Dok. ID: 3159418

E-mail: ACH@kl.dk
Direkte: 3370 3411

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 12

De kommunale affaldsselskaber leverer affaldsløsninger til alle borgere og virksomheder i regi af hvile-i-sig selv-selskaber. Det betyder, at kommunerne hverken kan eller vil overvælte afledte omkostninger på borgere og virksomheder. Det er KL's vurdering, at forslaget vil medføre en række transaktionsomkostninger og risiko for strandede omkostninger. KL finder, at staten skal dække de strandede omkostninger, der måtte opstå som følge af forslaget. Der vil komme øgede omkostninger, som vil betyde højere affaldsgebyrer. KL formoder, det er en fejl, at de økonomiske konsekvenser ikke er yderligere belyst, da der er øgede omkostninger på den korte bane, som først opvejes af de forventede effektiviserings tiltag på et senere tidspunkt?

Lovgiver forudsætter kun lavere affaldsgebyrer, men erkender, at det samlede affaldsgebyr påvirkes af en række faktorer ud over dette lovforslag. Erfaringerne fra den ændrede kildesortering af husholdningsaffald viser at statens estimat svarer til ca. 10 % af den reelle pris. KL efterlyser en samlet vurdering af konsekvenserne for borgerne, da det er det, der betyder noget i forhold til klimaaftalens formål om, at det ikke skal være dyrere at være dansker eller drive virksomhed.

Miljøkravene ændres ikke som følge af en udbudsmodel. KL er enig i, at det heller ikke bør ske, og det forbliver en kommunal opgave at føre tilsyn med de private aktører. KL formoder, at der vil være et øget ressourcetræk, som ikke kan aflæses af de økonomiske konsekvenser for kommuner eller borgere.

Forsyningssikkerhed for borgere og virksomheder

KL lægger afgørende vægt på forsyningssikkerheden for borgere og virksomheder. De kommunale anlæg har i dag forsyningspligt. Ved en konkurrenceudsættelse er det uklart, hvilke forpligtigelser der lægges på de private aktører, og hvordan en langsigtet løsning sikres. Hvad hvis ingen ønsker at løse opgaven, hvis der skal være genudbud, eller budet er meget dyrt?

Opbakning til øget gennemsigtighed og offentlighed i affaldsopgaven og gebyrer

KL er enige i gennemsigtighed og offentlighed i affaldsopgaven og omkostninger på tværs af kommuner. I klimaplanen er vurderet behov for skærpede regler og tilsyn med kommunerne. Det bliver ikke gratis, og det foreslås derfor, at kommunerne pålægges et gebyr. Dette gebyr må overvæltes på forbrugerne og bidrager til øgede affaldsgebyrer. KL efterspørger proportionalitet mellem behovet for tilsyn og Forsyningstilsynets foreslåede opgaver og betalingen herfor samt for ressourcetrækket på kommuner og affaldsselskaber.

KL ser gerne en proportionalitet indbygget i lovforslaget om Forsyningstilsynets opgaver. Det kan fx være en årlig redegørelse til forligskredsen bag klimaplanen for affald, hvor der redegøres for, hvordan ressourcerne anvendes, og hvilken merværdi tilsynet tilfører.

Nedenfor følger yderligere og uddybende bemærkninger. Har Energistyrelsen spørgsmål eller behov for uddybning af KL's hørings svar,

Dato: 3. januar 2022

Sags ID: SAG-2021-05824
Dok. ID: 3159418

E-mail: ACH@kl.dk
Direkte: 3370 3411

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 12

kan chefkonsulent Anders Christiansen kontaktes (ach@kl.dk eller 3370 3411).

Med venlig hilsen

Kontorchef Sara Røpke

Dato: 3. januar 2022

Sags ID: SAG-2021-05824
Dok. ID: 3159418

E-mail: ACH@kl.dk
Direkte: 3370 3411

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 12

Bilag 1: Uddybende bemærkninger

Det fremgår af lovbemærkningerne på s. 8 bl.a., *at affald er gået fra at være et problem til en værdifuld ressource som virksomheder i hele Europa efterspørger for at genanvende i nye produkter*. KL kan ikke genkende denne overordnede beskrivelse, da der generelt er store omkostninger forbundet med genanvendelsen grundet for lav kvalitet og for stor forsyning og for lille efterspørgsel for en række materialestrømme.

Det reelle (klima- og ressource-) problem er, at der forbruges for meget. Mens fx en række rene metaller som jern og aluminium er værdifulde og relativt lette at genanvende, er det meste plast, kompositmaterialer, tekstiler m.m. svært og dyrt at genanvende, hvorfor en del af den dyre genanvendelse reelt bidrager til yderligere materialeforbrug og spredning af lavkvalitetsprodukter, som efterfølgende ikke længere kan downcycles yderligere. Den problematik løser lovforslaget ikke.

En øget genanvendelse vil koste mere og vil kræve særlige initiativer for at stimulere genanvendelseskapaciteten i Danmark, der ikke følger af lovforslaget. Det må forventes, at en øget mængde genanvendeligt affald bliver eksporteret (fx til Centraleuropa). Det er værd at bemærke, at genanvendelse i sig selv ikke reducerer det ikke-bæredygtige ressourcetræk, da de fleste sekundære materialer er af lav kvalitet og derfor anvendes til downcyclede produkter (fx. plasticwood i stedet for rigtigt træ, kunstgræsboldbaner i stedet for græs osv.). Faktisk er genanvendelsen med til at øge forsyningen af lavkvalitetsprodukter og øge forbruget og dermed den resulterende affaldsproduktion. Mens mængderne af kildesorteret plast er steget, er fx den globale produktion af jomfrueligt plast steget endnu mere. Der savnes en skelnen mellem højværdig og lavværdig genanvendelse - altså kvaliteten af genanvendelsen.

På side 8 og 9 i lovbemærkningerne fremgår det, at: *Lovforslaget skal understøtte danske virksomheders muligheder for at investere i nye genanvendelsesanstalt og udvikle grønne løsninger inden for affaldsteknologi og cirkulær økonomi. Det skal bidrage til at løse klima- og miljømæssige problemer i Danmark og skabe rammer for udvikling af løsninger, som kan eksporteres til udlandet. Lovforslaget skal bidrage til, at der sker en teknologiudvikling, så der sker en øget reel genanvendelse på anlæggene, så der både nationalt og globalt spares på ressourcer til udvinding og produktion af nye materialer.*

KL bakker op om ambitionen. Men hvilke løsninger er det, vi skal eksportere? I Danmark er vi ikke bedre end tyske, østrigske, belgiske, hollandske eller italienske teknologiløsninger. På det danske marked er for mange strømme for små til storskalaanlæg. Hvis vi i Danmark skal blive bedre til nye forædlingsteknologier, kræver det etablering af et stærkt lokalt marked med udvikling af effektive danske teknologier, hvilket kræver langsigtet forsyningssikkerhed og samarbejde mellem offentlige og private. Det lægger lovforslaget desværre ikke op til.

Dato: 3. januar 2022

Sags ID: SAG-2021-05824
Dok. ID: 3159418

E-mail: ACH@kl.dk
Direkte: 3370 3411

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 12

Det er i dag væsentligt dyrere at genanvende fx plastik, papir m.m. end at energiudnytte. Jf. ovenstående vil det samlede transportarbejde øges væsentligt, hvilket bidrager til øgede omkostninger. Medmindre der reduceres kraftigt i statens nuværende provenu fra affaldssektoren, vil borgere og virksomheder derfor opleve betydeligt øgede omkostninger. Transportører vil opleve væsentligt øget omsætning, enkelte kommuner kan opleve investeringstab på eksisterende infrastruktur, og der skal laves væsentlige nyinvesteringer, hvis barrieren med manglende langsigtet forsyningssikkerhed kan håndteres, ellers vil denne kapacitet være i udlandet. Danmark er i dag netto eksportør af affald, og eksportmængderne må med lovforslaget forventes at stige.

Dato: 3. januar 2022

Sags ID: SAG-2021-05824
Dok. ID: 3159418

E-mail: ACH@kl.dk
Direkte: 3370 3411

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 12

Udbudspligt for behandling af genanvendeligt husholdningsaffald efter § 49

Lovforslaget medfører, at sortering og behandling af genanvendeligt husholdningsaffald, fx adskillelse af indsamlet affald som plast og metal, samt nedknusning, kompostering og pulping af madaffald ikke længere må udføres af kommuner og affaldsselskaber. Opgaven skal i udbud og løses i konkurrence på markedet.

KL finder det uhensigtsmæssigt, hvis forbuddet mod kommunal behandling i forslaget § 49 b, stk. 1, også omfatter forberedelse med henblik på genbrug i de tilfælde, hvor der ikke er tale om en mere omfattende behandling, men alene en behandling, der omfatter en vurdering/kontrol af genbrugspotentialet i forbindelse med indsamlingen af affaldet, og som kan sidestilles med indledende sortering. Det vil ligeledes være uhensigtsmæssigt, hvis kommunerne på genbrugspladserne ikke må sikre, at affald med genbrugspotentiale tages op af affaldscontainerne og dermed løftes op i affaldshierarkiet.

KL bifalder, at transport og omlastning samt balletering fortsat kan udføres af kommuner, som det fremgår af side 23. Modsat står der på side 92: "*Kommuner må således ikke foretage andre behandlings- eller forbehandlingsaktiviteter, herunder eksempelvis knusning, sortering eller neddeling af affald.* Neddeling af fx træaffald sker i forbindelse med omlastning forud for transport til behandlingsanlæg netop for at reducere transportomkostninger og CO2-udledning. Kommunerne skal have mulighed for at sikre klimadagsordenen og optimere transport til behandlingsanlæg. KL anbefaler, at omlastning defineres bredt i § 49 b, stk. 2, således at genanvendelige materialer og farligt affald kan omlastes af kommunerne før transport til behandlingsanlæg.

Det skal sikres i lovforslaget, at kommuners indsamling af restaffald og madaffald i samme beholder med efterfølgende frasortering af poser med madaffald er en integreret del af kommunens indsamlingssystem. Lovbemærkningerne side 19 og 26 fastslår, at indsamling omfatter også indledende sortering af affald, mens der på side 27 står det modsatte: "*Ved første udmøntning ved bekendtgørelse forventes bestemmelsen at blive udnyttet til at fastsætte regler om, at kommuner ikke må eje sorteringsanlæg til optisk posesortering*". Lovforslaget bør justeres, så det er i overensstemmelse med klimaaftalen.

Udbudspligten ændrer ikke på miljøkravene til affaldshåndtering. Kommunerne skal i den nye organisering stadig kunne dokumentere, hvor og hvordan borgernes affald bliver genanvendt. Det bliver ikke lettere med lovforslaget. Sammenhængen mellem ret og pligt er svær at se i lovforslaget og bemærkningerne hertil.

KL bemærker, at lovforslaget medfører, at det fremover er markedet, der kommer til at bestemme. Det er KL's vurdering, at store udenlandske anlæg og udenlandske OPP-selskaber vil stå godt i konkurrencen om fx plastikaffald o.a. Forslaget vil ikke nødvendigvis sikre investeringer i danske anlæg eller sikre eksport af teknologiske løsninger.

Med lovforslaget (§ 49 e) følger et meget bredt forbud, som kan ramme kommuner og selskaber i mange forskellige aktiviteter, herunder mindre aktiviteter der giver god miljømæssig og økonomisk mening lokalt.

Finansieringsomkostningerne vil stige, fordi konkurrenceudsættelsen på området for behandling af genanvendeligt husholdningsaffald, vil forhindre låneoptag i KommuneKredit og kræve refinansiering, med mindre regeringen sikrer statsstøttegodkendelse fra EU-Kommissionen.

Lovforslaget vil sikre erhvervslivet adgang til affaldet. Men ingen danske virksomheder vil have større sikkerhed for mængderne end i dag – uanset om det gælder etableringen af anlæg til plast, tekstiler, drikkevarekartoner eller andet. I et konkurrenceudsat marked vil der være tale om EU-udbud. Risikoen for CO₂-eksport er præsent. På andre områder må der forventes øget transport, når genanvendelsesaktiviteterne samles omkring de store byer fremfor at sikre udvikling og lokale ressourcer i hele landet. Forslaget giver ingen garanti for lavere priser. Tværtimod bliver det forventeligt dyrere med øgede transportomkostninger.

Det er spørgsmålet, om vi er ved at ødelægge noget, der fungerer. KL finder ikke, at det er hensigtsmæssigt, at kommuner skal tvinges til at udbyde fx have-parkaffald, slaggehåndtering eller røggasrensning, der i dag generelt fungerer godt og effektivt. De eksisterende værdikæder risikerer at gå i stykker. Det vil fx være økonomisk omkostningstungt og klimamæssigt tosset at skulle transportere ikke neddelt haveaffald rundt i landet. Det bør der findes andre løsninger på.

Selskabsgørelse af eksisterende kommunale anlæg i en overgangsperiode

Det fremgår af forslaget, at der skal tages hensyn til eksisterende investeringer. Forslaget omfatter kommunale anlæg, der pr. 16. juni 2020 var etableret eller havde foretaget væsentlige irreversible investeringer i etablering af nye anlæg. Hertil kommer, at anlæggene skal selskabsgøres inden 1. januar 2024 og agere på markedsvilkår, ligesom der ikke må foretages reinvesteringer i overgangsperioden.

Kommunerne må ikke længere drive affaldsanlæg – herunder til sortering af borgernes affald. Det gælder bl.a. sorteringsanlæg til plast og andre fraktioner, som flere jyske kommuner har. Det gælder anlæg til kompostering, forbehandling af bioaffald, nedknusning mv., som også er

Dato: 3. januar 2022

Sags ID: SAG-2021-05824
Dok. ID: 3159418

E-mail: ACH@kl.dk
Direkte: 3370 3411

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 7 af 12

udbreddt. Dertil kommer sorteringsanlæg, som de fynske kommuner arbejder med samt ARC's planlagte anlæg til sortering af restaffald. KL foreslår, at lovforslagets udkast til § 49 e udgår af lovforslaget. Klimaplanen nævner ikke, at kommunerne fremadrettet ikke må sortere restaffald/affald til forbrænding. Dette kan således også ses som en overimplementering af klimaplanen.

Anlæggene bruges typisk til at sikre, at affaldet kan afsættes – at der er virksomheder, der har teknologi eller kapacitet til at genanvende affaldet (og i rimelig kvalitet) – eller til at reducere omkostninger for borgerne. Anlæggene er ofte etableret i direkte forlængelse af en given indsamlingsordning.

KL bemærker også, at de kommunale anlæg i dag har forsyningspligt, der sikrer en stabil og langsigtet kapacitet og forsyning. Private anlæg skal konkurrere om korte forsyningsaftaler, hvilket indebærer en risiko for over-/underkapacitet. Den risikopræmie skal betales af nogen.

KL finder, der er en række konkrete udfordringer og spørgsmål angående de kommunale anlæg. KL er generelt bekymret for, om forslaget sikrer lige konkurrencevilkår for de kommunale affaldsforbrændingsanlæg, der efter klimaplanen skal omdannes til aktieselskaber. Disse anlæg vil med forslaget ikke have mulighed for at drive/etablere sideordnede aktiviteter, der kan tiltrække affald.

KL anbefaler, at § 49 b, stk. 6, udmøntes, så undtagelsen også omfatter kommunens aktiviteter med sortering og nedknusning af affald fra bygge- og anlægsprojekter som led i kommunens egenproduktion, bl.a. for at understøtte lokale cirkulære løsninger.

Forslaget giver kommunerne mindre kontrol med kvalitet. Kommunerne bevarer ansvaret, men får sværere ved at følge strømmene og bidrage til, at ressourcerne udnyttes lokalt.

Dispensation fra krav om at kommunen ikke må behandle genanvendeligt affald efter § 49.

KL bemærker, at dette forslag virker som favorisering af private virksomheder, som i første omgang ikke vil løfte opgaven og bære risikoen, men efterfølgende vil deltage, hvis det offentlige bærer en stor del af risikoen. Det skal afklares, om dispensation ændrer på kommunernes mulighed for at finansiere via KommuneKredit.

Det følger af lovforslagets § 3, stk. 4, at overgangsordningen i den foreslåede nye miljøbeskyttelseslovs §§ 49 f og g ophæves den 1. juli 2027 (medmindre lovgiver forlænger ordningen). KL bemærker, at såfremt der ikke findes relevante private købere af det kommunale behandlingsanlæg, vil tidsbegrænsningen kunne medføre store økonomiske tab for den kommune, der må lukke sit behandlingsanlæg, der kan sælges til en privat aktør.

Såfremt der ikke findes relevante private købere af det kommunale behandlingsanlæg, vil tidsbegrænsningen kunne medføre store økonomiske tab for den kommune, der må lukke sit behandlingsanlæg. Der er ingen garanti for, at anlægget kan sælges til en privat aktør.

Dato: 3. januar 2022

Sags ID: SAG-2021-05824
Dok. ID: 3159418

E-mail: ACH@kl.dk
Direkte: 3370 3411

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 8 af 12

Kommunerne bør kompenseres af staten – hvad nu hvis der er en køber, men prisen er lav? Så står kommunen med et tab. Kommunale anlæg er i dag typisk en del af en I/S-struktur, hvor kommunerne i fællesskab har mange aktiviteter og løser flere opgaver. Typisk organiseret omkring et forbrændingsanlæg, men der er også I/S'er, som ikke er, fx en række deponier. Her er tale om såkaldte § 60-selskaber, som juridisk set er kommuner (specialkommuner) og dermed ikke selskaber i traditionel forstand. At ændre disse er en omfattende juridisk, politisk og økonomisk øvelse. Hvis enkelte anlæg, som indgår i I/S-strukturen i dag, skal udskilles og omorganiseres i A/S-form, skal anlæggene have selvstændig bestyrelse, ligesom det skal vurderes, hvordan enkelt-kommunerne kan/vil indgå, og hvilke opgaver det overhovedet er muligt at løse. Anlæg, der i dag foretager eksempelvis kompostering af haveaffald eller nedknusning på genbrugspladserne, vil det næppe give mening at omdanne til A/S, hvorefter de skal byde på affaldet.

Anlæg og infrastruktur er etableret for at løse en offentlig miljøopgave - affaldshåndtering, som kommunerne er pålagt, men fremover vil kommunerne ikke kunne føre eget affald til egne anlæg, da opgavevaretagelsen nu vil ske på et konkurrenceudsat marked. Hvis kommunerne skal sælge, vil salgsprisen forventeligt blive påvirket af, at det ikke er en mulighed at beholde anlægget i fremtiden.

Generelt forholder lovforslaget sig ikke til kapacitet i markedet eller alternative omkostninger. Det betyder, at kommunerne kan blive låst til kommercielle, geografiske monopoler. Ikke mindst fordi de ikke kan udfordre markedet ved selv at kunne løse opgaven og eksempelvis etablere anlæg.

KL bemærker desuden, at lovforslaget vil give en vedvarende usikkerhed om forsyningsikkerheden overfører en stor risiko og omkostning til borgerne. Resultatet kan være støt stigende priser og indtjening hos de private virksomheder, højere priser for borgerne og stadig dyrere priser på de resterende marginaliserede kommunale anlæg.

Såfremt der ikke findes relevante private købere til det kommunale behandlingsanlæg, vil tidsbegrænsningen kunne medføre store økonomiske tab for den kommune, der må lukke sit behandlingsanlæg, der kan sælges til en privat aktør

Mulighed for at virksomheder kan benytte en privat aktør til indsamling af forbrændingseget affald

KL vurderer, at relativt få kommuner i dag stiller krav om benyttelsespligt for kommunal ordning for restaffald (Aalborg og København). Dette vil påvirke konkurrenceevnen for private produktionsvirksomheder og andre virksomheder uden for de store byer.

Mulighed for at mindre virksomheder kan benytte kommunal indsamling efter § 49 c, stk. 4

KL bifalder denne mulighed og har ønsket det længe. Lovforslaget lægger dog op til en administrativt tung løsning uden reel værdi. KL er uforstående over for, hvad markedspriser dækker? KL anbefaler, at virksomhederne, der frit tilvælger den kommunale ordning, betaler efter

Dato: 3. januar 2022

Sags ID: SAG-2021-05824
Dok. ID: 3159418

E-mail: ACH@kl.dk
Direkte: 3370 3411

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 9 af 12

samme enkle solidariske principper som husholdningerne – dvs. at betalingen fortsat skal ske via et omkostningsægte gebyr, ikke til markedspris, selv om klimaplanen nævner dette. Det vil være en administrativt enkel og effektiv løsning, modsat markedspriser der kun vil afstedkomme unødigt bureaukrati hos kommuner og forsyningstilsyn.

Med forslaget ophæves kommunernes muligheder for at lave ordninger i områder med blandet bolig og erhverv, hvilket KL ikke bifalder. Med lovforslaget fastsættes en mængdebegrænsning, der ikke er gældende i dag. KL anbefaler, at begrænsningen om art og mængde som en husholdning lempes i områder med blandet bolig og erhverv.

Generelt vil bestemmelsen § 49 c, stk. 3 og 6 underminere de kommunale ordninger. Kommunerne arbejder ihærdigt for at sikre klimadagsordenen ved at reducere trængsel, CO2 og partikelforurening. Forslaget vil øge behovet for tilsyn og/eller tilskynde virksomheder til at benytte de eksisterende ordninger for borgerne, hvorved der vil opstå krydssubsidiering. Med den eksisterende hjemmel har reguleringen netop taget hensyn til pladsmangel i gårde og kommunernes muligheder for at reducere tung trafik i tæt bebyggede områder m.m.

Der er ikke fremsat vurdering af, hvor meget det kommer til at koste kommunen, at Forsyningstilsynet skal kontrollere markedsprisen.

Regler om område til direkte genbrug på genbrugspladser samt regler for afsætning af genstande

I lovforslagets afsnit 3.6.1, side 52 øverst, angives det, at "*Efter gældende ret kan kommuners initiativer vedrørende genbrugsgenstande som udgangspunkt ikke finansieres over affaldsgebyrerne, da genstandene ikke anses for at være affald.*" KL finder, at det er en misvisende og forkert beskrivelse af gældende ret, når det ikke i forlængelse af sætningen beskrives, hvad gældende praksis er i forhold til kommunernes hjemmel til at udføre og gebyrfinansiere aktiviteter på genbrugsområdet.

Det fremgår af lovbemærkningerne, at Miljøministeriet vil gå i dialog med KL om den foreslåede bestemmelse i MBL (§50 f). For KL er det vigtigt, at direkte genbrug ikke bliver et krav på alle genbrugspladser. Pladserne er meget forskellige i kommunerne. KL anbefaler, at reglerne udformes på samme måde som reguleringen af virksomheders adgang til de kommunale pladser, nemlig at der skal være minimum en plads i hver kommune, hvor der er pligt til at etablere genbrugsområder. Pladserne er som anført meget forskellige, og det vil derfor være hensigtsmæssigt, at kommunen selv vurderer, hvor det giver mening at etablere genbrugshjørner.

Genbrugspladser er i dag særskilte ordninger. Med forslaget sker en u hensigtsmæssig detailregulering, hvor en del af de kommunale pladser bliver til en anden særskilt ordning, hvilket KL finder bøvl og bureaukratisk. Udgifterne ved drift af et byttehjørne på en genbrugsplads bør som i dag indgå i de samlede omkostninger til drift af genbrugspladser og derved indgå i det samlede grundlag for fastsættelse af gebyr herfor.

Dato: 3. januar 2022

Sags ID: SAG-2021-05824
Dok. ID: 3159418

E-mail: ACH@kl.dk
Direkte: 3370 3411

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 10 af 12

Kommunerne er i stand til at finde hensigtsmæssige løsninger for ordningerne i samskabelse med aktørerne på området uden detailregulering.

Det anføres i lovbemærkningerne, at argumentet for, at erhverv ikke må aflevere genbrugsting på genbrugspladserne, er, at der skal opkræves et særskilt gebyr for opgaven. Erhvervs andel af udgifterne til håndtering af genbrugsartikler på genbrugspladserne ville kunne indregnes i det gebyr, som virksomhederne betaler for at benytte genbrugspladsen, og vil kunne håndteres i praksis. I praksis bliver det derimod vanskeligt at håndhæve, at virksomheder ikke benytter pladsen til genstande til direkte genbrug.

Der lægges op til, at kommunerne skal sikre en håndtering/sortering af de effekter, der kommer som genstande til direkte genbrug både i forhold til kvalitet og kvantitet. Denne håndtering/sortering skal finansieres via husholdningsgebyrer og vil være til gavn for de private aktører, som ikke bidrager økonomisk til ordningen. Dette vil resultere i krydssubsidiering.

Der lægges op til, at offentligheden skal høres om udformningen af den kommunale ordning for genstande til genbrug. Det er ny praksis, at der skal foretages en offentlig høring i forbindelse med en specifik ordning. Frem til nu er det udelukkende lovbundne høringer i forbindelse med, at der udarbejdes affaldsplan og regulativer, der skal i høring. KL finder det uhensigtsmæssigt, at der skal ske offentlig høring af enkeltordninger. Det vil medføre yderligere administration, der pålægges kommunerne og borgerne over affaldsgebyret.

Skærpet økonomisk tilsyn med affaldssektoren via Forsyningstilsynet
KL bakker helt og fuldt op om, at der skal være transparens om affaldsopgaven og omkostningerne på tværs af kommuner. KL støtter derfor ønsket om mere åbenhed, transparens og videndeling om affaldsgebyrerne, der kan føre til øget effektivitet. Sådan er det med offentlige opgaver, der løses af og for fællesskabet. Effektiviseringer er et grundvilkår, som alle kommuner arbejder med. KL noterer sig, at partierne bag klimaplanen ønsker et skærpet økonomisk tilsyn, og at dette arbejde skal bebyrfinansieres og foretages af Forsyningstilsynet.

KL kan støtte en styrket konteringspraksis og gennemsigtighed i omkostninger samt sammenstilling og offentliggørelse af gebyrer. Dette arbejde ligger i forlængelse af arbejdet med at implementere det udvidede producentansvar, der, som det også fremgår af høringsmaterialet, endnu ikke er besluttet. Det udvidede producentansvar vil således medvirke til, at der kommer betydeligt mere transparens i de kommunale affaldsgebyrer. KL ser gerne, at kontoplanen tilpasses den nye regulering og strømliningen af indsamlingsordninger. Det skal ske i god tid forud for den kommunale budgetlægning, hvilket ikke med de seneste regelændringer er sket.

Det fremgår af lovbemærkningerne s. 63, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vurderer, *at der er behov for skærpede regler og tilsyn, og at det er en omfattende tilsynsopgave*. Det er uklart, hvad denne vurdering er begrundet i. Omkostningerne til opgaven er ikke estimeret, men vurdering af en omfattende opgave må formodes at

Dato: 3. januar 2022

Sags ID: SAG-2021-05824
Dok. ID: 3159418

E-mail: ACH@kl.dk
Direkte: 3370 3411

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 11 af 12

medføre betydelige omkostninger både for kommuner, affaldsselskaber og Forsyningstilsynet. Konsekvenserne for borgere (og virksomheder) er derfor ukendte – er der tale om 5 eller 50 fuldtidsansatte i Forsyningstilsynet, som skal finansieres af borgerne? Hvad betyder forslaget for borgernes affaldsgebyr?

Forsyningstilsynet har ifølge seneste offentliggjorte årsrapport for 2019 for el, varme og naturgas opkrævet ca. 90 mio. kr. årligt hos forbrugerne. De opgaver, der beskrives i lovbemærkningerne for Forsyningstilsynet, vil i stort omfang give anledning til et betydeligt arbejde i kommuner og selskaber, der også vil skulle respondere og samarbejde med Tilsynet i forhold til indsamling og opfølgning på spørgsmål. Denne arbejdsopgave ses ikke afspejlet i lovforslaget.

En del af det arbejde, Forsyningstilsynet skal varetage, dækker opgaver, som omfatter virksomheder generelt. Kommunerne opkræver udelukkende gebyrer hos alle husholdninger, samt hos de virksomheder, der benytter kommunale ordninger fx genbrugspladserne. Det skal sikres, at husholdninger ikke skal betale udgiften alene, da de så vil komme til at betale for opgaver, som udføres for virksomheder, og der derved vil ske krydssubsidiering. Skal kommunerne også opkræve gebyr for virksomheders andel af Forsyningstilsynets arbejde, når kommunerne ikke opkræver gebyr hos alle virksomheder?

Det er en mangel, at lovforslaget ikke har beskrevet behov for at koordinere og effektivisere dataindsamlingen gennem autoritative systemer.

KL bemærker, at størstedelen af gebyret allerede i dag går til at betale private for at løse opgaver for kommunerne – på markedsvilkår.

En meget væsentlig del af omkostningerne til de kommunale affaldsordninger (70-75%) går til at indsamle og tømme beholdere og til at behandle affaldet. Disse omkostninger er generelt bestemt af markedsprisen. Det er derfor efter KL's opfattelse ikke hensigtsmæssigt, at borgerne skal betale Forsyningstilsynet for at overvåge de opgaver, der påhviler forskellige aktører, herunder overvågning af markedet og markedsprocesser.

KL finder behov for, at der kommer proportionalitet i lovforslaget, og at Forsyningstilsynet med lovforslaget eller i lovbemærkningerne pålægges årligt at redegøre for, hvordan deres ressourcer anvendes, og hvilken merværdi deres opgaveløsning medfører. Det kan fx være gennem en årlig offentligt tilgængelig afrapportering til forligskredsen.

KL ønsker oplyst, hvilket af kommunens affaldsgebyrer, der skal finansiere de omkostninger, kommunerne har i forbindelse med Forsyningstilsynets tilsyn m.v.

Dato: 3. januar 2022

Sags ID: SAG-2021-05824
Dok. ID: 3159418

E-mail: ACH@kl.dk
Direkte: 3370 3411

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 12 af 12

Til Energistyrelsen

Sendt pr. e-mail JBWF@ens.dk med kopi til
CLKJ@ens.dk

Høringsbemærkninger - høring over forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet

Energistyrelsen har den 25. november 2021 sendt forslag til lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet i høring med frist for bemærkninger den 3. januar 2022. Københavns Kommune takker for muligheden for at kommentere på høringsudkastet.

Kommuners deltagelse i behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse

Forbud mod kommunal deltagelse i behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse, § 49 b, stk. 1

Københavns Kommune ønsker at få oplyst, om det affald, som kommunen som følge af sine forpligtelser i vejlovgivningen m.v. samler op på gader eller fra vejbrønde el.lign. også vil være omfattet af forbuddet i forslaget § 49 b, stk. 1, mod kommunal behandling.

Den politiske aftale om Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi af 16. juni 2020 omtaler et forbud mod kommunal behandling af "genanvendeligt" affald. I lovforslagets § 49 b, stk. 1, er denne ordlyd ændret til et forbud mod behandling af "affald egnet til materialenyttiggørelse". Affald egnet til materialenyttiggørelse omfatter mere end blot behandlingsformen genanvendelse. Det omfatter blandt andet også behandlingsformen forberedelse med henblik på genbrug. Forberedelse med henblik på genbrug er enhver nyttiggørelsesoperation i form af kontrol, rengøring eller reparation. Der er altså tale om en operation, hvor behandlingen består i meget enkle handlinger, fx blot en vurdering af, om en genstand, der er affald, har genbrugspotentiale. Disse handlinger vil ofte mest hensigtsmæssigt kunne foretages som en del af indsamlingen.

20. december 2021

Sagsnummer
2021-0391497

Dokumentnummer
2021-0391497-1

Plan, Analyse, Ressourcer og
CO2-reduktion
Teknologi, Udvikling og
Ressourcer
Njalsgade 13
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

Københavns Kommune har et initiativ i kommunens Ressource- og Affaldsplan 2024, hvor der i forbindelse med indsamlingen af storskrald bliver foretaget en vurdering af, om det afleverede storskrald har genbrugspotentiale. Målet er, at 5 procent af storskraldet, svarende til 800 tons, forberedes til genbrug i 2024. Mens storskrald, der vurderes ikke at have genbrugspotentiale indsamles i komprimator-bil, bliver storskrald med genbrugspotentiale indsamlet nænsomt i en ladbil og solgt i kommunens genbrugsbutik til markedspris, og på den måde sikres det, at genbrugeligt storskrald løftes op i affaldshierarkiet. De økonomiske udgifter ved indsamling og videresalg er væsentlig større end indtægterne ved salg, og det kan derfor ikke forventes, at det er en business case, der vil være interessant for private aktører at træde ind i.

Københavns Kommune finder det uhensigtsmæssigt, hvis forbuddet mod kommunal behandling i forslagets § 49 b, stk. 1 også omfatter forberedelse med henblik på genbrug i de tilfælde, hvor der ikke er tale om en mere omfattende behandling, men alene en behandling, der omfatter en vurdering/kontrol af genbrugspotentialet i forbindelse med indsamlingen af affaldet, og som kan sidestilles med indledende sortering. Det vil ligeledes være uhensigtsmæssigt, hvis kommunerne på genbrugspladserne ikke må sikre, at affald med genbrugspotentiale tages op af affaldscontainerne og dermed løftes op i affaldshierarkiet.

Omlastning, § 49 b, stk. 2

Københavns Kommune finder det positivt, at lovforslaget i forslaget til § 49 b, stk. 2, undtager omlastning fra forbuddet mod behandling af affald, sådan at kommunen/de kommunale selskaber kan varetage omlastning af affaldet. Muligheden for omlastning er vigtig for Københavns Kommune, særligt set i lyset af at indsamlingen fremover vil blive varetaget af el-skraldbiler, der ikke kan køre så langt og for at optimere transport og logistik. Københavns Kommune anbefaler, at omlastning defineres bredt, således at genanvendelige materialer og farligt affald kan omlastes af kommunerne før transport til behandlingsanlæg.

Dispensation fra forbud mod at kommunerne deltager i affaldsbehandling af affald egnet til materialenyttiggørelse, § 49 b, stk. 4

Mulighederne for dispensation fra forbuddet mod, at kommunerne deltager i affaldsbehandling af affald egnet til materialenyttiggørelse, er specificeret i lovbemærkningerne til forslagets § 49 b, stk. 4. De fastsatte forudsætninger er omfattende og må forventes at forhindre, at kommunerne i praksis får mulighed for fremadrettet at deltage i affaldsbehandling. Dette er uhensigtsmæssigt i tilfælde, hvor det kunne understøtte den danske genanvendelsessektor.

Behandling af affald produceret af kommunens egne institutioner og virksomheder, § 49 b, stk. 6

Københavns Kommune har et anlæg, der modtager jord, asfaltfræs samt beton- og teglbrokker til sortering og nedknusning fra kommunens egne bygge- og anlægsprojekter. Jorden frasorteres øvrigt affald (primært kantsten, brosten og beton) og deponeres efterfølgende på depotet i Nordhavn. Brokkerne nedknyttes til grus efter gældende normer og føres tilbage i kommunale projekter. Kantsten og brosten føres ligeledes tilbage til kommunale projekter. Anlægget behandler ca. 100.000 ton pr år, og kommunen sparer herved ca. 20 mio. kr. på, at egenproduktionen forestås af kommunen selv. Københavns Kommune foreslår, at lovforslagets § 49 b, stk. 6, udmøntes så denne undtagelse også omfatter kommunens aktiviteter med sortering og nedknusning af affald fra bygge- og anlægsprojekter som led i kommunens egenproduktion.

Overgangsordning, §§ 49 f og g

Det følger af lovforslagets § 3, stk. 4, at overgangsordningen i den foreslåede nye miljøbeskyttelseslovs §§ 49 f og g ophæves den 1. juli 2027 (medmindre ministeriet forlænger ordningen). Københavns Kommune bemærker, at såfremt der ikke findes relevante private købere af det kommunale behandlingsanlæg, vil tidsbegrænsningen kunne medføre store økonomiske tab for den kommune, som må lukke sit behandlingsanlæg, der kan sælges til en privat aktør. Derfor foreslås det, at kommuner, der ikke kan sælge behandlingsanlæg pr. skæringsdatoen, får mulighed for at fortsætte som ejere af anlægget, indtil anlægget er udtjent eller en privat køber melder sig på banen.

Sorteringsanlæg til restaffald, § 49 e

Københavns Kommune anbefaler, at der generelt fastholdes mulighed for at kommunerne som en del af indsamlingslogistikken kan etablere sorteringsanlæg til udsortering af genanvendelige materialer fra restaffald, der som udgangspunkt er brændbart affald og ikke kan defineres som genanvendeligt affald/ affald egnet til materialenyttiggørelse. Københavns Kommune foreslår, at lovforslagets udkast til § 49 e udgår af lovforslaget set i lyset af, at klimaplanen ikke nævner, at kommunerne fremadrettet ikke må sortere restaffald/affald til forbrænding. Københavns Kommunes undersøgelser viser, at restaffaldet selv ved den omfattende kildesortering, som har været indført i København gennem mange år, indeholder genanvendelige materialer såsom plast, metal, papir og pap i væsentlige mængder, der kan udsorteres til

genanvendelse på et sorteringsanlæg. I København indsamler kommunen årligt ca. 120.000 ton restaffald, som det hverken økonomisk eller miljømæssigt er hensigtsmæssigt at transportere til de nærmeste eksisterende sorteringsanlæg i Norge eller Tyskland. Dertil kommer, at det er usikkert, om der kan opnås en eksportnotifikation for det usorterede affald, der indeholder en let-nedbrydelig andel. Kommunerne har forpligtelsen til at sikre høj genanvendelse af husholdningsaffaldet, hvilket taler for, at sorteringsanlæg placeres tæt på det område, hvor affaldet indsamles, hvilket mest hensigtsmæssigt kan ske ved, at kommunen eller en special kommune etablerer anlægget. Københavns Kommune vurderer, at det kan øge genanvendelsen og mindske omkostningerne til indsamling at have mulighed for at udsortere fx bleer i farvede poser til genanvendelse på et sorteringsanlæg, hvorfor det foreslås, at optisk sortering kan indgå på lige fod med andre teknologier.

Kommunal indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse

Kommuners mulighed for at tilbyde indsamling af affald egnet til materialenyttiggørelse produceret af virksomheder, der producerer affald i art og mængde svarende til en husholdning, § 49 c, stk. 3 og 6

Københavns Kommune vurderer, at det er afgørende for at sikre høj genanvendelse af erhvervsaffald, at virksomheder kan vælge at lade kommunerne indsamle virksomhedernes affald. Kommunen støtter derfor udkastet til lovforslagets § 49 c, stk. 3, nr. 1, der er en undtagelse til udgangspunktet i den foreslåede § 49 c, stk. 1, om, at kommunen ikke må etablere affaldsordninger for eller tilbyde indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse. Københavns Kommune har imidlertid en række bemærkninger til denne undtagelse.

For en kommune som København er det overordnede formål med at etablere ordninger og indsamle erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse - først og fremmest i blandet bolig og erhverv - at smidiggøre forsyningen i byen og mindske miljøbelastningen fra affaldsindsamling. For ejendomme i den tætte by er plads i gården et dagligt og altid påtrængende spørgsmål, hvor plads til affaldsbeholdere indgår i prioriteringer om plads til leg og rekreation, cykler og nogle steder også parkering. Derfor stiller udlejere og ejere i ejendomme ofte krav til virksomheder, der er ejere eller lejere i de blandede bolig- og erhvervs ejendomme, om at de skal deltage i gårdens affaldsordning, eller kun må opstille et vist antal beholdere til deres affald. I mange tilfælde indgår disse betingelser i virksomhedens lejekontrakt, hvilket gør det vanskeligt at ændre.

Med det skærpede fokus på at såvel borgere som erhverv skal sortere deres affald, og øgede krav til henteordninger, betyder det flere affaldsbeholdere i gårdene, beholdere som der flere steder ikke er plads til, hvis virksomheder skal etablere deres egne separate ordninger. Københavns Kommune arbejder aktivt med og bakker op om øget sortering og forventer på den baggrund et stigende antal ordninger i gårdene. Kommunen er imidlertid bekymret for en stor øgning af kørsel med tunge køretøjer i den tætte by. En typisk gård med to-tre fødevarerproducerende virksomheder, der har hver deres private affaldsordning, vil give en tredobling i antallet af kørsler, og medføre et udvidet tidsrum med støj fra affaldstømninger, ofte i de tidlige morgentimer.

Lovforslaget indebærer en skærpelse, i og med at der med lovforslaget fastsættes en mængdebegrænsning, der ikke er gældende i dag. Det vil gavne de mindre virksomheder og de borgere, der bor i blandet bolig og erhverv, hvis begrænsningen om art og mængde som en husholdning kan lempes. Andre kommuner tilbyder i dag virksomheder i blandet bolig og erhverv, at de kan aflevere større mængder genanvendeligt affald, i det omfang at dette ikke medfører, at der skal tømmes oftere, end der gør i husholdningsordningen. Denne form for ordning vil være at foretrække, da det sikrer, at de fleste små virksomheder i blandet bolig og erhverv kan benytte en kommunal ordning til gavn for den samlede ejendom, de bor i, hvilket også vil medvirke til færre konflikter mellem beboere og erhverv i ejendommene, og give mindre tung og klimabelastende trafik i gaderne.

Det fremgår af lovforslagets side 102, at kommunerne skal tilbyde virksomhederne indsamling i samme type materiel og med samme tømningsfrekvens som husholdningsordningerne. Københavns Kommune finder, at det bør præciseres, at virksomhederne ikke nødvendigvis skal have særskilte beholdere til deres affald eller kan benytte husholdningernes. Kommunerne bør gives valgfrihed til i ejendomme med blandet bolig og erhverv at vælge, om det i det konkrete tilfælde er mest hensigtsmæssigt at tillade indsamling i samme beholdere som husholdningerne eller kræve separate beholdere af tilsvarende materiel. Her kan forhold som pladsproblemer og risiko for krydssubsidiering have betydning for, hvilken løsning, der i det enkelte tilfælde er mest hensigtsmæssig.

Krav om, at indsamling af virksomheders affald egnet til materialenyttiggørelse skal ske til markedspris, § 49 c, stk. 4

Københavns Kommune foreslår, at betalingen fortsat skal ske via et omkostningsægte gebyr, ikke til markedspris. Det er frivilligt for virksomheder, om de vil benytte ordningen. Desuden kan det være vanskeligt for en virksomhed at forstå og dermed også at efterleve, at de kan være

med i en ordning for restaffald i ejendommen til samme pris som borgerne, men ikke når det gælder de andre affaldstyper.

Københavns Kommune bemærker, at det i forhold til fastsættelse af markedspris for indsamling er et meget stort arbejde for kommunerne at skulle forholde sig til de skiftende priser på det private marked, og at den kommunale pris for tømning i rute ofte er en del lavere end den pris, der fastsættes fra de private affaldsindsamlere, som tømmer mere sporadisk og efter behov. Derfor bør det præciseres, om prisfastsættelsen skal forholde sig til en lignende form for tømning (i rute) eller enkelt-kunde tømning.

Københavns Kommune finder, at lovforslaget, såfremt det fastholdes, at betalingen skal ske til markedspris, bør tydeliggøre, hvad kommunen skal gøre med henholdsvis et overskud eller underskud i "ordningen".

I øvrigt er der i dag ofte problemer med, at virksomheder benytter beboernes ordninger uden at betale. Det er svært at undgå, og derfor vil det kunne være et godt redskab, hvis kommunerne får mulighed for at tvangstilmelde virksomhederne til en kommunal ordning i en begrænset periode på fx 3 år – også i tilfælde, hvor virksomhedens affald ikke svarer i art og mængde til husholdningsaffald. Det skal dog kunne indpasses i den kommunale ordning. Det handler ikke om at konkurrere med private, men om at undgå den omvendte krydssubsidiering (misbrug af beboernes ordninger). I praksis har Københavns Kommune begrænset succes med at håndhæve, at virksomheder har egen ordning. Det hænder, at virksomheder har en beholder stående, hvor de skal rekvirere tømning efter behov hos private indsamlere, men aldrig gør det.

Genbrugsområder

Københavns Kommune finder det positivt, at der foreslås pligt for kommunerne til at etablere genbrugsområder på genbrugspladser i kommunen. Københavns Kommune har i dag en række initiativer på forskellige genbrugspladser, hvor borgere kan aflevere genbrugsgenstande, som herefter stilles til rådighed for forskellige private aktører. Disse initiativer vurderes at være i overensstemmelse med lovforslaget, og Københavns Kommune forventer at kunne fortsætte med disse.

Beskrivelse af gældende ret for kommuners initiativer vedrørende genbrugsgenstande

I lovforslagets afsnit 3.6.1, side 52 øverst, angives det, at "*Efter gældende ret kan kommuners initiativer vedrørende genbrugsgenstande som udgangspunkt ikke finansieres over affaldsgebyrerne, da genstandene ikke anses for at være affald.*" Københavns Kommune finder, at det er en misvisende og forkert beskrivelse af gældende ret, når det

ikke i forlængelse af sætningen beskrives, hvad gældende praksis er i forhold til kommunernes hjemmel til at udføre og gebyrfinansiere aktiviteter på genbrugsområdet.

Det er en forudsætning for kommunens mulighed for at udføre aktiviteter, der har til formål at forebygge husholdningsaffald, at kommunen har et hjemmelgrundlag til at udføre de pågældende aktiviteter. Enten direkte ved lov eller i de uskrevne retsgrundsætninger om kommunalfuldmagten. Det er derudover en generel forudsætning for muligheden for at finansiere initiativer over husholdningsgebyret, at der er den fornødne kobling mellem initiativet og husholdningsordningen. Der skal altså være en sammenhæng eller effekt i forhold til husholdningsordningen for, at det pågældende initiativ kan finansieres over husholdningsgebyret, og således et krav om realitet mellem initiativet og den effekt, initiativet angives at have for affaldsordningen.

Miljøministeren har i 2010 i svar til Folketinget oplyst, at kommunerne har hjemmel til at gøre det lettere for borgerne at genbruge, ved fx at indrette flere byttehjørner. Det antages af ministeriet, at sådanne tiltag ligger i naturlig forlængelse af kommunens rolle som affaldsmyndighed. Udgifterne ved drift af et byttehjørne på en genbrugsplads vil indgå i de samlede omkostninger til drift af genbrugspladsen og således indgå i det samlede grundlag for fastsættelse af gebyr herfor, herunder husholdningstaksten.

Ankestyrelsen har i 2018 udtalt, at kommuner med hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne om accessorisk virksomhed kan engagere sig i indsamling og salg af genbrugsvarer som en opgave, der har en nær og naturlig sammenhæng med kommunens opgaver på affaldsområdet.

Københavns Kommune er enig i, at genbrugsgenstande ikke er affald. Men den gældende praksis på området er, at kommunen har hjemmel til at udføre og gebyrfinansiere opgaver på affaldsforebyggelsesområdet, hvis opgaverne har en nær tilknytning til husholdningsordningen, og forebyggelsen af affald medfører færre udgifter til kommunens håndtering af affaldet. Denne praksis bør fremgå tydeligt af lovens bemærkninger om gældende ret.

Behov for præcisering af, at de foreslåede regler ikke gør udtømmende op med kommunernes rolle på affaldsforebyggelsesområdet

Københavns Kommune finder derudover, at det er meget vigtigt, at det i lovforslaget tydeligt præciseres, at de foreslåede nye regler om pligt til etablering af genbrugsområder ikke har til hensigt udtømmende at gøre op med kommunernes rolle på affaldsforebyggelsesområdet. Det bør fremgå helt klart af lovens bemærkninger, at kommunens rolle på

genbrugsområdet fremover ikke er begrænset til etablering af genbrugsområder, men at kommunen, som i dag, også kan varetage andre opgaver på affaldsforebyggelsesområdet, og gebyrfinansiere disse, hvis affaldsforebyggelsesopgaverne knytter sig til kommunens rolle som affaldsmyndighed.

Forslag om at udvide lovforslagets § 50 f til også at omfatte andre affaldsforebyggelsesaktiviteter

Københavns Kommune anbefaler, at bestemmelsen i § 50 f ikke begrænses til kun at give mulighed for genbrugsområder på genbrugspladser, men at også andre former for kommunal understøttelse af genbrugsaktiviteter omfattes. Københavns Kommune har gode erfaringer med at understøtte genbrugsaktiviteter generelt, og forslaget er begrundet heri:

- Der bør også kunne tilbydes andre former for indsamlingsordninger for genbrugsgenstande, der kan dækkes af genbrugsgebyret, til de borgere, der ikke har bil eller bor i nærheden af en genbrugsplads.
- Der bør således fx åbnes op for, at kommunerne som en del af den ny genbrugsordning kan indsamle genbrugsgenstande som henteordning hos borgerne, hvorefter genstandene kan afsættes på samme vilkår, som beskrevet i lovforslaget vedrørende genbrugsområder på genbrugspladser.
- Derudover bør ordningen omfatte mulighed for etablering af byttestationer andre steder i byen – såvel på kommunale som privatejede grunde – hvor borgere kan stille effekter, der er for gode til at blive smidt ud, men som ikke har nogen salgsværdi.
- Det bør være muligt at etablere byttestationer i forlængelse af eksisterende affaldsløsninger andre steder end på genbrugsstationerne, fx på kommunens nærgenbrugsstationer.
- Det bør også være muligt at etablere bytteskabe på skoler og institutioner, således at genbrug bliver mere synligt, naturligt og lettilgængeligt for børn og unge.
- Tilsvarende bør det være muligt at afholde bytte- og genbrugs-events (evt. i samarbejde med andre interessenter), idet sådanne events kan sætte fokus på værdien i at genbruge, og borgerne bliver involveret i den cirkulære økonomi, oplyst om genbrug, genanvendelse, affaldssortering, miljøudfordringer og affaldets rolle heri så de kan bidrage til, at ressourcerne bliver holdt højt oppe i affaldshierarkiet, også i fremtiden.
- Kommunen vil også gerne have mulighed for via kommunikationsindsatser at opfordre og inspirere etageejendomme til at lave deres egen bytteordning med naboerne.
- Det bør være muligt for kommunerne at kunne udbyde partnerskaber med private aktører, hvor kommunerne kan bidrage med

vidensdeling, så private aktører kan indsamle produkter til øget genbrug, fx elektronik med persondata, på områder hvor husholdningerne i dag ikke i tilstrækkelig grad afleverer brugte produkter til genbrug (genbrugsstationer, kollektivordningen eller butikker), hvilket betyder, at potentielle genbrugsmuligheder forsvinder for en produkttype med høj miljø- og klimabelastning.

Alle disse tiltag vil ligesom genbrugsområderne på genbrugsstationerne bidrage til at øge mængden af genstande til genbrug og reducere ressourceforbruget.

Forslag om at udvide lovforslagets § 50 f til også at omfatte virksomheders aflevering af genbrugsgenstande

Københavns Kommune finder, at bestemmelsen om genbrugsgenstande på genbrugspladser bør udvides til også at give virksomheder mulighed for at aflevere genstande i genbrugsområderne. Ligeledes bør der fastsættes et gebyr til finansiering af denne ordning. Det er Københavns Kommunes erfaring, at virksomheder i dag i stort omfang afleverer genstande i genbrugspladsernes affaldscontainere, der har et stort genbrugspotentiale. Det drejer sig blandt andet om ubrugte overskudsmaterialer fra byggerier og kontormøbler m.v. fra kontorrydninger.

I den forbindelse bør der gives adgang til, at virksomheder kan aflevere genbrugsgenstande også i køretøjer, der vejer over 3500 kg. Det er Københavns Kommunes erfaring, at der er et stort genbrugspotentiale af fx restpartier af badeværelsesfliser, døre med små mærker, mørtel og andre pulverbaserede produkter, hvor indpakningen er gået lidt i stykker fra byggemarkeder (så som byggemarkederne Stark og Silvan). Disse produkter ville kunne afsættes i kommunens afsætningskanaler for genbrug, fx byttehylde eller genbrugsbutik, men virksomhederne har i dag begrænsede muligheder for at aflevere genbrugsgenstande af denne karakter til private. Denne type virksomheder ejer typisk ikke små biler, og hvis virksomhederne ikke må benytte genbrugsområdet i små lastbiler, vil konsekvensen være, at disse produkter med stort genbrugspotentiale bliver sendt til affaldsbehandling i stedet for at blive løftet højere op i affaldshierarkiet.

Mulighed for at afsætte genbrugsgenstande vederlagsfrit eller mod betaling, § 50 f, stk. 2

Det fremgår af lovforslaget, at genstandene afsættes vederlagsfrit eller mod betaling. Københavns Kommune finder det afgørende, at kommunerne har frihed til at vælge, om det i det enkelte tilfælde er mest hensigtsmæssigt at afsætte vederlagsfrit eller mod betaling. Københavns

Kommune mener endvidere, at det bør præciseres, hvorvidt afsætning af genstande mod betaling skal ske til markedspris.

Københavns Kommune ønsker, at der gives mulighed for, at "købere" af genstande vil kunne modtage en betaling for at aftage genstande, der, hvis de ikke kunne afsættes til genbrug, ville skulle affaldsbehandles til en affaldsbehandlingspris højere end 0 kr. Dette kunne fx være iværksættere, der producerer nye bogkasser ud af gamle gulvbrædder, hvor ethvert genbrugsemne er forskelligt og derfor omkostningstungt at håndtere. Konkret kan et stykke træ være for bredt, et andet med søm og skruer i, hvorfor det kræver (dyre) mandskabstimer at behandle. Kan vi i fremtiden efter udbud lade iværksættere i den cirkulære økonomi modtage genbrugsmaterialer fra genbrugsstationerne til den reelle behandlingspris - dvs. betale for metal og modtage penge for at aftage fx plast eller træ mod krav om genbrug, ikke genanvendelse? På den måde kan vi holde ressourcerne højt i affaldshierarkiet og samtidig understøtte grøn vækst.

Gebyr for genbrugsområder, § 48, stk. 1, nr. 1

Af afsnit 3.6, side 56 fremgår: "Kommunalbestyrelsens udgifter til planlægning, etablering, drift og administration af kommunale genbrugsbutikker vil dog ikke kunne finansieres som en del af gebyret. Udgifterne hertil må således ikke indregnes i gebyret for ordningen for genbrugsgenstande." Hvad skal der ske med de indtægter, der kommer, når genbrugsbutikken sælger genstande (efter de er stillet til rådighed for private)? Skal indtægterne fra salg i genbrugsbutikken ikke godskrives genbrugsordningens gebyr?

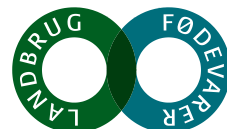
Økonomisk tilsyn med affaldssektoren

Københavns Kommune bemærker, at der med lovforslaget indføres et udvidet tilsyn med den kommunale del af affaldssektoren. Indførelse af et øget tilsyn mistænkeliggør kommunernes opgavevaretagelse på affaldsområdet, hvilket Københavns Kommune finder er ubegrundet. Det er uklart, hvad formålet er med at tilføre ressourcer til at indføre øget tilsyn med kommunernes affaldsopgaver, der fremadrettet, jf. lovforslaget, kun må omfatte affaldsindsamlingen fra husholdningerne, udbud af husholdningernes affald og kun i begrænset omfang indsamling af erhvervsaffald. Københavns Kommune kan være bekymret for, at tilsynet medfører øget administration. Gebyrfinansiering af tilsynet medfører øget affaldsgebyr for husholdningerne.

Københavns Kommune ønsker oplyst, hvilket af kommunens affaldsgebyrer, der skal finansiere de omkostninger, kommunen har i forbindelse med, at Forsyningstilsynets tilsyn m.v.

Hvis Energistyrelsen har spørgsmål eller kommentarer til det fremsendte eller ønsker et opklarende møde, er ministeriet velkommen til at rette henvendelse til specialkonsulent Line Legarth Stigel, telefon 21548770, e-mail ny6s@kk.dk.

Venlig hilsen
Karsten Biering Nielsen
Vicedirektør

Landbrug & Fødevarer

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Energistyrelsen
Center for forsyning
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V
ens@ens.dk, jbwf@en.dk
CC: clkj@ens.dk

Bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet, sagsnr. 2021-17546.

Energistyrelsen har den 25. november 2021 udsendt høring over lovforslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om forsyningstilsynet med høringsfrist den 3. januar 2022 kl. 9:00.

Lovforslaget skal følge op på den politiske aftale om Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi, som regeringen indgik i juni 2020 med V, R, SF, K, LA og ALT. Lovforslaget skal være med til at sikre en stærk genanvendelsessektor, og indebærer blandt andet en pligt for kommunerne til at udbyde behandling og sortering af genanvendeligt husholdningsaffald til private aktører, og at kommunerne efter en 5-årig overgangsperiode ikke længere må eje genanvendelses anlæg.

Landbrug & Fødevarer kan støtte op om lovforslaget, som blandt andet sikrer, at emballageproducenterne efter overgangsperioden får en ret til at behandle og sortere deres emballageaffald, som de får ansvaret for fra 2025. Det er således helt essentielt, at lovforslaget ikke ændres eller udvandes på dette område. Helt konkret bør der således efter høringsperioden ikke indføres undtagelser eller lignende, som risikerer at skade emballageproducenternes muligheder for at opnå stordriftsfordele samt sikre deres investeringssikkerhed.

Landbrug & Fødevarer kan også støtte op om lovforslagets krav om, at kommunerne i udgangspunktet ikke må håndtere erhvervsaffald. Dette krav var tidligere kun fastlagt på bekendtgørelsesniveau.

Såfremt der er spørgsmål eller problemstillinger, der ønskes uddybet, står vi naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Henrik Borg Kristensen
Chefkonsulent

D 33 39 46 56
M 51 67 15 49
E hbk@lf.dk

Landbrug & Fødevarer repræsenterer landbruget og fødevarerhvervet i Danmark. Organisationen er resultatet af en fusion mellem Landbrugsraadet, Danske Slagterier, Dansk Svineproduktion, Dansk Landbrug med Dansk Landbrugs Medier og Dansk Landbrugsrådgivning, samt væsentlige dele af Mejeriforeningens aktiviteter.

Landbrug & Fødevarer repræsenterer Danmarks største kompetenceklynge med 150.000 beskæftigede og en samlet eksport på mere end 100 mia. kr. årligt.

Notat fra Plastindustrien:

Hørings svar vedr. udkast til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet

27. december 2021

Indledning

Indledningsvis vil Plastindustrien gerne kvittere for muligheden for at kommentere på udkastet til Lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet.

Med forslaget til de nye rammer for affaldssektoren er der skabt et godt grundlag for et velfungerende og effektivt marked for håndtering af det genanvendelige affald i Danmark - herunder en affaldssektor med en klar opgavefordeling.

Dette høringsvar har til hensigt at præcisere enkelte formuleringer vedrørende indsamling og genanvendelse af plast i en fremtidig affaldssektor, og det er fremsendt på vegne af Plastindustrien, herunder EPS-Branchen.

Fokus på innovation samt høj kvalitet i genanvendelsen

Plastindustrien bakker op om lovforslagets primære formål om at skabe rammerne for en stærk genanvendelsessektor, herunder at understøtte danske virksomheders muligheder for at udvikle grønne løsninger inden for affaldsteknologi og cirkulær økonomi.

Vi ønsker her at pointere, at der bør sikres plads til små aktører på området inden for udvikling af teknologier til sortering og genanvendelse af eksempelvis husstandssorteret plast. I kølvandet på en øget sortering og genanvendelse af plast er der behov for innovative løsninger og et vedvarende fokus på nye teknologier, hvilket kræver såvel investeringer som en vis tidshorisont. Det er vigtigt, at dette tages med i nærværende forslag.

Vi er i Plastindustrien meget fokuseret på at skabe rammerne for en øget kvalitet i den genanvendte råvare. Med fokus på øget kvalitet allerede i indsamlingen vil der blive skabt et bedre fundament og økonomi, som vil være mere rentabel for indsamlere på markedet samt aftagere af den genanvendte råvare.

Præcisering af anlæg i §49b

Plastindustrien bakker op om formålet i lovforslagets §49b som sikrer, at "(..) *kommunalbestyrelsen ikke må deltage i aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse.*"

Plastindustrien finder, at beskrivelsen af anlæg, som er omfattet af §49b (side 90 i udkast til lovforslag), er god og relevant. Plastindustrien bakker således op om, at kommunalbestyrelsen/kommunerne ikke bør drive anlæg, der enten kan sortere plast i forskellige fraktioner eller sortere en kombination af mad- og drikkevarekartoner og plast fra andet affald, som flere fynske kommuner har udtrykt ønske om.

Det er Plastindustriens opfattelse, at §49b *ikke* omfatter komprimatorer eller lignende til granulering og komprimering af EPS/flamingo-affald på danske genbrugspladser, særligt ikke såfremt disse er i direkte tilknytning til en genbrugsplads eller et centralt indsamlingssted; eksempelvis ved forbrændingsanlægget.

Der sker allerede indsamling og genanvendelse af EPS i 44 kommuner. Der er tale om forskellige løsninger, idet de kommunale affaldsselskaber har valgt konkrete løsninger, som fungerer optimalt ift. den kommunale geografi. Det er vigtigt, at de eksisterende løsninger fastholdes, da disse er udviklet, så der tages højde for, at nogle kommuner har ganske mange genbrugspladser per borger, idet de politisk har prioriteret dette. Denne politiske prioritering skal naturligvis også understøttes for så vidt angår den cirkulære økonomi.

Miljøministeriet har i høringsnotat til Affaldsbekendtgørelsen præciseret, at bekendtgørelsen ikke begrænser "(...)mulighederne for at etablere hente- eller bringeordninger for andre fraktioner, der ikke er omfattet af sorteringskriterierne i bilag 6, fx storskrald, eller at lave forsøg eller etablere ordninger for affaldstyper, der jf. Miljøstyrelsens vejledning om sortering af husholdningsaffald skal sorteres til enten restaffald eller afleveres på genbrugspladsen, fx EPS."

Plastindustrien ser det derfor gerne præciseret, at forbuddet i §49b ikke omfatter komprimeringsløsninger af EPS/Flamingo i tilknytning til genbrugspladser eller forbrændingsanlæg. Disse komprimeringsløsninger vil bevare kvaliteten i den genanvendte EPS og ikke forringe den, hvilket eksempelvis kan ske med komprimeringsteknologier inden for andre materialefraktioner.

Afrunding

Afslutningsvis skal vi nævne, at vi og vores medlemsvirksomheder naturligvis står til fuld rådighed for yderligere spørgsmål eller kommentarer, såfremt dette måtte blive relevant.

Med venlig hilsen,

Christina Busk

Miljøpolitisk chef i brancheforeningen Plastindustrien

cb@plast.dk – 3330 8630

Høring over forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet

Vi sender hermed høringssvar til udvalgte dele af forslaget om ændring af lov om miljøbeskyttelse. Høringssvaret vedrører bestemmelserne § 49 f, stk. 1 og § 49 c, stk. 4.

Definition af et kommunalt anlæg (§ 49 f, stk. 1)

I medfør af lovforslagets § 49 b må kommuner ikke deltage i aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse. I umiddelbar sammenhæng hermed fastlægger lovforslagets § 49 d, at kommuner skal udbyde opgaver med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse omfattet af en kommunal affaldsordning, med mindre andet er fastsat i loven eller i regler udstedt i medfør af loven.

Ifølge bemærkningerne til lovforslaget er hensigten at opnå et rent privat marked for behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse.

Vi efterspørger i den forbindelse en tydeliggørelse af, om loven tilsigter at umuliggøre "aktiviteter" udbudt efter § 49 d, såfremt den udbudte aktivitet foregår på et kommunalt "anlæg".

Den helt konkrete baggrund for spørgsmålet er, at Reno Djurs ejer en asfaltbelagt plads, der blandt andet anvendes til omlastning af træaffald, der modtages på Reno Djurs' genbrugsstationer. Ifølge lovforslagets § 49 b, stk. 2 er omlastning en aktivitet, kommuner kan deltage i, idet det samtidig eksplicit fastslås i bemærkningerne, at kommuner ikke må foretage andre behandlings- eller forbehandlingsaktiviteter, herunder eksempelvis knusning eller neddeling af affald.

Med henblik på at optimere transport til anlæg for materialeudnyttelse er neddeling af træaffaldet en nødvendighed. I overensstemmelse med lovforslagets § 49 d udbyder Reno Djurs denne neddelingsaktivitet på markedet. Aktiviteten foregår på den omtalte plads.

Det er Reno Djurs' opfattelse, at "aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse" herved er markedsgjorte. Det er Reno Djurs' vurdering, at lovforslagets § 49 b såvel som § 49 d herved er opfyldt.

Spørgsmålet er imidlertid, om Reno Djurs' asfaltbelagte plads er at betragte som et kommunalt anlæg, der er at henregne under lovforslagets § 49 f, stk. 1, nr. 1 eller § 49 f, stk. 1, nr. 2?

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at kommuner hverken helt eller delvist, direkte eller indirekte må eje anlæg, der varetager behandlingen af affald egnet til materialenyttiggørelse. Det fremgår endvidere, at der forventes at blive fastsat regler på bekendtgørelsesniveau om, at kommuner ikke må eje bestemte typer af automatiserede sorteringsanlæg.

Efter Reno Djurs' opfattelse fremstår det uklart, hvad der definerer et kommunalt anlæg efter lovforslagets § 49 f, stk. 1. På grund af denne definatoriske usikkerhed vil vi anbefale, at den kommende lovgivning tydeliggør dette. Henset til det fremlagte eksempel, hvor alle behandlingsaktiviteter som tilsigtet varetages af det private marked, vil det i vore øjne være uproportionalt, såfremt den omtalte asfaltbelægning skal sidestilles med et anlæg, der kræver selskabsudskillelse efter 1. januar 2024, jf. lovforslagets § 49 g.

Markedspris (§ 49 c, stk. 4)

Lovforslagets § 49 c, stk. 3 tilsigter at muliggøre, at kommunalbestyrelsen kan etablere affaldsordninger for og tilbyde indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse produceret blandt andet af virksomheder, der producerer affald i art og mængde svarende til en husholdning. Lovforslagets § 49 c, stk. 4 fastslår i den forbindelse, at indsamlingen skal ske til markedspris.

Bemærkningerne til lovforslaget fastslår, at fastsættelse af en markedspris kan være vanskelig at foretage i praksis og vil ofte bero på et skøn. Samtidig fastslås det i bemærkningerne, at

- Prisen skal sikre fuld omkostningsdækning
- Prisen må ikke fastsættes ud fra hvile-i-sig-selv-princippet
- Krydssubsidiering skal undgås (det vil sige, at et eventuelt overskud fra ydelsen må ikke finansiere ordninger, der skal hvile i sig selv).

Reno Djurs bemærker hertil, at det ikke er muligt at fastsætte en markedspris, der tilfredsstillende alle angivne præmisser. En pris, der sikrer fuld omkostningsdækning såvel som modvirker krydssubsidiering, vil svare til den pris, der gælder for ordningen i øvrigt, nemlig hvile-i-sig-selv-prisen.

Alle Reno Djurs' aktiviteter er gebyrmæssigt baseret på hvile-i-sig-selv-princippet, hvorved et eventuelt overskud fra en markedsordning således ikke vil kunne medvirke til at finansiere andre af Reno Djurs' aktiviteter. Reno Djurs vil derved ikke kunne fastsætte en markedspris, der indebærer overskud.

Konklusionen er derfor, at de beskrevne principper for fastlæggelse af en markedspris kun kan gennemføres i praksis, såfremt markedsprisen er identisk med hvile-i-sig-selv-prisen. Med henblik på at sikre, at prisfastsættelsen for markedsydelsen er transparent, ubureaukratisk og omkostningsægte, anbefales det, at § 49 c, stk. 4 udgår af lovforslaget.

Med venlig hilsen

Morten Therkildsen

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1557 København V
Sendt på e-mail til jbwf@ens.dk og cc clkj@ens.dk

Aalborg, den 02.01.2022

Høringssvar fra I/S Reno-Nord vedr. udkast til lovforslag om ændring af Miljøbeskyttelsesloven (Journalnummer: 2021-17546)

I/S Reno-Nord takker for muligheden for at give høringssvar på høring af Forslag til Lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om forsyningstilsynet med baggrund i den politiske aftale om klimaplanens afsnit IV om en stærk genanvendelsessektor. I/S Reno-Nord er en fusion af det som indtil 1. januar 2022 var kendt som RenoNord og AVV (Affaldsselskabet Vendsyssel Vest). Det nye I/S Reno-Nord er ejet af seks nordjyske kommuner: Hjørring, Brønderslev, Jammerbugt, Mariagerfjord, Rebild og Aalborg.

I beskrivelserne for lovforslagets baggrund bifalder I/S Reno-Nord intentionen om øget genbrug og genanvendelse, mindsket transport, forbedret økonomi og nedbringelse af CO₂-udledningen samt at lovgivningen skal gøre det attraktivt for den private sektor at bidrage til den cirkulære økonomi.

Genanvendeligt husholdningsaffald er ikke attraktivt

I Lovforslaget henvises til erfaringerne fra erhvervsaffald, hvor succesen ønsket gentaget for genanvendeligt husholdningsaffald. Genanvendeligt husholdningsaffald er dog ikke sammenligneligt med erhvervsaffald, da genanvendeligt husholdningsaffald er langt mere heterogent og typisk forurenet med bl.a. madrester, farligt- og elektronikaffald. Lovforslaget underbygges med bemærkninger, der bygger på to præmisser, som I/S Reno-Nord ikke anerkender: 1) at genanvendeligt husholdningsaffald er en værdifuld ressource, der efterspørges i hele Europa; og 2) at den organisatoriske regulering i stigende grad udgør en barriere for øget genanvendelse. I/S Reno-Nord genkender ikke disse antagelser om markedet, hvilket kan understreges med følgende eksempler:

1. præmis: genanvendeligt husholdningsaffald er ikke en værdifuld ressource

Kommunerne betaler i omegnen af 3.000 kr. pr. tons for afsætning af kildesorteret genanvendeligt plast- og metalaffald fra husholdninger, uanset om det behandles i Danmark eller sendes til private aktører i andre europæiske lande. Det er med andre ord ikke en vare, der efterspørges, men tværtimod en affaldsfraktion, hvor den videre håndtering er forbundet med store omkostninger.

2. præmis: nuværende organisatorisk regulering udgør ikke en barriere

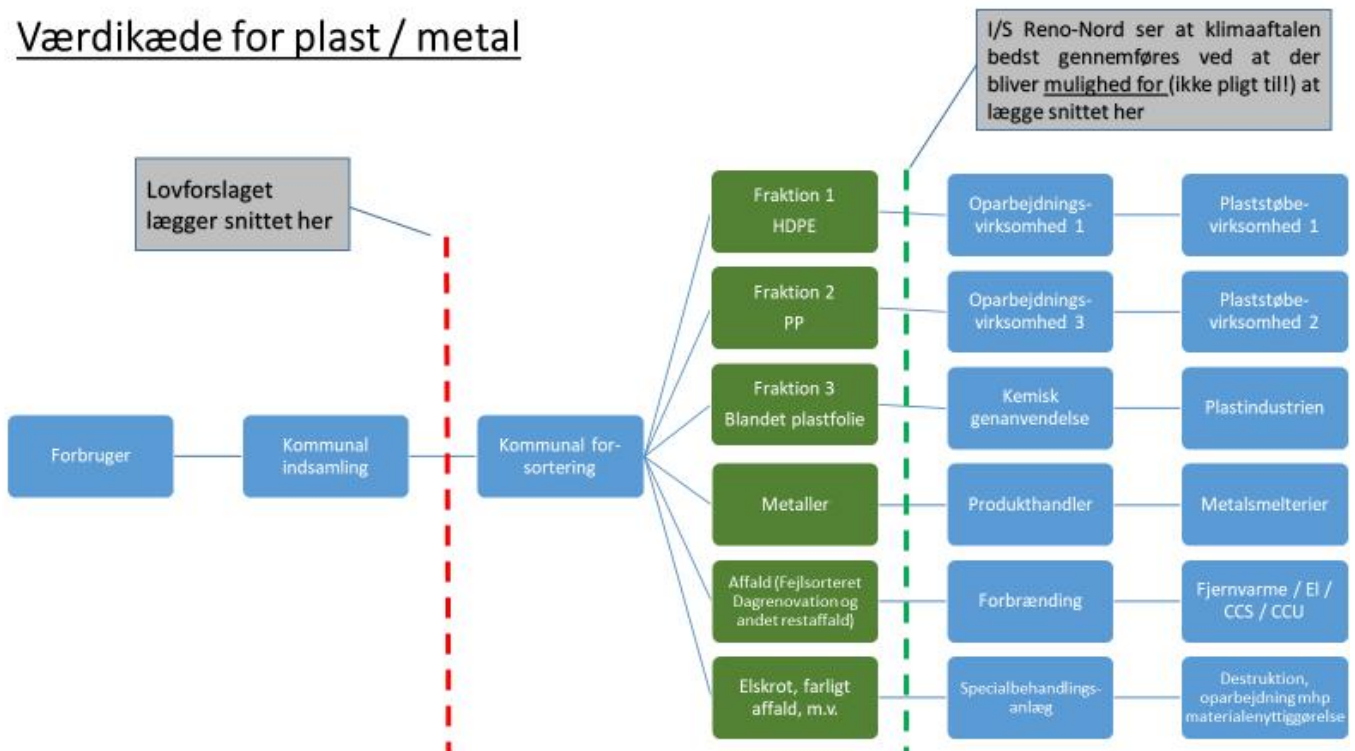
I/S Reno-Nord har skabt øget genanvendelse igennem tæt samarbejde med private aktører ved at kommunerne har håndteret den indledende grovsortering af det genanvendelige husholdningsaffald. Det viser at en offentlig ejet virksomhed kan løfte opgaven inden for de nuværende lovgivningsmæssige rammer.

Snittet i værdikæden mellem offentlige og private aktører

Hvis ånden fra den politiske aftale skal afspejles i lovgivningen, så må snittet i værdikæden for samarbejde mellem de offentlige og de private aktører justeres i det nuværende lovforslag fra Energistyrelsen.

Det foreslås derfor, at det fortsat forbliver muligt at snittet i værdikæden placeres *efter* en indledende offentlig sortering. Nedenstående diagram viser I/S Reno-Nords forslag til ændringen af snittet i forhold til lovforslaget. Forslaget afspejler organiseringen af I/S Reno-Nords sorteringsanlæg til plast og metal, som blev bygget i samarbejde med selskabets ejerkommuner. De udsorterede fraktioner har med det kommunale ejerskab kunnet sikre en miljømæssigt korrekt behandling. Dernæst er de udsorterede fraktioner kommet til gavn for dygtige og innovative, danske private aktører fremfor at det grønne vækstpotentiale er blevet sendt over grænsen, som det hidtil har været tilfældet for en lang række danske kommuner.

Værdikæde for plast / metal

Med udgangspunkt i denne betragtning, har I/S Reno-Nord fem nedslag i den foreslåede lovgivning, hvor I/S Reno-Nord anviser samarbejdsmuligheder for at udvikle danske arbejdspladser og en stærk genanvendelsessektor i Danmark:

1. § 49 b stk. 1 - kommunal forbehandling af affald egnet til materialenyttiggørelse

En mulighed for indledende kommunal håndtering af affald til materialeudnyttelse er afgørende for at sikre et grønt vækstpotentiale for danske aktører, effektivisere transporten og reducere CO₂-udledningen. Historien viser, at en udbudsstrategi ikke nødvendigvis fremmer formålet i klimaaftalen, som fremgår af nedenstående eksempel.

Dansk grønt vækstpotentiale kræver at der er mulighed for offentligt ejerskab i en større del af værdikæden

Siden 2016 har I/S Reno-Nord samarbejdet med sine ejerkommuner om at drifte et sorteringsanlæg for husholdningsaffald af plast og metal. Det har skabt et effektivt grønt kredsløb i Danmark, som understøtter målet om at fremme den cirkulære økonomi. Det har kun kunne lade sig gøre pga. muligheden for at etablere snittet i værdikæden, som vist i overstående diagram.

Vigtigheden i et fleksibelt snit i værdikæden med samarbejdet mellem offentlige og private aktører er blevet understreget af de historiske erfaringer fra mange andre danske kommuner. I en stor udbudsrunde i CLEAN-regi, hvor 40 kommuner var gået sammen for at etablere et dansk plastsorteringsanlæg for 2 mio. borgeres plastaffald, var der ingen private aktører, der bød. Sidste udbudsrunde var i 2020. Efter 10 års indsats med de bedste intentioner, stort engagement, knofedt og dygtig advokatbistand, er det ikke lykket at etablere en dansk afsætning. Dette viser af historiske erfaringer, at en udbudsrunde ikke nødvendigvis fremmer et dansk grønt vækstpotentiale, men tværtimod er der risiko for, at affald og ressourcer sendes til udlandet, samtidig med at vi bidrager til øget transport af affald.

Et offentligt forsøringsanlæg kan understøtte en ejerstrategi, som tilstræber at der skabes et grønt vækstpotentiale for dygtige danske private aktører, oven i købet med begrænset transport. Det har I/S Reno-Nords sorteringsanlægs for plast og metal vist, i modsætning til overstående eksempel med udbudsrunderne i CLEAN-regi. Erfaringerne er udførligt beskrevet i en artikel i *Altinget* (<https://www.alinget.dk/forsyning/artikel/affaldsselskaber-maal-om-plastsortering-er-oensketaenkning-uden-substans>).

I/S Reno-Nord foreslår derfor, at det indskrives i loven, at kommunerne kan håndtere genanvendeligt husholdningsaffald, hvis formålet er at lave en indledende sortering med henblik på at separere affaldsfraktioner.

2. § 49 b stk. 2 - Indledende behandling er afgørende for optimal transport

Der understreges af lovforslagets indledende bemærkninger, s 23, at en optimering af transporten er hensigtsmæssigt, og herunder nævnes komprimering. Andre behandlingsformer, som fx neddeling, er også relevant for at optimere transporten. I/S Reno-Nord foreslår, at lovforslaget præciseres så behandling med henblik på optimering af transport kan skelnes fra behandling, som private aktører kan have interesse i at gøre fx omdanne træ til flis mv. Der er en betydelig klimafordel ved at sikre en effektiv neddeling (af fx træ) inden transporten, da afstandene i eksempelvis Nordjylland er ganske betragtelige. Vejedata fra Reno-Nord viser fx at neddeling sammen med komprimering øger vægtfylden for EPS ("Flamingo") og træ med henholdsvis en faktor 17,0 og en faktor 2,2, som derved mere end fordobler eller for flamingos vedkommende endda 17-dobler klimaeffekten fra transporten som tillige vil være fordyrende.

I/S Reno-Nord foreslår derfor at kommunerne fortsat kan forbehandle affald egnet til materialenyttiggørelse med det formål at optimere transporten – herunder neddeling.

3. § 49 e – Automatiserede sorteringsanlæg / optiske sorteringsanlæg

Udspecificeringen med automatiserede sorteringsanlæg synes at være en overimplementering, da klimaaftalens afsnit IV alene fokuserer på genanvendeligt husholdningsaffald. I/S Reno-Nord finder følgende udfordringer med denne overimplementering:

- o Aalborg Kommune håndterer affald i tætbyen med nedgravede containerløsninger, som reducerer containerbehovet og optimerer transporten til glæde for miljøet og bylivet. Planen er at indsamle rest- og madaffald i henholdsvis sorte og grønne poser, og derefter afrunde indsamlingsprocessen ved at separere poserne ved forbrændingsanlægget. Det forbrændingsegne restaffald udgør ca. 75% af vægten i forhold til madaffald. Forbuddet om automatiserede sorteringsanlæg udfordrer derfor den planlagte indsamling, da der allerede er etableret nedgravede containere i Aalborg tætby i forventningen om at kunne etablere et optisk sorteringsanlæg som afrunding på indsamlingsprocessen.
 - o I lovforslaget er det specificeret, at kommuner ikke må eje optiske sorteringsanlæg som en del af forbuddet mod automatiserede sorteringsanlæg. Der bør igen tages højde for hensigten med anlægget. Hensigten er netop, at den genanvendelige fraktion efter en indledende sortering stilles til rådighed for private aktører, på samme måde som hvis der var sket en kildeopdelt indsamling ved husstanden. Derfor foreslår I/S Reno-Nord at optisk sortering betragtes som en afrunding af indsamlingsprocessen, og dermed en opgave som bør kunne udføres i offentligt ejerskab.
 - o Aalborg Kommune har foretaget store irreversible investeringer i Aalborg tætby ift. nedgravede containere til indsamling af farvede poser. Hvis ingen private aktører ønsker at byde på det optiske sorteringsanlæg, vil det have en samfundsøkonomisk konsekvens, da de nedgravede løsninger derved skal ændres.
-

I/S Reno-Nord foreslår derfor, at kommuner gerne må eje automatiserede forsorteringsanlæg som en afrunding af indsamlingsprocessen, hvis det er med henblik på at optimere indsamling og transport for de 10 affaldsfraktioner ved at indsamle flere fraktioner sammen og derefter stille de udsorterede fraktioner til rådighed for private aktører.

4. § 49 b: Klimaaftalens forståelsen af begreberne: genanvendeligt husholdningsaffald vs. affald til materialenyttiggørelse

Fokus i klimaaftalens afsnit IV om en stærk genanvendelsessektor var alene på genanvendeligt husholdningsaffald. Med lovforslaget udvides fokus ganske betragteligt ved at anvende ordet materialenyttiggørelse, der ikke angiver kilden og dækker over hele tre niveauer i affaldshierarkiet fra forberedelse af direkte genbrug af produkter, over materialegenanvendelse til anden nyttiggørelse end energiudnyttelse (typisk ved anlægsprojekter i form af vejfyld, støjvolde etc.). Denne udvidelse er ikke bare i strid med klimaaf talen, men det er også uheldigt og unødvendigt at slå niveauerne sammen. Tværtimod kunne der med klimamæssig fordel ske en yderligere nuancering af affaldshierarkiet, som det bl.a. er foreslået af ingeniørforeningen IDA. Ved at skelne og nuancere kan værdierne i affaldet bedre bevares, hvorved sandsynligheden for en højere grad af cirkulær økonomi øges.

Bemærkningerne bør rettes og bekendtgørelsen udstedt efter § 49 b bør præciseres til alene at vedrøre genanvendeligt husholdningsaffald som oprindeligt aftalt.

5. § 50 f stk. 2 Om private aktørers adgang til genbrugseffekter på genbrugspladserne

Genbrug er den højest prioriterede affaldsbehandling med den største positive klimagevinst og derfor hilser I/S Reno-Nord en øget genbrugsindsats i Miljøbeskyttelsesloven velkommen. I/S Reno-Nord – og før 1. januar 2022 AVV – har gennem mere end 30 år med succes drevet offentlig ejet genbrugsbutik, som opkoncentrerer genbrugseffekter fra de 18 genbrugspladser i oplandet. Det har ført til landets højeste genbrugsandel.

Det er positivt, at der med den planlagte bekendtgørelse efter § 50 f stk. 2 gives et betydeligt råderum til at kommunerne selv kan bestemme, hvordan genbrug bedst fremmes, så indretning og samarbejde med private og frivillige kan afstemmes efter den lokale kontekst, som varierer betydeligt; og også at borgerhøringen kan tilpasses efter hvad der kan fungere bedst lokalt.

Det er ligeledes positivt, at dele af udgifterne til at 'forberede med henblik på genbrug' nu kan gebyrfinansieres. Dog synes ideen i lovbemærkningerne om at afgrænse indsatsen til privates genbrugseffekter ganske vanskelig at implementere. De fleste genbrugspladser giver adgang til

RenoNord

både private og erhverv for alle sorteringer og det vil være vanskeligt, bekosteligt og i strid med klimaintentionerne at begrænse erhvervsvirksomheders adgang til at udsortere genbrugseffekter.

I/S Reno-Nord håber, at Energistyrelsen vil tage vores forslag til efterretning og implementere det i lovforslaget.

Energistyrelsen er velkomne til at kontakte os, hvis vores høringsvar giver anledning til spørgsmål, ligesom vi også gerne stiller op til et møde.

Venlig hilsen
I/S Reno-Nord

P.v.a.

Lisbeth Lauritsen
Bestyrelsesformand

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Thomas Lyngholm'.

Thomas Lyngholm
Direktør

Hørings svar

2. januar 2022

Til
Att. Energistyrelsen
Sendt til pr. mail til JBWF@ens.dk og CLKJ@ens.dk
J.nr. 2021-17546

02-01-2022

Røde Kors' høringssvar til "lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet"

Røde Kors i Danmark takker for muligheden for at afgive høringssvar til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet, som vi har læst med interesse. Røde Kors støtter ambitionen om at skabe et mere cirkulært affaldssystem og den politiske aftale om en Klimaplan for en grøn affaldssektor, som der blev opnået bred politisk enighed om i sommeren 2020.

I forhold til det forliggende lovudkast skal det dog understreges, at ambitionen må være, at så mange genstande som muligt bliver anvendt til direkte genbrug. I 2020 solgte Røde Kors' genbrugsbutikker mere end 6.5 mio. genstande til direkte genbrug. Det store bidrag som de frivillige humanitære organisationer bidrager til at fremme det direkte genbrug er efter vores opfattelse ikke i tilstrækkeligt omfang indtænkt i lovudkastet.

Vi skal derfor kraftigt opfordre til, at den humanitære branches genbrugsaktivitet får en større rolle i ændringerne til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet. Røde Kors har i de seneste år oplevet en form for konkurrencepres fra den kommunale sektor på genbrugsområdet, hvilket potentielt kan underminere mulighederne for det store potentiale, der fortsat findes for at øge anvendelsen af direkte genbrug i Danmark.

Røde Kors har længe været en stor aktør på genbrugsområdet og det er vores opfattelse af lovudkastet ikke i tilstrækkelig grad sikrer, at de kræfter og det potentiale, som Røde Kors og andre frivillige organisationer besidder tilgodeses. Derfor er det vores grundopfattelse, at lovudkastet ikke er i overensstemmelse med de politiske intentioner, der klart lå i den oprindelige politiske klimaplan for en grøn affaldssektor.

Genbrugsaktiviteten i Røde Kors er i høj grad med til at finansiere vores sociale aktiviteter i Danmark, og styrke det generelle folkelige engagement i humanitært arbejde både i Danmark og i resten af verden. Der er ca. 10.000 frivillige engageret i dette arbejde, der sikrer, at 6.5 mio genstande, der skulle have været smidt ud bliver til direkte genbrug. Herudover viser beregninger, at Røde Kors genbrugsbutikker i 2020 netto fortrængte i alt 16.300 ton CO2.

De humanitære organisationers rolle må præciseres og styrkes i lovudkastet. Røde Kors skal i den forbindelse henvise til det høringssvar som ISOBRO har afgivet og som vi bakker fuldt op om. Det gælder ønsket om mere ensartethed over hele landet, så kommunerne altid skal inddrage de humanitære organisationer til at aftage genbrugsgenstande, og at der skal være en effektiv og hensigtsmæssig arbejdsdeling mellem det offentlige og de humanitære og frivillige organisationer,

Den offentlige sektor må ikke u hensigtsmæssigt og imod intentionerne i den politiske aftale om en klimplan for en grøn affaldssektor underminere det velfungerende genbrugsmarked, der allerede findes, og som er en essentiel finansieringskilde for de humanitære organisationers arbejde. Derfor bør mål og incitamentsstrukturer understøtte, at vi får mere direkte genbrug og derefter genanvendelse.

Venlig hilsen

Anders Ladekarl
Generalsekretær

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43

1577 København V

Dato: 30. december 2021

Høring over forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet

Energistyrelsen har den 25. november 2021 sendt forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet (herefter blot "lovforslaget") i høring.

Silkeborg Forsynings bemærkninger til lovforslaget fremgår af dette høringsbrev, og skal ses i sammenhæng med fremsendt høringsskrivelse fra Dansk Affaldsforening, som Silkeborg Forsyning understøtter.

Silkeborg Forsyning bakker grundlæggende op omkring klimaaftalens klima- og miljømålsætninger, herunder de primære ambitioner om at knække affaldskurven, øge genanvendelsen og mindske affaldsforbrændingskapaciteten. Men vurderer dog, at elementer fra klimaplanens forslag og initiativer trækker i den modsatte retning. De givne høringssvar underbygger denne vurdering.

Kommunal indsamling af erhvervsaffald

I Silkeborg Forsyning bifalder vi, at mindre virksomheder får mulighed for at tilvælge de kommunale affaldsordninger. Kravet om, at indsamlingen skal tilbydes til markedspris, er dog noget uklar. Markedspris er jo den pris en kunde vil betale for en bestemt ydelse. Indsamlingen tilbydes i dag til en omkostningsægte pris, hvilket ikke nødvendigvis er lig markedsprisen.

Silkeborg Forsyning ønsker derfor, at begrebet markedspris bliver defineret i forhold til tilbuddet om indsamling.

Genbrugsområder

Silkeborg Forsyning bifalder, at lovforslaget generelt underbygger ønsket om mere genbrug, og har allerede etableret afleverings muligheder for genbrug på selskabets fire genbrugspladser.

Silkeborg Forsyning opfatter samtidigt Klimaaftalen på den måde, at man ønsker at fremme genbrug i et samspil mellem genbrugspladsen og de velgørende organisationer, og opstiller derfor vide rammer for hvordan dette samspil skal udmøntes og defineres.

Af lovbemærkningerne fremgår det yderligt, at virksomheder ikke må aflevere genbrugseffekter på genbrugspladsen. Silkeborg Forsyning modtager i dag genbrugseffekter på genbrugspladserne fra virksomheder i form af bl.a. træpaller, rent træ mv. Silkeborg Forsyning vurderer derfor, at denne mulighed vil reducere mængderne til genbrug og derfor være modsat rettet klimaplanens intensjoner.

Silkeborg Forsyning ønsker derfor, at erhverv forsat skal have muligheden for at aflevere materialer til genbrug på genbrugspladserne.

Udbudskrav

Silkeborg Forsyning har forståelse for, at man gerne vil bruge private aktører til at håndtere genanvendeligt husholdningsaffald. Hos Silkeborg Forsyning sker dette allerede i dag, hvor de private aktører varetager størstedelen af sortering og behandling af det genanvendelige affald.

Silkeborg Forsyning igangsætter indsamling af de 10 (9) fraktioner i perioden september til november 2022. I forbindelse med den nye indsamling indsamles papir og pap som en samlet fraktion, og det var intentionen, at tekstiler fra 2023 skulle indsamles med denne fraktion. I forbindelse af planlægningen af de nye ordninger havde Silkeborg Forsyning derfor besluttet, at der skulle foretages en manuel frasortering af tekstilerne fra papir og pap. Dette for at sikre en optimeret ordning, hvor de fraktioner som afsendes reelt kan genanvendes.

Lovforslaget giver ikke mulighed for dette, men definerer, at man ikke må fjerne poserne med tekstil, der ligger i samme rum som papir og pap, men skal udbyde denne opgave. Et krav som desværre vil medføre en øget transport, og derved en øget Co2 udledning samt en væsentlig øget udgift til brugerne af ordningen.

Silkeborg Forsyning ønsker oplyst, om manuel sortering kan accepteres i forbindelse med omlastning for enkelt fraktioner, når formålet er at kunne sende fraktionerne til en efterfølgende behandling.

Kommunal afgrænsning

Lovforslaget reducerer desværre Silkeborg Forsynings muligheder for transportoptimering og muligheder for efterfølgende behandling afsætning af en række fraktioner.

Silkeborg Forsyning bifalder muligheden for forsat omlastning af affald i forbindelse med transport til et behandlingsanlæg. Transportoptimering er vigtigt for økonomi og klima, og derfor vurderer Silkeborg Forsyning, at det er afgørende at der forsat kan ske transportoptimering ved knusning, neddeling, presning og lignende inden affaldet afsættes til modtageanlæg. Det kan supplerende oplyses, at der er modtageanlæg, der som krav stiller at træ er neddelt inden modtagelse.

Desværre indeholder lovbemærkningerne en definition af, at bl.a. knusning ikke accepteres. Dette medfører, at man ved en fremtidig afsætning af bl.a. rent træ skal køre med halve læs til modtageren. En dansk modtager som samtidig kræver, at træet er neddelt ved modtagelsen. Det vil altså ikke være muligt at afsætte rent træ direkte fra Silkeborg Forsyning i fremtiden, en fraktion som skal sendes til neddeling ved en privat aktør inden afsætning. Et krav som desværre igen vil medføre en øget transport, og derved en øget Co2 udledning samt en væsentlig øget udgift til brugerne af ordningen.

På genbrugspladserne modtager vi i dag flamingo. En indsamling som kræver en flamingopresse. Denne flamingopresse både neddeler og presser flamingoen, så de 98% luft i flamingoen forsvinder. Fjerner man muligheden for flamingopresser på genbrugspladserne, så fjerner man incitamentet for indsamling af flamingo og resultatet bliver, at mere flamingo bliver sendt til energiudnyttelse med deraf følgende CO2- udledning.

For at sikre transportoptimering ønsker Silkeborg Forsyning en forsat mulighed for knusning, neddeling, presning og lignende inden affaldet afsættes til modtageanlæg.

Venlig Hilsen

Carsten Zaar

Chef for Genbrug & Affald

Direkte: 8920 6435

Mobil: 2420 5260

cza@silkeborgforsyning.dk

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V
Att: JBWF@ens.dk; CLKJ@ens.dk

Sønderborg Kommunes høringssvar til jeres journalnummer 2021-17546

Sønderborg Kommune takker for muligheden for at give høringssvar til jeres høring over forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet af 26. november 2021.

Sønderborg Kommune vurderer, at lovforslaget giver mening i henhold til implementeringen af Klimaplanen for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi (herefter klimaplanen), men vi vil bede Energistyrelsen overveje følgende forhold:

Indsamling af forbrændingseget erhvervsaffald
Manglende krav om forsat kommunal ejerskab af forbrændingsanlæg
Betalingsystem for forsyningstilsynet
Krav til forsyningstilsynets sagsbehandlingstider
Liberalisering af kommunale behandlingsanlæg
Adgang til affald egnet til forberedelse med henblik på genbrug
Finansiering af genbrugsbutikker
Kommunal indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse
Fjernelse af hjemmel for affaldsaktørbekendtgørelsens § 11
Beregningsmodel til fastsættelse af markedspris
Regnskabsmæssig adskillelse

Indsamling af forbrændingseget erhvervsaffald

"Forslaget medfører endvidere, at indsamlingsvirksomheden vil kunne sammenblende affald fra forskellige affaldsproducerende virksomheder og vil således kunne foretage ruteindsamling af forbrændingseget erhvervsaffald fra flere virksomheder."

Lovforslaget side 78 – til nr. 1.

Erhverv og Affald

Sønderborg Kommune
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg
T: 88 72 40 83

erhverv-affald@sonderborg.dk
sonderborgkommune.dk

23-12-2021
21/36141
KS: mfmo

Sønderborg Kommune støtter lovforslagets ønske om at indføre en generel lovliggørelse af den eksisterende praksis hos de private affaldstransportører og indsamlingsvirksomheder, som allerede i dag har rutebaseret af småt brændbart.

Sønderborg Kommune vil dog gerne påpege at lovliggørelsen giver anledning til en øget problemstilling, da den ikke indføres samtidig med ophævelsen af kommunernes ret til at anvise forbrændingseget erhvervsaffald.

”Med henblik på at sikre en kapacitetstilpasning stilles der krav til kommunerne om udbud af behandlingen af det forbrændingsegnete husholdningsaffald. Samtidig ophæves kommunernes ret til at anvise forbrændingseget erhvervsaffald.” Klimaplanen side 12, 3 punkt.

Det er Sønderborg Kommunes vurdering af liberaliseringen af private aktøres indsamling af forbrændingseget erhvervsaffald er afhængig af en samtidig en liberalisering af markedet for forbrændingseget affald.

Kommunerne, som ikke har eget forbrændingsanlæg, er forpligtede til at udbyde opgaven med at forbrænde husholdningernes og virksomhedernes forbrændingsegnete affald. I sådanne udbud forpligter kommunerne sig til at aflevere et givent antal ton erhvervsaffald til forbrændingsanlægget, som vinder udbuddet.

En indsamlingsvirksomhed kan have kunder i flere kommuner på sin rute, hvor hver kommune anviser til hvert sit forbrændingsanlæg. Hvordan sikre indsamlingsvirksomheden at det sammenblandede affald afleveres efter kommunernes anvisning.

Energistyrelsen bedes præcisere hvordan kommunerne skal kontrollere hvorvidt en indsamlingsvirksomhed, som ruteindsamler forbrændingseget erhvervsaffald ved virksomheder, der ligger i forskellige kommuner, aflevere affaldet i henhold til den kommunale anvisning.

I kommuner, der ligger tæt samlet, fx hovedstadskommunerne og kommunerne i Byregion Østjylland, vil de private affaldsindsamlere kunne have behov for at ruteindsamle forbrændingseget affald på tværs af kommunegrænserne og aflevere affaldet til det forbrændingsanlæg eller den kommunale anvisningsordning, som har den laveste behandlingspris.

I dag skal den affaldsproducerende virksomhed have en aftale med det anviste forbrændingsanlæg og kan derefter bestille en transportør til at forestå transporten til anlægget.

Med den foreslåede regulering vil indsamlingsvirksomhederne få en pervers incitamentsstruktur. Hvor kommuner med høje behandlingspriser og transportpriser risikerer, at en større del af det anviste forbrændingsegnete erhvervsaffald ender i andre kommuners ordninger.

I vores lokale tilfældet vil indsamlingsvirksomheder, der indsamler forbrændingsegnet erhvervsaffald både i Tønder, Åbenrå og Sønderborg kommuner have tre forskellige forbrændingspriser til deres kunder. Indsamlingsvirksomhederne vil kunne køre affaldet billigere til Sønderborg Kraftvarmeværk end hvis de skal aflevere det på de kommunale omlæsningsstationer. Sker dette, vil Aabenraa og Tønder Kommune ikke kunne leve op til deres udbudsforpligtelser og forbrændingsanlægget vil kunne opkræve en erstatning. Omvendt vil denne form for snyd, betyde at alt for store mængder erhvervsaffald bliver registreret som stammende fra Sønderborg Kommune og forbrændingsanlægget vil kunne opkræve en bod herfor.

Sønderborg Kommune anmoder Energistyrelsen om at afvente denne lovændring med liberalisering af indsamlingen af forbrændingsegnet erhvervsaffald, eller implementere liberaliseringen af begge ordninger for forbrændingsegnet erhvervsaffald, så det sker samtidig for indsamlingen og behandlingen og dermed fjerne den kommunale anvisningsforpligtelse.

Ønsker Energistyrelsen ikke at implementer Klimaplanens tiltag om at fjerne den kommunale anvisningsret for forbrændingsegnet erhvervsaffald, så vil Sønderborg Kommune anmode om at Energistyrelsen præciserer lovforslaget. Det bør fremgå klart, at affald indsamlet hos virksomheder i en given kommune skal afleveres til det anlæg, som kommunen anviser til. Det bør samtidig fremgå at affaldsindsamlere ikke må overtage ansvaret for affaldet og dermed kunne benytte de anvisningsordninger, som gælder i affaldsindsamlerens hjemkommune.

Det bør samtidig fremgå af Miljøbeskyttelseslovens § 110 stk. 3 at affaldsindsamlere som afleverer ruteindsamlet forbrændingsegnet erhvervsaffald i andre forbrændingsanlæg end det anviste i henhold til § 44, stk. 1 og 4 og § 45, stk. 6 kan straffes med bøde.

Energistyrelsen bedes udrede hvorfor Forsyningstilsynet tilsynsaktiviteter ikke er udvidet til at dække indsamlingsvirksomhedens indsamling af forbrændingsegnet erhvervsaffald på tværs af kommuneskel.

Manglende krav om forsat kommunal ejerskab af forbrændingsanlæg

"Det skal sikres, at kommunerne forsat har majoritetskontrol med de eksisterende kommunale affaldsforbrændingsanlæg."

Klimaplanen side 13. Mindre forbrænding og mindre import af affald til forbrænding

Sønderborg Kommune anmoder Energistyrelsen om at redegøre hvorvidt kravet om kommunalt ejerskab af affaldsforbrændingsanlæg helt frafalder eller om det blot er udeladt i denne regulering.

Betyder det, at kommunerne efter lovforslagets ikrafttræden kan afhænde deres andele af affaldsforbrændingsanlæg til private aktører, fx lokale fjernvarmeudbydere eller indsamlingsvirksomheder på samme vis som ved slag af behandlingsanlæg for affald til nyttiggørelse?

Betalingsystem for forsyningstilsynet

*”Det forudsættes, at Forsyningstilsynet vil fastsætte regler, hvorefter betalingen af beløbet efter stk. 1 til Forsyningstilsynet skal afspejle den konkrete kreds af ydelsesmodtagere og opdeles i dels konkret timeafregnede gebyrer for behandling af tilladelser, godkendelser, ansøgninger m.v. dels gebyrer baseret på generelle grundbeløb, hvor opgaverne omfatter modydelse i bredere forstand så som tilsyn, markedsovervågning eller bredere analyser. Det forudsættes endvidere, at der vil blive fastsat regler om fordelingen af omkostningerne mellem de relevante kommuner, betalingskøber og opkrævning til Forsyningstilsynet. **Gebyrer baseret på generelle grundbeløb forudsættes primært at blive fordelt mellem kommunerne på baggrund af produceret affald pr. ton i kommunen. Forsyningstilsynets driftsomkostninger og andre opgaver, som ikke direkte kan henføres til en bestemt kommune, herunder bl.a. aktindsigtssager m.m., vil blive fordelt forholdsmæssigt mellem kommunerne.**”*

Lovforslaget side 86. Til nr. 9. § 48 a stk. 2.

Sønderborg Kommune vurderer, at forslaget om at grundbeløbet forudsættes fordelt mellem kommunerne på baggrund af produceret affald pr. ton, strider imod forureneren betaler princippet.

Forsyningstilsynets opgaver bliver ifølge lovforslaget at føre tilsyn med kommuner som udnytter følgende undtagelser:

§ 46 stk. 1 om kommunale behandlingsanlæg af erhvervsaffald indtil 2027

§ 49 b stk. 4 om dispensation for kommunerne i at deltage i aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse.

Herunder forsat drift af eksisterende anlæg og opstart af nye anlæg

§ 49 c stk. 3. nr. 1 om indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse hos virksomheder, der producerer affald i art og mængde svarende til en husholdning.

§ 49 e, 2. punktum, om dispensation til at eje automatiserede sorteringsanlæg

§ 49 f om dispensation for kommunerne i at deltage i aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse på eksisterende anlæg.

Generelt vil kommuner, som har udbudt alt affaldsbehandling til private behandlingsanlæg og ikke indfører indsamling af affald egnet til materialenyttiggørelse hos virksomheder i henhold til § 49 c stk. 2 nr. 1, ikke være underlagt forsyningstilsynets aktive tilsyn.

Sønderborg Kommune er bekymret for, at der med den forslåede model vil ske en krydssubstituering kommunerne i mellem, hvor borgerne i kommuner, der har udbudt affaldsbehandlingen af alt indsamlet affald, kommer til at betale for Forsyningstilsynets arbejde i kommuner, som beholder eksisterende kommunale anlæg eller indgår i et nyt offentligt og privat partnerskab.

Energistyrelsen bør derfor præcisere lovforslaget, så det fremgår hvilke af Forsyningstilsynets aktiviteter som dækkes af grundbeløbet og hvilke aktiviteter, der dækkes af brugerbetaling.

Energistyrelsen bør præcisere lovforslaget, så det fremgår hvilke affaldstyper, der skal danne grundlag for beregningen af grundbeløbet pr. produceret ton affald.

Det er ikke klart om beregningsgrundlaget er:

- pr. ton affald produceret af kommunens virksomheder og institutioner
- pr. ton affald indsamlet i kommunale ordninger
- pr. ton affald produceret i kommunen af både husholdninger og virksomheder

Sønderborg Kommune forslår, at grundbeløbet opgøres pr. ton affald indsamlet i ordninger, som Forsyningstilsynet fører tilsyn med.

Energistyrelsen skriver i lovforslaget:

"Derudover indebærer det, at de udgifter kommunen har i forbindelse med, at Forsyningstilsynet faktisk fører sit tilsyn med kommuner i medfør af denne lov, f.eks. i forbindelse med at efterkomme dokumentationsforpligtelser, skal indgå ved gebyrfastsættelsen og dermed gebyrfinansieres."

Lovforslaget side 82 – til nr. 6.

Sønderborg Kommune ønsker, at Energistyrelsen præcisere denne tekst, så det fremgår hvilke af Forsyningstilsynets tilsynsudgifter, der skal indgå i kommunernes generelle administrationsomkostninger i forhold affaldsaktørbekendtgørelsen § 17 stk.1 og hvilke af Forsyningstilsynet brugerbetalingsrelaterede tilsynsudgifter, der skal indgå i de enkelte affaldsordninger jævnfør reguleringen i 2. punktum i §§ 17, stk. 3, 4, 5, 6 og 7.

Ved miljøtilsyn på genbrugspladser eller behandlingsanlæg indgår brugerbetalingen for tilsynet som en driftsudgift i den pågældende afdeling. Udgifter til Forsyningstilsynets aktiviteter bør indgå på samme vilkår. For de

generelle tilsynsaktiviteter vil grundbeløbet indgå, som generelle administrationsomkostninger eller som administrationsomkostninger på de ordninger tilsynsaktiviteterne vedrører.

Krav til forsyningstilsynets sagsbehandlingstider

"Det forslås, at det er Forsyningstilsynet, der godkender kommunalbestyrelsens ansøgning om deltagelse i overgangsordningen."

Lovforslaget side 46 – afsnit 3.4 Overgangsordning

Sønderborg Kommune anmoder Energistyrelsen om at indsætte en bestemmelse om, at Ministeren kan fastsætte regler for Forsyningstilsynets sagsbehandlingstid i forbindelse med ansøgninger om godkendelse af deltagelse i overgangsordninger og ansøgninger om dispensation.

Ved implementeringen af Miljøbeskyttelseslovens § 46 b, stk.1 var sagsbehandlingstiden 5 år, da Miljøstyrelsens skulle godkende de kommunale anlæg, der måtte håndtere erhvervsaffald.

Da der er tale om regulering, som ligger forlængelse af udbudsreglerne og regulerer kommunernes muligheder for at inddrage private investorer, bør Forsyningstilsynets for dispensationer maksimalt være et kvart år og for overgangsordninger med investering i ny anlæg 3-6 måneder.

Liberalisering af kommunale behandlingsanlæg

"Det følger af forslaget til miljøbeskyttelseslovens § 49 b, stk. 4, at Forsyningstilsynet i særlige tilfælde kan dispensere fra forbuddet i stk. 1 mod, at kommuner deltager i aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse."

Lovforslaget side 93, Til nr. 11

Sønderborg Kommune vurderer, at dispensationsmulighederne for forsat drift af eksisterende kommunale anlæg og investering i nye anlæg giver mening i forhold til mindre affaldsfraktioner og behandling i udkantkommuner, hvor det kan være svært for private aktører at etablere et rentabelt behandlingsanlæg, og hvor der er risiko for private monopoler ved lav konkurrence.

Men Sønderborg Kommune vil bede Energistyrelsen om at sikre, at lovforslaget udelukker kommunale investeringer i kommende sorterings- og behandlingsanlæg for affaldstyper, hvor der allerede er eksisterende kapacitet inden for EU.

Det må vurderes at nyetablering af sorteringsanlæg for fraktioner som kommunen først nu indføre indsamlingsordninger for, fx madaffald, plastaffald og drikkevarekartonaffald må ligge udenfor kommunernes

kompetenceområder. Da den enkelte kommune ikke har haft sådanne anlæg før. Mens det har været muligt for det private marked, at etablere disse anlæg.

I et liberaliseret marked bør nye behandlingsanlæg starte ved, at private virksomheder foretager investeringer baseret på deres forventede kundegrundlag. På affaldsområdet har de kommunale indsamlingsordninger siden Miljøministeriets affaldsplan fra 2013 bevæget sig hen i mod øget indsamling af genanvendeligt emballageaffald og udskillelse af dagrenovation i mad- og restaffald. Ved ændringen af affalds- og affaldsaktør-bekendtgørelserne i 2020 blev det lovpligtigt for kommunerne at indføre indsamlingsordninger for ni affaldsfraktioner inden for en kort tidsperiode.

Med implementeringen af forbuddet mod kommunalt investering og krav om salg af kommunale sorterings- og behandlingsanlæg har dette lovforslag etableret et stabilt investeringsgrundlag for de private aktører til at opbygge en dansk affaldssektor.

Undtagelserne i reguleringen synes for åbne i forhold til lovgivningens formål om at liberalisere sorterings- og behandlingsanlæggene. Det bør undersøges om dispensationsmulighederne og undtagelsen i forhold til udbudslovgivningen bliver en bagdør, der gør det muligt, at sikre investering i nye danske sorterings- og/eller behandlingsanlæg, fordi investeringen kan binde kommunalt affald i 5 til 8 år og finansieringen kan ske med kommunale lån under kommunegarantien.

Med lovforslaget vil liberaliseringen af affaldssektoren blive langsommere og den foreslåede regulering kan skævvride markedet for de eksisterende private aktører i form af mæglere, sorteringsanlæg eller behandlingsanlæg. Muligheden for at bygge nye danske sorteringsanlæg med kommunal finansiering og muligheden for at udbyde mere en 20 % af restkapaciteten vil presse de eksisterende sorteringsanlægs priser ned og kunne resultere i reducerede markedsandele for de rent privatejede anlæg.

Sønderborg Kommune foreslår, at det fremgår af lovforslaget, at ministeren kan sætte krav om at de kommunale udbuds krav for sorteringspotentialer ikke adskiller sig væsentligt fra de gældende målsætninger i EUs affaldsdirektiv.

Adgang til affald egnet til forberedelse med henblik på genbrug

"Endvidere forventes det, at kommunalbestyrelsen vil få mulighed for at afsætte genstandene efter forudgående offentligt udbud, hvor private aktører, herunder frivillige organisationer og private virksomheder, kan byde ind på genstandene på lige vilkår. Det kan eksempelvis være ved annoncering i et eller flere alment tilgængelige trykte eller elektroniske medier eller ved annoncering på kommunens hjemmeside. Det forventes ikke, at kommunalbestyrelsen vil blive forpligtet til at udtømme alle

mulighederne for afsætning, inden at genstandene kan afsættes i en kommunal genbrugsbutik.”

Lovforslaget side 116, Til nr. 8 om genbrugsbutikker

Sønderborg Kommune anmoder Energistyrelsen om at omskrive teksten i lovforslaget, så det fremstår klart, at kommunerne kan udbyde adgangen til genbrugsgenstande over en længere varende tidsperiode, og at kommunerne ikke er forpligtede til at udbyde hver enkel genstand, der modtages.

Administrering og kontrol med byttehjørner, hvor borgerne frit kan tage genbrugsgenstande, har erfaringsvist krævet mange ressourcer med henblik på at håndtere konflikter om affaldet borgerne i mellem. Lovforslaget vil derfor påligne kommunerne øgede udgifter til håndtering af affaldet i byttehjørner og overdragelse af affaldet til private aktører i stedet for, at affaldet blot lægges i containeren til genanvendelse.

Sønderborg Kommune vil anmode Energistyrelsen om, at redegøre hvordan kommunerne vederlagsfrit kan give dette affald til en privat virksomhed, forening eller privat person, uden at der er tale om en indirekte støtte, da omkostningerne for driften af genbrugsområdet vil dækkes af alle borgernes gebyrer. Det strider i mod affaldsaktørbekendtgørelsens § 15 stk. 2, der lægger op til at kommunerne bør opkræve sæргеbyrer for de omkostningerne, som kommunen påføres af den enkelte affaldsproducent.

Finansiering af genbrugsbutikker

”Kommunalbestyrelsens udgifter til planlægning, etablering, drift og administration af kommunale genbrugsbutikker vil dog ikke kunne finansieres som en del af gebyret”

Lovforslaget side 56, til nr. 5

Borgerne kommer på genbrugspladsen med affald, da der er tale om genstande, som borgerne agter at skille sig af med. Genbrugspladserne er et affaldsmottageranlæg.

På genbrugspladsen får borgeren tilbudt en mulighed om at aflevere sit affald til genanvendelse eller til forbehandling forud for genbrug. Da borgeren får mulighed for at aflevere affaldet i pladsens sorteringssystemer eller aflevere affaldet til genbrugshjørnet eller genbrugsbutikken, hvor butikspersonalet forbereder affaldet til genbrug.

Forberedelsen kan være rengøring, istandsættelse eller blot vurdering af, hvorvidt affaldet er i en stand, der gør den salgsbar. Når borgeren aflever affaldet til forbehandling forud for genbrug, sker der en nyttiggørelses operation i form af manuel vurdering og rengøring.

Genbrugspladsen kan med lovforslaget enten give disse genstande væk, give en virksomhed adgang gennem et udbud eller gøre genstandene tilgængelige for alle borger ved direkte salg i en udsalgsbutik

Det fremgår af ankestyrelsens afgørelse af 28. juni 2017, at driften af et salgssted er i overensstemmelse med kommunalfuldmagten som accessorisk virksomhed under genbrugspladserne.

I modsætning til driften af genbrugshjørner kan driften af genbrugsbutikker på genbrugspladsen være ressourcebesparende, da pladspersonalet kan indsamle affald fra genbrugspladsen eller modtage affaldet direkte fra borgerne og forberede det med henblik på genbrug.

Der er derfor tale om affald i modsætning til de genstande, som borgerne sælger gennem DBA, Gul og Gratis eller andre byttebørser, eller når borgerne sælger indbo og dødsboer i bytte for at få genstandene kørt væk.

Sønderborg Kommune anmoder Energistyrelsen om at ændre deres vurdering om, at genstande afleveret til genbrugspladsernes byttehjørner ikke er affald, til at alle genstande, som borgerne afleverer på en genbrugsplads, er affald.

Sønderborg Kommune anmoder Energistyrelsen om at udrede om lønudgifter for personalet ved genbrugsbutikker må indgå i de kommunale affaldskonti, hvis salget af genstande dækker lønudgifterne for ordningen, så der ikke er udgifter til genbrugsbutikken.

Sønderborg Kommune anmoder Energistyrelsen om at udrede om et eventuelt overskud fra kommunalt drevne genbrugsbutikker må modregnes driftsomkostningerne for genbrugspladserne, så borgernes gebyrer kan reduceres?

Kommunal indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse

"Det vil indebære, at kommunalbestyrelsen kan tilbyde indsamling af de samme typer af affaldsfraktioner til de omfattede virksomheder, som kommunalbestyrelsen tilbyder til husholdninger i kommunen. Det vil endvidere indebære, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde indsamling i samme materiel og med samme tømningfrekvens som husholdninger."

Lovforslaget side 33

Sønderborg Kommune er glad for muligheden til at tilbyde mindre virksomheder indsamling af genanvendeligt affald, der i art og mængde svarer til en husstands. Det er en god ide at bestemme at indsamling skal ske med samme materiel og tømningfrekvens som husholdninger.

Frekvens

I Sønderborg Kommune er indsamlingen af affald egnet til materialenyttiggørelse fra husholdninger forskellig afhængig af boligtypen. Ved parcelhuse tilbydes indsamling hver 4 uge og hos fællesløsninger ved rækkehuse, boligforeninger og etageboliger, indsamler vi affaldet hver anden uge.

Energistyrelsen bedes redegøre for om virksomheder må tilbydes, at følge den tømningsfrekvens, som følger af husstandende omkring den, hvis virksomheden ligger ved etageboliger eller rækkehuse eller om virksomheden alene må tilbydes ordninger, der svarer til enkfamilies huses tømningsfrekvenser.

Beholderstørrelse

Det fremgår ikke umiddelbart hvor stor en husholdning, som lovforslaget referer til. I Sønderborg Kommune har parcelhuse med én husholdning normalt tre stk. 240 liter eller 370 liter todelte beholdere til pap/papir og glas, plast/drikkevarekartoner og metal samt restaffald og madaffald.

Men der er husholdninger som har valgt 240 og 370 liter beholdere til hver enkel fraktion. Ligesom der i sommerhusområder er husholdningerne i større sommerhuse, som har tilknyttet 2 stk. 770 liters beholdere til restaffald og 2 stk. 240 liters beholdere til madaffald.

Sønderborg Kommune anmoder Energistyrelsen om at redegøre for hvilken størrelse husholdninger i form af antal beboere, som kommunerne skal tage udgangspunkt i ved vurdering af hvilken mængde, der svarer til en husholdning.

Sønderborg Kommune foreslår Energistyrelsen at fastsætte en maksimum størrelse på de beholdere, som kommunerne må tilbyde virksomhederne, det kunne være maksimalt 370 liters beholdere til hver enkel fraktion eller at kommuner med systemer med todelte beholdere kun må tilbyde disse til virksomhederne.

Overskridelse af en fraktion

" For affaldsfraktioner, hvor mængden overstiger en husholdnings, vil affaldsproducerende virksomheder skulle benytte en privat affaldsaktør, eller følge de fastlagte regler for affald omfattet af udvidet producentansvar."

Lovforslaget side 102, Til nr. 11, § 49 c

Denne fortolkning er en overimplementering af den eksisterende undtagelse, som blev indført for affaldsproducenternes skyld.

Det private affaldsmarked har siden 2010 været forpligtet til at etablere indsamlingsordninger for kildesorteret genanvendeligt erhvervsaffald egnet til

materialenyttiggørelse. Men på trods af, at alle virksomheder indtil december 2020 har været forpligtiget til at sikre, at væsentlige dele af deres kildesorterede erhvervsaffald, egnet til materialenyttiggørelse blev nyttiggjort, er dette ikke sket i større omfang.

Den private affaldsbranche har haft fine muligheder for at lave fælles informationskampagner om affaldssortering hos erhverv og dermed opbygge kundegrundlaget. Ligesom affaldsindsamlingsvirksomhederne har kunne kontakte de kommunale tilsynsmyndigheder og anmelde de virksomheder, som ikke sorterede eller benyttede deres systemer.

Men det private marked har vist sig at have svært ved at få øget indsamlingen af genanvendeligt affald fra små og mellemstore virksomheder. Derfor har der inden for de sidste 10 år været en stagnerende udvikling i virksomhedernes indsamling af genanvendelig affald, mens de kommunale ordninger på grund af øget fokus har indsamlet mere og mere affald til genanvendelse.

En del af problemet er, at det for den enkelte affaldsproducerende virksomhed er dyrt at få hentet de affaldsfraktioner, som virksomheden kun har i små mængder. Fordi indsamlingsvirksomhedens pris for indsamlingen er afhængig, af hvor mange kunder indsamleren har i det pågældende område og den ønskede tømningfrekvens.

Når kommunerne efter affaldsaktørbekendtgørelsens § 11 og den kommende § 49 c stk. 2, nr. 1 tilbyder affaldsproducerende virksomheder, at deltage i de kommunale henteordninger for genanvendeligt affald, så tilbyder kommunerne en meget ufleksibel henteordning, fordi der er fastlagte tømningfrekvenser, meget få beholdertyper og betydelige sorteringskrav, samt en enhedspris uafhængig af affaldets værdi.

Til gengæld tilbyder kommunerne virksomhederne en ordning, der har fordel af de kommunale ordningers stordriftsfordele. Hvor de lave tømningssomkostninger og administrationsomkostninger er opnået igennem store offentlige udbud af ruteindsamling, indkøb af materiel, sortering og behandling af affaldet.

Her har de private indsamlingsvirksomheder en meget større fleksibilitet i valget af beholdere og containere, tømningfrekvensen og afregning af affaldets salgspris.

Sønderborg Kommune anmoder Energistyrelsen om at give virksomheder lov til at kunne benytte kommunens ordning for en enkel fraktion, som overskrider hvad der svarer til en husholdnings mængde.

Det vil være i samfundsøkonomisk optimalt og i både affaldsproducenternes og indsamlingsvirksomhedernes interesse, at de kommunale ordninger kan

tilbydes til alle affaldsproducenter, som får frit valg til de kommunale ordninger med de fraktioner og antal beholdere, som de ønsker. Adgangen til det kommunale system, vil gøre det nemt for de affaldsproducerende virksomheder, at komme i gang med at sortere affald.

Herefter vil det være nemmere for de private indsamlingsvirksomheder at overtage de markedsområder, hvor de kan tilbyde bedre tømningfrekvenser, bedre indsamlingsmateriel, mere tilpassede sorteringssystemer eller en bedre afregning for det indsamlede affald.

Fjernelse af hjemmel for affaldsaktørbekendtgørelsens § 11

" Forslaget til stk. 1 vil indebære en lovfæstning af allerede gældende ret, hvorefter udgangspunktet er, at kommunalbestyrelsen ikke er ansvarlig for håndteringen af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse. Forslaget i stk. 1 vil således ikke medføre materielle ændringer af gældende ret, for så vidt angår udgangspunktet om, at kommunalbestyrelsen ikke må etablere ordninger for eller tilbyde indsamling af erhvervsaffald egnet til materiale-nyttiggørelse."

Lovforslaget side 98, Til nr. 11, § 49 c

"Kommunalbestyrelsen kan således ikke med hjemmel i affaldsaktørbekendtgørelsens § 11 etablere separate ordninger for genanvendeligt erhvervsaffald, der er produceret af virksomheder beliggende i ejendomme med både husholdninger og virksomheder."

Lovforslaget side 29

Det fremgår ikke af Klimaplanen, at undtagelsen i affaldsaktørbekendtgørelsen § 11 ikke længere skal være mulig.

Undtagelsen blev indført i 2012 for at tage hensyn til virksomheder beliggende i etageboliger, hvor det ikke gav mening, at der skulle være to sideløbende affaldssystemer. Det var et ønske både fra kommunerne, boligudlejerne og virksomhederne.

Sønderborg Kommune vurderer at fjernelsen af hjemlen til affaldsaktørbekendtgørelsen § 11 er en overimplementering af Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi.

Sønderborg Kommune anmoder Energistyrelsen om at ændre lovforslagets nr. 11 til følgende:

§ 49 c. Kommuner må ikke etablere affaldsordninger for eller tilbyde indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke for genbrugspladser i kommunen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan uanset stk. 1 etablere affaldsordninger for og tilbyde indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse produceret

1) af virksomheder, der producerer affald i art og mængde svarende til en husholdning,

2) af virksomheder, som er beliggende i ejendomme med både husholdninger og virksomheder

3) på øer uden fast broforbindelse og

4) af kommunens egne institutioner og virksomheder.

Stk. 4. Tilbyder kommunalbestyrelsen indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse til virksomheder, der producerer affald i art og mængde svarende til en husholdning, **eller virksomheder, som er beliggende i ejendomme med både husholdninger og virksomheder**, skal indsamlingen ske til markedspris.

Beregningsmodel til fastsættelse af markedspris

Med nærværende lovforslags forslag til § 49 c, stk. 4, foreslås det, at såfremt kommunalbestyrelsen tilbyder indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse til virksomheder, der i art og mængde producerer affald svarende til en husholdning, skal indsamlingen ske til markedspris.

Som konsekvens af at kommunalbestyrelsen vil skulle opkræve markedspris for levering af indsamlingsydelsen, vil virksomhedens betaling for ydelsen ikke være et gebyr. Derfor foreslås det at fastsætte en undtagelse i § 48, stk. 2, fra hovedreglen om, at kommunalbestyrelsen finansierer affaldsordninger gennem fastsættelse og opkrævning af gebyr.

Lovforslaget side 84, Til nr. 7

Energistyrelsen overimplementerer kravet om at opkrævning skal ske til markedspris.

Kommunerne har i de sidste mange år behandlet erhvervsaffald på kommunale behandlingsanlæg, modtaget affald på genbrugspladserne, indsamlet restaffald og forbrændingseget affald hos virksomhederne til markedspris, uden at det har medført, at opkrævningen ikke kan ske som gebyr.

Sønderborg Kommune anmoder Energistyrelsen om at ændre lovforslaget, så opkrævning af taksten, for virksomheders deltagelse i kommunale ordninger for affald til nyttiggørelse, sker som et gebyr tilsvarende opkrævningssystemerne for henholdsvis restaffald og madaffald i affaldsaktørbekendtgørelsens § 18 stk. 1.

Herved sker gebyropkrævningen på markedsvilkår, da reguleringen i affaldsaktørbekendtgørelsens § 18 stk. 1 fastsætter markedsprisen ved, at virksomheder, der deltager i den kommunale henteordning, betaler en pris,

der svarer til den service, som udbydes i henhold til beholderstørrelse og tømningsfrekvens, administration og behandlingspris.

Dette er i modsætning til opkrævningen for indsamlingsordningerne for papir-, pap-, glas-, metal-, plast- og mad- og drikkekartonaffald, hvor kommunerne kan fastsætte en gennemsnitsgebyr baseret på boligtype.

Energistyrelsens vurdering, at der kan findes en enkel markedspris for indsamling af en given affaldstype og at kommunerne vil kunne fastsætte en pris på baggrund af en markedsundersøgelse, er mangelfuld. Markedsprisen består af mange forskellige priser fra markedets forskellige indsamlere. Nogen indsamlere vil kunne benytte eksisterende materiel og dermed spare afskrivningen. Omvendt vil nogen indsamlere kunne benytte delte renovationsbiler og kunne indsamle to fraktioner samtidigt. Mens andre har sorteringsanlæg til rådighed og vil kunne tilbyde billigere sammenblandinger.

Der vil derfor ikke være en enkelt markedspris for indsamling af en affaldsfraktion, men mange priser, som udgør en gennemsnitlig markedspris. Ligesom for mælk i supermarkedet, som koster et sted mellem 5 og 20 kr. alt efter om mælken er konventionel, økologisk eller baseret på komælk eller mandler.

Kommunerne fører et selvstændigt regnskab for indsamlingsordningerne for papir-, pap-, glas-, metal-, plast- og mad- og drikkekartonaffald. Herfra vil det ikke være svært for kommunerne at beregne markedsprisen, som hver enkel beholders andel af ordningens omkostningerne i form af beholderafskrivning, tømningspris, behandlingspris og salgspris baseret på beholdervolumen samt ordningens administrationsomkostninger.

Regnskabsmæssig adskillelse

” Med nærværende lovforslags forslag til § 49 c, stk. 4, foreslås det, at såfremt kommunalbestyrelsen tilbyder indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse til virksomheder, der i art og mængde producerer affald svarende til en husholdning, skal indsamlingen ske til markedspris.

Som konsekvens af at kommunalbestyrelsen vil skulle opkræve markedspris for levering af indsamlingsydelsen, vil virksomhedens betaling for ydelsen ikke være et gebyr. Derfor foreslås det at fastsætte en undtagelse i § 48, stk. 2, fra hovedreglen om, at kommunalbestyrelsen finansierer affaldsordninger gennem fastsættelse og opkrævning af gebyr.”

Lovforslaget side 84. Til nr. 7.

I henhold til affaldsaktørbekendtgørelsens § 16 stk. 1, 2. punktum og § 18 stk. 3 er der allerede tilstrækkelig hjemmel til at kommunerne kan indføre undtagelsen i § 49 c stk. 2 nr. 1.

Det er en overimplementering af kravet om markedspris, at ændre opkrævningssystemet for kommunale affaldsordninger i miljøbeskyttelseslovens § 48, stk. 2.

Ud over den juridiske misforståelse strider den foreslåede implementering også imod formålet med ordningen som foreslået i klimaplanen. Her skal virksomheder, som kun har meget lidt affald, nemt og problemfrit kunne udnytte den kommunale ordning.

Det bør ikke kunne misforstås, at kommunerne skal fastsætte en takst for denne service, som er markedsbaseret og dækker kommunernes omkostninger for den service, der tilbydes, samtidig med at opkrævningssystemet skal sikre imod krydssubsidiering.

Men der er ikke behov for, at kommunerne skal drive en særskilt ordning for erhverv med særskilte konti i det kommunale budget- og regnskabssystem. Der er ikke tradition for en sådan opdeling, men blot tradition for at kommunerne fordeler udgifterne i overensstemmelse med de udgifter, som henholdsvis husholdninger og virksomheder giver anledning til.

Fokus på at kommunerne skal føre selvstændigt regnskab for ordningerne for virksomheder og udbyde det på markedsvilkår, gør at kommunerne skal afregne virksomhederne for affaldet værdi efter sortering. En sådan afregning vil gøre det svære for private indsamlere at tilbyde konkurrencedygtige alternativer for de kommunale ordninger. Da den kommunale ordning stadigvæk har stordriftsfordelene for indsamling, materiel og behandling, men normalt puljer behandlingspriser og salgspriser mellem alle ordningens deltagere. For affaldsproducerende virksomheder som har vedvarende produktion af småt metal og pap, vil de blive tilbudt en stor rabat, når de får affaldets værdi tilbage.

Sønderborg Kommune anmoder Energistyrelsen om at fjerne lovforslaget nr. 7 og alle henvisninger i forslaget om denne ændring.

~~I § 48, stk. 2, indsættes efter »§ 9 u, stk. 1 og 3«: », eller for indsamling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse fra virksomheder, der producerer affald i art og mængde svarende til en husholdning, jf. § 49 c, stk. 3, nr. 1«~~

Har I spørgsmål til dette brev er I velkomne til at kontakte mig.

Venlig hilsen

Martin Frank Mogensen
Telefon 88 72 66 81 / 27 90 66 81
mfmo@sonderborg.dk

OBS – Ærø kommune har kun sendt kommentering på mail

Kære Jakob Emil Wulff,

Ærø Kommune vil gerne kvittere for, at der med forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet er taget højde for de problemer vi har på de ikke brofaste øer i forhold til de gældende regler for håndtering af genanvendeligt erhvervsaffald og i forhold til muligheden for at etablere og drive kommunale genanvendelsesanlæg.

Med de indbyggede udtagelsesbestemmelser for ikke brofaste øer, herunder også bestemmelsen om at virksomhederne frit kan vælge at anvende en kommunal ordning, samt med muligheden for at kunne drive og investere i kommunale genanvendelsesanlæg ses lovændringerne at medvirke til, at vi også på øerne kan bidrage til at løse miljø- og klimaproblemerne.

Med venlig hilsen

Kirsten Johansen
Teknik- og miljødirektør

Teknisk Afdeling

T: 63525000

D:63525022

E: kjo@aeroekommune.dk

ÆRØ KOMMUNE